

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 3-4/2007.
ožujak-travanj

GODINA
ŽUPNE KATEHEZE

IZDAJE:

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
J. Biankinija 2, 23000 Zadar
tel. 023/-208-650, 208-653; faks:
208-640;
e-mail: vjesnikzd@net.hr

ODGOVARA:

Mons. Ivan Prenda,
nadbiskup zadarski

UREDNIŠTVO:

Mons. Ivan Mustać, don Josip
Lenkić, Ines Grbić, Livio Marijan,
Rozario Šutrin

FOTOGRAFIJE:

Ines Grbić i Srećko Petrov

RAČUNALNI SLOG:

Livio Marijan

TISAK:

MEDIA Zadar

Ovaj broj ušao je u tisak 27. ožujka 2007.
Na koricama:

Antifonar «F», Žene na praznom gorbu, inicijal na foliji 2', «Slikarstvo», 109.

NADBISKUPOVA USKRSNA ČESTITKA

*«Vi tražite Isusa Nazarećanina, raspetoga. Uskrsnuo je, nije ovdje»
(Lk 16, 6).*

Tim riječima, anđeo je Gospodnji objasnio neočekivan događaj ženama koje su u grobu tražile Isusovo tijelo. I nama ta ista riječ danas govori: Isus nije lik prošlosti. On živi. On je s nama na putu. On nas poziva da ga slijedimo te da s njim nađemo naš put života.

Kada je Isus silazeći s brda Preobraženja govorio svojim učenicima, Petru, Ivanu i Jakovu o križu i uskrsnuću, nisu razumjeli Isusovu riječ da Sin čovječji treba od mrtvih ustati (Mk 9, 10).

«Uskrsnuo je uistinu»! To svjedoče i žene kojima se Uskrsli očitovao na uskrsno jutro. I apostol Petar. I apostoli bez Tome i s Tomom. I učenici na putu u Emaus. I apostol Jakov. I pet stotina braće. I konačno Pavao apostol (usp. 1 Kor. 15, 3-87).

Veselimo se, jer Krist nije ostao u grobu. Njegovo tijelo ne poznaje raspadanje. Pripada svijetu živih a ne mrtvih. Veselimo se jer je On Alfa i Omega, Početak i Svršetak. Živi ne samo jučer, već i danas i za svu vječnost (usp. Heb. 13, 89).

Događaj Kristova uskrsnuća govori nam o Bogu života. To je navještaj nerazorive nade da je čovjek u konačnici pozvan na život koji je u Kristu pobjednik nad smrću. Biti kršćanin znači ponajprije vjerovati svjedocima da je Bog Isusa kojega su ljudi razapeli uskrsio i učinio Gospodinom i Gospodarom svega stvorenoga.

«Danas Bog po svome Jedincu pobijedi smrt, a nama otvori pristup u vječni život.» Tako kliče Crkva na Uskrs! To je jezgra svega apostolskog propovijedanja. To je svjedočanstvo što ga oni, radosni i sigurni, dadoše za svoga Učitelja. Kršćanska se zajednica na toj sigurnosti, u vjernosti uskrsnom Gospodinu zasniva, razvija i širi.

Zato se, draga braćo i sestre, poštovani gledatelji i slušatelji, svojom vjerom u uskrsloga Krista vjernik može hrabro suočiti sa znakovima civilizacije smrti koja se nameće današnjem svijetu. Kako ne prepoznati i oko nas prijetnje životu, nerođenom životu, nedopustivom samovoljom čovjeka; ili mladom životu koji nezajažljiva strast za dobitkom baca u zagrljaj ovisnosti; ili životu koji postaje predmet strasti i izrabljivanja ljudi od moći i obilja; ili kako ne uočiti prezir naše potrošačke civilizacije prema starima i nemoćnima koji ne mogu proizvoditi niti uvećavati dobit, a zaslužuju poštovanje i zahvalu.

A uskrsli Krist je došao *«da imamo život i da ga imamo u izobilju»* (usp. Iv 10, 10). Kristov učenik u našem hrvatskom društvu podržava život najprije u svom obiteljskom krugu. Život koji niče u obiteljskom okrilju za nj je svetinja. On prihvaća život. Brani ga. Raduje mu se u svim razdobljima njegova postojanja, od začeca do prirodne smrti. Tako vjernik prihvaća odgovornost za društvo u kojem živi. Postaje također dionik uskrsne pobjede nad smrću. Siguran je za svoj hod u sadašnjosti. Otvara mu se budućnost u neprolaznom zajedništvu s Bogom života.

Tim mislima svima vama, svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, sjemeništarcima, svim vjernicima, i svim ljudima dobre volje želim i čestitam radostan Uskrs!

Vaš nadbiskup + Ivan

SVETA STOLICA

Poruka pape Benedikta XVI. za korizmu 2007.

"Gledat će onoga koga su proboli" (Iv 19,37)

Draga braćo i sestre!

"Gledat će onoga koga su proboli" (Iv 19,37). To je biblijska tema koja ove godine vodi naše korizmeno razmišljanje. Korizma je prikladno vrijeme da naučimo s Marijom i Ivanom, ljubljenim učenikom, biti uz Njega, koji je na križu prinio žrtvu vlastitog života za sav ljudski rod (usp. Iv 19,25). Upravimo zato s još većim žarom, u ovom vremenu pokore i molitve, svoj pogled u Krista raspetog koji je, umirući na križu, u punini objavio Božju ljubav. Na temi ljubavi zadržao sam se u enciklici *Deus caritas est*, istaknuvši njezina dva osnovna oblika: *agape* i *eros*.

Božja ljubav: *agape* i *eros*

Izraz *agape*, koji se mnogo put javlja u Novome zavjetu, označava požrtvovnu ljubav onoga koji isključivo traži dobro drugoga. Riječ *eros*, međutim, označava ljubav onoga koji želi posjedovati ono što mu nedostaje i teži sjedinjenju s ljubljenom osobom. Ljubav kojom nas Bog obasipa bez sumnje je *agape*. Naime, može li čovjek dati Bogu neko dobro koje On već ne posjeduje? Sve ono što ljudsko stvorenje jest i ima Božji je dar: stvorenje dakle treba Boga u svemu. Ali Božja je ljubav također *eros*. U Starome zavjetu Stvoritelj svijeta pokazuje prema narodu kojeg si je izabrao naklonost čiji razlog čovjeku nije moguće dokučiti. Porok Hošea izražava tu snažnu božansku ljubav smjelim slikama poput one o ljubavi čovjeka prema ženi preljubnici (usp. 3,1-3). Ezekiel se, pak, kada govori o odnosu Boga s izraelskim narodom, ne boji služiti snažnim i dirljivim rječnikom (usp. 16,1-22). Ti biblijski tekstovi pokazuju da je *eros* prisutan u samome Božjem srcu: Svevišnji očekuje "da" svojih stvorenja kao što zaručnik očekuje od svoje izabranice njezin "da". Nažalost, od samih svojih početaka ljudski se rod, zaveden lažima

Zloga, zatvarao za Božju ljubav, u iluziji jedne nemoguće samodostatnosti (usp. Post 3,1-7). Povukavši se u samoga sebe Adam se udaljio od onog izvora života koji je sam Bog te postao prvi od onih koji "od straha pred smrću - kroza sav život bijahu podložni ropstvu" (Heb 2,15). Bog se, međutim, nije predao. Štoviše taj je čovjekov "ne" bio presudni poticaj koji ga je naveo da očituje svoju ljubav u svoj njezinoj otkupiteljskoj snazi.

Križ objavljuje puninu Božje ljubavi

U otajstvu križa objavljuje se u punini silna snaga milosrđa nebeskog Oca. Da bi ponovno zadobio ljubav svoga stvorenja, On je prihvatio platiti najvišu cijenu: krv svoga Sina Jedinorođenca. Smrt, koja je za Adama bila znak krajnje samoće i nemoći, tako se preobrazila u najviši čin ljubavi i slobode novoga Adama. Spravom se dakle može, zajedno s Maksimom Ispovjednikom, reći da je Krist "umro, ako se može tako reći, na božanski način, jer je umro slobodno" (Ambigua, 91, 1956.). Na križu se očituje Božji *eros* prema nama. *Eros* je naime - kao što kaže Pseudo Dionizije - ona snaga "koja ne daje onome koji ljubi da ostane zaokupljen samim sobom, već ga tjera da se sjedini s onim koga ljubi" (De divinis nominibus, IV, 13: PG 3,712). Imali li "luđeg erosa" (N. Cabasilas, Vita in Cristo, 648) od onoga koji je nagnao Sina Božjega da se sjedini s nama dotle da je trpio posljedice naših krivnji kao da su njegove vlastite?

"Onoga koga su proboli"

Draga braćo i sestre, upravimo svoj pogled u Krista prikovanu na križu! On je najpotresnija objava Božje ljubavi, ljubavi u kojoj *eros* i *agape*, daleko od toga da se suprotstavljaju, jedno drugo osvjetljuju. Na križu sam Bog moli svoje stvorenje za

ljubav: on žeda za ljubavlju svakog od nas. Apostol Toma priznao je Isusa "Gospodinom i Bogom" kada je svoju ruku stavio u ranu u boku. Ne iznenađuje stoga što su mnogi sveci u Isusovu Srcu pronašli najdirljiviji izraz toga otajstva ljubavi. Moglo bi se čak reći da je objava Božjeg erosa prema čovjeku, u stvari, najviši izraz njegove agape. Uistinu, samo ljubav u kojoj se združuju slobodno sebedarje i oduševljena želja za uzajamnošću ulijeva radost koja omogućuje da se lakše podnesu i najteže žrtve. Isus je rekao: "A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi" (Iv 12,32). Gospodin žudno čeka naš odgovor, očekuje od nas da prihvatimo njegovu ljubav i dopustimo da nas On privuče k sebi. Međutim, nije dovoljno samo prihvatiti njegovu ljubav. Na tu ljubav treba odgovoriti i potruditi se priopćiti je drugima: Krist "me privlači sebi" da bi se sjedinio sa mnom, kako bih naučio ljubiti braću istom ljubavlju.

Krv i voda

"Gledat će onoga koga su proboli". Gledajmo s vjerom u Isusov probodeni bok, iz kojeg su potekli "krv i voda" (Iv 19,34)! Crkveni su oci promatrali te elemente kao simbole krštenja i euharistije. Preko krsne vode, zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga, omogućen nam je pristup u samu dubinu ljubavi Presvetog Trojstva. U korizmenom smo vremenu, spominjući se svoga krštenja, pozvani izaći iz samih sebe i, u povjerljivom predanju, otvoriti se Očevu milosrdnom zagrljaju (usp. sv. Ivan Krizostom, Kateheza, 3,14 sl.). Krv, simbol ljubavi Dobrog Pastira, izlivena se u nas osobito u euharistijskom otajstvu: "Euharistija nas uvodi u čin Isusove žrtve... ulazimo u samu dinamiku

njegova predanja samoga sebe" (enc. *Deus caritas est*, 13). Živimo, dakle, korizmu kao 'euharistijsko' vrijeme u kojem ćemo, prihvaćajući Isusovu ljubav, naučiti tu ljubav širiti oko sebe riječju i djelom. Razmatranje "Onoga koga su proboli" potaknut će nas na taj način da otvorimo svoje srce drugima i prepoznamo povrede dostojanstva ljudskog bića. To će nas, na poseban način, potaknuti da se borimo protiv svakog oblika prijezira života i izrabljivanja osobe i da ublažimo drame samoće i napuštenosti u kojima žive mnoge osobe. Neka korizma bude za svakog kršćanina obnovljeno iskustvo Božje ljubavi koja nam je darovana u Kristu, ljubavi koju svakoga dana moramo i mi sami "iznova darivati" bližnjemu, u prvom redu onome koji trpi i koji je u potrebi. Samo ćemo tako moći u punini sudjelovati u uskrsoj radosti. Neka nas Marija, Majka ljubavi, vodi na tome korizmenom putu, putu istinskog obraćenja Kristovoj ljubavi. Vama, draga braćo i sestre, želim koristan korizmeni hod i od srca svima udjeljujem svoj posebni apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 21. studenoga 2006.

Papa Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mladih 2007.

"Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge!" (Iv 13,34)

Dragi mladi!

U povodu 22. svjetskog dana mladih, koji će se slaviti u dijecezama na ovogodišnju Cvjetnicu, želio bih vam predložiti za razmatranje Isusove riječi: "Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge!" (Iv 13,34)

Je li moguće ljubiti?

Svaka osoba u sebi čuti duboku želju da ljubi i da bude ljubljena. Kako je, međutim, teško ljubiti, s koliko se samo grešaka i neuspjeha čovjek mora suočiti u ljubavi! Neki idu toliko daleko da čak sumnjaju u to da je ljubav moguća. Ali, ako nas nesavršenosti na afektivnom polju ili razočaranja u ljubavi navode na pomisao da je ljubav utopija i nedostižni san, znači li to onda da se s time čovjek treba pomiriti? Nikako ne! Ljubav je moguća i ovom svojom porukom želim dati svoj obol tome da u svakome od vas, koji ste budućnost i nada čovječanstva, ponovno oživi vjera u pravu, vjernu i snažnu ljubav, ljubav koja rađa mir i radost, ljubav koja povezuje osobe i omogućuje im da se osjećaju slobodne i međusobno se poštuju. Zaputimo se sada zajedno u "otkrivanje" ljubavi. Na tom svom putu ćemo se zaustaviti na tri odredišta.

Bog, izvor ljubavi

Prvo se tiče izvora prave ljubavi, koji je jedan: Bog. Lijepo to ističe sveti Ivan kada kaže da "Bog je ljubav" (1 Iv 4,8.16). On time ne želi samo reći da Bog ljubi nas, već da je sam Božji bitak ljubav. Tu susrećemo najsajniju objavu izvora ljubavi, a to je otajstvo Presvetoga Trojstva: u Bogu, koji je jedan i trojstven, traje neprestana razmjena ljubavi između Oca i Sina, a ta ljubav nije neka energija ili neki osjećaj, već je to osoba: Duh Sveti.

Kristov križ u punini objavljuje Božju ljubav

Kako se Bog Ljubav objavljuje nama? Prispjeli smo sada već do drugog odredišta našega putovanja. Premda se već u stvaranju jasno vide znaci Božje ljubavi, puna objava dubokoga Božjeg otajstva dogodila se pri utjelovljenju, kada je sam Bog postao čovjekom. U Kristu, pravom Bogu i pravom čovjeku, upoznali smo ljubav u svoj njezinoj veličini. Doista, "prava novost Novoga zavjeta", kao što sam pisao u enciklici *Deus caritas est*, "ne sastoji se u novim idejama, već u samom Kristovu liku, koji tim pojmovima daje jedan stvarni i tjelesni oblik – realizam je to bez presedana" (br. 12). Potpuna i savršena objava božanske ljubavi događa se na križu gdje, kao što kaže sveti Pavao, "Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije" (Rim 5,8). Svaki od nas zato može reći bez straha da će pogriješiti: "Krist me ljubio i predao se za mene" (usp. Ef 5,2). Nijedan ljudski život otkupljen njegovom krvlju nije beskoristan ili manje vrijedan, jer on svakog od nas ljubi ponaosob zanosnom i vjernom ljubavlju, ljubavlju koja nema granica. Križ – svijetu ludost, a mnogim vjernicima sablazan – zapravo je "mudrost Božja" za one koji dopuste da ih on dirne u dubini njihova bića, "jer ludo Božje mudrije je od ljudi i slabo Božje jače je od ljudi" (usp. 1 Kor 1,25). Štoviše, Raspeti, koji nakon uskrsnuća trajno na sebi nosi biljege svoje muke, razotkriva krive predodžbe i laži o Bogu koji se kriju u pozadini nasilja, osvete i isključivosti. Krist je Božji Jaganjac, koji uzima na sebe grijeh svijeta i iskorjenjuje mržnju iz čovjekova srca. A ovo je njegova istinska "revolucija": ljubav.

Ljubiti bližnjega kao što Krist nas ljubi

Stigli smo tako i do trećeg odredišta našega razmišljanja. Krist na križu vapi: "Žedan sam" (Iv 19,28). Time pokazuje veliku žeđ da ljubi i da bude ljubljn od svakoga od nas. Samo ukoliko uspijemo dokučiti dubinu i snagu toga otajstva shvatit ćemo koliko je nužno i prijeko potrebno da ga ljubimo kao što je On nas ljubio. To za sobom povlači da nošeni njegovom ljubavlju, ako ustreba, položimo i svoj život za braću i sestre. Već u Starome zavjetu Bog je rekao: "Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe" (Lev 19,18), no Kristova se novost sastoji u tome da ljubiti druge kao što on nas ljubi znači ljubiti "do kraja" (usp. Iv 13,1) sve, uključujući i neprijatelje.

Svjedoci Kristove ljubavi

Htio bih se sada zadržati na tri područja svakodnevnog života gdje ste vi, dragi mladi, na poseban način pozvani očitovati Božju ljubav. Prvo je područje Crkva koja je naša duhovna obitelj, koja se sastoji od Kristovih učenika. Spominjući se njegovih riječi: "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13,35), potičite svojim zanosom i ljubavlju aktivnosti u župama, zajednicama, crkvenim pokretima i skupinama mladih kojima pripadate. Brižno tražite dobro drugoga, vjerno ispunjavajte preuzete obaveze. Ne ustručavajte se radosna srca odreći ponekog zabavnog sadržaja, veselo prihvaćajte nužne žrtve, svjedočite svoju vjernu ljubav prema Kristu naviještajući njegovo evanđelje, poglavito među svojim vršnjacima.

Pripravljati se za budućnost

Drugo područje na kojem ste pozvani izraziti ljubav i u njoj rasti, vaša je priprava za budućnost koja vas čeka. Ako ste zaručeni, Bog ima jedan naum ljubavi za vašu budućnost kao bračnog para odnosno obitelji. Stoga je bitno da ga uz pomoć Crkve otkrijete, oslobođeni raširene predrasude da kršćanstvo, svojim zapovijedima i svojim zabranama, postavlja prepreke na putu radosti ljubavi i

sprječava osobu da u punini kuša onu radost koju muškarac i žena traže u svojoj uzajamnoj ljubavi. Ljubav muškarca i žene je izvoriste ljudske obitelji i to dvoje, muškarac i žena, imaju svoj temelj u prvobitnom Božjem naumu (usp. Post 2,18-25). Naučiti se ljubiti međusobno nešto je divno, no to ujedno iziskuje zahtjevno "naukovanje". Vrijeme zaruka, koje ima temeljnu važnost za učvršćivanje međusobne povezanosti, vrijeme je iščekivanja i priprave, koje treba živjeti u čistoći gesta i riječi. Ono vam omogućuje da rastete u ljubavi, brizi i pozornosti prema drugome, pomaže osobama da se vježbaju u samosvladavanju i rastu u uzajamnom poštivanju. A sve su to karakteristike istinske ljubavi koja ne traži na prvome mjestu vlastito zadovoljstvo ni vlastitu dobrobit. U zajedničkoj molitvi molite Gospodina da sačuva i umnoži vašu ljubav i da je očisti od svake sebičnosti. Bez oklijevanja velikodušno odgovorite na Gospodinov poziv, jer je kršćanski brak pravi poziv u Crkvi. Isto tako, dragi mladići i djevojke, budite spremni reći svoj "da" ako vas Bog pozove da ga slijedite na putu ministerijalnog svećeništva ili posvećenog života. Vaš će primjer poslužiti kao ohrabrenje mnogim vašim vršnjacima, koji traže istinsku sreću.

Svakodnevno rasti u ljubavi

Treće područje obaveza koje ljubav podrazumijeva jest svakodnevni život s njegovim mnogovrsnim odnosima. Tu u prvom redu mislim na obitelji, školu, rad i slobodno vrijeme. Draga mladeži, negujte svoje talente ne samo radi toga da biste stekli određeni društveni položaj, već također da biste pomogli drugima da "rastu". Razvijajte svoje sposobnosti, ne samo zbog toga da postanete "kompetitivniji" i "produktivniji", već također da budete "svjedoci ljubavi". Profesionalnu izobrazbu združite s naporom oko stjecanja znanja o svojoj vjeri koja će vam pomoći da svoje poslanje vršite odgovorno. Povrh svega, pozivam vas da produbljujete socijalni nauk Crkve, da bi se u svome djelovanju nadahnjivali na njegovim načelima. Neka vas Duh Sveti učini domišljatim u ljubavi, ustrajnim u preuzetim obavezama i smjelima u vašim

pothvatima, tako da uzmognete pružiti svoj doprinos izgradnji "civilizacije ljubavi". Obzor ljubavi je uistinu beskonačan: to je naime cio svijet!

"Odvažiti se za ljubav" nasljeđujući primjer svetaca

Dragi mladi, želim vas pozvati da se "odvažite na ljubav", naime da za svoj život ne tražite ništa manje od snažne i lijepe ljubavi, koja je kadra cio život učiniti radosnim samopredanjem Bogu i braći, po uzoru na Onoga koji je svojom ljubavlju jednom zauvijek pobijedio mržnju i smrt (usp. Otk 5,13). Ljubav je jedina snaga kadra promijeniti čovjekovo srce i čitav ljudski rod i odnose između muškarca i žene, između bogatih i siromašnih, između kultura i civilizacija učiniti plodonosnim. Svjedoče o tome životi svetaca koji su, kao pravi Božji ugodnici, provodnici i odsjaj te izvorne ljubavi. Potrudite se bolje ih upoznati, povjeravajte se njihovu zagovoru, nastojte živjeti poput njih. Spomenut ću ovdje samo Majku Tereziju. Ona je, u želji da spremno odgovori na Kristov poziv: "Žedan sam", taj vapaj koji ju je duboko dirnuo, preuzela brigu za umiruće na ulicama Kolkate u Indiji. Od tada jedina želja njezina srca bila ta da utaži Isusovu žeđ za ljubavlju, i to ne samo riječima, već konkretnim djelima, prepoznavajući njegovo izmučeno lice, žeđno ljubavi, u licu najsiromašnijih. Blažena je Terezija provodila u djelo Isusovo učenje: "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!" (usp. Mt 25,40). Poruka te ponizne svjedokinje ljubavi proširila se po cijelome svijetu.

Tajna ljubavi

Svakome je od nas, dragi prijatelji, dano postići isti taj stupanj ljubavi, ali samo ako se uteknemo neizostavnoj potpori

božanske milosti. Samo nam Gospodin, naime, može pomoći da nas ne obuzme bezvoljnost pred gomilom zadaća koje trebamo izvršiti i ulijeva nam hrabrosti da ostvarimo i ono što je iznad naših mogućnosti. Susret s Gospodinom u molitvi omogućuje nam da ostanemo ponizni, spominjući se da smo "beskorisne sluge" (usp. Lk 17,10). Nadasve je euharistija velika škola ljubavi. Kada čovjek redovito i s pobožnošću sudjeluje na misi, kada se nakon pričesti zadrži u Isusovu društvu, tada mu je lakše shvatiti dužinu, širinu, visinu i dubinu njegove nadspoznatljive ljubavi (usp. Ef 3,17-18). Dijelevći euharistijski kruh s braćom u crkvenoj zajednici osjećamo se potaknutim "žurno", poput Djevice pri njezinu pohodu Elizabeti, pretočiti Kristovu ljubav u velikodušno služenje braći.

Prema susretu u Sydneyu

U tome je smislu prosvjetljujući poticaj apostola Ivana: "Dječice, ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom. Po tom ćemo znati da smo od istine. I umirit ćemo pred njim srce svoje" (1 Iv 3,18-19). Dragi mladi, u tome vas duhu pozivam da idući Svjetski dan mladih proslavite zajedno s vašim biskupima u svojim biskupijama. Bit će to važna etapa prema susretu u Sydneyu koji će imati za temu: "Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci" (Dj 1,8). Neka vam Marija, Majka Kristova i Majka Crkve, pomogne da posvuda pronesete poruku koja je promijenila svijet: "Bog je ljubav!" Pratim vas molitvom i od srca vas blagoslivljam.

U Vatikanu, 27. siječnja 2007.

Papa Benedikt XVI.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Poziv hrvatskih biskupa vjernicima i ljudima dobre volje na sudjelovanje u akciji od 4. do 11. ožujka

Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom u Bosni i Hercegovini

Cijenjeni vjernici i svi ljudi dobre volje!

Ljudi i Crkva u Bosni i Hercegovini već se godinama nose s teškim posljedicama rana zadobivenih u bliskoj prošlosti, no usprkos tomu ne posustaju u svojim naporima oko obnove i rasta. Iz BiH je nakon 1991. godine prognano ili izbjeglo oko 300.000 vjernika katolika, od kojih je, kako se procjenjuje, jedva polovica ostala u Hrvatskoj, a ostali su otišli u treće zemlje. Povratnici su suočeni s brojnim poteškoćama. Crkva u BiH neumorno služi i ljudima koji su ostali u zemlji kao i povratnicima lišenima onog što je bitno za dostojanstven život svakoga čovjeka: nade, sigurnosti, perspektive, pravde, zdravlja, kuće, rada, plaće za uzdržavanje obitelji, pristupa kulturi, sudjelovanja u javnom životu.

Crkva u Hrvatskoj, u ozračju evanđeoske povezanosti s "onima koji po vjeri pripadaju istoj obitelji" (Gal 6,10), njegovala je solidarnost s ljudima i krajevima koji u BiH trebaju pomoć, pa im je na različite načine pomagala. Dosadašnja pomoć ostvarivana je uglavnom na biskupijskoj i župnoj razini. Istodobno mi u Hrvatskoj zahvalni smo za dar ljudi koji su iz tih područja došli u Hrvatsku i obogatili je svojom vjerom, kulturnim identitetom te je izgrađuju svojim znanjem i radom. Posebno smo zahvalni za mnoga svećenička i redovnička zvanja koja su ponikla na temeljima duboke vjere Crkve u BiH.

Papa Benedikt XVI. ističe u enciklici *Deus Caritas Est*: "Ovo naše vrijeme potiče na novu spremnost i raspoloživost pomoći bližnjemu u potrebi. Već je Drugi vatikanski koncil to istaknuo vrlo jasnim riječima: 'Danas kada raspolažemo bržim sredstvima komunikacije, kada su na neki način prevladane udaljenosti među ljudima (...) karitativna djelatnost danas može i treba obuhvatiti sve ljude i sve ljudske potrebe'" (br. 30).

Mi, biskupi HBK, odlučili smo pomoći sestrinskoj Crkvi Tjednom solidarnosti i zajedništva sa Crkvom u Bosni i Hercegovini (od 4. do 11. ožujka 2007.). Željeli bismo da hrvatska javnost shvati dramatičnost stanja ljudi i Crkve u BiH, da informiranost u hrvatskoj javnosti bude potpunija i cjelovitija, da u svima pobudi osjećaje solidarnosti, suodgovornosti i želje za pomaganjem. Napaćenom narodu i Crkvi u BiH poručujemo: Niste sami; mi smo uz vas svojim mislima, osjećajima, molitvom, dobrom voljom te djelima kršćanske ljubavi i solidarnosti.

Pozivamo vjernike i sve ljude dobre volje da se i osobnim doprinosom uključe u akciju. To se može učiniti sa uključivanjem u aktivnosti koje će se organizirati u župnim zajednicama u Tjednu solidarnosti, donacijom na žiro-račun HC-a ili uplatom u župnom uredu kao i pozivom na donacijski telefonski broj.

Željeli bismo da ova akcija postane trajan oblik svjedočenja solidarnosti s našom sestrinskom Crkvom u BiH jer ona treba našu potporu, blizinu i razumijevanje. Zahvaljujemo svima koji će se, prema svojim mogućnostima, uključiti u ovu akciju te na sve zazivamo blagoslov Oca Nebeskoga.

Vaši biskupi

U Zagrebu, na svetkovinu Prikazanja Gospodnjega, 2. veljače 2007. godine

IZJAVA VIJEĆA HBK ZA OBITELJ PRIGODOM UVOĐENJA ZDRAVSTVENOG ODGOJA I OBRAZOVANJA U ŠKOLSKI SUSTAV

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa namjerava u školskoj godini 2006./2007. uvesti u škole jedinstveni program odgoja djece i mladih pod nazivom: "Zdravstveni odgoj i obrazovanje". Sastavni dio tog programa bit će i spolni odgoj. S time u vezi smatra se vrlo korisnim iznijeti sa stanovišta kršćanske antropologije neka načela koja se tiču svih, a poglavito mladih, roditelja i odgojitelja.

1. Svaki vid odgoja, pa tako i spolni, po svojoj naravi zahvaća cjelovitu osobu i sve segmente osobnosti: bio-fiziološki, psihološki, afektivni, duhovni i moralni. Spolnost označuje čitavu osobu i sve njene vlastitosti. Ona nije nešto što postoji samo za sebe, neovisno od osobe, nego pripada osobi i od osobe poprima svoju vrijednost i značenje. Postoji samo osoba koja je obdarena spolnošću, a ne postoji spolnost kao samosvojna stvarnost, otkinuta od osobe.

Spolni se odgoj, dakle, uključuje u cjelovit i skladan rast osobe. On je jedan od bitnih segmenata odgoja, iako ne jedini. Ako spolnost karakterizira cjelokupnu osobu, onda ona daje nezaobilazan pečat izgradnji i manifestaciji pojedine osobe kao spolno determinirane u svim segmentima njezine egzistencije.

Ona ima svoje socijalno (društveno) značenje jer utječe na stvaranje odnosa s drugima kao i na prenošenje ljudskog života.

Ima također svoje religiozno značenje, jer karakterizira unutarnji, duhovni rast i utječe na formiranje odnosa s Bogom. Zato ljudska spolnost nije neka datost koju se smješta u određeni životni prostor, nego je ona dar koji osoba ugrađuje u uredno i cjelovito ostvarenje svoje osobnosti.

2. Ako je spolni odgoj jedan od bitnih segmenata koji sačinjavaju cjeloviti odgoj osobe, onda se on neminovno povezuje s poimanjem čovjeka, s određenom antropologijom. Odgoj ima za cilj izgraditi cjelovitog čovjeka, ali je način odgoja determiniran poimanjem (vizijom)

čovjeka. Već prema tome kako se čovjeka poima i shvaća, tako ga se i odgaja.

Upravo polazeći od poimanja čovjeka, pa dosljedno tome i ljudske spolnosti, nailazimo na različita shvaćanja "spolnog odgoja". O tim razliknostima treba voditi računa jer one bitno utječu na određivanje kvalitete odgoja. Vrijedi spomenuti neka od mogućih shvaćanja spolnog odgoja:

– Odgoj koji se svodi na znanstveno ("tehničko") informiranje o anatomiji i fiziologiji. Cilj mu je osigurati "higijenu" spolnih funkcija te pružiti potrebne informacije i sredstva kako bi se isključila eventualna oboljenja. U ovom se vidu odgoja ne uzima u obzir psihološki, socijalni, afektivni i religiozni vid spolnosti.

– Odgoj kome je cilj omogućiti pojedincu potpuno uživanje u spolnosti, bez ikakvih granica i zabrana. Zato je, prema tom shvaćanju, zadaća spolnog odgoja osloboditi pojedinca svih mogućih "tabua" i obzira, društvenih, moralnih i vjerskih koji ga uvjetuju i sputavaju u "punom uživanju seksa". Pornografija, potpuna sloboda, spolni odnosi u ranoj dobi, samozadovoljavanje smatraju se civilnim pravima do kojih treba doći moderno društvo. Jasno je da tu nema govora o nekom odgoju nego se sve svodi na "znanstveno informiranje" o spolnosti i mehanizmu funkcija, pa i s ciljem izbjegavanja začeca i rješavanja neželjene trudnoće. Tu više nije spolnost u službi čovjeka i humanih ciljeva, nego osoba djeluje pod impulsom fizioloških nagona.

– Odgoj koji karakterizira razmišljanje prema kome se odnos prema spolnosti ne temelji na ljudskoj naravi, nego je to proizvod društva i pojedine kulture. Po tom modelu današnje doživljavanje spolnosti bilo bi proizvod kapitalističko-građanskog društva koje bi htjelo učiniti trajnim dosadašnje neravnotežne odnose među spolovima. Prema ovom shvaćanju nema neke trajne i općenite norme o vrednovanju spolnosti. Sve je relativno i podložno promjeni. Kako se mijenja društvo, tako treba mijenjati promišljanje spolnosti i način vladanja.

Ovo poimanje, koje je danas vrlo rašireno, dovodi do moralnog relativizma.

– Poimanje koje promatra osobu u njezinom totalitetu i u spolnom odgoju vidi važan segment cjelovitog odgoja osobe. Spolni odgoj treba skladno razvijati i uskladiti s drugim čimbenicima koji oblikuju osobnost. Cilj ovog odgoja je razvoj uravnotežene i zrele spolnosti u psihološkom, etičkom i duhovnom smislu. Ozbiljno i znanstveno informiranje o anatomiji i fiziologiji ljudskog tijela, kao i higijensko-zdravstveni pristup, u ovoj su stvari neophodno potrebni, ali se spolni odgoj ne može svesti samo na to. Potrebno je uzeti u obzir psihološku, socijalnu, etičku, afektivnu i duhovnu dimenziju spolnosti i sve njih skladno integrirati u odgoj. Potrebno je imati sasvim jasne pojmove o “neutralnosti” “znanstvenog” informiranja o spolnosti. Ako spolnost prožima čitavu osobu, onda spolni odgoj nadilazi puko “znanstveno” opisivanje (anatomiju, fiziologiju) i ulazi u kriterije koji usmjeruju cjelovitu osobu. Zato se ne možemo složiti da odgoj općenito, pa tako niti spolni, može biti “neutralan”.

3. Svaki odgojni plan u ovoj stvari dobiva smisao samo u vidu odgoja za ljubav. Spolnost treba biti odgovorno usmjerena prema ljubavi. Samo u ljubavi shvaćenoj kao susret dviju osoba – muškarca i žene – ljudska spolnost nalazi svoj temeljni smisao. Na fiziološkom, afektivnom i duhovnom planu spolnosti sve je usmjereno na dijalog ljubavi i na sebedarje. Ovo se sebedarje ostvaruje uglavnom na dvjema razinama:

– u potpunom obostranom darivanju sebe kojim se muškarac i žena stavljaju u službu prenošenja života i to ostvaruju – na razini znaka (sakramentalno) - u ženidbi.

– u darivanju sebe na afektivnom i duhovnom planu drugima, što se ostvaruje u najrazličitijim vidovima službe drugima, u dijalogu, prijateljstvu, poštivanju i žrtvovanju za druge.

4. Roditelji, kao prvotni odgojitelji, imaju neotuđivo i nepovredivo pravo-dužnost odgoja djece, što im priznaju ne samo crkveni nego i svi relevantni civilni dokumenti i povelje međunarodnog i

nacionalnih prava. To pravo-dužnost ne mogu nikada u potpunosti prenijeti na druge, pa tako ni na školu. Zato je škola dužna poštivati to poslanje roditelja, kako u čitavom odgojnom procesu, tako posebno u delikatnom segmentu intimnoga spolnog odgoja, vrednujući etičke, odgojne i vjerske nazore roditelja. Svi su roditelji zato pozvani na suodlučivanje o programima spolnog odgoja i o osobama koje će ga izvoditi, a nije dovoljno konzultirati samo neke predstavnike. Kako se doznaje, tijekom proteklih godina mnogi su nastavnici osjetili potrebu da se spolni odgoj unese kao komponenta u odgojnu djelatnost škole. To međutim ne znači da škola nužno raspolaže svim potrebnim didaktičkim i sadržajnim resursima. Bit će zato potrebno povremeno zamoliti suradnju liječnika, psihologa, obiteljskih savjetnika, svećenika i drugih kompetentnih osoba i stručnjaka, ali svakako u dosluhu i uz pristanak roditelja i punoljetnih učenika te uz provjeravanje sadržaja koji bi se trebali prenijeti.

5. Odgoj, naročito spolni, je kompleksna stvarnost i odgojitelj ne postiže dobre rezultate samo uz pomoć znanja koje posjeduje, kolikogod ono bilo ispravno i utemeljeno. Prevažnu ulogu ima psihološka uravnoteženost same njegove osobnosti kao i pedagoška osposobljenost. Ako se postavlja kao vođa i učitelj drugima, mora biti sam slobodan od nutarnjih konflikata, emotivno stabilan i etički izgrađen. Posebno se od vjeroučitelja očekuje da spolnost osvjetle s moralnog i religioznog vidika. Treba imati na pameti da poznavanje predmeta i završen studij nipošto u potpunosti ne osposobljava za naučavanje. Potrebno je permanentno napredovati u saznanjima o dostignućima humanih znanosti, naročito psihologije i pedagogije koje u odgoju imaju važnu ulogu, ali također i sociologije, cjelovite ispravne kršćanske antropologije te srodnih disciplina.

Danas se ponajviše naglašava tjelesna dimenzija ljudske spolnosti. Ona je nažalost često iskrivljena i jako vulgarizirana, ali zato mnogo više izražena od bilo koje druge dimenzije spolnosti. Mladi su vrlo osjetljivi na agresivno

isticanje ljudske seksualnosti pa postaju žrtve toga nametanja. Autentičan humani odgovor, koji kršćanstvo još samo produbljuje, odbacuje spolni libertinizam koji prepušta pojedinca njegovim nagonima, a priznaje da spolni život poprima svoj puni smisao u potpunom darivanju sebe koje se ostvaruje u ženidbi. Nekima se čini da ova koncepcija postavlja granice slobodi. No, ona nalazi svoj temelj ne samo u motivima moralnog reda, nego i u cjelovitoj antropologiji i humanističkoj psihologiji te služi autentičnoj promociji osobe i njezinog dostojanstva.

6. Cilj je spolnog odgoja osposobiti odgajanika da prihvati i radosno živi svoju spolnost na području svoga životnog poslanja. Spolnost je Božji dar, koji primamo sa zahvalnošću, poštujemo ga i cijenimo. Ona je ugrađena u strukturu i osobnost čovjeka te ima vrlo važnu ulogu. Kršćaninu je iz Božje objave poznato, a to potvrđuje i ljudsko iskustvo, da nered koji je prouzročio grijeh otežava uravnoteženo vladanje sobom kako na svim područjima života tako i na spolnom. Svjestan je da su uravnoteženost i čistoća, prije braka, u ženidbi ili u djevičanstvu, vrlina koja

nikoga ne isključuje. No ta vrlina traži napor i (samo)svladavanje uz pomoć molitve, sakramenata i ostalih sredstava milosti.

Odgojni proces će, vodeći računa o stupnju fizičke i psihološke zrelosti, pomoći djetetu, adolescentu i mladoj osobi da se osposobljava za prihvaćanje odnosa muškarca i žene bilo kao darivanje jednoj osobi u ženidbi u kojoj jedino nalazi svoje puno značenje potpuno spolno darivanje, ili za sebedarje u djevičanstvu koje je motivirano Božjim Kraljevstvom.

Iskustvo pokazuje da svaki "spolni odgoj" ne promiče vrednote istinske ljudske osobnosti. Čas je odgovornosti za svakoga i nitko nema pravo nekritički se odnositi prema ovom pitanju! Škola je mjesto izgradnje mladih za sadašnjost i budućnost. Pozvana je izgrađivati u djeci i mladima sposobnost raspoznavanja i prosuđivanja, koja spoznato pretače u kriterije i norme vladanja. Želimo vjerovati da će škola i u ovo moderno doba časno izvršiti tu svoju ulogu.

U Krku, na spomendan sv. Tome Akvinskoga, 28. siječnja 2007.

*Mons. Valter Župan, krčki biskup
predsjednik Vijeća HBK za obitelj*

Reagirane Komisije Iustitia et pax na izvješće s konferencije o radu nedjeljom

Komisija Iustitia et pax HBK o izvješću Hrvatske radio-televizije s Međunarodne konferencije "Rad nedjeljom – iskustva zemalja članica Europske unije, Republika Hrvatska danas: Referendum o radu nedjeljom da ili ne?" održane u Zagrebu 30. siječnja 2007.

U izvješću HTV-a s održane konferencije o radu nedjeljom, emitiranom u središnjem dnevniku 30. siječnja 2007. godine, hrvatskoj je javnosti dano nekoliko netočnih i tendencioznih informacija, posebno vezanih uz ulogu Katoličke Crkve u zagovaranju zaštite radnica i radnika u trgovini i uz njihova prava na slobodnu

nedjelju. U emitiranom izvješću se tvrdi da "potrošače nitko nije pitao za mišljenje" o radu nedjeljom. Ova je tvrdnja neistinita. Da su novinari HTV-a ostali do kraja Konferencije, ili barem na prvom dijelu Konferencije, znali bi da su iznijeti rezultati istraživanja o mišljenja građana, potrošača koje je provela agencija GFK. Osim toga, u proteklih je nekoliko godina

rađeno više istraživanja koja su se bavila ovom problematikom. U svim tim istraživanjima većina građana Republike Hrvatske drži da bi nedjeljom trgovine trebale biti zatvorene i da bi nedjelja trebala biti neradni dan, kako je to uostalom predviđeno važećim hrvatskim zakonima.

Posebno je netočna i tendenciozna tvrdnja koja govori o "željama" Katoličke Crkve. U izvješću je navedeno sljedeće: "Stoga bi, čini se, bilo puno više razočaranih kad bi se ispunile želje Katoličke Crkve, a one su jednostavne: zabraniti rad subotom i nedjeljom. Katolička Crkva u Hrvatskoj izdala je nekoliko dokumenata na temu slobode nedjelje i rada nedjeljom. Spomenimo neke: Nedjelja dan Gospodnji i dan blagdanskog počinka (1997.), "Nedjelja radi čovjeka" (2004.), Izjava Komisije HBK Pravda i Mir (Iustitia et Pax) o očuvanju kulture slobode nedjelje (2005.) i, napokon, hrvatski su se biskupi oglasili Priopćenjem za javnost o slobodi nedjelje na XXXIII. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije, održanom u Đakovu u listopadu prošle godine. Niti u jednom od ovih dokumenata Crkve ne spominje se, niti se daje iščitati neka "želja Katoličke Crkve" za "zabranu rada subotom". Štoviše u tim se dokumentima nigdje ne spominje riječ

"zabrana", a "subota" se spominje u povijesnom kontekstu.

Novinari nisu izvijestili hrvatsku javnost o tome da Katolička Crkva, iako je to bilo formalno najavljeno od strane Hrvatske gospodarske komore, nije bila uključena u rad Međunarodne konferencije. U protokolarnom je dijelu bio pozvan kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i predsjednik HBK, no on je organizatore uputio na stručna tijela i institucije Hrvatske biskupske konferencije koja su se ovim pitanjima bavila. Kardinal je želio da stručnjaci iz Crkve ravnopravno sudjeluju u radu Konferencije. Na žalost, predstavnicima Crkve nije bilo omogućeno da ravnopravno sudjeluju niti u protokolarnom, niti u radnom dijelu Konferencije, na što je prisutni predstavnik Crkve upozorio u okviru okruglog stola koji je bio organiziran u sklopu Konferencije.

Autori priloga nisu dakle, u svom izvješću, uzeli u obzir mjerodavne crkvene dokumente i izjave o ovome pitanju, a za mišljenje nisu pitali prisutnog predstavnika Crkve mr. Gordana Črpića, pročelnika Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK, koji im je o tome mogao dati točnu informaciju.

Predsjednik Komisije biskup Vlado Košić

Izjava Komisije HBK Iustitia et pax o nekim pitanjima vezanim uz javnu raspravu o Programu zdravstvenog odgoja i obrazovanja

«Država mora biti svjetonazorski neutralna, ali ne može biti vrijednosno neutralna»

U skladu sa svojim temeljnim poslanjem promicanja društvene i socijalne pravde i mira Komisija Iustitia et pax Hrvatske biskupske konferencije smatra potrebnim osvrnuti se na rasprave vođene u hrvatskoj javnosti oko Programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja, posebice na dopis pravobraniteljice za djecu Mile Jelavić, dip.iur, od 26. siječnja 2007. upućen

Ministru zdravstva i socijalne skrbi gosp. dr. sc. Nevenu Ljubičiću. Komisija smatra važnim osvrnuti se na određene stavove izrečene u javnoj diskusiji te posebice na one iznesene u gore spomenutom dopisu pravobraniteljice za djecu s ciljem potpunijeg informiranja javnosti o ovome važnom pitanju za djecu i roditelje, kao i za cjelokupno hrvatsko društvo.

1. Komisija smatra da je nemoguće uvesti zdravstveni odgoj i obrazovanje koji ne bi bili vrijednosno orijentirani. Govor o vrijednosnoj usmjerenosti odgoja i obrazovanja nije u suprotnosti niti s međunarodnim niti s domaćim propisima, posebice onim koji se odnose na obrazovni sustav. Tako primjerice Zakon o osnovnom školstvu (NN br. 69/03) u čl. 2 ističe: "Škola je dužna osigurati kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima. (...) Ciljevi su osnovnog školovanja: da kod učenika potiče i razvija interes i samostalnost pri učenju i rješavanju zadaća, stvaralaštvo, moralnu svijest, estetski ukus i kriterij, samopouzdanje i odgovornost." Vodič kroz Hrvatski nacionalni obrazovni standard (2005.) ističe na str. 29: "Zadaća škole nije samo stjecanje i razvijanje znanja, sposobnosti i umijeća, nego i usvajanje vrijednosti, nazora i navika koji omogućavaju cjeloviti razvoj osobnosti." Slično govori i Nastavni plan i program za osnovnu školu (2006.). Demokracija i pravni sustav počivaju na određenim vrednotama. Država mora biti svjetonazorski neutralna, ali ne može biti vrijednosno neutralna. To bi značilo da se mogu promovirati i oni stavovi i ponašanja koja su u suprotnosti s temeljnim vrijednostima društva.

2. Komisija smatra da je upotreba pojma "znanstveno utemeljen" u kontekstu govora o ovom Programu zdravstvenog odgoja i obrazovanja, posebice u izjavi Pravobraniteljice neprimjerena.

Pravobraniteljica u okviru svoje nadležnosti nije zadužena za ocjenu znanstvenosti programâ. Poistovjećivanje znanstvenosti samo s vrijednosnim tvrdnjama i stavovima jedne grupe autora zloupotreba je znanstvenog diskursa te nametanje jednog svjetonazora kao apsolutno obvezujućeg za sve. Pravobraniteljica za djecu dužna je brinuti se za dobrobit djece. Tako Komisija smatra da navođenje Kleinove tvrdnje o tome kako "seks ima samo ono značenje koje mu pripisuje ljudsko iskustvo" predstavlja svrstavanje Pravobraniteljice uz jednu

školu mišljenja koja nije primjerena za odgoj djece u Republici Hrvatskoj imajući u vidu upravo dobrobit djece na što nas obvezuju i međunarodni dokumenti. Posebice neprimjernim smatramo automatsko suprotstavljanje pojmova "znanstveno" i "vrijednosno".

3. Komisija ističe da je potrebno osigurati pravo djeteta na obvezatnu izobrazbu, osobito u duhu zahtjeva Konvencije o pravima djeteta. Da se djeci osigura pravo na obrazovanje obvezuje i čl. 1. Protokola br. 2 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Komisija podržava potrebu da se uvede odgovarajući zdravstveni i spolni obrazovni, ali i odgojni program u škole, no pri tome ne smiju biti zanemarena prava roditelja, a program mora biti prihvatljiv za sve. U tom smislu Komisija podsjeća da prema odredbama čl. 63. st. 1. i st. 2. Ustava Republike Hrvatske (NN br. 41/01) "roditelji imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece." te da su "roditelji ...odgovorni osigurati pravo djetetu na potpun i skladan razvoj njegove osobnosti". Pored toga, cijeli niz međunarodnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku, s manjim razlikama u izričaju, poput odredbe čl. 26. st. 3. Opće deklaracije o pravima čovjeka, koja daje roditeljima pravo da biraju obrazovanje za svoju djecu, te čl. 18. st. 4. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, čl. 2. Protokola br. 1 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, čl. 5. Konvencije o diskriminaciji u obrazovanju ili čl. 18. Konvencije o pravima djeteta ističe pravo roditelja da odgajaju djecu u skladu sa svojim vjerskim, moralnim ili filozofskim uvjerenjima.

Na domaćoj zakonodavnoj razini, odredba čl. 93. Obiteljskog zakona (NN br. 116/03) određuje kako "roditelji imaju dužnost i pravo odgajati dijete kao ...moralnu, ...osječajnu i odgovornu osobu, poštujući načela ravnopravnosti spolova, kako bi bila pripremljena za skladan obiteljski i društveni život...". Zakon o osnovnom školstvu u čl. 5. ističe: "Roditelji i učenici imaju pravo birati vrste, oblike i metode osnovnog školovanja u skladu s ovim

Zakonom." Sve ove odredbe ukazuju na pravo roditelja da sudjeluju u procesu obrazovanja svoje djece već u pripremi obrazovnih programa, pa i uključivanjem u javnu raspravu i iznošenjem mišljenja o ponuđenim programima. Ovo je pravo roditelja osobito naglašeno kad su obrazovni programi prožeti vrijednosnim stavovima i moralnim sadržajem, poput programa spolnog odgoja. Imajući sve to u vidu smatramo da svaki program, pa i ovaj, treba uzeti u obzir prava roditelja i dobrobit djece te biti u skladu sa zajedničkim i općeprihvaćenim društvenim vrijednostima.

Komisija Iustitia et pax smatra da izjava pravobraniteljice ne doprinosi stvaranju ozračja povjerenja i da se pravobraniteljica neprimjereno uključila u javnu diskusiju o ovom važnom pitanju. Svojim stavovima pravobraniteljica zastupa tezu kako bi država i škola trebali pod plaštem zdravstvenog odgoja nametati određeni

sustav vrijednosti i moralnosti. Upravo je ovakav stav neprimjeren modernoj, demokratskoj Hrvatskoj koja nije pozvana izvana nametati određeni sustav vrijednosti nego je pozvana štititi i promicati postojeći koji je u Hrvatskoj poznat upravo na temelju mnogih znanstvenih istraživanja.

Uzevši u obzir gore navedene argumente Komisija poziva Vladu Republike Hrvatske da u procesu usvajanja Programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja poštuje sustav vrijednosti, ustavno načelo zaštite djeteta i prava i odgovornosti roditelja u odgoju djece te omogući otvorenu znanstvenu raspravu u koju će biti uključeni rezultati različitih znanstvenih istraživanja. Komisija poziva i našu medijsku javnost da na primjeren i objektivan način izvještava o ovome uistinu važnom pitanju za budućnost naše djece i cijeloga društva.

Predsjednik Komisije biskup Vlado Košić

Dio mozaika pronađen u apsidi Katedrale

MONS. JOSIP MRZLJAK NOVI BISKUP VARAŽDINSKI

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je da je u utorak 20. ožujka u 12 sati, u Vatikanu objavljena vijest da je Sveti Otac Benedikt XVI. imenovao mons. JOSIPA MRZLJAKA, dosadašnjeg pomoćnog biskupa zagrebačkog za novog biskupa varaždinskog.

Biskup Josip Mrzljak rođen je 19. siječnja 1944. godine u Vukovaru u obitelji Vladimira i Barice rođene Šimecki. Roditelji su mu živjeli u Krašiću, a u Vukovar su doselili jer je otac kao državni službenik dobio namještenje. U svibnju 1945. godine otac je nestao i vjerojatno je ubijen od komunista kao i mnogi drugi u to vrijeme u Vukovaru. Odmah nakon očevog nestanka Josip se s majkom i sestrom vraća u Krašić.

Osmogodišnje školovanje završio je u Krašiću i to u vrijeme kada je tu kao zatočenik živio zagrebački nadbiskup i kardinal, blaženi Alojzije Stepinac. Godine 1959. odlazi u Nadbiskupsko dječjačko sjemenište na Šalati u Zagrebu gdje je maturirao 1963. godine. Studij teologije završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a za svećenika ga je

zaredio nadbiskup Franjo Kuharić 16. studenoga 1969. godine.

Kao mladomisnik Josip Mrzljak je pastoralno pomagao u više župa, a zatim je bio kapelan u župi sv. Nikole u Koprivnici. Osam je godina bio župnikom u Ozlju, odakle je nekoliko godina upravljao i župom Vrhovac. Godine 1980. imenovanje župnikom u Sesvetskom Kraljevcu, gdje ostaje 18 godina. U ljeto 1998. nadbiskup Josip Bozanić imenovao ga je biskupskim vikarom za svećenike i ravnateljem pastoralnih ureda Nadbiskupskog duhovnog stola, a malo zatim i kanonikom Prvostolnog kaptola zagrebačkog. U toj ga službi zatiče i imenovanje za pomoćnog biskupa zagrebačkog. Za biskupa je zaređen u zagrebačkoj katedrali 6. veljače 1999.

U Hrvatskoj biskupskoj konferenciji vršio je službu predsjednika Vijeća HBK za kler, a danas je predsjednik Hrvatskog Caritasa, predsjednik Biskupske komisije HBK za Hrvatski Caritas te član biskupske komisije HBK za odnose s državom. Čestitamo!

Antifonar «G», Petrov čudesni ribolov, inicijal na foliji '5, Monografija 'Slikarstvo1, Zadar, 2006.

IN MEMORIAM**Msgr. Frane Franić,
splitsko-makarski nadbiskup u miru**

Mons. dr. Frane Franić, umirovljeni nadbiskup splitsko-makarske nadbiskupije i metropolit splitske crkvene pokrajine, preminuo je u subotu 17. ožujka u bolnici »Firule« u Splitu. Smrt ga je zatekla u 95. godini života, 71. svećeništva i 57. biskupstva.

Rođen je 29. prosinca 1912. godine u Kaštel-Kambelovcu kod Splita. U rodnom je mjestu pohađao osnovnu školu, a u Splitu sjemenišnu klasičnu gimnaziju te filozofske i teološke studije. Za svećenika je zaređen 1936. godine. Nakon toga je u Rimu na Papinskom sveučilištu Gregorijani specijalizirao dogmatsku teologiju te je 1941. promoviran u doktora teoloških znanosti. Nakon povratka u domovinu postavljen je za profesora filozofije i vjeronauka u sjemenišnoj gimnaziji. No, tek što je započeo, morao je napustiti službu jer je bio nepoćudan okupacijskoj talijanskoj vlasti. Tada je postao bibliotekar i kapelan zatvora sv. Roka, zatim prefekt u sjemeništu, potom podravnatelj pa ravnatelj Centralne bogoslovije. Biskupom je imenovan 1950. godine. Kad je biskup dr. Kvirin Klement Bonefačić otišao u mirovinu, 26. lipnja 1954. mons. Franić je došao na čelo Splitsko-makarske Crkve i njom upravljao do umirovljenja 1988 - najprije kao administrator, zatim od 1960. kao splitsko-makarski biskup, odnosno od 1969. kao splitsko-makarski nadbiskup i metropolit.

I kao svećenik i kao nadbiskup mons. Franić je vršio više služba. Jedna od njegovih važnijih služba bio je poziv profesora. Predavao je i u sjemenišnoj gimnaziji i na bogosloviji. U vrijeme

pripreme Vatikanskog koncila bio je član teološke pripravne komisije, a u vrijeme održavanja saborski otac i član doktrinarne komisije. U dva je mandata bio član Kongregacije za proglašavanje svetih, a u biskupskoj konferenciji bivše države vršio je različite službe. Bio je njezin potpredsjednik i predsjednik pojedinih vijeća. Neko je vrijeme bio i administrator Kotorske biskupije; uz to je bio predstavnik naših biskupa na rimskoj Biskupskoj sinodi te je u njihovo ime često sudjelovao i u drugim crkvenim tijelima. Postupci i rad nadbiskupa Franića tekli su u skladu s njegovim shvaćanjima crkvene strukture i biskupske službe. Biskup je u njegovim očima bio ne samo inicijator i animator nego istodobno službeni autoritet i glavni djelatnik...

Načelo mu je bilo: treba ispovijedati i propovijedati siguran crkveni nauk u organskom zajedništvu vjere i morala s rimskim papom. Sa svojim suradnicima je pokrenuo reviju »Crkva u svijetu«, kojoj je bio i prvi urednik. Važan je pothvat u njegovu angažmanu utemeljenje Splitske crkvene pokrajine te uređenje svećeničkog doma za stare i bolesne svećenike. Jednako je tako imao važnu ulogu u pripremi i realizaciji velikih kršćanskih jubileja 1976. godine u Solinu: Tisućite obljetnice Jelenina svetišta i Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata. U tome je zajedno s hrvatskim biskupima, osobito kardinalom Franjom Kuharićem, bio neumoran predvodnik. Ni misijski poziv Crkve nije ispustio iz vida. Osnovao je hrvatsku misiju u Tanzaniji (Ujewa), i tamo poslao svoje svećenike. Jedan još uvijek tamo radi. Počivao umiru Božjem. (Glas koncila)

ZADARSKA NADBISKUPIJA

XXXVI. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Zadar, 28. veljače 2007.

Nadbiskupova riječ na skupštini

Oče Nadbiskupe, draga braćo u
svećeništvu !

Godišnja skupština prezbitarija Zadarske nadbiskupije, iz praktičnih razloga, odvija se, ustaljenim tijekom, u mjesecu veljači, svake godine. Naime, cjeloviti pogled na jednogodišnji hod naše Nadbiskupije moguće je stvoriti na temelju svih naših nastojanja, zbivanja- pastoralnih, župnih, dekanatskih i dijecezanskih koje možemo, na realan način, kvalitativno i kvantitativno obuhvatiti na određenom vremenskom odmaku od protekle godine. Možemo tako, zaustavljajući se na našim nastojanjima, ostvarenjim a i propustima, procijeniti svoj hod, osobni i zajednički. Koliko puta smo se mogli ne samo na kraju građanske godine, nego u mnogim prilikama koje nas vode k našim vjernicima, zaustaviti na riječima Koncila: «Radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi našega vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe, jesu također radost i nada, žalost i tjeskoba Kristovih učenika, te nema uistinu ništa ljudskoga a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu» (GS 1). Mi smo i pastiri među svojom braćom. Ta radost i nada, žalost i tjeskoba, jesu trajno naše sada. Mi smo, naime, radi njih i za njih postavljeni pastirima.

I.

Kako vidimo kao prezbitarij kroz proteklu građansku godinu svoj pastoralni hod?

Nemam nakanu redati ovdje statističke podatke koje su dužnom marljivošću pribavile službe u našem Nadbiskupskom ordinarijatu. Spominjem to usputno. Vi ste svi dobili sljedeće:

1. Izvještaj Svećeničkog doma «Zmajević» u kojem živi 11 što aktivnih što umirovljenih svećenika. Obilježili smo 30.-tu godišnjicu njegova djelovanja u prosincu, 2006. g. Nedavno sam bio u pastorskom pohod našem Domu. Čini mi se da ga naš prezbitarij ne vrednuje dovoljno. Presahla je pomoć sa župa. Posjeti su starijim i nemoćnim svećenicima neznatni. Muči se s deficitom. Ali nije u pitanju njegovo djelovanje i trajno obnavljanje. Nadbiskup je dužan namaknuti sve što je potrebno za njegovu ulogu u Nadbiskupiji.

2. Izgradnja i obnova crkvenih objekata u Zadarskoj nadbiskupiji. Mogli smo se svi uvjeriti kakva živost, briga i mar vladaju u našem prezbitariju u obnovama koje obuhvaćaju crkve, župne kuće i druge crkvene objekte. Zahvaćene su 52 crkve različitim oblicima obnove i nabave potrebnih sredstava. Isto tako i 32 objekta u različitim župa i ustanovama u Nadbiskupiji.

3. Izvještaj Ekonomata je obuhvatio obveze:

A/Župa prema središnjim ustanovama Nadbiskupije i

B/ Namjenske župne obveze.

C/ Osobne obveze prema središnjim ustanovama Nadbiskupije

Nemam nakanu ništa ponavljati odnosno nabrajati. Želim reći sljedeće: Ogromna većina naših svećenika savjesno i redovito ostvaruju svoje obveze. Moja im zahvalnost i priznanje za življeni osjećaj zajedništva! Isto tako zabrinjava što se među imenima naših svećenika koji

pokazuju nemar u ispunjavanju obveza ponavljaju uglavnom ista prezimena, 5-6 o čemu ste se i vi mogli uvjeriti.

4. Izvještaj Ekonomata koje se tiču samo dijecezanskih svećenika a odnose se na Svećenički dom, na zvanja i podatke o nagradama iz NUK-a za naše svećenike kao i o podršci umirovljenim svećenicima.

Dostojno je i pravedno da kler naše Nadbiskupije ima riješeno svoje životne potrebe. Svi dobivaju mjesečnu nagradu koja je od jeseni prošle godine veća za tisuću kuna što je učinjeno povišenjem minimalne osnove.

5. Dobili ste i Tablicu župnih obveza po Fondovima za 2006. godinu. Zanimljiva je na prvi pogled, ali i analitički gledano. Iz nje se može, na svoj način, iščitavati, među ostalim, pastoralno-religiozno stanje župa. Brojke govore da su na čelu župe Belafuža, Katedrala i Bibinje. Ne zaostaju mnogo, gledano proporcionalno ni Biograd, Sv. Filip i Jakov, Kali, Kukljica, Nin, Pag, Preko, Privlaka, Silba, Sutomišćica, Turanj, Veli Rat, Vinjerac, Vir, Vrgada, Bili Brig, Puntamika, Smiljevac, sv. Šime, Zaton i Žman.

6. Niste dobili još dva izvještaja koje je potrebno spomenuti. Naime, inicijativa na kojoj stalno nastojim a ova je da svaki župnik sredi svoje domaćinstvo ima svoje određene rezultate. Na anketu poslanu iz našega Ekonomata odgovorila su 44 župnika od poslanih 66 upita. Od toga broja njih 25 je izjavilo da ima domaćinstvo, a 19 da nema. Za ostale nema podataka, ali se čini da nemaju organiziranog domaćinstva. Smatrao sam i smatram da župnik, pastoralac, koji nije riješio ni slovo p, od pastoral a to je domaćinstvo, da teško može sređeno i sustavno voditi pastoral župe. Isto tako tvrdio sam i tvrdim, a to je poznato Ekonomskom vijeću naše Nadbiskupije, da je Nadbiskupija spremna pomagati materijalno-novčano u rješavanju tog pitanja. Poduzeti su i konkretni koraci u tom smjeru. Određena je visina pomoći župnicima koju su prijavili svoje potrebe. Jedan dio će snositi župnik, jedan dio, župa, a jedan dio Nadbiskupija. Ovaj čas na takav način prima pomoć za svoje

domaćinstvo dvadeset župa, bilo da vode časne sestre ili netko drugi.

7. Želim spomenuti i mogućnost sustavnog zdravstvenog pregleda koji je Nadbiskupija omogućila sklopivši Ugovor s klinikom Sunca. Do sada ga nije obavio veći broj svećenika, samo 37 od 84 prijavljena. O tome će biti još riječi u ovoj prigodi.

8. Treba također spomenuti dva hodočašća naših svećenika koje je Nadbiskupija i materijalno zdušno podržala vodeći računa o duhovnom značenju toga događaja za naš život i naše poslanje.

II.

U drugom dijelu svoga pogleda na hod Nadbiskupije spominjem poslane izvještaje koje su nam bili pozvane dostaviti naše institucije i naša povjerenstva u Nadbiskupiji. Glavne naše ustanove, pet ih je, a to su: Nadbiskupsko sjemenište «Zmajević», Svećenički dom «Zmajević», Klasična gimnazija Ivana Pavla II, Visoka teološko-katehetska škola i Caritas Zadarske nadbiskupije poslali svoje pismene izvještaje o djelovanju kroz 2006. godinu. To ćete moći čitati u sljedećem broju Vjesnika Zadarske nadbiskupije.

Od naših Povjerenstava, a deset ih, ova su poslala svoje godišnje izvještaje: Povjerenstvo za liturgiju, Povjerenstvo za misije, Povjerenstvo za kulturu i Povjerenstvo za pastoral obitelji. Povjerenstvo za pastoral zvanja i ministrante, Povjerenstvo za pastoral turtista.

Nisu poslala sljedeća povjerenstva: Povjerenstvo za mlade, Povjerenstvo za sredstva javnog priopćavanja, Povjerenstvo za župnu katehezu, Povjerenstvo za novu evangelizaciju i katehezu odraslih.

Od crkvenih zajednica, pokreta i udruga, sljedeći su poslali svoje izvještaje: Marijina legija Kurija Zadar-Istok, Mali tečaj-Kursiljo, Svećenički marijanski pokret Cenacolo, Vjera i svijetlo, Djelo Marijino-Fokolarini, Križari, Franjevački treći red, Katolička udruga medicinskih sestara i tehničara, Pro vita, Hrvatska zajednica bračnih susreta-Regija Zadar.

Nisu dostavili svoj izvještaj: Marijina Legija Zadar-Zapad, Seminari za duhovnu obnovu, Neokatekumenski put, Udruženje salezijanskih suradnika, Frama, Serra Club, Katolička udruga liječnika, Zajednica obitelji 4 i više djece i Molitvena zajednica Krvi Kristove. Granica datuma Godišnje skupštine ne mijenja obvezu dostavljanja izvještaja.

III.

Prelazim sada na treći dio svoga pogleda na proteklu 2006. godinu. Bogatstvo događanja nije moguće u ovoj prigodi pojedinačno artikulirati. Cenzus-statistički izvještaj o Nadbiskupiji koji svake godine šalje Sveta Stolica, na početku godine, i traži podatke za *Annuario pontificio*, uvijek me podsjeća na sve što u bitnome jest naša Nadbiskupija i što živi. U njemu je sve obuhvaćeno što ulazi u njezin život. Ali, naravno, ne obuhvaća statistički ni dio onoga što jest duhovno i pastoralno, to jest milosno, ova Mjesna crkva. Ona je, prema definiciji II. vatikanskog sabora: «Dio Božjega naroda koji je povjeren biskupu na pastirsku brigu, dakako uz suradnju prezbitarija. Ukoliko je povezana sa svojim pastirskom i skupljena oko njega po Evanđelju i Euharistiji u Duhu Svetom, ona tvori mjesnu Crkvu, u kojoj je doista prisutna i djeluje jedan sveta, katolička i apostolska Kristova Crkva» (CD 11).

Naša Nadbiskupija, ova mjesna Crkva, živjela je jednu intenzivnu godinu s mnogo pojedinačnih i zajedničkih poduhvata. Bilo je brojnih plodova. Bilo je mnogo dobrih plodova, ali su nas pratile i neke poteškoće u životu naše Nadbiskupije. To zajedno je naša stvarnost. A stvarnosti Crkve, koja smo mi, pristupam s vjerom. To isto tražim i očekujem od svih vas. O njoj možemo realno govoriti i razgovarati kad imamo trajno pred sobom, na umu, dvije stvarnosti: **narav Crkve i poslanje Crkve**. Te dvije stvarnosti izviru iz drugih dvaju temelja od kojih Crkva živi: «**Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta**» (Mt 28, 20) i «**Pođite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i, učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio**» (Mt 28, 19). Prva Riječ označava otajstvenu zbilju

Crkve, Kristovu trajnu nazočnost u njoj i Njegovo vodstvo Crkve a druga njezino poslanje kroz ljudsku povijest sve do kraja vremena. U tom rasponu, «dok On ne dođe» živi i ova naša mjesna Crkva u kojoj smo mi postavljeni pastirima i svećenicima. Smatram da kraći prikaz naše stvarnosti u Nadbiskupiji, i njezin budući hod mogu prikazati u svjetlu riječi pape Benedikta XVI. upućene nama hrvatskim biskupima na našem pohodu «Ad limina», u srpnju protekle godine. To će nam pomoći da vidimo naše djelovanje i naša nastojanja i u nekoliko posljednjih godina u kojima smo posebno naglašavali neka pastoralna područja koja smo prepoznavali osobito važnima s obzirom na razvoj prilika u hrvatskom društvu i u svijetlu naših pastoralnih potreba.

Zadarska nadbiskupija u svjetlu riječi Benedikta XVI. hrvatskim biskupima

Sveti Otac je, kako znate, razgovarao sa svakim od nas, u osobnoj audijenciji i čuo naše specifične potrebe, o čemu ću malo kasnije nešto reći. Govorio nam je, kako to običava, i kao cijeloj Konferenciji. Sve se to zbivalo na temelju ranije poslanih detaljnih izvještaja o našim mjesnim Crkvama na temelju upitnika koji je sadržavao 23 poglavlja. On je pravi svojevrsni cjeloviti pogled na stvarnost jedne mjesne Crkve.

Papina, dakle, riječ nama biskupima, stavljajući sve u kontekst suvremene sekularizacije i relativizma iznijela je ove bitne točke.

Na crti postjubilejske pobudnice «Nadolaskom novog tisućljeća» Ivana Pavla II. (NMI 15), Benedikt XVI. potvrdio je vrijednost pastoralnih planova koji postoje u dijecezama ovim riječima: «Kako biste dušama o kojima brinete omogućili što dublju spoznaju Isusa Krista i osobni susret s Njim, pripremili ste brojne pastoralne planove koji svjedoče o vašoj velikoj zauzetosti te opravdavaju nadu i optimizam. Posebno su važne vaše inicijative za temeljitu pripremu za sakramente i dolično sudjelovanje u bogoslužju. Zamijetio sam također

zalaganje za što kvalitetniji vjerski odgoj i katehezu kako u školama, tako i u župama.» Papa je potvrdio važnost pastoralu u temeljitim pripravama za sakramente, i doličnu pripravu na bogoslužje.

Tu je, najprije, riječ o pastoralu priprema krštenja, potvrde, Prve pričesti, sakramenta pomirenja, bolesničkog pomazanja i svete ženidbe, o čemu detaljno i naširoko govore svi naši obrednici za pojedine sakramente. Mjesec dana kasnije u odgovorima na pitanja svećenika biskupije Albano u kojoj je i Castel Gandolfo, za vrijeme ljetnog boravka u svojoj izvanrimskoj rezidenciji opširno je rastumačio svoju misao, izrečeno i nama hrvatskim biskupima. «U župi, reče, vidim tri temeljne zadaće koje rezultiraju iz biti Crkve i svećenikog poslanja. To su: **slavljenje sakramenata, navještaj Riječi homilijom i katehezom i dijakonija** /služenje-caritas/. Govoreći dalje o pripravi roditelja na krštenje njihove djece iznio je ovo: «Rekao bih da nam krštenje, priprava i pouke za nj, omogućuju kontakt s ljudima koji su jedva vjernici. Zadaća da pripravimo krštenje, da otvorimo duše roditelja, kuma i kumova zbilji krštenja, može biti, i zapravo već jest, misionarski zadatak koji nadilazi naše tzv. vjerničke krugove koji to često i nisu». Spomenuo je u toj prigodi još i sakrament ženidbe. «On nam se ukazuje kao velika misionarska prilika, jer — Bogu hvala - u Crkvi se žele vjenčati mnogi koji je inače ne pohađaju. Tu vidimo i svoju veliku odgovornost pred činjenicom da se mnogi brakovi raspadaju; da mnogi rastavljeni ponovno vjenčani žele sakramente ispovijedi i pričesti. Priprema na taj sakrament je od velike važnosti (grandissima importanza) jer nam omogućuje da u sakramentu ženidbe navijestimo sakrament Krista, da bi se shvatila vjernost njemu da i da bi se shvatila odgovornost u rastavi».

Vjerujem da razmišljamo i mi sami i da se pitamo koliko ozbiljno se priprema slavljenje i podjeljivanje sakramenata u našim župama i koliko koristimo te prilike za evangelizaciju našega naroda. Koliko imam uvida u trajanje priprema za

pojedine sakramente, treba reći da vlada velika šarolikost u Nadbiskupiji. Moj je dojam da je priprema za sakrament ženidbe zaživjela na dijecezanskoj razini u vidu mjesečnih priprema pod vodstvom Povjerenstva za brak i obitelj. Neposredna priprema za slavljenje sakramenta, prema mome uvidu na pastirskim pohodima varira. Čini mi se da je skromna i da traži kvantitativno i kvalitativno produbljivanje.

Sveti Otac nam je spomenuo pripremu na liturgijska slavlja. Kakve su u našoj nadbiskupiji te pripreme? Mali broj župa ima liturgijsku grupu koja sa svećenikom ili i sami pomažu subotom ili u koji drugi dan u tjednu, pripremiti najvažniji susret tjedna a to je nedjeljna Misa. Bogu hvala, u našim brojnim župama rezidira svećenik. U njima je moguće uspostaviti liturgijsku grupu. Župnici koji ih imaju iznose pozitivna iskustva o njima i vide u njima znatnu pomoć za nedjelju. U njima su čitači, odrasli ministranti, animatori, zborovođe, vjeroučitelji. Meni osobno nije teško prepoznati, za vrijeme pastirskih pohoda, gdje se pripravlja a gdje se ne pripravlja liturgija.

Kada je riječ o **vjerskom odgoju i katehezi u školama i u župama** potrebno je u ovoj prigodi posvijestiti činjenicu da je ulaskom vjeronauka u škole ozbiljno ugrožena župna kateheza. Ona je u dobrom dijelu župa nestala.

Zbio se najprije jedan fenomen, da su mnogi svećenici ušli u škole kao vjeroučitelji, a onda su redom izlazili iz škola, odnosno iz vjeronauka u školama. Vidjelo se da je taj vjeronauk nešto drugo od onoga našega u župnom ambijentu i glede samoga ambijenta, u učionicama i zbornicama. Zapinjalo je i sa snalaženjem u novom ambijentu, ne previše uljuđenom i prijateljskom. K tome, rasla je sve više zahtjevnost i glede planiranja i glede određenih obveza što je izazivalo napetosti i nezadovoljstva sve do, uglavnom izlaska iz škole. To se dogodilo i u osnovnim i srednjim školama.

Drugi fenomen je da je znatan broj svećenika ostao bez redovitih kateheza koje su se svele na sakramentalne, za prvu pričest i za krizmu. Negdje nije bilo više ni toga. Jedan dio župa je ostao u nekom

vakuumu. Ostale su Mise i nešto pučkih pobožnosti. Jedni su tako svećenici, obilato opterećeni, a jedan drugi dio nedovoljno angažirani. Iako se moglo očekivati više zauzetosti u raznim oblicima pastoralne, razvoj događaja nije opravdao tu nadu, jer nije došlo do značajnih oblika pastoralne na drugim područjima. Ostajalo se uglavnom na tzv. klasičnom pastoralu svedenom na najnužnije.

Jamačno se svi sjećate da smo godinu 2003. imali Godinu kateheze odraslih. Neki su se pomaci događali, ali ne u onoj mjeri koja bi označavala preokret na tom polju. Ostajalo je i dalje pitanje i stoji i danas, kako ćemo u ovo vrijeme velikih promjena, ususret budućnosti koja je već počela, bez organiziranih župnih kateheza u cijeloj Nadbiskupiji? Želio sam da vrijeme koje stoji pred nama, počam od ove pastoralne godine, bude jedan niz godina proces povratka župne kateheze.

Pitanja koja navodim, nisu jednostavna. S jedne strane čuju se glasovi: nismo spremni za nove pristupe u odgoju vjere mladih i odraslih, ni teološki, ni katehetski a s druge strane osjeća se zahtjevnost velikog zadatka na koji pojedinac, makar i svećenik, sam ne može odgovoriti i pred kojim se osjeća nemoćan. Tu se nameće potreba otvaranja suradnji u okviru župe. Ima li suradnika oko nas koji bi s nama nosili taj ozbiljni rad? No već duže vrijeme, u raznim oblicima i na raznim mjestima, preko našega Vjesnika, na rekolekcijama u pastirskim pismima, a i konačno na Svećeničkom vijeću bilo je ozbiljna govora o tome, a radi se o odgoju suradnika u župi. Ima i na tom polju pozitivnih iskustava, čak i značajnih iskoraka u prilog. Ali ima i nesnalaženja, oklijevanja i nemoći. Sveti Otac je govorio o tome spomenutim svećenicima ovim riječima: «Treba se založiti za integralni pastoral. To znači da moramo tražiti put ujedinjavanja, integriranja pastoralne to jest različitih pastoralnih djelatnika koji postoje danas i integriranja različitih dimenzija pastoralnog rada. Ne može sve učiniti župnik. Nemoguće je to. Ne može biti solist. Ne može činiti sve, nego treba i drugih pastoralnih djelatnika. Čini mi se da danas, bilo u pokretima bilo u

Katoličkoj akciji, u novim zajednicama koje postoje imamo djelatnika koji žele i moraju biti suradnici u župi u smjeru integralnog pastoralne. Župnik ne smije samo činiti nego i delegirati... Ti novi pastoralni subjekti, laici, koji žive u zanimanjima ovoga vremena, moraju nositi Božju Riječ također i u one sredine koje su župniku često nedostupni.» (Svećenicima Albana, 31. VIII. 2006.).

Papa je očito govorio o ozbiljnom radu koji prelazi mogućnosti župnika koji je svjestan zadaće i ozbiljno je shvaća.

Ovdje želim nadovezati na Papin poticaj da budemo otvoreni novim poticajima Duha, koji dijeli svoje karizme i čini spremnima preuzeti odgovornosti i dužnosti, korisne za obnovu i veću izgradnju Duha. On je u drugom dijelu svoga govora nama biskupima doslovce ovo rekao: «Časna braćo, pastoralni izazovi su brojni i vrijeme u kojem živimo nije lišeno poteškoća. No, ipak sigurni smo u pomoć Odozgor. U tom smislu služba biskupa čini se još važnijom. Kako bi svima dao vjerodostojno svjedočanstvo, on ne smije misliti na drugo, osim na služenje Kristu. Budite stoga velikodušni u služenju Crkvi i svome narodu, postojani u molitvi i ispunjeni žarom naviještanja. S osobitom brigom pratite formiranje svećenika, vaših suradnika; budite svećenička zvanja te pozorno bdijete nad vašim sjemeništarima. Potičem vas da u ljubavi i duhu međusobne suradnje vodite vjerske zajednice i pokrete, kako one posvećenog života tako i laičke».

Upravo u tim Papinim riječima vidim sebe osobno, od svog biskupskog posvećenja prije sedamnaest godina, a posebno od preuzimanja Nadbiskupije od svoga časnog prethodnika pa sve do danas. Osjećao sam da dolaze, poslije povijesnih promjena, nova vremena, izazovna i teška. Predugo se naša stvarnost kiselila pod marksističkom ideologijom da bi se moglo pomisliti kako ćemo lako u našem poslanju u Crkvi. Nije trebalo dugo čekati, a posebno nakon smrti prvoga Predsjednika naše Države, da se otvoreno zauzmu stavovi koji su danas veoma vidljivi, a cilj im sekularizirati društvo, religioznost svesti na privatnu kategoriju, Crkvu

marginalizirati, kler iskompromitirati skandalima koje će uvijek naći i preko medija nametnuti to javnom mnijenju. Bio sam svjestan i moj Prethodnik je bio svjestan i mi biskupi u Hrvatskoj svi zajedno smo bili svjesni da je biljka vjere preslaba, da neće izdržati tradicionalni okvir, uglavnom zbijenoga stada, pogotovo kada se prostor slobode proširi, a mi svi izidemo na brisani prostor. Stoga smo mi, ovdje u Zadru bili zahvalni Bogu kada smo postupno otkrivali da je Duh Sveti poslije II. vatikanskog sabora u Crkvi podigao mnoge obnoviteljske znakove u zajednicama i pokretima. Bili smo oduševljeni Papom Ivanom Pavlom II. velikim evangelizatorom svijeta koji je bolje od ikoga shvatio kuda svijet ide sa svojim procesima sekularizacije i svemoći nesklonih medija ali i plimom hedonizma i relativizacije svega. Otuda njegova silna želja da Crkvi pruži svjetlo riječi u sjajnim i brojnim enciklikama i s druge strane da ohrabruje nove znakove obnove koje je Duh Božji iz baze dizao.

Bio sam Bogu zahvalan što je taj proces u univerzalnoj Crkvi naišao na otvorenost svećenika u našoj Nadbiskupiji. Jer da nije bilo otvorenosti svećenika, ne bi ništa od toga bilo. To nije promaklo ni Papi, neumornom pastoralcu, prigodom dolaska u Zadar. Izriekom je spomenuo: «Raduje me spoznaja da je ova Nadbiskupija prošlih godina doživjela procvat i višestruki rast raznovrsnih oblika zalaganja i apostolske djelatnosti vjernika svjetovnjaka. Od Marije, draga braćo i sestre, naučite biti vjerodostojni svjedoci i velikodušni apostoli, pružajući svoj doprinos velikom djelu nove evangelizacije» (Forum, 9. VI. 2003.). U te obnoviteljske znakove, u našoj Nadbiskupiji spadaju i Kursiljo, i Marijina legija i Marijanski pokret Cenaculum i Seminari za duhovnu obnovu koje je ranije posijao prof. Ivančić, a u novije vrijeme osnažio pater Rufus, profesor biblijske teologije, i Djelo Marijino-Fokolarini i više novih Udruga i Vjera i svijetlo i Serra klub i Molitvena zajednica Krvi Kristove i Neokatekumenski put. Sve su to vrijednosti Crkvi darovane Odozgor.

U toj našoj bogatoj stvarnosti za koju sam zahvalan Bogu i na našem putu, u Nadbiskupiji, nastale su teškoće. Moram priznati da mi nisu bile shvatljive poteškoće koje su se, na momente, u žestokom obliku, javile zbog Neokatekumenskog puta. One su eskalirale do određenih konflikata i podijeljenosti. Prigovori su se mogli čuti na dvije razine; prva je da je taj put opasan po crkveno zajedništvo, da je zatvoren u se, da se ne uklapa u župu, da je heretičan i druga je razina reakcija, da to dijeli Nadbiskupiju jer da u župe u kojima je Neokatekumenski put ne mogu doći svećenici koji ne žele taj Put u svojim župama. Iako se nisu spominjali drugi pokreti i zajednice kao problemi već samo spomenuti Put, smatrao sam da pitanja trebam podijeliti najprije s kompetentnima u Crkvi, u Rimu. Uvijek sam nailazio na iste odgovore, u Kongregacijama u Rimu: problemi postoje, pitanja postoje, nitko ih ne skriva i ne nijeće, ali su razborito vodili stvar, jer Put živi na razini univerzalne Crkve i u dijecezama. Ja sam tako i ovdje pred vama nastupao, vodeći računa što mi je uvijek bilo rečeno. No dijalog je zahtjevna stvar. Treba čuti jedni druge i treba govoriti. I uvijek mi u Crkvi znamo gdje razgovor dobiva svoju završnicu, a to je na univerzalnoj razini - Papa, a na dijecezanskoj - biskup. Jer odgovornost u Crkvi je jasno podijeljena. Tako se vrlo dobro sjećam susreta pred tri godine sa sadašnjim Papom i sadašnjim državnim tajnikom kardinalom Bertoneom, tadašnjim prefektom i tajnikom Kongregacije za nauk vjere, na Duhovnom stolu u Zagrebu koji su s kardinalom Bozanićem o tome razgovarali. Rekli su doslovce: «Sada uređujemo kateheze koje ćemo uskladiti s Katekizmom katoličke Crkve. Na red će doći i liturgijska pitanja, a onda će to u Crkvi biti dragocjena vrijednost.»

Stvari su se točno tako razvijale. Kada je postao papa, Benedikt XVI. je nastavio liniju Ivana Pavla II. prema pokretima. Sjetimo se velikoga Duhovnskog susreta s pokretima u Rimu 2006. godine. Istovremeno Papa je započeo s korekcijama Puta i nastojanjima u

rješavanju teškoća koje su, među ostalim i zato prisutne, jer su laici utemeljitelji Puta. Zato mi nije bilo shvatljivo gorljivo zanimanje u našoj Nadbiskupiji kod neke naše braće svećenika za tekstove koji su napadali Put, i na silnom trudu oko njih da se ukaže na tu «opasnost» a ti tekstovi, dosta stari, su izgubili na aktualnosti samim zahvatima Crkve. Vodstvo Crkve u Rimu svjesno potrebe praćenja Puta i potrebnih korekcija u liturgijskoj praksi s poznatim Pismom Kongregacije, a zapravo samoga Pape, mudro i s ljubavlju vodi stvari k dobrom ishodu. To mi je u osobnoj audijenciji, u srpnji rekao i sam Sveti Otac kad samu otvoreno kazao da zbog Neokatekumenskog puta ima teškoća unutar klera u Nadbiskupiji. On mi je odgovorio: «Moglo se to očekivati. Ništa neobično u Crkvi. Mi stvar pažljivo vodimo. U Pismu je određeno što treba učiniti. Izlazi petogodišnje odobrenje Statuta Puta i treba vidjeti što je potrebno mijenjati. Ima nekih pitanja koje postavljaju biskupi glede sjemeništa Redemptoris Mater. I to će se srediti.» Na sličan način su mi i sada, u veljači govorili u Kuriji, kardinal Rode u Kongregaciji za redovnike i nadbiskup Terniak Tscaba u Kongregaciji za kler i biskup Clemens, donedavni osobni tajnik kardinala Ratzingera, a sada tajnik Vijeća za laike, kao i kardinal Bertone, državni tajnik. Posebno je biskup Clemens bio informativan o načinu vođenja postojećih pitanja. «Ne možemo s vodom izbaciti i dijete. Valja reći da je u svijetu u porastu broj sjemeništa Redemptoris Mater te da mnogo dobrih plodova ima i glede obiteljskog života, brojne djece i brojnih zvanja kao i udjela u misijskom poslanju Crkve», reče on.

I upravo ovih dana ponovo se osobno o pokretima u Crkvi izjasnio Benedikt XVI. U dugom razgovoru na susretu sa klerom svoje Rimske biskupije, na postavljeno pitanje jednoga od nazočnih kako se članovi jednoga pokreta, koji pripada Schonstattskom, mogu uklopiti u župu i razvijati služenje jedinstva u univerzalnoj Crkvi, Papa je rekao: «Hvala na pitanju. Čini mi se da ste citirali važne izvore, ako mogu reći, o pokretima. Želio bih odmah precizirati da ovih mjeseci primam

talijanske biskupe u posjete «Ad limina» i tako mogu bolje izučavati geografiju vjere u Italiji. Vidim tolike lijepe stvari zajedno s problemima koje poznajemo svi. Iznad svega vidim da je vjera još uvijek duboko ukorijenjena u talijanskom srcu, premda postoje mnoge opasnosti u današnjim prilikama. Pokreti dobro prihvaćaju moju očinsku funkciju, ulogu Pastira. Drugi su kritični i kažu da se pokreti ne ucjepljuju. Mislim da su stvarno situacije različite, ovisno od osoba koje su u pitanju.

Čini mi se da imamo dva temeljna pravila o kojima ste vi govorili. Prvo pravilo je koje nam je dao sv. Pavao u Prvoj poslanici Solunjanima: ne gasiti karizme. Ako nam Gospodin daje nove darove, moramo biti zahvalni, čak ako su i više puta neugodni /scomodi/. Lijepa je stvar u svemu tome, da se, bez inicijative hijerarhije, s inicijativom iz baze, kako se kaže, ali stvarno s poticajem Odozgor, to jest kao dar Duha Svetoga, rađaju se novi oblici života u Crkvi, kao što su se rađali uostalom kroz sva stoljeća.

Početno su uvijek bili neugodni: i sv. Franjo je bio vrlo neugodan i za Papu je bilo jako teško, konačno, dati jedan kanonski oblik jednoj stvarnosti koja je nadvisivala kanonske propise. Za sv. Franju bila je ogromna žrtva dati se u ukalupiti u taj juridički skelet. Ali konačno ipak je rođena jedna stvarnost koja još živi i živjet će u budućnosti. Ona daje snagu i nove elemente životu Crkve

Želim samo to reći: u svim stoljećima rađali su se pokreti. I sv. Benedikt bio je u početku pokret. Oni se uklapaju u život Crkve kroz trpljenja i s poteškoćama. Sv. Benedikt, i sam je morao korigirati početni smjer monaštva. Tako isto u našem stoljeću Gospodin, Duh Sveti, dao nam je nove poticaje, inicijative, s novim aspektima kršćanskog života. Budući da ih žive ljudske osobe sa svojim ograničenjima, nastaju teškoće.

Prvo je pravilo, dakle, ne gasiti karizme. Trebamo biti zahvalni iako su neugodne. Drugo pravilo je ovo: Crkva je jedna. Ako su Pokreti stvarno darovi Duha Svetoga, ucjepljuju se u Crkvu i služe joj te u strpljivom dijalogu između Pastira i Pokreta rađa se plodni oblik, forma po

kojoj ti elementi postaju elementi za izgradnju Crkve danas kao i sutra.

Taj dijalog treba biti na svim nivoima. Počinjući od župnika, pa preko biskupa do Petrova nasljednika u tijeku je traganje za prikladnim strukturama. U mnogim slučajevima taj napor je već dao svoje plodove. U drugim slučajevima se još uvijek proučava. Na primjer postavlja se pitanje trebaju li se poslije pet eksperimentalnih godina za trajno potvrditi Statuti Neokatekumenskog puta ili treba još neko vrijeme produljiti «ad eperimentum» ili se moraju možda popravljati neke elementi njegove strukture.

U svakom slučaju ja poznajem Neokatekumenski put od početka. Bio je to dug Put s mnogim komplikacijama /zapletajima/ koje još i danas traju. Ali smo našli jednu eklezijalnu formu koja je već mnogo poboljšala odnos između Pastira /Pape/ i Puta. Idemo tako naprijed. To isto vrijedi i za druge Pokrete.

A sada kao sintezu dvaju temeljnih pravila - ne gasiti Duha i jedinstvo Crkve - rekao bih ovo: sa zahvalnošću, strpljivošću i prihvaćanjem trpljenja koja su neizbježna, treba ići naprijed. I u jednom braku ima uvijek napetosti i trpljenja. Ipak se ide naprijed i tako sazrijeva prava ljubav. Isto se događa i u crkvenim zajednicama. Imajmo zajedno strpljenja. Isto tako, različite razine hijerarhije - od župnika do biskupa i Vrhovnog Svećenika - moraju uzajamno izmjenjivati ideje, moraju promicati dijalog kako bi zajedno našli bolji put. Iskustva župnika su temeljna, ali i iskustva biskupa i recimo univerzalna perspektiva Pape, imaju vlastito teološko i pastoralno mjesto u Crkvi.

Dakle, s jedne strane to zajedništvo različitih razina hijerarhije, s druge strane, življeno zajedništvo u župama, u strpljivosti i otvorenosti i u poslušnosti Gospodinu, tvori stvarno novu vitalnost Crkve.

Zahvalni smo Duhu Svetom za darove koje nam je dao. Poslušni smo glasu Duha, ali smo također jasni u potrebi integriranja tih stvarnosti u život Crkve. Taj kriterij

čuva, na kraju konkretnu Crkvu i tako uz strpljivost, hrabrost i plemenitost, zasigurno će nam Gospodin pomoći i voditi nas.» (Dvorana Blagoslova, četvrtak, 22. II. 2007.).

Na crti Papina govora hrvatskim biskupima želim u ovoj prigodi reći i sljedeće:

«Kako ne istaći zatim njegovanje tradicionalnih pučkih pobožnosti i čestih hodočašća naročito u marijanska svetišta?» upitao se pred nama Sveti Otac. On je na jednom drugom mjestu progovorio o hodočašćima kao mjestima vjere. U našoj Nadbiskupiji prisutne su pučke pobožnosti kroz tolika stoljeća. One imaju svoje mjesto u podržavanju liturgije ali i same vjere. Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji (Sveta Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, Rim 2001. i KS; Zagreb 2003.) kaže za pučku pobožnost ovo: «Izraz 'pučka pobožnost' ovdje označuje različita bogoštovna očitovanja privatnog i zajedničkog obilježja, koja se u ozračju kršćanske vjere ne izražavaju poglavito obrascima svete liturgije, već posebnim oblicima koji proizlaze iz duha nekoga naroda ili etničke skupine i njezine kulture. Pučka se pobožnost, s pravom smatra «istinskim blagom Božjega naroda» /Ivan Pavao II./ «izraz žedi za Bogom, koju samo jednostavni i siromašni mogu osjetiti... »DOPPL, 9./.. Potrebno je koristiti pučke pobožnosti za katehizaciju sudionika, malih, mladih i odraslih. Pridaje li se dužna pozornost održavanju i uvođenju pučkih pobožnosti u našim župama? Znamo da su mnoge stradale pred naletom racionalizma u Crkvi, pa i našoj mjesnoj.

Moje pak spoznaje o hodočašćima govore mi da nije dovoljno uočena pastoralna vrijednost hodočašća. Spomenut ću naša neka mjesta koja imaju određenu živost: Pag, Belafuža u Zadru, ali što je sa sv. Šimom u našoj Nadbiskupiji, i pučkim hodočašćima u Vrani? Što nam je s Ninom za Gospu od Zečeva?

Sveti Otac je prešao na neke novije stvarnosti u Crkvi, univerzalnoj i lokalnima koje su dio njezina života u

sučeljavanju s modernim izazovima u našem vremenu i civilizaciji. Papa je rekao:

«Ne bojte se ukazivati na ono što naučava Evanđelje, upozoravajući na ono što mu je protivno, kako bi vaše zajednice čitavom društvu bile poticaj u promicanju općeg dobra i u pažnji prema najpotrebnijima. U ovom trenutku moje misli smjeraju na obitelji s brojnom djecom, na one koji unatoč napornom radu teško žive, na nezaposlene, te starije, bolesne i nemoćne. Vaša Zemlja, nažalost, još osjeća posljedice nedavnog sukoba čiji se negativni učinci odražavaju ne samo u ekonomiji, nego i u dušama stanovnika, koji ponekad izražavaju težinu toga bremena. Budite uvijek zagovornici pomirenja i promicatelji mirnoga suživota svih građana vaše domovine, hrabreći ih na putu kršćanskog izmirenja...»

Te misli nas opet vraćaju našim naporima u Nadbiskupiji da se zauzmemo za ljudsko i duhovno dobro naših obitelji. Imali smo cijelu jednu godinu, 2004. posvećenu obitelji s nakanom da nas potakne na trajnu pastoralnu skrb za naše obitelji.

Želim i u ovoj prigodi reći koliko je važno da se sustavno zauzimamo za naše obitelji. One su nam zapravo sve. I naša budućnost.

IV.

Za završetak i naš razgovor htio bih, in breve, kazati i ovo:

Naša Nadbiskupija zadarska gledajući realno, po mom dubokom uvjerenju, ima potrebne uvjete za radosno i zauzeto ostvarivanje svoga poslanja po Kristovu mandatu.

1. Završavamo, gotovo u cijelosti, obnovu ratom porušenih sakralnih objekata, naših župnih crkava i župnih kuća. U tijeku je izgradnja i priprema izgradnje crkava u Korlatu i Tinju. Postupno teče obnova neprikladnih župnih kuća. Naš puk, pogođen ratnim stradanjima vratio se gotovo potpuno na svoja ognjišta. Proces obnove materijalnih zdanja ide kraju. Proces liječenja duhovnih rana mnogih ljudi traje i trajat će još dugo.

2. Dobri Pastir, naš Veliki Svećenik ovu je Crkvu obdario značajnim brojem, iako još

ne posve dostatnim, radnika u svome Vinogradu: svećenicima, redovnicima i redovnicama te vjeroučiteljima-laicima u školama i u župama. Ohrabreni smo darom Providnosti ređenjima svake godine koji nam pribrajaju nove radnike u Vinogradu Gospodnjem.

3. Naši svećenici, u bilo kojoj službi u Nadbiskupiji, novim ekonomskim sustavom, imaju dostatna i dolična materijalna sredstva za svoj život i rad. Napori koje je Nadbiskupija poduzimala posljednjih godina omogućuju svima da mogu svoje duhovne, intelektualne i ljudske snage ugrađivati u rast svoje crkve.

4. Kler naše Nadbiskupije, već desetljećima ima svoj duhovno-pastoralni hod podržavan redovitim mjesečnim rekolekcijama, Svećeničkim danom, Katehetskim danom, Duhovnim godišnjim vježbama, Programiranim pastoralnim godinama i duhovno-pastoralnim događajima koji se odvijaju u hodu, prilagođenom povijesno-aktualnim zbivanjima. Svima je ponuđen taj zajednički hod.

5. Svjesni smo također da se Crkva i naša Nadbiskupija i mi svi, nalazimo u složenim prilikama. Snažan proces sekularizacije podržavan medijima koje kontroliraju anarhično-liberalni krugovi i procesom globalizacije nastaju nove prilike koje nisu povoljne za djelovanje Crkve. Na udaru su ciljano baš svećenici, hijerarhija, Crkva.

No mi smo također svjesni prostora slobode i mogućnosti potražnje i ponude čovjeka u hrvatskom društvu, koji traži smisao i uporište. To je izazov najprije našem zajedništvu u Nadbiskupiji, zajedništvu između svećenika i biskupa i svećenika međusobno. To je izazov našoj vjeri i duhovnosti, našoj pastoralnoj revnosti i našoj spremnosti u služenju Bogu i našoj braćo, posebno obiteljima i mladima.

6. Izazov našoj ljubavi prema Kristu i Crkvi i prema ovom čovjeku jesu obnoviteljski darovi Duha Svetoga, o čemu je Crkva po svojim Vrhovnim svećenicima osvjedočena u drugoj polovici XX: stoljeća. Nama u Zadru je Gospodin progovorio preko Ivana Pavla II. Dužni smo nastaviti prepoznavati

znakove vremena prema svojim sposobnostima i darovima jer su oni, uz redoviti i solidni pastoralni rad velika pomoć u Crkvi u odgovoru na sekularizaciju.

7. Odgovorit ćemo Gospodinovu povjerenju i vapaju ljudi, ako budemo cjelovito svojim životom i radom pripadali Njemu i ljudima. Držim da smo svi svjesni kako raste među ljudima otpor i pritisak prema Crkvi, točnije prema hijerarhijskoj Crkvi, prema biskupima, prema svećenicima i posvećenim osobama, prema kršćanima koji nastupaju s načelima svoje vjere u moralnim pitanjima, u politici, u ekonomiji. Obični ljudi, naši vjernici, tvrde da se mi udaljujemo od ljudi. Vratimo se ljudima. Ne možemo selektivno voditi svoje župe, sa distance, biti virtualni župnici. Ili, ovo mi područje pastoralnog odgovara, ono mi ne odgovara, nisam stručnjak. Takvim stavovima se iznuđuju u Nadbiskupiji rješenja koja pojedincu odgovaraju, što nije pozitivan duh, i nije u duhu Crkve. Po prilici, ja nisam stručnjak za mlade, onaj ne može s bolesnicima raditi, onaj nije za školu, onaj nije za pokrete, onaj nije za subotu, a onaj za ponedjeljak. Najgore što se nekom može dogoditi da ga Bog pripusti da se bavi svojim vlastitim repom, daleko od ljudski tjeskoba i nevolja. Uvijek vrijedi mudra izreka kardinala Vinka Puljića: Ono za što čovjek ne umire, odumire!

8. Briga za duhovna zvanja spada u meso i krv jednog prezbitarija. Prvo je ustrajna molitva u obitelji, u župi, u zajednicama i pokretima. Jesmo li svi uveli molitveni dan u župi? Koliko je prisutno u navještaju tema poziva na svećenički i posvećeni što znače ministranti u toj skrbi za zvanja? Vjeronaučne grupe u župi? Vjeronauk u školi? Što za animaciju zvanja znače vjeroučitelji? Gdje je mjesto u tom djelu našoj Visoko teološko-katehetskoj školi i našoj Klasičnoj gimnaziji?

9. S dubokim uvjerenjem tvrdim da nema ozbiljnih razloga da se itko u našoj Nadbiskupiji osjeća zakinutim, potisnutim, nevrednovanim. Ne vidim ozbiljne, racionalne temelje besplodnoj napasti kritiziranja svega i svakoga, što je prisutno među nama. Čuvajmo se toga duha. Čuvajmo se duha negativnog gledanja na napore svoje braće u životu Nadbiskupije, na pozitivna i blagoslovljena događanja u župnim ili nadžupnim strukturama. U Crkvi je uvijek veoma bitan zakon supsidijarnosti i vlastite odgovornosti. Svatko od vas, na primjer, zna da je odgovoran za svoju ili svoje župe najprije, ili na primjer za Sjemenište koje mu je povjereno, za Visoku školu, za Srednju školu i tako redom, a da treba pomoći jedan drugome koliko se može; da svi trebate pomoći svome Biskupu, molitvom i suradnjom u vođenju Nadbiskupije. Pozvani ste mi pomoći savjetom i raspoloživošću. I kritika može biti put zajedništva ako je prožeta ljubavlju to jest dobrom namjerom. Drugo načelo jest istina. Ako se pak istina iznosi bez ljubavi izrodi se u fundamentalizam, a ljubav bez istine postaje paternalizam. Nitko nije posebno zadužen u ovoj Nadbiskupiji za ispitivanje savjesti drugih a jesmo svi pozvani ispitivati svoje savjesti, prvi biskup svoju, ja to dobro osjećam, a onda svi vi za mnom. Ali jesmo pozvani na milosrđe i praštanje, na pomoć i solidarnost, na agape, efektivnu i afektivnu među nama. Imamo mnogo razloga za zauzetu i radosnu suradnju za napredak naše Nadbiskupije. Ovoga časa nam je potrebno više od kruha uzajamno povjerenje u našim susretima i u našem radu. Imamo stotinu razloga za to, a nemamo nijednoga za suprotno. Tada, uza sve okolnosti koje nas okružuju možemo s pouzdanjem u Boga s vedrinom gledati u ovo i buduće vrijeme

Msgr. Ivan Prenda, nadbiskup

Don Zdenko Dundović,

povjerenik za mlade, duhovna zvanja i ministrante:

IZVJEŠĆE O GODINI ZVANJA – GODINI MINISTRANATA

2006. GODINA ZVANJA – GODINA MINISTRANATA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Pastirskim pismom zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prende na blagdan sv. Andrije apostola 2005. u Zadarskoj nadbiskupiji proglašena je 2005./2006. godina Godinom zvanja – Godinom ministranata. Uzimajući u obzir konstantu potrebu Crkve za duhovnim zvanjima i njenu obavezu da prema uputama samoga Gospodina moli na tu nakanu «gospodara žetve» Nadbiskup u svom pastirskom pismu potiče sve strukture klera da posebnom brigom i ljubavlju rade u promicanju pastorala zvanja. Navodeći konkretne zadaće u Godini zvanja – Godini ministranata, s posebnim naglaskom na molitvi za zvanja u župama, pastirsko pismo daje okvir rada na polju duhovnih zvanja u 2005./2006. godini.

1. POČETAK GODINE ZVANJA – GODINE MINISTRANTA

Godina zvanja – Godina ministranata započela je u Zadarskoj nadbiskupiji uoči I. nedjelje Došašća 2005. na Dekanatskoj razini. Ministranti svih župa pojedinih Dekanata okupili su se i započeli Godinu zvanja – Godinu ministranata prigodnim programom koji je predložilo Povjerenstvo za zvanja i ministrante. Sam Nadbiskup otvorio je Godinu zvanja – Godinu ministranata 3. prosinca 2005. u Ražancu prigodom đakonskog ređenja don Josipa Vulete uz sudjelovanje svećenika i ministranata ražanačkog Dekanata. Tom prigodom, neposredno prije homilije, predstavljeni su imenom i prezimenom svi ministranti ražanačkog Dekanata. U prigodnoj homiliji Nadbiskup je istaknuo važnost ministrantske službe u promicanju i otkrivanju duhovnih zvanja.

2. SUSRETI MINISTRANATA 7. I 8. RAZREDA ZADARSKE NADBISKUPIJE U SJEMENIŠTU

Kako je u navedenom Pastirskom pismu naglašeno Povjerenstvo za zvanja i ministrante u Godini zvanja – Godini ministranata pokrenulo je susrete za ministrante 7. i 8. razreda osnovne škole u sjemeništu «Zmajević» u Zadru. Od prosinca 2005. do svibnja 2006., te u rujnu, listopadu i prosincu 2006. kroz 16 susreta za svaki pojedini Dekanat Nadbiskupije, prošlo je sveukupno 191 ministranata 7. i 8. razreda i to kako slijedi:

DEKANAT ZADAR ZAPAD

35 ministranta

DEKANAT ZADAR ISTOK

36 ministranata

BENKOVAČKI DEKANAT

22 ministranata

BIOGRADSKI DEKANAT

23 ministranata

NINSKI DEKANAT

18 ministranata

NOVIGRADSKI DEKANAT

14 ministranata

PAŠKI DEKANAT

10 ministranata

RAŽANAČKI DEKANAT

10 ministranata

ZEMUNIČKI DEKANAT

18 ministranata

UGLJANSKI, PAŠMANSKI,

SILBANSKI, DUGOOTOKI D.

5 ministranata

Sami susreti redovito su održavani petkom navečer i subotom. Ministranti su imali prilike susresti se sa sjemeništarcima i upoznati njihov život i rad u sjemeništu. Kroz igru, molitvu, zajedničko razmišljanje

o odabiru životnog poziva i slavlje sakramenta ispovijedi i euharistije ministranti su imali prilike čuti svjedočanstva sjemeništara i svećenika o Božjem pozivu u njihovu životu. Reakcije ministranata na ove susrete su uglavnom pozitivne. Ministranti su ispunili anketni listić u kojem je jedno od pitanja bilo usmjereno na to da li su ikad razmišljali o odabiru svećeničkog ili redovničkog poziva. 35 ministranata se izrazilo pozitivno na ovaj upit te je za njih organiziran još jedan susret krajem svibnja 2006. Sa susretima u sjemeništu nastaviti ćemo u suradnji sa župnicima.

3. SVJETSKI MOLITVENI DAN ZA DUHOVNA ZVANJA

U zadarskoj katedrali sv. Stošije 5. svibnja 2006. održano je molitveno bdjenje uoči Svjetskog dana molitve za zvanja koje je u suradnji sa sjemenišnom zajednicom, studentima i mladima organiziralo Povjerenstvo za zvanja i ministrante. Molitveno bdjenje predvodio je mons. Ivan Prenda. Bila je to prigoda u kojoj smo zajedno molili na nakanu novih svećeničkih i redovničkih zvanja u zajedništvu s cijelom Crkvom.

4. SUSRET MINISTRANATA ZADARSKE NADBISKUPIJE 17. LIPNJA 2006. U VRANI

Povjerenstvo za zvanja i ministrante Zadarske nadbiskupije organiziralo je, u suradnji sa svećenicima naših Dekanata, središnji susret ministranata Nadbiskupije 17. lipnja 2006. u Vrani. Okupilo se oko 600 ministranata naše Nadbiskupije. Misno slavlje predvodio je otac Nadbiskup nakon kojeg je slijedio rekreativni program uz malonogometni turnir u kojem je sudjelovalo dvanaest ekipa. Pobjednici turnira bili su ministranti župe Obrovac. Održano je 15 prigodnih igara za ostale ministrante koji nisu sudjelovali u turniru. Ministranti su tom prigodom čuli svjedočanstvo poziva sjemeništara Damira Šehića. Susret u Vrani bio je poticaj za ustrajnost u radu s ministrantima s naglaskom na

prepoznavanje poziva u mladićima koji su redovito u službi oltara

5. LJETOVANJE ZA MINISTRANTE U LUCI TIJEKOM SRPNJA 2006.

U Godini zvanja – Godini ministranata ponudili smo našim ministrantima dva termina za ljetovanje u župi Luka na Dugom otoku. Prvi termin bio je Od 18. – 22. srpnja, a drugi od 24. – 29. srpnja 2006. Prednost smo dali ministrantima 6. i 7. razreda. Zanimanje za ovo ljetovanje nije izostalo. Pag, Drage, Pakošane, Benkovac, Korlat, Rodaljice, Belafuža, Bili Brig, Smilčić, Nin, Zaton, Pašman, Nevidane i Mrljane prijavili su ministrante za ovo ljetovanje, sveukupno njih 44. Možda bi trebalo razmišljati o obnovi župne kuće u Luci za buduće ovakve susrete jer je u prilično derutnom stanju.

6. SUSRET ANIMATORA ZA DUHOVNA ZVANJA U STARIGRADU-PAKLENICA 15. – 16. RUJNA 2006.

U organizaciji Vijeća za duhovna zvanja pri HBK i Zadarske nadbiskupije hotelu «Alan» u Starigradu održan je susret animatora za duhovna zvanja Hrvatske biskupske konferencije, Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i Hrvatske unije viših redovničkih poglavarica. Četrdesetak svećenika, redovnika i redovnica i predsjedavajuće vodstvo u sastavu: mons. Prenda, Vlado Razum i Jure Vrdoljak, povjerenici za zvanja Zagrebačke i Splitsko-makarske nadbiskupije te s. Dubravka Moharić iz Unije redovničkih poglavara, donijeli su niz smjernica za budućnost rada za zvanja za Crkvu u Hrvatskoj. Raspravljalo se na temu «Župnik, župna zajednica i župni suradnici – prvi promicatelji zvanja». Fra Andrija Bilokapić, don Jure Vrdoljak i č.s. Meri Gotovac kroz tri predavanja istaknuli su važnost župnika, župne zajednice i redovnica koje djeluju na određenoj župi u pastoralu duhovnih zvanja. Poseban naglasak je stavljen na redovitu molitvu za zvanja što smo i mi učinili u župnoj crkvi u Starigradu slaveći sv. Misu i moleći pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Don Srećko Petrov, ekonom

Župna zajednica – odgovorna za svoju župu

Kada pogledamo u Crkveni zakon, knjiga **V. Vremenita dobra Crkve** u kan. 1259-1272 govori o stjecanju vremenitih dobara.

Crkva može stjecati vremenita dobra svim pravednim načinima bilo prirodnog ili pozitivnog prava na koje je to dopušteno drugima (kan. 1259).Ovim kanonom Zakonik želi istaknuti i naglasiti pravo Crkve protiv svih pokušaja država da joj to pravo ograniči.

Nadalje Crkva ima **prirođeno pravo tražiti od kršćana** ono što joj je potrebno za vlastite ciljeve. (Kan 1260).

Kršćani imaju pravo davati vremenita dobra u korist crkve (kan. 1261 t.1). Štoviše, **oni su dužni pružati Crkvi pomoć putem zamoljene potpore i prema odredbama koje je donijela biskupska konferencija** (kan. 1262).

Dijecezanski biskup je dužan opominjati vjernike o obvezi da pritječu u pomoć potrebama Crkve, da bi ona imala na raspolaganju ono što je potrebno za bogoštovlje, za apostolska i karitativna djela i k tome za dolično uzdržavanje službenika. To je jedna od obveza svih kršćana vjernika, koju je dijecezanski biskup dužan na prikladan način požurivati (kan. 1261, t. 2 usp. s kan. 222, t. 1).

Početkom 2001. godine započeto je s novim financijskim sustavom u Crkvi u Hrvata. Nažalost, dan danas još ima krivih tumačenja tog sustava kako sa strane vjernika tako i sa strane svećenika – svećenik ima plaću od Države, Crkva ima novaca jer joj Država daje. Sada ne treba više skupljati priloge niti pokretati kakve akcije.

Međutim, i novi sustav polazi od odgovornosti svega Božjeg naroda za poslanje Crkve da naviješta Isusovu

radosnu vijest. Stoga se on temelji na materijalnim doprinosima svakog vjernika za svoju Crkvu, iz kojeg se uzdržavaju i njezini službenici. U sustav su ugrađeni svi postojeći doprinosi vjernika te on u sadašnjem trenutku ne predviđa uvođenje nekih novih opterećenja vjernika, nego potiče na ispunjavanje dosadašnjih obveza. Novi sustav uspostavlja materijalnu sigurnost svećenika i drugih crkvenih službenika tako da svi prihodi koje župa prima od vjernika ili svećenik s naslova svoje službe ulaze u jedinstvenu župnu blagajnu iz koje je svećeniku osigurana mjesečna pravedna nagrada.

Kako se na terenu - u župama - očituje ova odgovornost župne zajednice – odnosno vjernika?

Do Domovinskog rata svaki župnik je pokretao ciljane akcije za obnovu sakralnih objekata ili nabavu potrebnog inventara. Rat je učinio svoje. Crkveni objekti su porušeni, ljudi prognani. Nakon povratka vjernici su bili zaokupljeni obnovom svojih kuća pa su manje vodili brigu oko crkvenih objekata. Iz gore navedenih razloga svjedoci smo kako u obnovi porušenog dijela Nadbiskupije (bilo župnih crkvi ili kuća) nije bilo puno sudjelovanja vjernika svojim novčanim priložima. Isto tako poslove koje je vodila Nadbiskupija na neokupiranom dijelu (izgradnja, obnova crkvi ili župnih kuća) izostajalo je participacija župe.

Ipak treba naglasiti kako jedan broj župa, odnosno župnika ima načina kako animirati vjernike i župu kao i druge donatore za pojedine akcije.

Na koji način župa može animirati vjernike i druge subjekte da odgovorno sudjeluju u materijalnim dobrima župe.

1. U župama treba uvesti **trajni (godišnji) prihod vjernika** (obitelji ili zaposlenoga) za potrebe župe. Neke

župe su pokušale svake godine dijeliti uplatnice po kućama. Drugi su pokušali uputiti pismo s uplatnicama sa ciljanu akciju. Neki su se obratili i vikendašima, turistima, gostima). Ima uspjeha. Ako se ne traži neće se ni dobiti.

2. Obratiti se na **Lokalna samouprava** koja također u svojim proračunima ima stavku za obnovu i izgradnju crkvenih objekata.

3. Za obnovu crkve - **sponenika kulture** treba se, uz suglasnost Konzervatorskog odjela u Zadru, natjecati za dobivanje novčani sredstava potpore iz sredstva Ministarstva kulture RH pri obnovi.

4. Za planirane akcije može se uputiti i molba **Kirche in Not** koju će Nadbiskup preporučiti

5. animirati **poduzetnike** i **poduzeća** sa župa da sudjeluju u akcijama i uzdržavanju župe

Smatram da bi jednim sustavnim radom našim vjernicima dozvali u pamet da su suodgovorni kako u širenju Radosne vijesti tako i u materijalnoj brizi za svoju zajednicu.

2. Svećenička domaćinstva

Tijekom zadnjih godina Nadbiskup je poticao da svaki svećenik organizira sebi domaćinstvo, a Nadbiskupija će pripomoći u dijelu troškova nagrađivanja domaćice. Nažalost, svećenici su na tom području malo ili gotovo ništa učinili. Tko na župi ima redovnice donekle je riješio i domaćinstvo. Ima svećenika koji imaju redovnice u župi a nema riješeno domaćinstvo. Nakon što je u rujnu 2006. godine poslan dopis i Anketni listić saznali smo na temelju pristiglih anketa:

Poslano je 67 anketa; Vraćene su 43 popunjene, nije vraćeno 24.

Od vraćenih 43 anketa domaćinstvo ima kao tako sređeno 24 svećenika, a 19 nema organizirano domaćinstvo. Nadbiskupija je za sada pomogla 25 župi od 500 do 1000 kuna. Nadati se da će, potaknuti ovim, i drugi svećenici organizirati domaćinstvo.

Može se na kraju postaviti i pitanje zašto svećenik ne želi imati organizirano domaćinstvo? Možda radi komoditet? Ne želi biti vezan terminom? Traži svoju slobodu? Svima onima koji sami kuhaju i spremaju kuću znaju koliko im to uzima vremena i brige. Možda bi za to vrijeme mogli nešto pročitati, meditirati i proširiti svoje pastoralno djelovanje.

3. Zapošljavanje djelatnika u župnim uredima¹

Nakon godina izolacije vjernika laika iz života Crkve zadnjih godina započinje ponovno oživljavanje angažmana laika. Kad govorimo o zapošljavanju laika u crkvenim ustanovama Crkva kao poslodavac obvezatna je obdržavati važeće državne zakone: Zakon o radu i Zakon o zapošljavanju.

Što uopće znači biti zaposlen? Zaposlenik je osoba (posloprimac) koji slobodnim pristankom sklapa poslovni ugovor s drugom osobom (poslodavcem) s ciljem zajedničkog dijeljenja profita. Međutim, kad se govori o zaposlenju u crkvenim ustanovama riječ "zaposlenje" trebalo bi zamijeniti s pojmom "**profesionalno poslanje**" jer on najbolje opisuje zaposlenje vjernika laika.

Čovjek se može slobodno odlučiti hoće li biti član Crkve ili ne, ali odluku hoće li se aktivno uključiti u njeno poslanje nije pravo već dužnost. Ovdje se rado o dužnosti koja je integralni dio krsnog poziva.

Nikoga od vjernika ne može se prisiliti na profesionalni angažman ali bi sam vjernik trebao u takvoj eventualnoj ponudi

¹ Korišten tekst: Jakobfi Igor, Promišljanje o kriterijima za zapošljavanje vjernika laika u Crkvi, i Vjesnik Đakovačke i Srijemske biskupije, Godište CXXXIV, br. 9/2006. str. 773-775.

prepoznati novu dimenziju svog angažmana. Za sada u Crkvi imamo volontere raznih profila.

Međutim, povećanjem obima posla u pojedinim službama otvaraju dvije mogućnosti: uvesti više osoba (volontera) ili profesionalizirati postojeću službu.

Profesionalizacija laičke službe ne ide za profitom već za kvalitetnijim poslanjem Crkve. Crkva ne zapošljava na neko postojeće upražnjeno radno mjesto ili otvara nova radna mjesta već profesionalizira postojeću službu.

Zaposlenje laika može se promatrati na dva različita, ali ipak međuovisna načina:

prvo: ono je apostolat u punom smislu riječi,

drugo: ono je zbog svog profesionalnog karaktera podložno zakonitostima klasičnog poimanja profitabilnog rada pa se zbog toga nameće potreba za adekvatnom stručnom spremom i poslovnom ozbiljnošću.

Treba naglasiti kako se nakon profesionalizacija službe ne isključuje mogućnost nastavka volonterskog angažmana u korist profesionalne službe. Takav angažman bi bio idealna dokaz o suodgovornom članu crkvene zajednice jer bi i nakon profesionaliziranja njegove službe i dalje dragovoljno poklanjao dio svoga slobodnog vremena poslanju Crkve.

Službe koji laici mogu preuzeti variraju od **specifični crkvenih** kao što su: sakristan, zvonar, akolita, pa sve do **općeljudskih**: kuharica, tajnica, razni majstori...

Pri zapošljavanju vjernika laika treba voditi računa o tri kriterija koja trebaju biti zadovoljena:

1. Potpuna kršćanska inicijacija
2. Aktivno volontersko sudjelovanje u poslanju Crkve
3. Stručna sprema – osposobljenost za obavljanje konkretnog posla

Prije ostvarivanja profesionalizacije službi treba donijeti:

- kriterije za zapošljavanje vjernika laika u župi ili nadbiskupskim ustanovama
- osigurati financijski fond (župa – nadbiskupija)
- izraditi jedinstveni bodovni i financijski sustav za određivanje pravične nagrade za pojedine službe

Kako je u stanje u našoj Nadbiskupiji?

U Zadarskoj nadbiskupiji imamo profesionalno zaposlenih u Nadbiskupskom ordinarijatu, Caritasu, VTKŠ-e, Sjemeništu i jednoj župi.

Najvećim djelom u župama imamo volontere ili honorarce koji su nagrađeni po različitim kriterijima:

- sakristani
- zvonari
- orguljaši (svirači)
- dirigenti (voditelji zborova)
- domaćice
- kućne majstore ili pomoćno osoblje
- vjeroučitelji u župne kateheze
- volonterski rad u uredu, Župnom caritasu

Kao zaključak na cijelo izlaganje rekao bi da su naši vjernici svjesni svoje suodgovornosti za Crkvu. Treba ih samo animirati. Organiziranim domaćinstvom svećeniku je osiguran jedan uredniji život (topli obrok, uređena kuća, oprano rublje, topla kuća). Što se tiče zapošljavanja vjernik laika u župnim uredima nameće se više pitanja: Zar rad svećenika u uredu nije i pastoralni rad, a ne samo administrativni? Da li jedanput zaposlena osoba u župnom uredu odgovara drugom svećeniku kada dođe? Iz kojih sredstava financirati zaposlene laike?

Zapošljavanje laika je ozbiljno pitanje i ne treba žuriti na prečac zato što to neki župnik ima u svojoj ideji a ne vidi posljedice. Bolje je, ako je potrebno, imati volontera kojeg će župa nagrađivati nego stalno zaposlenog djelatnika jer smo vezani sa gore spomenutim zakonima.

IZVJEŠĆA

USTANOVE

KLASIČNA GIMNAZIJA "IVANA PAVLA II."

I. UVJETI RADA

1. Školsku godinu 2005./2006. započeli smo u novoj školskoj zgradi smještenoj u ulici Jerolima Vidulića 2. 7 učionica za redovnu nastavu, 3 učionice za kabinetsku nastavu, zbornicu, tajništvo, računovodstvo, knjižnicu, sportsku dvoranu, te odgovarajuće sanitarne čvorove.

II. KADROVSKI UVJETI

1. U školi je bilo zaposleno 19 nastavnika, 2 stručna suradnika i ukupno 5 ostalog osoblja. Problema sa strukturiranjem radnoga vremena i nestručno zastupljenom nastavom nije bilo.
2. Ostale djelatnosti u školi također su stručno zastupljene.

III. UČENICI

1. Opći podaci o učenicima i razredima

Odgojno obrazovni rad obuhvaćao je 6 odjeljenja učenika – dva odjeljenja prvog razreda, dva odjeljenja drugog razreda i po jedno odjeljenje trećeg i četvrtog razreda. U prvi je razred upisano 63 učenika, u drugi 48, u treći 36, a u četvrti 33 učenika. U tijeku školske godine ispisali su se: tri učenika prvih razreda, dva učenika trećeg razreda a učenik drugog razreda Lukša Pletković je preminuo.

2. Kvantitativna analiza uspjeha učenika

Prvi je razred završilo 60 učenika: 26 ili (43,33%) učenika završilo je školsku godinu odličnim uspjehom, 22 ili (36,6 %) vrlodobrim i 10 ili (16,66%) dobrim uspjehom.

Od četrdeset šest učenika drugih razreda 21 učenik ostvario je odličan uspjeh ili 45,65% , 14 učenika postiglo je vrlo dobar uspjeh ili 23,33% i jedanaest njih dobar uspjeh ili 18,33%.

Treći razred završilo je 34 učenika: 7 učenika odličnim uspjehom ili 20,58%, 13 učenika vrlodobrim uspjehom ili 38,23% i 14 učenika dobrim uspjehom ili 41,17 %.

Od trideset troje učenika četvrtog razreda desetero njih je završilo razred s odličnim uspjehom, ili 30,33%, petnaestero vrlodobrim uspjehom ili 45,45%, i dvoje dobrim uspjehom ili 6,07%.

3. Izostanci

U prvim je razredima bilo ukupno 3812 izostanka ili 60,5 sati po učeniku.

U drugim je razredima bilo ukupno 3363 izostanaka ili 71,55 sati po učeniku.

Trećaši su ukupno imali 2515 izostanka ili 71,85 sata po učeniku.

Četvrti razred imao je ukupno 1886 izostanka ili 57,15 sat po učeniku.

4. Matura

Od trideset troje učenika završnog razreda petero ih je bilo oslobođeno mature, a ostalih dvadeset osam pristupilo je maturi u ljetnom ispitnom roku. Dvadeset petero ih je uspješno položilo i to: 5 s odličnim uspjehom, 16 vrlodobrim uspjehom i 4 učenika s dobrim uspjehom. Tri učenika upućena su na polaganje mature u jesenskom roku i uspješno su položili.

5. Značajna postignuća

Učenici naše gimnazije i ove su godine bili vrlo uspješni sudionici većine školskih natjecanja u poznavanju pojedinih predmeta. Na županijskom natjecanju na kojima su sudjelovale sve srednje škole Zadarske županije postigli su sljedeće rezultate:

- Petar Mijić 2.b razred – 1. mjesto iz zemljopisa
- Marko Karamarko 1.a razred – 1. mjesto iz povijesti
- Antonija Dokoza 1.a razred – 1. mjesto iz matematike

Ovih troje učenika predstavljalo je našu školu na državnim natjecanjima iz navedenih predmeta i ostvarilo izuzetno dobre rezultate: Marko Karamarko 1. mjesto iz povijesti na državnom natjecanju.

Bili smo zastupljeni i na natjecanjima iz ostalih predmeta: biologije, engleskog, filozofije, hrvatskog, latinskog, psihologije, vjeronauka. I na ovim natjecanjima bili smo zapaženi ostvarivši druga i treća mjesta.

Na međunarodnom matematičkom natjecanju «Klokan bez granica» naši učenici postigli su jako dobre rezultate.

6. Učenici koji se posebno ističu

Učenicom godine proglašen je Marko Karamarko učenik 1.a. razreda zbog izuzetno zauzetog i odgovornog odnosa u ispunjavanju svojih dužnosti i obveza te rezultata na državnom natjecanju iz povijesti gdje je osvojio prvo mjesto. Odlukom nastavničkog vijeća učenicom godine proglašena je učenica Anamarija Jurišić također zbog uzornog ponašanja, odličnog uspjeha i aktivnog i zauzetog sudjelovanja u svim događanjima na razini Škole i izvan.

Nastavničko vijeće, uz njih, posebno je pohvalilo sve učenike koji su ostvarili odličan uspjeh i imali uzorno vladanje a bilo ih je ukupno 53. Svima njima uručene su simbolične nagrade i pohvalnice.

IV. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

1. Nastavni plan i program

Nastavni plan i program u cijelosti je ostvaren na primjerenoj razini. Uz redovnu nastavu u Školi su bile zastupljene sljedeće sekcije i aktivnosti:

1. Amfora – kreativna radionica
2. Linora – literarno-novinarsko-računalna sekcija
3. English club
4. Školski zbor
5. Dramska sekcija
6. Športska sekcija
7. Mladi knjižničari
8. Filozofska grupa
9. Sudjelovanje u radu Caritasa
10. Parlaonica
11. Posjećivanje kazališnih i koncertnih priredaba, muzeja i slično.

Naša škola bila je domaćinom županijskom natjecanju u poznavanju klasičnih jezika i vjeronauka. Učenici naše Škole sudjelovali su i na brojnim natjecanjima na gradskoj i županijskoj razini. Prigodom velikih kršćanskih blagdana i obljetnica organizirano je nekoliko priredaba u Školi i u drugim mjestima izvan škole. Organizirano je i održano nekoliko stručnih predavanja za učenike i roditelje.

Tijekom školske godine održan je 1 sat tjedno dopunske nastave iz engleskog te 2 sata fakultativne nastave iz njemačkog jezika i 2 sata izborne nastave iz talijanskog jezika.

Tijekom godine organizirani su jednodnevni izleti – Zagreb, Sinj, Sjeverni Velebit, Paklenica te višednevna hodočašća u Rim, Pulu – nacionalni susret mladih, Blato na Korčuli – svetište bl. Marije od Propetog Petković.

Učenici su sudjelovali u organiziranim i jednodnevnim duhovnim obnovama, a bili su nazočni prigodnim vjerskim i kulturnim događanjima u gradu Zadru.

Učenici su sudjelovali u estetskom uređenju Škole i njezina okoliša kao i u uređenju nove školske zgrade.

2. Stručni organi

U tijeku godine Nastavničko vijeće imalo je osam sjednica na kojima se razmatrala tekuća problematika i rješavala potrebna pitanja.

3. Stručno usavršavanje

Škola je, u okviru svojih materijalnih mogućnosti, nastojala zadovoljiti potrebe svojih zaposlenika za stručnim usavršavanjem pa ih je slala na razne stručne skupove, kongrese i savjetovanja. Također se je vodilo računa da nastavnici posjete sve skupove koji su bili organizirani u Zadru.

4. Analiza odgojno-obrazovnih postignuća

S odgojno-obrazovnim radom i postignućima na razini Škole možemo biti zadovoljni, bez sumnje da cjelokupan rad svih tijela Škole može biti još kvalitetniji uz veći angažman učenika i roditelja.

V. KULTURNA I JAVNA DJELATNOST ŠKOLE

Petog rujna nadbiskup Ivan Pređa predvodio Misno slavlje u katedrali sv. Stošije za početak školske godine.

Temom «Jabuka – čuvar zdravlja» predstavili se na Danima zahvalnosti za plodove zemlje na županjskoj razini 07. listopada 2005. u Obrovcu.

Posjetili Infosjam i Interliber 6. studenog.

Na Gaudeamusu, Smotri likovnih ostvarenja učenika osnovnih i srednjih škola u Gimnaziji Jurja Barakovića u Zadru (9. – 18. prosinca 2005.) svojim su se radovima predstavile naše tri učenice.

Sudjelovali u programu katoličkih škola i prigodnim recitalom predstavili Školu u franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju 29. studenog 2006.

8. prosinca 2005 za sve učenike i djelatnike Škole održana tribina na temu «New age i kršćanstvo». Gost predavač bio je dr. Borislav Dadić.

Nastupili na Božićnom koncertu «Tisuću glasova Božiću» pjesmom koju je napisala učenica Škole Tea Vidaić.

Na primjeren način uz prigodni glazbeno scenski program 21. prosinca 2004. obilježen tradicionalni predbožićni susret roditelja, profesora i učenika. Organizirana je i izložba radova fotosekcije i kreativne radionice «Amfora».

Dan bolesnika 11. veljače – obilježen je posjetom staračkom domu Sv. Frane i dječjem odjelu zadarske bolnice i staračkom domu kod sfinge gdje smo animirali misno slavlje. Članovi Amfore ovom prigodom posjetili djecu s teškoćama u razvoju u OŠ Voštarnica.

Školski zbor predstavio Školu na smotri zborova katoličkih škola u Zagrebu 25. veljače 2006.

Korizmeni hod započeli 1.ožujka 2006 u katedrali sv. Stošije. Euharistijsko slavlje predvodio je otac Nadbiskup.

3. ožujka 2006. za sve učenike i djelatnike u prijedpodnevnim satima održana tribina «Kako konzultirati a ne konzumirati medije. Gost tribine bio je gosp. Ivica Relković. Ista tema održana je u večernjim satima za roditelje učenika.

Petnaest djelatnika sudjelovalo na seminaru katoličkih škola koji se održao od 10. do 12. ožujka u Trogiru.

Grupa učenika sudjelovala u nadbiskupijskom hodočašću mladih u Rim za Cvjetnicu od 7. do 13 ožujka 2006.

25. ožujka 2006. grupa učenika pod stručnim vodstvom prof. Povijesti umjetnosti posjetila izložbu Van Gogha u Zagrebu.

Sudjelovali na susretu maturanata splitske metropolije, šibenske biskupije i zadarske nadbiskupije u Kninu, 1. travnja 2006.

Sudjelovali na Smotri tradicijske baštine koja se održala 19. svibnja 2005 u Salima s izložbom «Rukopisni kodeksi samostana sv. Krševana – umjetnička i knjiška baština.

Sudjelovali na županijskoj smotri Art – dizajna na temu «Ornament pleter»

Zastupljeni i na govorničkoj školi na Rabu po učeniku Bojanu Pažeku.

18. svibnja svečano je obilježen Dan škole u Hrvatskoj kazališnoj kući uz prigodni glazbeno recitatorski program. Gost večeri bio je akademski glumac Ilija Živković koji nam je izveo monodramu «Oprosti Stipe»

Nastavna godina završila je euharistijskim slavljem u katedrali sv. Stošije 27. lipnja 2005. Nakon misnog slavlja koje je predvodio zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda, slijedila je svečana podjela maturalnih svjedodžbi i nagrada zaslužnim učenicima u školskoj sportskoj dvorani.

VIII. ORIJENTACIJSKI KALENDAR RADA USTANOVE

Rujan 2006.

4.IX.	Početak nastavne godine – Sveta Misa i zaziv Duha Svetoga.
15.IX.	Roditeljski sastanci za 3. i 4. razrede – saziva Ravnatelj
16.IX	Duhovna obnova za 3. razrede.
21.IX	Roditeljski sastanci za 1. i 2. razrede – saziva Ravnatelj
22.IX	Duhovna obnova za 1.b razred
22. - 24.IX.	Duhovna obnova za 4. razred.
25. i 26.IX.	Sastanak školskih Tijela.
30.IX.	Duhovna obnova za 1.a razred

Listopad 2006.

6. – 8. X.	Terenska nastava učenika 2. i 4. razreda – Kopački rit , Vukovar, Đakovo
14.X.	Susret članova Vijeća roditelja katoličkih škola na Krasnom
14.X.	Duhovna obnova za 2. razrede.
20.X.	II. sjednica Nastavničkog vijeća

Studeni 2006.

- 10.- 12. Terenska nastava – posjet KŠC u Žepču
 11. XI. Interliber – Infosajam – posjet
 24. XI. Blagdan sv. Krševana, zaštitnika Grada.
 13.-17. XI. Roditeljski sastanci – sazivaju razrednici

Tijekom mjeseca Ravnatelj posjećuje razrede u svrhu praćenja nastave.

Prosinac 2007.

8. XII. Bezgrešno Začće blažene Djevice Marije. Tribina: Ovisnosti suvremenog čovjeka (prof. Miliša)
 20. XII. Rok za odabir tema za maturalni rad.
 21. XII. Predbožićna večer.
 25. XII.-15. I. 2006. Božićni blagdani.
 28. XII. III. sjednica Nastavničkog vijeća za kraj I. polugodišta. Utvrđivanje naslova maturanih radova. Izvješća roditeljima o uspjehu i vladanju učenika.

Siječanj 2007.

6. I. Bogojavljenje ili Tri Kralja
 15. I. Blagdan sv. Stošije i Dan međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske
 15. I. Početak nastave u II. polugodištu.

Veljača 2007.

21. II. Pepelnica, sv. Misa.
 21. II. Nacionalni ispiti za 2. razrede
 Smotra zborova katoličkih škola

Tijekom mjeseca duhovna obnova.

Ožujak 2007.

2. - 4. III. Seminar za djelatnike katoličkih škola u Dubrovniku
 17. III. Susret maturanata u Kninu
 19. III. Blagdan sv. Josipa.
 Županijska natjecanja
 26.-30. III. Roditeljski sastanci – sazivaju razrednici za svoje razrede.
 30. III. IV. sjednica Nastavničkog vijeća

Travanj 2007.

29. III.-4. IV. Susret mladih u Rimu.
 5.-16. IV. Proljetni odmor učenika.
 27. IV. Predaja maturalnog rada.

Svibanj 2007.

27. IV. - 1. V. Dan rada. Stručno putovanje profesora i učenika u Veneciju
 4. - 6. V. Športska natjecanja katoličkih škola na Bjelolasici
 18. V. Dan Škole.

- 24.V. Završetak nastave za maturante.
- 26.V. Prijava izbornog predmeta na maturi i sjednica Razrednog vijeća IV. razreda.
- 28.-31.V. Roditeljski sastanci; sazivaju razrednici za svoj razred.
- 30. V. Dan Hrvatskoga sabora

Tijekom mjeseca Ravnatelj posjećuje razrede u svrhu praćenja nastave.

Lipanj 2007.

- 7. VI. Tijelovo
- 8.VI. Popravni ispiti za IV. razred.
- 11.-12.VI. Obrana maturalnog rada.
- 14. –15.VI Pismeni dio mature
- 21.VI. Završetak nastavne godine.
- 16.VI. VI. sjednica Nastavničkog vijeća.
- 18.-20.VI. Usmeni dio mature.
- 21.VI. Sjednica Nastavničkog vijeća
- 22.VI. Dan antifašističke borbe
- 25.VI. Dan državnosti
- 26.VI. Svečana akademija i podjela maturalnih svjedodžbi.

Srpanj 2007.

- Upisi – prema kalendaru Ministarstva
- 4.-5.. VII. Popravni ispit za učenike u I. popravnom roku.

Kolovoz 2007.

- 5. VIII. Dan pobjede i domovinske zahvalnosti
- 15. VIII. Velika Gospa
- 23.-24.VIII. Maturalni ispiti u jesenskom roku.
- 23. VIII. Popravni ispiti u II. popravnom roku.
- 27.VIII. Sjednica Nastavničkog vijeća.
- 28.VIII. Pregled Matičnih knjiga, Dnevnika i Pregleda rada izvannastavnih aktivnosti(dodatna i dopunska nastava, slobodne aktivnosti, izleti i sl.) kod Ravnatelja.
- 31.VIII. – 2.IX. Duhovna obnova za djelatnike Škole

Rujan 2006.

Početak nastave u šk. godini 2007. / 2008. u skladu s odlukom Ministarstva.

Ravnatelj:
mons. Joso Kokić, prof.

NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE "ZMAJEVIĆ"**Statistički podaci**

U 2006. godini imali smo drugo polugodište školske godine 2005./06. i prvo polugodište šk. god. 2006./07. Školsku god. 2006./07. započeli smo s 34 sjemeništara. Od ove školske godine sjemeništari, koji nisu imali dovoljno bodova za upis u klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II., upisali su se u strukovnu školu Vice Vlatkovića, petorica u četverogodišnju i trojica u trogodišnju. Jedan učenik 2. razreda Gimnazije, zbog nemogućnosti svladavanja programa nastavio je školovanje u Strukovnoj školi. Sveukupno ih je, dakle, na početku šk. god. u Strukovnoj školi bilo 9.

Zadarskih sjemeništara je na početku šk. god. bilo 19, trojica su od njih napustila Sjemenište, dvojica su učenici trogodišnje Strukovne škole a jedan Gimnazije.

Riječka nadbiskupija ima 4 sjemeništara, Gospičko-senjska biskupija ima 6, Krčka biskupija je na početku šk. god. imala 4 sjemeništara, od kojih je jedan napustio Sjemenište a jedan je otpušten, tako da sad ima 2 kandidata i Provincija sv. Jeronima ima 1. kandidata.

Trenutno u Sjemeništu boravi 29 sjemeništara, od toga Zadarska nadbiskupija ima 16 kandidata iz sljedećih župa: Benkovac (2), Galovac (2), Suhovare (1), Bibinje (1), Biograd (1), Kukljica (1), Vrana (1), Zadar-Belačuža (1), Pag (1), Zadar-Sv. Stošija (1), Gorica-Raštane (1), Pridraga (1) i Škabrnja (2).

U sjemeništu djeluju 3 odgojitelja, 3 časne sestre i 7 zaposlenika (laici). Imamo i 6 vanjskih suradnika.

Izvori financiranja troškova života i rada u sjemeništu su višestruki. Doprinos nad/biskupija čiji sjemeništari borave u sjemeništu iznosi 1.500,00 kn mjesečno po sjemeništarcu, najam poslovnog prostora u prizemlju sjemeništa u ulici J. Bijankinija, donacije dobročinitelja. Treba, također, spomenuti i materijalnu pomoć koju dobivamo od jednog broja župa naše Nadbiskupije, a i iz jednog broja župa Gospičko-senjske biskupije, čije prikupljanje organizira Ekonom te biskupije. Svima njima i ovom prilikom zahvaljujem. Sve ono što nije dostatno za život iz ovih izvora nadodaje Zadarska nadbiskupija.

Život i rad u Sjemeništu

Prvo polugodište šk. god. 2006./07.

Sjemenišni život slijedi ritam obveza koje sjemeništari imaju u školama i u Sjemeništu. Nastojimo se uključiti u sva značajnija događanja u našoj mjesnoj crkvi. Pohodili smo uglavnom sve gradske župe i sudjelovali na nedjeljnim misama i pritom ponegdje izvodili prigodne programe. Pohodili smo i neke župe izvan Grada. Kao sjemenišna zajednica sudjelovali smo u misnom slavlju na Udbini 9. 9. 2006. Ovogodišnje duhovne vježbe sjemeništari su obavili u Buškom blatu u Karmelu sv. Ilije-Zidine BiH. Sjemeništari su u vrijeme adventa sudjelovali na misama zornicama u našoj katedrali.

U prvom polugodištu ove šk. god. povjerenstvo za ministrante je vikendima organiziralo u Sjemeništu četiri susreta za mladiće koji su ministranti a koji pohađaju 7. i 8. razred, sjemeništari su aktivno sudjelovali u ovim susretima.

Više puta smo pohodili, u manjim grupama, zajednicu Cenacolo u Jankolovici i s njima slavili sv. Misu.

Sjemeništari su sudjelovali na europskom susretu mladih u Zagrebu od 28. prosinca 2006. do 1. siječnja 2007. – Taize.

Planovi za drugo polugodište šk. god. 2006./07.

I u ovom drugom polugodištu šk. god. Sjemenište planira posjećivati župe kako zadarske nadbiskupije tako i ostalih biskupija koje su nas pozvale. Sjemeništari će sudjelovati na ekumenskoj molitvi za jedinstvo kršćana 22. siječnja ove godine u crkvi Gospe od zdravlja. Organizirat ćemo jednodnevni susret, 22. travnja, s roditeljima svih naših sjemeništara i jednodnevni susret, 30. travnja, sa svim župnicima naših sjemeništara. Susret s nad/biskupima čiji sjemeništari borave u našem Sjemeništu bit će 24. travnja. Jedan cijeli vikend ćemo, 23. – 25. ožujka, s maturantima i trećasima provesti u zajednici Cenacolo. Sjemeništari će s Rektorom sudjelovati na hodočašću mladih u Rim za Cvjetnicu. I ove godine ćemo sudjelovati na susretu hrvatskih sjemeništara, u Zagrebu 28. i 29. travnja. Dana 1. svibnja idemo na izlet na Rujno (Velebit).

Nastavit ćemo pomagati i sudjelovati u organizaciji susreta za učenike, ministrante, sedmih i osmih razreda naše Nadbiskupije, ali i za ministrante iz drugih nad/biskupija koje to zatraže.

Ravnatelj:

don Marino Ninčević

VISOKA TEOLOŠKO-KATEHETSKA ŠKOLA U ZADRU
Izvešće za ak.god. 2005./2006. i 2006./2007.

Zbog specifičnosti rada u školi, izvešće Visoke teološko-katehetske škole u Zadru protezat će se na ak.god. 2005./2006. i 2006./2007., jer su i jedna i druga akademska godina zastupljene u 2006. godini.

Visoka teološko-katehetska škola u Zadru (=VTKŠ) smještena je u Ulici dr. Franje Tuđmana 24i u iznajmljenim prostorijama Sveučilišta u Zadru. Prostorije VTKŠ su: tajništvo, ured ravnatelja i dvije dvorane-predavaonice. Knjižni fond smješten je u knjižnici Sveučilišta i broji 2129 naslova.

Djelatnici VTKŠ su mr. don Marinko Duvnjak, ravnatelj i Ariana Mračić, dipl. pedagog, tajnica.

Ak.god. 2005./2006. (od 3. listopada 2005. do 30. rujna 2006.)

Ak. god. 2005./2006. je 14. godina rada VTKŠ. Nastava je započela 3. listopada 2005., a završila 9. lipnja 2006. U siječnju 2006. godine završio je zimski semestar ak.god. 2005./2006.

Na programu su bili predmeti II. i IV. godine: studenti I. i II. godine /I. grupa studenata/ upisali su predmete II. godine, a studenti III. i IV. godine /II. grupa studenata/ predmete IV. godine.

Nastava se redovito održavala po rasporedu koji se sastavljao iz tjedna u tjedan.

U zimskom semestru I. grupa studenata imala je ukupno 283 sati predavanja plus 30 sati seminara, a II. grupa 322 sati predavanja plus 30 sati seminara; u ljetnom semestru I. grupa imala je 302 sata predavanja plus 28 sati seminara, a II. grupa 322 sata predavanja plus 28 sati seminara.

U studenom 2005. i travnju 2006. organizirani su izvanredni ispitni rokovi, u prosincu 2005. i travnju 2006. apsolutni ispitni rokovi, u veljači, lipnju-srpnju i rujnu 2006. redoviti ispitni rokovi.

Plan i program ak.god. 2005./2006. je realiziran.

Profesorski zbor: domaćih profesora je 61,11%, a gostujućih 38,89%.

U zimski i ljetni semestar upisano je 57 studenata.

Duhovnost

Profesori i studenti VTKŠ posjetili su 2. ožujka 2006. manastir Krka, a 28. svibnja 2006. hodočastili i imali duhovnu obnovu u franjevačkom samostanu na Visovcu.

Ak.god. 2006./2007. (od 2. listopada 2006. do 29. rujna 2007.)

Ak. god. 2006./2007. je 15. godina rada VTKŠ. Nastava je počela 2. listopada 2006.

Na programu su predmeti I. i III. godine: studenti I. i II. godine /I. grupa studenata/ upisali su predmete I. godine, a studenti III. i IV. godine /II. grupa studenata/ predmete III. godine.

Trajanje studija: 5 godina (10 semestara) I. i II. studijska godina; 4 godine (8 semestara) III. i IV. studijska godina.

Predavanja se održavaju od ponedjeljka do subote.

Tjedna satnica: 21 sat zimski semestar-20 sati ljetni semestar (I. i II. studijska godina), 17 sati zimski semestar-18 sati ljetni semestar (III. i IV. studijska godina) + seminari, duhovnost i razgovori s profesorima.

Profesorski zbor: domaćih profesora je 66,67%, a gostujućih 33,33%.

DOMAĆI PROFESORI:

Dr.sc Borislav Dadić

Mr. don Gašpar Dodić

Mr. don Marinko Duvnjak

Dr.sc. Mirko Jakić

Dr. don Pavao Kero

Dr.sc. Mira Klarin

Mr. o. Jozo Milanović

Dr.sc. Ante Murn

Dr.sc. Stijepo Obad

Dr. don Eduard Peričić

Mons. Ivan Prenda

Mr. don Elvis Ražov

GOSTUJUĆI PROFESORI:

Dr. o. Anđelko Domazet - Split

Dr. s. Ana Thea Filipović - Zagreb

Dr. don Ivan Kešina - Split

Dr. o. Jure Šimunović - Split

Dr.sc. Stipe Tadić - Zagreb

Dr. don Marinko Vidović - Split

Prijamni ispiti

Organizirali smo dva /2/ roka za prijamne ispite. Prvi - ljetni bio je 11. srpnja 2006., prijavilo se 6 kandidata, a drugi - jesenski 11. rujna 2006., prijavilo se 4 kandidata; svi su zadovoljili.

Stručna sprema kandidata koji su polagali i položili prijamni ispit:

- Gimnazija Zadar: 3

- Poljoprivredna, prehrambena i veterinarska škola Stanka Ožanića Zadar (veterinarski tehničar): 1
- Srednja škola Obrovac (ekonomist): 1
- Medicinska škola Ante Kuzmanića Zadar (zdravstveno-laboratorijska tehničarka): 1
- Prometno-tehnička škola Šibenik (špeditorsko-agencijski tehničar): 1
- Prirodoslovno-grafička Zadar (kemijski tehničar): 1
- Škola za tekstil, dizajn i primjenjenu umjetnost Zadar (odjevni tehničar): 1
- Hotelijersko-turistička i ugostiteljska škola Zadar (hotelijersko-turistički tehničar): 1
- Centar za odgoj i obrazovanje kadrova pomorstva i ribarstva Zadar (riboprerađivač): 1

Sa drugih škola/fakulteta - prijelaz upisana su tri studenta u III. godinu studija i to sa:

- Teologije u Rijeci: 2
- Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu-Katehetski institut: 1

Kandidati dolaze iz sljedećih župa:

- Srce Isusovo Voštarnica Zadar: 2
- Gorica Raštane: 1
- Radošinovac: 1
- Ražanac: 1
- Bl. Alojzije Stepinac Bili Brig Zadar: 1
- Uznesenje BDM Belafuža Zadar: 2
- Sv. Stošija Zadar: 1
- Smilčić: 1
- Č.s. benediktinka Zadar: 1

Studenti

U zimski semestar ak.god. 2006/2007. upisano je 47 studenata:

- I. godina: 11 studenata
- II. godina: 16 studenata
- III. godina: 13 studenata
- IV. godina: 7 studenata

Od osnutka VTKŠ upisano je 291 studenata, a diplomiralo je 76 studenata, odnosno 26,12% od ukupnog broja upisanih studenata.

U 2006. godini diplomiralo je 9 studenata: Mirjana Mustać, Ivona Maržić, Jelena Mrdenović, Anita Zdrilić, Iva švorinić, Mirko Jurić, Ana Bačić, Slavko Ivoš, Jelena Knez.

U svibnju 2006. VTKŠ su posjetili profesori i studenti Teološkog instituta Mostar.

Planovi za 2007. godinu:

- organizirat ćemo prijamne ispite za upis studenata u I. godinu studija
- trebamo trajno i stručno urediti knjižnicu za potrebe naših studenata
- nabavka opreme za potrebe unapređenja nastave (DVD i TV-prijemnik)
- posjet Teološkom institutu Mostar
- posjet dječjem vrtiću «Sunčev sjaj Nazaret» u Đakovu u okviru predmeta Religiozni odgoj predškolske djece
- hodočašće u Rim povodom 15. godišnjice osnutka VTKŠ
- usklađivanje studija prema Bolonjskoj deklaraciji

Mr. don Marinko Duvnjak, ravnatelj

CARITAS ZADARSKE NADBISKUPIJE**Izvješće za 2006. godinu****Izvješće o radu Caritasa Zadarske Nadbiskupije u 2006. godini**

Nakon kalendarske 2006. godine, prema izvješćima pojedinih Caritasovih službi, možemo iznijeti opći pogled na rad našeg Nadbiskupijskog Caritasa, koji je kao važna institucija naše nadbiskupije započeo jedno novo razdoblje svoga djelovanja.

Caritasovo djelovanje se odvija kroz dva žarišta koja se međusobno preklapaju, tako je djelovanje raspoređeno kroz **Socijalnu službu** te kroz **Obiteljsko savjetovalište**. Rad u Socijalnoj službi i Obiteljskom savjetovalištu nastoji s ostalim državnim, županijskim i gradskim službama pomoći ljudima u potrebi kroz razne vidove pomoći.

Unatoč određenim pozitivnim pomacima u našem društvu izgleda da je sve prisutniji problemi osiromašenja i sve težeg materijalnog stanja naših obitelji u koja one ulaze kroz razna zla suvremenog svijeta, kao što su razne ovisnosti, nasilja, nevjere, nesolidarnosti, te niz drugih rastućih problema koji udaraju na obitelj i tako razaraju našu tradicionalnu hrvatsku kršćansku obitelj.

Naš je Caritas kroz svoje dugogodišnje djelovanje te po svojim stručnim službama, svakako našao svoje mjesto i područje rada u našoj Nadbiskupiji, ali se osjeća da na rad Caritasa računaju i državne, županijske te gradske službe, što svakako ide u prilog ozbiljnosti i kvaliteti rada Caritasa, te je Caritas Zadarske Nadbiskupije upravo radi svoje ozbiljnosti u pristupu problemima i rješavanju istih, postao je ozbiljan suradnik sa gotovo svim socijalnim institucijama kako državnim, tako županijskim i gradskim.

U Caritasu su prisutna dva osnovna Programa koji u sebi sadrže niz drugih programa, tako djelovanje Caritasa možemo razvrstati kroz ova dva programa:

- program Socijalne službe Caritasa
- program Obiteljskog savjetovališta

Socijalna služba Caritasa

Ovaj Program pomaže u osnovnim životnim potrebama kroz mjesečne novčane pomoći i jednokratne novčane pomoći. Kroz socijalnu službu stipendiraju se đaci i studenti, provodi se program «Mala škola», a djeluju i dvije pučke kuhinje, jedna u Zadru koja je krajem prošle godine sredstvima grada Zadra temeljito obnovljena uz poboljšavanje uvjeta rada i higijenskih uvjeta, a uvedena je i dijetna hrana za dio korisnika koji su potrebni iste, druga pučka kuhinja djeluje u Benkovcu. Osim pomoći kroz ove programe Caritas i niz drugih načina, već kako odredi situacija od slučaja do slučaja.

Obiteljsko savjetovalište

Obiteljsko savjetovalište je u tijeku 2006. godine provodilo svoj program uz probleme proizašle od posljedice ratnih stradanja, ovisnosti, problemi nasilja u obitelji. Ono surađuje sa mnogim sličnim institucijama grada i županije, kao što je Centar za rad i socijalnu skrb gradova Zadra, Biograda i Benkovca, zatim sa Domom za odgoj, Državnim odvjetništvom, PU Zadar, Inspektorima za mladež, Srednjim školama u Zadru i drugim gradovima Županije.

U nekoliko župa se provodi program Ecclesia domestica, u kojem se radi na zajedničkom katehiziranju cijele obitelji.

U sklopu Caritasa prisutan je Program priprema za terapijske zajednice ovisnih o drogama, a sklopu tog programa posjetili smo terapijsku zajednicu San Petignano u Italiji, gdje uglavom šaljem ovisnike.

Tijekom prošle godine zaživjelo je još nekoliko programa u suradnji sa raznim ustanovama i institucijama, Psihosocijalni tretman počinitelja obiteljskog nasilja, Škola za roditelje, Psihosocijalni tretman pacijenata oboljelih od psihoze, Podrška za grupu samohranih roditelja te Tečaj motivacije za učenje.

Razvoj Caritasa

Sadašnji programi Caritasa nastaviti će se i u budućnosti, s tim da ćemo uvijek nastojati poboljšavati svaki od programa.

Pred Caritasom su svakako velike mogućnosti rada. Caritas polako kreće smjerom brige za razne skupine. Polako se otvaraju razne radionice, paniraju se održavati seminari i edukacije, razmišljamo o otvaranju radionica ili dnevnog boravka za odrasle, bilo da se radi o invalidima, psihički bolesnim osobama ili osobama sa drugim potrebama.

U planu je u suradnji s Gradom Zadrom do ljeta otvoriti prenoćište za beskućnike, te u pučkoj Kuhinji u Zadru spremati dva obroka, ručak i večeru, a u vremenu između obroka kuhinju pripremiti za dnevni boravak beskućnika. Od siječnja 2007. godine pokrenuli smo Program kućne njege za stare i nemoćne. Od veljače 2007. godine krenuo je i Centar za duhovnu pomoć u kojem je jedan dan u tjednu našim korisnicima na raspolaganju svećenik.

Kroz slijedeće razdoblje osim uhodanih programa te ovih potencijalnih koje ćemo se truditi realizirati, pokušat ćemo više napraviti na području organiziranja župnih Caritasa, jer osjećamo da nam nedostaje jedna mreža župnih Caritasa za bolje i učinkovitije djelovanje Caritasa općenito.

Uz sve navedeno osjeća se velika potreba rada na području ovisnosti, a ovisnost je veliki problem našeg grada i nadbiskupije i to problem koji je u stalnom porastu, uz ono što sada činimo na tom području želja nam je krenuti sa projektom edukacije i prevencije u suradnji sa svim stručnim službama.

Da bi mogli uspješno nastaviti sa dosadašnjim programima i da bismo se upuštali u nove potrebna je podrška cijele Crkve Zadarske, te rad Caritasa preporučam u Vaše molitve.

Obiteljsko savjetovalište

U ovom periodu u Obiteljskom Savjetovalištu smo radili dvoje djelatnika do listopada a od listopada troje stalno zaposlenih. Uz stalne djelatnike imamo i suradnike u različitim programima koje provodi Savjetovalište. Bez obzira na podjelu unutar Savjetovališta neke od stranaka smo usmjeravali jedno prema drugom ali nismo još uvijek uspjeli usmjeriti rad prema područjima problema kako smo planirali kod ekipiranja Savjetovališta.

Od početka siječnja do kraja prosinca na savjetovanju je bilo **278 osoba** a obavio sam **987 sati** savjetovanja. Od toga je bilo **212 pojedinaca**, **34 para** i **38 obitelji** (dijelom cjelovitih a dijelom po dvoje članova obitelji) na savjetovanju. S nekima je savjetovanje završeno a s nekima se nastavlja i u slijedećoj godini. Kao i prethodne godine jedan određen broj dolazi u Savjetovalište povremeno, to jest nakon nekog vremenskog razdoblja ponovo traži jedan do dva susreta za neku novonastalu situaciju. Najčešće se u Savjetovalište dolazi tjedno, dok jedan broj dolazi intenzivnije a jedan pak broj dvotjedno ili povremeno.

Osobe su u Savjetovalište dolazile sa slijedećim problemima:

- **adolescenti** s problemom adolescentskih kriza, problema u ponašanju, tjeskoba, depresivnosti i problema u učenju
- **studenti** s problemima nedovršenog ili prekinutog studija, zastoja u davanju ispita, s depresivnošću ili strahovima
- **obitelji** s obiteljskim problemima, najčešće funkcioniranje jednog člana a ponekad i cijele obitelji

- **parovi** s problemima u partnerskim odnosima ili s problemom jednog partnera. Porastao je broj parova u Savjetovalištu u odnosu na prethodno razdoblje kao i broj parova koji dolaze u Savjetovalište nakon što su već bili u Centru za Socijalnu skrb i nalaze se pred rastavom
- **starije osobe** s problemom prilagođavanja na smrt ili bolest bračnog druga, ili svoje osobno stanje
- **samohrani roditelji** s problemima odgoja, prilagođavanja na život bez drugog partnera, nerazjašnjenih odnosa i konflikata, itd. Zbog većeg broja takvih roditelja formirali smo i grupu samohranih roditelja u prosincu. Namjera nam je da se sastaje tjedno kao i druge grupe.
- **pojedinci** s problemima depresije, tjeskobe, zlostavljanja, kriznih situacija, PTSP-a, itd.

Nas dvoje djelatnika Savjetovališta sudjelujemo u pripremama za brak na Puntamici. Radimo u ekipi s još dvoje psihologa i to se pomalo uhodava. Imamo pozitivnu povratnu informaciju s obzirom na timski rad. Psihološki dio je kombinacija rada u grupi i predavanja. Teme su okvirno iste za grupe ali smo ih kombinirali s obzirom na veličinu grupe.

Program "Kućna Crkva" s obiteljima u Benkovcu nastavlja se četvrtu godinu, a okuplja tjedno desetak obitelji. Tijekom ovog razdoblja radili smo s roditeljima Povijest spasenja najčešće biblijske "parove" (kao Lectio divina) ali i druge teme vezane za odgoj, obitelj, odnos roditelja i djece, probleme bračnog para, itd. S djecom smo radili kreativnu radionicu, ove godine s glazbom. Tu smo angažirali volontere iz same župe koji su učili djecu svirati gitaru. Nakon ovog iskustva Benkovcu mislimo da se takav program može u narednom razdoblju proširiti u još poneku župu ali treba vidjeti najbolji način. Vidljivo je da obitelji trebaju kontinuiranu brigu i praćenje na svome putu.

Održali smo više susreta s institucijama i osobama s kojima surađujemo:

- Više susreta s Centrom za prevenciju i liječenje ovisnosti kao i na zajedničkim događanjima vezanim za ovisnost
- više susreta s djelatnicima Psihijatrije oko zajedničkog projekta za osobe s psihičkim poremećajima
 - U ovom je razdoblju započeo program za osobe s psihičkim poremećajima na kojemu je angažirano nekoliko suradnika za radionice (glazba, glina, crtanje) uz superviziju psihijataru i financijsku podršku Grada i Županije
- Ja sam osobno održao jedno predavanje za maturante zadarskih škola u sjemeništu «Zmajević» na temu «Poziva».
- Kao što sam gore naveo započeo sam pri kraju prošle godine s grupom samohranih roditelja u kojoj su većim dijelom žene ali ima i muškaraca. S obzirom da je problematika takvih roditelja u mnogim segmentima slična mislimo da grupa može mnogima pomoći, jer je jedan od problema što su često prepušteni samima sebi i ne nalaze razumijevanje u vlastitoj obitelji, naročito u odgoju i podršci.
- Bio sam na nekoliko seminara, na studijskom danu koji je organizirao Ured HBK za obitelj, kao i na godišnjem susretu djelatnika u obiteljskom pastoralu u Velikoj Gorici.
- Sudjelovao sam na teološkom kongresu na temu «Prenošenje vjere u obitelji» u Valenciji prigodom Svjetskog susreta obitelji
- ove jeseni smo zajedno s predstavnicima Grada i Županije bili u posjeti komuni San Patrignano u Italiji kod Riminija, gdje se nalaze djevojke i mladići koje smo pripremali za ulazak u komunu.

Mladen Klanac

U mjesecu studenom 2005. godine otvorila sam obvezatni porođilji dopust. Sa radom sam započela ponovno u mjesecu listopadu, prije nego li je moja kćer navršila godinu dana. I u izvještajnom razdoblju **od 15. listopada do 30. siječnja 2007. godine** rad je moguće podijeliti u nekoliko grupa, ovisno o problematici koja je zastupljena.

1. Pojedinci i obitelji s problemom ovisnosti:

Program pripreme za odlazak na liječenje u komunu «San Patrignano», s kojim smo započeli u mjesecu ožujku 2005. godine, nastavlja sa svojim radom. U Italiji je trenutno na liječenju šest osoba, čiji se roditelji već više od godinu dana redovito okupljaju dva puta mjesečno u prostorijama Caritasa. U komuni je na liječenju bilo devet osoba. Tri su osobe napustile liječenje. Jedna je osoba napustila liječenje krajem prosinca 2006. godine. Njegovi roditelji, a i on sam još je uvijek u savjetodavnom procesu.

Grupa roditelja, čija su djeca na liječenju, ima svoj kontinuitet u okupljanju jer osim što ih je povezao problem ovisnosti, razvila su se međusobna prijateljstva nužna za kvalitetno praćenje života u zajednici. Naime, okuplja ih i program koji smo osmislili s ciljem da obnovi narušene obiteljske odnose kako bi povratak uistinu bio znak novog početka. Svaki susret traje oko sat vremena. Prvi je dio posvećen najnovijim informacijama iz komune, koje saznajemo putem pisama djece. Roditelji su slobodni odlučiti koliko informacija i na koji način te informacije žele podijeliti sa grupom. Prvi je dio posvećen i praktičnim pitanjima poput odlazaka u posjete i ponašanja prilikom tih posjeta, slanju paketa i novaca... Drugi dio susreta, posljednjih pola sata (koje se nerijetko zna odužiti) posvećen je nekoj temi koju obrađujemo putem radionica, razgovora ili kratkih predavanja. Roditeljima je otvorena mogućnost da sami odabiru teme. Od njih se očekuju da aktivno sudjeluju i da prihvate potrebu i takvog pristupa zajedničkim susretima. Navest ću neke do sada obrađene teme: vrste i djelovanje droga, bolesti s kojima se susreću ovisnici, najnovija istraživanja i aktivnosti koje poduzimaju institucije koje se bave problemom droge, zašto komuna, problemi komunikacije unutar obitelji, pitanje slobode, oprosta, molitve, uloga oca, uloga majke.

U posljednjih tri mjeseci moga rada u pripremi za odlazak u komunu bilo je tri osobe. Od toga je jedna osoba otputovala, jedna je odustala, a jedna je još uvijek u pripremi. Majka osobe koja je dan prije odlaska u komunu «San Patrignano» odustala, još je mjesec dana redovito tjedno dolazila na ijedne razgovore (šok i nevjerica radi odustajanja od liječenja i kao posljedica izbacivanje djeteta iz kuće, problemi odgoja unučadi i odnosa sa bivšom suprugom sina). Još je četvero obitelji zatražilo pomoć u liječenju ovisnosti. Od toga je jedna osoba u zatvoru i njezina je majka prihvatila savjetodavnu pomoć, koja je trajala više od dva mjeseca. Samo je jedna obitelj u cijelosti (otac i majka te žena ovisnika) uključena u savjetodavni proces s ciljem jačanja obiteljskih odnosa kako bi se sin ovisnik uopće uključio u program pripreme za komunu. Za treću osobu, koja je zatražila pomoć u liječenju ovisnosti i koja je dolazila redovito na tjedne razgovore (uz suradnju sa njezinim psihijatrom), utvrđena je dualna dijagnoza (lake droge, alkohol i shizofrenija). Trenutno se nalazi na psihijatrijskom odjelu Opće bolnice Zadar i u pripremi je za odlazak na Rab gdje će se liječiti od ovisnosti o alkoholu.

2. Problemi rastavljenih

Troje je osoba zatražilo savjetodavnu pomoć, prema preporuci jedne od

stranaka. Od toga je dvoje dolazilo na redovite tjedne susrete kroz mjesec dana i aktivno se uključilo u rad grupe potpore samohranih roditelja. Treća je osoba još

uvijek u savjetodavnom procesu.

3. Problemi u odnosima roditelja i djece i problemi odgoja

U suradnji sa župnikom don Anđelkom Buljatom na župi Belafuža organiziran je kratki tečaj motivacije u učenju kao pomoć u odgoju. Planirano je obraditi sve teme u

desetak grupnih susreta od sat vremena putem predavanja i kratkih radionica. Do sada je održano pet susreta, koji okupljaju grupu od šest roditelja. Tečaj je osmišljen na način da zainteresiranim roditeljima otvori nove vidike u pristupu učenju, objasni sam pojam učenja i složen proces motivacije, odgovarajuće okolnosti u tom procesu i njegov značaj u oblikovanju identiteta svake mlade osobe. Problemi učenja pokazali su se kao detektor mnogih obiteljskih problema tako da je tečaj usmjeren i jačanju roditeljske uloge te mogućem saniranju narušene obiteljske dinamike. Jedna se obitelj javila i u prostorije Savjetovališta radi rada sa njihovim osamnaestogodišnjim sinom, koji pati od poremećaja pažnje i hiperaktivnosti.

U razdoblju od 15. listopada do 30. siječnja 6 obitelji redovito se okuplja na grupne susrete dva puta mjesečno, 6 roditelja se uključilo u župni rad, u stalan proces savjetovanja je bilo je uključeno 8 osoba (tjedni susret u trajanju od sat vremena), 1 bračni par.

U individualnom radu s ovisnicima provedeno je 30 h razgovara - 20 dolazaka. Održano je 7 sastanaka roditelja u trajanju od 1 h. Kao predstavnik Obiteljskog Savjetovališta» povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti sudjelovala sam na tribini, koju je u Gradskoj knjižnici 13. prosinca na temu rehabilitacije i resocijalizacije organizirala udruga «Porat».

Obavljeno je desetak jednokratnih savjetovanja, najčešće telefonskim putem. U ovome sam razdoblju dva puta bila na službenom putovanju. Održane su dvije edukacijske radionice posvećene temi nasilja u obitelji u trajanju od dva dana. U sklopu jedne radionice održan je i studijski dan posvećen problematici određivanja mjesta i uloge Crkvenih obiteljskih savjetovališta. U mjesecu rujnu sudjelovala sam i na susretu djelatnika u obiteljskom pastoralu u Velikoj Gorici.

Martina Šimunić

Kako je prema internom dogovoru Tima u Obiteljskom savjetovalištu dogovoreno u mojem je radu naglasak na pružanju pomoći bračnim parovima/obiteljima/osobama čije je mentalno zdravlje ugroženo uslijed raznih depresivnih poremećaja i posljedica traumatskih događaja (nasilje, bolest, smrt, nesreće, krizne obiteljske situacije...)

Potencijalni klijenti upućeni su mi od različitih institucija (župnih ureda, Centara za socijalnu skrb, škola, bolnica, Prekršajnog suda...) ili po osobnoj preporuci klijenata, na način da telefonom (na broj 301-317) dogovaramo prvi sastanak, a kasnije se unaprijed zakazuju termini susreta.

Rijeđe, klijenti dolaze direktno na vrata savjetovališta. Rad provodim na način da sa klijentima provodim psihološku dijagnostiku, individualno/bračno/obiteljsko savjetovanje ili psihoterapijski tretman, te grupne psihosocijalne/psihoterapijske tretmane.

Pritom surađujem i sa drugim stručnjacima koji pomažu klijentima (liječnici, psihijatri, socijalni radnici, stručnjaci za tretmane u pravosuđu, te stručni timovi iz škola i sl., kao i sa našim vanjskim suradnicima u različitim psihosocijalnim tretmanima).

U izvještajnoj godini 2006-toj psihološki tretman prošlo je 52 obitelji, 23 bračna para, te 65

osoba u individualnom tretmanu. Provedeno je ukupno 477

dijagnostičkih/savjetodavnih/psihoterapijskih razgovora ili ukupno 569 sati.

Osim toga,

- u grupni **“Psihosocijalni tretman počinitelja obiteljskog nasilja”**, u kojem sam stručni voditelj, uključena je **21 osoba** (njih 14 od Prekršajnog suda Zadar), a do kraja godine obavljeno je sa svakim od njih prosječno **2 individualna susreta te 13**

grupnih radionica (u trajanju od dva sata) sa ciljem kontrole agresivnosti i promjena stava o nasilničkom ponašanju

- u **“Školu za roditelje”**, u kojem sam stručni voditelj, uključeno je **11 osoba**, sa kojima je također obavljeno prosječno **2 individualna tretmana, te 13 grupnih radionica** (u trajanju od 2,5 sata) sa ciljem smanjenja roditeljskog stresa, te jačanja kapaciteta za nošenje sa vlastitim poteškoćama, te roditeljskim zahtjevima
- u **“Psihosocijalni tretman pacijenata oboljelih od psihoze”**, u kojem sam organizacijski voditelj, uključeno je **29 pacijenata, te 20 roditelja**, u 4 organizirane aktivnosti u tjednu: likovne, glazbene i sportske radionice za pacijente i grupu podrške za njihove roditelje

Problemi zbog kojih se ljudi obraćaju za psihološku pomoć su najčešće

- različiti depresivni poremećaji i krizna stanja
- poremećeni obiteljski odnosi kada kulminiraju npr. kroz nasilje ili kad se kod djeteta/djece manifestiraju smetnje ponašanja
- bračne krize (emocionalno otuđenje, preljub, nasilje...)
- razvojni poremećaji (kod djece), bolest člana obitelji

Po **dobnoj pripadnosti klijenata** najviše je odraslih osoba, zatim adolescenata, te manji broj djece (razlog tome je što primam na savjet samo djecu čije poteškoće koincidiraju sa obiteljskom dinamikom)

U cilju poboljšanja kvalitete i stručnosti u radu , zahvaljujući gornjim projektima, nabavljeni su psihodijagnostički instrumenti : MMPI-2 i MMPI-A.

Uključena sam u psihoterapijsku edukaciju iz Psihodrame koja se odvija svaki drugi mjesec u Zagrebu (6 modula na godinu), od čega sam u izvještajnoj godini prošla 2 vikend modula. Nastavila sam pohađati grupnu superviziju u organizaciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi koja se odvija u Zadru jednom u tri tjedna u trajanju od 3-4 sata. Sudjelovala sam u jednom modulu seminara u organizaciji Hrvatskog Caritasa na temu sprečavanja obiteljskog nasilja.

U provođenju rada, osobito grupnih tretmana, sama ili u sklopu cijelog Caritasa, svojim sam se programima kandidirala za donacije: u Gradu Zadru, Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, te po natječajima banaka, te se sva tri grupna tretmana financiraju iz dobivenih sredstava (tehnika, potrošni materijal, honorari vanjskim suradnicima...)

Planovi:

Za slijedeću godinu planiram nastaviti sa započetom edukacijom (koja traje 4,5 godine).

Bilo bi poželjno u kontinuitetu nabaviti nove psihodijagnostičke instrumente, za kupnju kojih je neophodna prethodna edukacijska priprema za korištenje (najčešće jednodnevna).

Obzirom na sadašnji obim posla u organizaciji bih se orijentirala na poboljšanje kvalitete rada općenito i proširenje programa dosadašnjih grupnih tretmana, prateći pritom potrebe korisnika i, naravno, financijske mogućnosti.

Ujedno, što sam planirala za proteklu godinu, a nisam realizirala, otvorena sam u suradnji sa župama (koji bi nam upućivale 1-2 motivirana bračna para) provoditi preventivni program kroz periodične tematske radionice za obitelji sa ciljem očuvanja obiteljskih vrijednosti i mentalnog zdravlja članova obitelji.

Ana Uranija

U Savjetovalištu je bilo:

- 96 obitelji
- 58 parova
- 278 pojedinaca

Ukupno je obavljeno 1566 sata savjetovanja u trajanju od 60-90 minuta po susretu.

Uz navedenu osnovnu djelatnost savjetovanja djelatnici su tijekom prošle godine imali i grupne susrete i to:

1. Sudjelujemo u mjesečnom tečaju pripreme za brak na Puntamici
2. «Kućna crkva» - preventivni program za djecu i roditelje (traje već četvrtu godinu) odvija se jednom tjedno kroz školsku godinu
3. «Psihosocijalni tretman obiteljskog nasilja» kroz 13 grupnih radionica i individualne susrete
4. «Škola za roditelje» kroz 13 grupnih radionica i individualne susrete
5. «Psihosocijalni tretman pacijenata oboljelih od psihoze» odvija se u suradnji s Odjelom Psihijatrije kroz 4 radionice (likovna, glazbena, sportska i grupa podrške roditelja) tjedno
6. Individualna priprema ovisnika za komunu i grupa podrške roditelja koja se sastaje svaka dva tjedna
7. Od prosinca smo započeli susrete podrške za grupu samohranih roditelja
8. župom Uznesenja BDM na Belafuži započeli smo tečaj motivacije učenja za grupu roditelja koji je u tijeku (planira se desetak susreta)
9. Održano je više susreta s institucijama/osobama s kojima surađujemo, od toga jedan jednodnevni susret s komunom San Patrignano u Italiji
10. Djelatnici su bili na nekoliko edukacija, seminara, kongresa i studijskom danu za Savjetovalište

Mladen Klanac

Stručni skup vjeroučitelja u sjemeništu «Zmajević», veljača 2006.

U R E D I**KATEHETSKI URED**

Još je jedna godina za nama i prebiremo sva naša nastojanja i sva događanja na katehetsko-pastoralnom polju u 2006. godini. Pri tom se pitamo **je li naš svaki oblik služenja Božjoj Riječi bio usmjeren prema dozrijevanju kršćanske vjere osoba i zajednica?**

Ovo izvješće nam pomaže provjeriti i razmotriti, dakle, katehetsko-pastoralnu realnost s njenim svijetlim i tamnim stranama, čimbenike koji pospješuju kao i one koji priječe zrelost u vjeri, kao i pozitivne i negativne sklonosti prisutne u njoj.

I. KATEHETSKI URED ČINE SLIJEDEĆA POVJERENSTVA:

- Povjerenstvo za školski vjeronauk koje okuplja voditeljice županijskih stručnih vijeća, s. Viktorija Gadža, gđa Ljiljana Elek i gđa. Blaženka Marčina;

- Povjerenstvo za Mandate koje čine: mons. Ivan Mustać, mr. don Gašpar Dodić, mr. don Marinko Duvnjak.

- Povjerenstvo za mlade, studente i duhovna zvanja predstojnik don Zdenko Dundović i članovi s. Viktorija Gadža, s. Jelena Marević, don Igor Ikić i gosp. Ivica Kero.

- Povjerenstvo za predškolski vjerski odgoj za kojeg je povjerenica s. Klara Puljić

Povjerenstvo za župnu katehezu, te za osobe s teškoćama u razvoju još uvijek nije imenovano.

- Don Igor Ikić zadužen je za program formacije župnih animatora, prema programu Mladi za mlade, u našoj Nadbiskupiji.

II. VJERONAUKE U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA:

Na području Zadarske nadbiskupije je 35 osnovnih i 19 srednjih škola. Ukupan broj učenika u osnovnim školama Zadarske nadbiskupije je 13 307, od toga je vjeronauk pohađa 12 849 dakle 96.5% Ukupan broj učenika u srednjim školama u Zadarskoj nadbiskupiji je 7 288 od toga vjeronauk pohađa njih 7 009, dakle 96.1%. U školskom sustavu Zadarske nadbiskupije zaposleno je šezdeset i jedan vjeroučitelj laik, dvadeset i jedna časna sestra i deset svećenika. U hrvatskim osnovnim školama od 2006. god. eksperimentalno se provodi HNOS Hrvatski nacionalni obrazovni standard koji predviđa dva školska sata tjedno za svaki nastavni predmet. Tako i vjeronauk u školskom sustavu počinje polako dobivati mjesto koje zaslužuje. Naime u Zadarskoj nadbiskupiji od 35 osnovnih škola njih 27 uvelo je dva sata vjeronauka tjedno od prvog do osmog razreda, 5 škola je uvelo dva sata tjedno u nižim razredima te jedan sat u višim razredima, samo Osnovna škola Stanovi još uvijek u svim razrednim odjeljenjima ima jedan sat vjeronauka iako zakon predviđa dva sata. Naime ravnateljica gđa Jurka Šaban je kao razlog ne uvođenja drugog sata vjeronauka navela kako škola nema kapacitete za organizaciju drugog sata vjeronauka zbog prevelikog broja učenika.

Povjerenstvo za školski vjeronauk u Zadarskoj nadbiskupiji obuhvaća rad tri županijska stručna vijeća. Voditeljice stručnih vijeća koja okupljaju vjeroučitelje koji rade u osnovnim školama su gđa Ljiljana Elek i gđa. Blaženka Marčina, voditeljica stručnog vijeća koje okuplja vjeroučitelje koji rade u srednjim školama je s. Viktorija Gadža. Rad ovih povjerenstava odvija se u suradnji s Katehetskim uredom. Teme prošlogodišnjih susreta stručnih vijeća bile su:

1. Za osnovnu školu: S KRISTOM U ŽIVOT - novi vjeronaučni udžbenik za osmi razred, S TOBOM ŽELIM POĆ - Kateheza za mlade, izvor i ideja za kreativan rad, Metodčki pristupi (sustavi) i nastavne metode u nastavi vjeronauka, VJEROUČITELJ - VJEROUČENIK - Komunikacija, duh zajedništva.

2. Za srednju školu: Planiranje i programiranje, stručno usavršavanje vjeroučitelja, Pedagoški rad vjeroučitelja, Duhovna formacija vjeroučitelja, Vrednovanje rada.

Svako stručno vijeće ima četiri susreta godišnje. U listopadu 2005. održan je zajednički sastanak sva tri stručna vijeća na kojem su nazočni bili predstojnik Katehetskog ureda mr. don Gašpar Dodić i gđa. Sabina Marunčić viša savjetnica za vjeronauk u Zavodu za školstvo za južnu regiju. Spomenuta savjetnica je u svom izlaganju vjeroučiteljima govorila o izradi operativnih, izvedbenih planova i programa na regionalnoj razini, stručnom usavršavanju vjeroučitelja, polaganju stručnog ispita i uvida u rad vjeroučitelja.

Isto tako, u suradnji s Katehetskim uredom ostvareno je sudjelovanje vjeroučitelja na Katehetskim školama, zimskoj u Zagrebu i ljetnoj u Splitu, kao i sv. misa za početak školske godine, u rujnu, u katedrali Sv. Stošije

Ovo je povjerenstvo zajedno s Katehetskim uredom ostvarilo i Vjeronaučnu olimpijadu 2006. god. Tema olimpijade za osnovnu školu bila je S velikim Ivanom Pavlom II. kroz 20. st., a za srednju školu Crkva dijaloga i oprosta. Osnovne škole koje su sudjelovale na županijskom/nadbiskupijskom natjecanju su: Oš Smiljevac, Oš Šime Budinića, Oš Šimuna Kožičića Benje, Oš Novigrad, Oš Pag, Oš Stjepana Radića iz Bibinja, Oš Benkovac, Oš Kistanje, Oš sv. Filipa i Jakova. Najbolje znanje pokazali su učenici Oš Novigrad, drugo mjesto osvojila je Oš Smiljevac, a treće mjesto Oš Šime Budinića. Pobjednicima su dodjeljene video kazete, DVD i Monografija o pastirskom pohodu pape Ivana Pavla II. Zadru. Na Vjeronaučnoj olimpijadi srednjoškolaca sudjelovale su sljedeće škole: Gimnazija Jurja Barakovića, Ekonomsko - birotehnička i trgovačka škola, Klasična gimnazija Ivana Pavla II. s pravom javnosti, Hoteljersko - turistička i ugostiteljska škola, Gimnazija Vladimira Nazora, Tehnička škola, Strukovna škola Vice Vlatkovića, Srednja škola Biograd na Moru, Prirodoslovno grafička škola, Škola za tekstil dizajn i primijenjenu umjetnost, Zadarska privatna gimnazija s pravom javnosti, Medicinska škola, Pomorska škola, Obrtnička škola Gojka Matuline. Pobjednička ekipa na srednjoškolskoj Olimpijadi bila je Gimnazija Jurja Barakovića, drugo mjesto osvojila je Ekonomsko - birotehnička i trgovačka škola dok je treće mjesto zauzela Klasična gimnazija Ivana Pavla II. Katehetski ured Zadarske nadbiskupije darovao je svim vjeroučenicima koji su osvojili prva tri mjesta monografiju o pastirskom pohodu svetog oca Ivana Pavla II. Zadru dok su svim ostalim natjecateljima poklonjena knjiga Vjerujem - mali katolički katekizam.

III. POVJERENSTVO ZA PASTORAL MLADIH

U protekloj godini ostvarilo je sljedeće:

18. veljače, 22. veljače, 4. ožujka - duhovne vježbe za mlade u Samostanu Sv. Jeronima sestara Kćeri Milosrđa u Ugljanu.

11. ožujka - duhovne obnove mladih na Jankolovici.

18. ožujka - Belafuža - susret zadarskih maturanata POZIV I POSLANJE - NAŠ ODGOVOR NA BOŽJU VOLJU

1. travnja - Susret maturanata Splitsko - makarske nadbiskupije, Zadarske nadbiskupije i Šibenske biskupije. Na susretu je bilo oko 150 maturanata iz Zadarske nadbiskupije. Voditeljice zadarskih maturanata bile su s. Mirjam Gadža i s. Viktorija Gadža.

7 - 12 travnja - tradicionalno hodočašće mladih Zadarske nadbiskupije u Rim - Cvjetnica u Rimu.

29 - 30. travnja - Nacionalni susret mladih u Puli iz naše nadbiskupije sudjelovale su 23 župe.

4. svibnja - molitveno bdjenje za duhovna zvanja - Nedjelja Dobrog Pastira - Katedrala Sv. Stošije

9. lipnja - festival duhovne glazbe Zadarske nadbiskupije

17. studenog - započeo je novi turnus formacije župnih animatora u suradnji s Uredom za mlade pri HBK

28. prosinca 2006 - 1.siječnja 2007. - Taize 2006. susret u Zagrebu

IV. Planovi za 2007.

- Susreti za ministrante sedmih i osmih razreda po dekanatima u sjemeništu
- Susret ministranata svih župa na Vrani u svibnju
- Jednodnevne duhovne obnove za srednjoškolce
- Križni put mladih - Jasenice - Sv. Frane - Podprag u ožujku
- Hodočašće mladih u Rim na Cvjetnicu od 29. ožujka do 4. travnja 2007.
- Hodočašće u Rim na Duhove od 25. svibnja do 31. svibnja 2007.
- Duhovna obnova za mlade grada u svibnju
- Obilježavanje Papinog pohoda Zadru 9. lipnja 2007.
- Ljetovanje za mlade kroz srpanj 2007

V. POVJERENSTVO ZA PREDŠKOLSKI VJERSKI ODGOJ

U protekloj godini realiziralo je sljedeće aktivnosti:

- Dani zahvalnosti
- pripreme za Božić kroz razne aktivnosti (proslava sv. Nikole, sv. Lucije, blagoslov djece i vrtića, koncert Tisuću glasova Božiću)
- organizacija i održavanje prakse studentima sa VTKŠ
- sudjelovanje odgoitelja na Jesenskoj katehetskoj školi od 3. do 4. studenog 2006. god. u Zagrebu. Tema na Jesenskoj katehetskoj školi bila je Glazbeno stvaralaštvo u vjerskom odgoju djeteta predškolske dobi.
- podjela potvrdnica odgojiteljicama koje su završile jednogodišnji studij za doškolovanje odgojitelja u vjeri.

VI. Planovi za 2007.

- dogovor sa ravnateljicama radi organizacije provođenja vjerskog odgoja predškolske djece u vrtićima u kojima rade odgojiteljice koje su završile jednogodišnji studij za doškolovanje odgojitelja u vjeri.
- dodjela mandata odgojiteljima za provođenje programa predškolskog vjerskog odgoja
- održavanje prakse za 22 studenta sa VTKŠ u DV Vruljica.
- jednodnevna duhovna obnova za odgoitelje u vjeri predškolske djece
- jednodnevni stručni susret odgojitelja u vjeri predškolske djece

VII. RAD KATEHETSKOG UREDA U 2006. god.

Osim poslova koje je Katehetski ured ostvario u suradnji s Povjerenstvom za školski vjeronauk i Povjerenstvom za mlade članovi Katehetskog ureda ostvarili su i samostalne projekte. Uz uobičajene administrativne poslove (dokumentacija vjeroučitelja, statistika o vjeronauku u školi, mandati za nastavu vjeronauka u dogovoru s mons. Ivanom Prendom,

zadarskim nadbiskupom, briga o pripravnicima, zamjene radi bolovanja i sl.) članovi Katehetskog ureda ostvarili su sljedeće vlastite projekte:

Organiziran je tradicionalni XXX. katehetski dan naše Nadbiskupije. Tema susreta je bila: ŽUPNA KATEHEZA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI - STANJE I IZAZOVI.

Na susretu su se okupili svećenici, redovnici, redovnice, bogoslovi i vjeroučiteljice i vjeroučitelji laici u Zadarskoj nadbiskupiji. Predavanje je održala dr. .sc. s Ana Thea Filipović.

Katehetski ured organizirao je duhovne vježbe za vjeroučitelje laike u Samostanu Sv. Jeronima sestara Kćeri Milosrđa u Ugljanu. Ostvarena su dva turnus u siječnju i listopadu.

Predstojnik KU mr. don Gašpar Dodić, osobno se susreo sa svakim pojedinim vjeroučiteljem laikom i razgovarao o njihovom radu u školi i angažmanu u župi i o njihovim problemima koji su vezani s tim.

Katehetski ured preuzeo je i organizaciju božićnog koncerta Tisuću glasova Božiću 2006. Svi dogovori oko organizacije i provedbe koncerta, u suradnji s gradskim i županijskim predstavnicima održani su u prostorima Zadarske nadbiskupije. Sudjelovale su osnovne i srednje škole, djeca iz dječjih vrtića, zbor zadarskih župa, estradni umjetnici našeg grada te po prvi puta i akademski zbor.

U organizaciji Katehetskog ureda, ostvarena je Zlatna harfa u dva susreta: 18. ožujka 2006., u župi sv. Roka u Bibinjama, na kojemu je sudjelovalo devet zborova iz sljedećih župa:

1. Župa Uznesenja BDM, Škabrnja
2. Župa Gospe od Ružarja, Preko
3. Župa Gospe od Ružarja, Ražanac
4. Župa Sv. Antuna Padovanskog, Smiljevac
5. Župa Sv. Roka, Bibinje
6. Župa Gospe Loretske, Arbanasi
7. Župa Blaženog Alojzija Stepinca, Zadar
8. Župa Sv. Petra, Zadar
9. Župa Rođenja BDM, Benkovac

te 1. travnja 2006., u župi Sv. Šimuna u Zadru, na kojem je sudjelovalo osam zborova iz sljedećih župa:

1. Župa Sv. Ivana Krstitelja, Zadar
2. Župa Uznesenja BDM, Pag
3. Župa Uznesenja BDM, Zadar
4. Župa Bezgrešnog začeca BDM, Puntamika
5. Župa Kraljice Mira, Zadar
6. Župa Sv. Lovre, Kali
7. Župa Sv. Josipa, Zadar
8. Župa Srca Isusova, Zadar
9. Župa Sv. Šime, Zadar
10. Župa Sv. Stošije, Biograd na Moru
11. Župa Kistanje

VIII. PLANovi UREDA ZA 2007.

1. Vjeronauk u školi (organizacija stručnih skupova za sve vjeroučitelje uz godišnje susrete stručnih vijeća, organizacija duhovnih vježbi, briga za mandate, pripravnike i stručno usavršavanje vjeroučitelja - katehetske škole; ljetna, zimska...)
2. Organizacija Vjeronaučne olimpijade u osnovnoj i srednjoj školi.

3. Priprema i održavanje Zlatne harfe 2007. u tri turnusa.
4. Administracija vjeroučitelja
5. Suradnja s višim savjetnicima za vjeronauk u Zagrebu (gosp. Dalibor Adžić) i Splitu (gđa. Sabina Marunčić).
6. Suradnja u projektima s mladima (Mladi za mlade, hodočašće u Rim na Cvjetnicu i Duhove, jednodnevne duhovne obnove...).
7. Briga za vjerski odgoj u predškolskim ustanovama.
8. Imenovati povjerenstvo za župnu katehezu, te za osobe s posebnim potrebama.
9. Priprema Katehetskog dana 2007. godine.
10. Briga oko nadzora nastave vjeronauka.
11. Obrada statističkih podataka o vjeronauku u školi u Zadarskoj nadbiskupiji.

ZAKLJUČAK:

Želja nam je sva pozitivna nastojanja umnažati i u novoj katehetsko-pastoralnoj godini više se posvetiti župnoj katehezi kako bi naše župe postale žive vjerničke zajednice.

Zadaća glasi: kako možemo među ljudima, kakvi danas jesu, pripremiti put Kraljevstvu Božjemu?

Želimo s ljubavlju i pozornošću, stoga, promatrati naše suvremenike, čiji mentalitet i u nama živi. Za njih smo mi kao dušobrižnici postavljeni (usp. Hebr 5,1).

TISKOVNI URED ZADARSKE NADBISKUPIJE

Tiskovni ured Zadarske nadbiskupije pratio je pastoralna događanja na župnoj, dekanatskoj i nadbiskupijskoj razini u mjesnoj Crkvi, te o njima redovitim i izvanrednim, reportažnim prikazima, izvještavao crkvene medije: Informativnu katoličku agenciju, Hrvatski Katolički radio i Glas Koncila. Uspješna suradnja nastavljena je sa zadarskim elektronskim i tiskovnim medijima koje je Ured obavještavao o različitim događanjima: liturgijskim slavljinama, župnim svečanostima, pastoralnim susretima, hodočašćima, kulturnim događanjima i različitim obljetnicama. Uspješno su popraćeni i događaji u crkvenim pokretima i udrugama nadbiskupije. Pojedine inicijative predstavljene su sazivom tiskovnih konferencija. Nastavljeno je vođenje i uređivanje tjedne vjerske emisije "Ususret Danu Gospodnjem" na Radio Zadru i uređenje novinske arhive. Tajnica Tiskovnog ureda vodila je predstavljanja nekih knjiga izašlih u nakladi Nadbiskupije. U suradnji s don Srećkom Petrovom priredila je zbirku nadbiskupovih eseja pod nazivom "Ljubiti Crkvu - duhovno pastoralni poticaji dijecezanskom kleru"; lekturu, korekturu i osmišljavanje edicije koju su obogatili crteži ak. slikara Mate Ljubičića. Riječ je o Uvodnicima koje je zadarski nadbiskup Ivan Prenda objavljivao u nadbiskupijskom Vjesniku za svog desetogodišnjeg upravljanja nadbiskupijom.

Ines Grbić,
tajnica Tiskovnog ureda

NADBISKUPIJSKA POVJERENSTVA**POVJERENSTVO ZA LITURGIJU****1. IZVJEŠĆE O RADU U GOD. 2006.**

Prema već ustaljenim odredbama, općim i nadbiskupijskim, Liturgijsko je povjerenstvo pomagalo u traženju što boljih rješenja za što u ljepša liturgijska slavlja. U protekloj godini se to najviše očitovalo pri uređenju ili preuređenju liturgijskog prostora. Tako je Povjerenstvo, najčešće po svom pročelniku, pomagalo svojim savjetima u sljedećim župama: Kistanje (uređenje prezbitarija), Sutomišćica (novi oltar i ambon), Tkon (vrata crkve), Zadar – Stanovi (slika u prezbitariju), Zadar - Plovanija (preuređenje prezbitarija).

Pročelnik Povjerenstva sudjelovao je i u radu Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral.

Vlastiti misal Zadarske nadbiskupije još nije dovršen, jer još nije tiskano hrvatsko izdanje trećega tipskog izdanja Rimskoga misala.

2. PLANovi ZA GOD. 2007.

Budući da prošle godine nije održan tečaj za snimatelje i fotografe u liturgijskim slavljinama, a Povjerenstvo je sa svoje strane pripremilo sve što je za tečaj potrebno, nadamo se da ćemo to moći učiniti ove godine - u Korizmi ili u neko drugo prikladno vrijeme.

U dogovoru s ravnateljem Katedralnog zbora, u planu su predavanja za voditelje i članove crkvenih zborova. Nastojat ćemo da obnove i još bolje shvate smisao liturgijskog pjevanja, kako bi još više doprinosili svečanosti liturgijskih slavlja.

Liturgijsko povjerenstvo će sudjelovati u pripremi nadbiskupijskoga Direktorija za liturgijsko pjevanje.

Povjerenik:
Jozo Milanović OSB

POVJERENSTVO ZA OBITELJ

O složenosti bračnog odnosa svjedoče činjenice sve većih poremećaja koji se događaju u tom odnosu. Mladi bračni parovi koji se nađu u bračnim krizama, osobito na početku braka, jednostavno ne nalaze puteve izlaska. Osobito je važno istaknuti moment smanjenog međusobnog razumijevanja, prihvaćanja i tolerancije. Nerijetko smo svjedoci trpljenja u braku, psihičkog ili fizičkog maltretiranja, nevjere, prijevare, ignoriranja, pojave snažnih negativnih emocija, kao npr. ljubomora i sve do konačnog razvoda braka.

Prije sklapanja braka, mladi ljudi se radosno približavaju samom činu ženidbe, vesele se svakoj sitnici pripreme, pa i sam početak bračnog života veseo je i bezbrižan. I sve to traje do prve bračne krize. Daljnji tijek bračnog života počinje dobivati manje ugodne riječi i tonove ili samo šutnju. Počinju se primjećivati samo mane kod bračnog partnera, a tek su na početku stvaranja obiteljske zajednice. Proces razvoja braka i stvaranje obitelji je otežan u okolnostima kada su supružnici opterećeni vlastitim bračnim odnosom. Tu se onda sva događanja što ih život nosi teško razumiju i prihvaćaju. Tada će situacija dobivanja prvog djeteta za neke bračne parove biti vrlo frustracijska, ili kada se uz to par nađe u situaciji podstanarstva, nezaposlenosti, neslaganja sa širom obitelji ili suživot sa širom obitelji i sl., to će se doživjeti kao teško breme iz kojeg treba hitno pobjeći.

Zato se može primijetiti da se mladi bračni parovi lako odlučuju na razvod braka na samom početku bračnog života i puni samosvijesti postavljaju zahtjeve za razvod bračne zajednice.

Ovo nas upozorava da se mladi bračni parovi u situaciji prve bračne krize nemaju kome obratiti gdje će dobiti podršku, naučiti kako što lakše prevladavati buduće konflikte. Upravo zato program «Praćenja mladih bračnih parova» ili „Bračni vikend“ trebali bi pomoći mladim bračnim parovima.

Kalendar događanja 2006./2007.

Tečaj pripreme na brak u jedanaest mjeseci, kroz dva četvrtka i dva petka održano u pastoralnom centru na Puntamici pohodilo 461 par.

U Zadarskoj nadbiskupiji u svim župama 5. veljače 2006. godine pročitana se ili protumačili vjernicima poslanica msgr. Valtera Župana, krčkog biskupa za Dan života. 13. svibnja 2006. godine održan okrugli stol «Stvaranje prijateljskog okružja za obitelji u Hrvatskoj» u suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, sudjelovao pročelnik i Mladen Klanac.

25 – 28. svibnja 2006. održan 40. međunarodni dani udruge centra pripreme za brak, Sion – Švicarska, sudjelovala Ana Uranija s obitelji.

4. – 9. srpnja 2006. godine održan V. Svjetski susret obitelji u Valenciji, Španjolska sudjelovao pročelnik i bračni par Ljilja i Mladen Klanac.

23. rujna 2006. godine, pročelnik sudjelovao u Velikoj Gorici na godišnjim susretu udruga, pokreta zajednica i pojedinaca povezanih s obiteljskim pastoralom.

11. – 14. listopada 2006. godine održana 4. međunarodna radionica za katoličke ginekologe i porođničare «Dostojanstvo majčinstva i porođničarska praksa» u Vatikanu, sudjelovala dr. Suzana Perinčić, ginekolog.

7. studenog 2006. pročelnik bio na sastanku (nad)biskupijskih povjerenika za brak i obitelj u Zagrebu.

1. prosinca 2006. godine održan studijski dan za Crkvene bračno-obiteljske savjetodavce te upoznati s Programom međunarodnog pokreta Supružnici za Krista.

U 2007. godini želja nam je sudjelovati na nacionalnoj razini te usavršavati naše nadbiskupijske programe.

6. veljače – sastanak (nad)biskupijskih povjerenika za brak i obitelj u Zagrebu (sažetak),

9. ožujka – Studijski dan za djelatnike i suradnike obiteljskog pastoralnog «Sebedarje i suradnja pastoralnih djelatnika i suradnika u strukturalnom i strategijskom razvoju obiteljskog pastoralnog» u povodu pete obljetnice djelovanja Ureda (program),

11. – 13. svibnja – 4. Svjetski kongres obitelji u Varšavi, Poljska (link),

15. svibnja – obilježavanje Međunarodnog dana obitelji,

18. – 20. svibnja – međunarodni simpozij o Teologiji tijela Ivana Pavla II u Gamingu, Austrija (link),

3. srpnja - sastanak (nad)biskupijskih povjerenika za brak i obitelj u Pastoralnom centru Puntamika.

Povjerenik:

Don Emil Bilaver

POVJERENSTVO ZA KULTURU

Tijekom godine 2006. na području Zadarske nadbiskupije bilo je mnogo kulturnih zbivanja bilo crkvenih bilo državnih koja su bila vezana uz razne obljetnice, crkvene blagdane i uz razne ustanove u Zadru. Među njima je već tradicionalan Koncert glagoljaške baštine u okviru glazbenih večeri u Sv. Donatu, kao i Božićni koncerti u mnogim crkvama i dvoranama, posebno onaj u košarkaškoj dvorani pod nazivom Tisuću glasova za Božić. Upriličeno je k tome više prikaza ili predstavljanja knjiga.

Dopis Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru broj: 171/2007. od 11. siječnja 2007. godine traži da navedemo što je «konkretno» Povjerenstvo učinilo u 2006. godini. S tim u svezi ističem da je Povjerenstvo za kulturu u prošloj godini učinilo sljedeće:

- vodilo brigu o tiskanju monografije Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije Odbor za izdavanje monografije redovito se sastajao jednom u mjesecu. Do sada je tiskana monografija Zlatarstvo, u 2006. Slikarstvo, a u pripremi je treća knjiga Kiparstvo.

- pripremilo je za tisak knjigu don Blaža Karavanića - *Grada za povijest grada i otoka Paga*, u nakladi Stolnog kaptola Sv. Stošije, Zadar 2006., te knjigu Mije Šimunića - Mičela - *Iz bibinjske povijesnice dvadesetog stoljeća*, u nakladi Matice Hrvatske, Zadar 2006.

- izdalo je Katalog i Monografiju SICU, u nakladi Stalne izložbe crkvene umjetnosti, Zadar 2006. Svečano predstavljanje Kataloga i Monografije održano je 5. svibnja 2006. godine, na svečanoj sjednici Vijeća SICU, u Kapitularnoj dvorani Samostana benediktinki Sv. Marije u Zadru.

Uz gore navedene izdavačke djelatnosti, poduzelo je i niz restauratorskih radova;

1. Eugen Sikirić je očistio i uredio crkveno zvono iz 1757. godine, promjera 72 cm, vlasništvo Samostana benediktinki Sv. Marije, i ono je postavljeno u prizemlje SICU.

2. Hrvoje Perica je obnovio *dva mjedena svijetnjaka*, visine 139 cm, na vrhu promjera 23 cm, u podnožju 32 cm, iz XVIII. st., vlasništvo Zadarske nadbiskupije.

3. Milan Nadinić je izradio tri ovalna okvira za slike, koje se nalaze u stalnom postavu SICU.

4. Restauratorska radionica u Zadru obnovila je:

- Ikonu Sv. Ivan Krstitelj, 30 x 24 cm, posrebreno, polikromirano drvo, vlasništvo Zadarske nadbiskupije, XVIII. st.

- Relikvijar nevine djece, mletačko gotičko zlatarstvo, XIV/XV st., lijevano, kucano, cizelirano, pozlačeno srebro, gorski kristal, 28 x 11 cm, vlasništvo katedrale Sv. Stošije, iz stalnog postava SICU.

- Središnju sliku s poliptiha sv. Martina, od V. Carpaccia, a u tijeku su restauratorski radovi na slici sv. *Stošije i sv. Šime*, iz stalnog postava SICU.

- Oltarnu sliku Sv. Marko, Sv. Bernard, Sv. Frane, nepoznatog autora, ulje na platnu, 228 x 142 cm; vlasništvo župe Ugljan.

- Relikvijar, drvena kutija 30x20x15 s relikvijama raznih svetaca, 17. st. vlasništvo župe Sv. Roka, Bibinje.

Restauratorska radionica u Zadru preuzela je 28. veljače 2006. godine 5 umjetnina u svrhu izvođenja konzervatorsko-restauratorskih zahvata:

Bogorodica s Djetetom i svecima, nepoznati autor, ulje na platnu, 147 x 104 cm

Bogorodica s Djetetom i svecima, nepoznati autor, ulje na platnu, 144 x 16 cm.

Raspeće Krista, nepoznati autor, ulje na platnu, 240 x 120 cm.

Svetac i Svetica s anđelima, nepoznati autor, ulje na platnu, 237 x 119 cm.

Sv. Ivan od Boga, nepoznati autor, ulje na platnu, 202 x 139 cm.

Povjerenstvo je, nakon smrti don Eugena Konatića sve knjige koje je ostavio Zadarskoj nadbiskupiji stavilo u kutije i pohranilo na prvom katu nove zgrade sjemeništa Zmajević gdje čekaju «uskrснуće». Iz njegove ostavštine uredilo je 5 kutija arhivske građe, koje su pohranjene u arhivu Zadarske nadbiskupije.

Povjerenstvo za kulturu nastavlja s radom na katalogizaciji i inventarizaciji biblija za «Zbirku biblija» Zadarske nadbiskupije.

Uz gore navedeno Povjerenstvo je radilo na prikupljanju, snimanju i restauriranju matičnih knjiga s područja Zadarske nadbiskupije. U 2006. godini izvršeni su restauratorski radovi na sljedećim knjigama:

Veli Iž.....	Stanje duša, 1864. Stanje duša, 1830. Stanje duša 1900.
Crno – Dračevac – Ploče.....	Stanje duša I i II.
Gorica – Raštane.....	Stanje duša I. Stanje duša, XX. st. broj III.
Mali Iž.....	Stanje duša, 19. – 20. st.
Murvica.....	Knjiga godova, 1898.
Poličnik.....	Matica krštenih, 1761. – 1793. Matica umrlih, 1766. – 1826.
Kali.....	Madrikula Gospe od sedam žalosti 1729. – 1807. i 1858. do danas. Stanje duša, 1839.
Biograd,.....	Stanje duša, 1835. – 1836. Stanje duša, 1846. Stanje duša, XIX. st Stanje duša, XIX. – XX. st.
Nadin.....	Stanje duša, XIX. – XX. st.
Novigrad.....	Matična knjiga rođenih, 1759. – 1809. Matična knjiga rođenih, 1872. Knjiga računa, 1816. – 1822.
Sukošan.....	Stanje duša, XIX. – XX. st.

List Biskupije splitsko-makarske ujedno Službeno glasilo Šibenske biskupije i jugosl. dijela Zadarske nadbiskupije, godine 1924. i 1925.

Dijecezanski list za Šibensku biskupiju i za jugosl. dio Zadarske nadbiskupije, 1926. – 1941. godine (I. - XVI.)

U dopisu Nadbiskupskog ordinarijata traži se također da navedemo konkretne planove za sljedeću 2007. godinu.

Sljedeće godine Povjerenstvo nastavlja djelovati u istom pravcu tj. raditi na prikupljanju,

čuvanju, obnavljanju, restauriranju umjetničkih predmeta kulturnog blaga s područja Zadarske nadbiskupije.

Povjerenstvo je slobodno navesti teškoće na koje nailazi u svom radu. Potrebno je odmah osigurati prostor za Knjižnicu Zadarske nadbiskupije. Već se godinama i desetljećima traži prostor za Knjižnicu i u tu svrhu osnovan je odbor koji bi poticao da se to ostvari. Do danas nije se učinilo ništa.

Stoga molimo Naslov da poduzme potrebne radnje da se sačuva knjižno blago koje je u velikoj opasnosti od uništenja, otuđenja i propadanja. To knjižno blago nalazi se u sastavu Knjižnice Sjemeništa Zmajević, Teološke knjižnice, Kaptolske knjižnice te Knjižnice Nadbiskupskog ordinarijata, a veliki broj knjiga ostavili su pokojni svećenici i neki živući svećenici.

Zatim upozoravamo na postupke koji ne idu u prilog očuvanju knjižnoga i arhivskoga kulturnoga blaga. Pri obnovi crkava i župnih kuća ne predviđa se prostor za to kulturno blago. Knjige i arhivska građa obično se smještaju u neprikladne prostore i izloženi su propadanju. Nekada su župske kuće imale posebne ormare i prostore za arhiv. Trebalo bi o tome voditi računa.

Mons. Pavao Kero, biskupski vikar za
kulturu

POVJERENSTVO ZA MISIJE

Misija Crkve, misijsko djelovanje izvire iz njezina poslanja. Radosnu vijest Evanđelje prenijeti po čitavome svijetu. Crkva živi da Gospodina Isusa Krista učini prisutnim među ljudima. Sva je u službi evangelizacije.

«Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta.» (Mt 28,18-20).

Bilo bi zanimljivo vidjeti koliko se ovaj Kristov uskrsli nalog ostvaruje po nama danas i kakva je animacija nas svećenika na ovom području!? Znao je isticati papa Ivan Pavao II. da se ne mogu zvati kršćaninom ako ne djelujem u svojoj misiji; školi, obitelji, društvu, na ulici... Najvažnije je uvidjeti važnost redovitog rada u pastoralu na području misija. Evo nekoliko momenata: Molitva za misionare, skupljanje novčane pomoći, slanje maslinovih grančica, organiziranje radionica, uređeni prigodni panoi, nazivanje prigodnog broja na telefon, kateheze na župnom - školskom vjeronauku u osnovnoj i srednjoj školi. Prigodni plakat, zatim Papina poruka za svjetski misijski dan... Sve to iskoristiti jer pridonosi boljoj aktivnosti na misijskom području.

Bogatija je bila ponuda za ovo godišnji svjetski misijski dan. Papina poruka «Ljubav naših duša» tome je pridonijela. Kao biskupijski ravnatelj imam osjećaj, da raste svijest kod svećenika i naroda Božjeg da misije i misionari žive od dobrote nas i naših vjernika. Misionari su nam bliži kad na župi progovore o svom djelovanju. Valja ih pozvati na župu i iskoristiti (da tako rečem) dok su u domovini.

U Nadbiskupiji su se ostvarili posebni misijski dani. Pohodili su nas:

- 8. o8. 2006. u Pakoštanima misionar rodom slovenac vlč. Janez djeluje u Zambiji.
- 13.08 2006. Misionar, vlč. Sebastijan Marković. Djeluje u Runadi.
- 13.08.2006. Misionar don Danko Litrić djeluje u Runadi

Dana, 11. kolovoza 2006 godine s. Mirjam Bubnić i s. M. Augustina Mesarić, misionarke koje rade u Rusiji.

Dana 22. rujna na Blagdan BDM Kraljice Mira sv. misi je nazočio Otac Franjo Koval misionar u Gani.

Na misijsku nedjelju, prisutnost isluženog misionara fra Ante Vukušića, te, naših sjemeništara na župi s posebnim misijskim programom.

Misionar u misiji Lusu vlč. Boris Dabo na više župa u nadbiskupiji bio nazočan predvodeći misno slavlje dok je boravio u Domovini.

Najveći događaj u Nadbiskupiji misijskog značenja je odlazak na pripremu za misije mladi brat laik Leopold Mičić OFM iz župe Zadarski Dračevac. Ovih je dana navratio iz Rima u rodni Zadar. Naime, u Kairu se sprema za misijski rad (uči arapski jezik). Sprema se za misiju u Sudanu (trenutno se veći broj izbjeglica iz Sudana nalaze u Egiptu.).

Raduje me posebna aktivnost i rad naše sjemenišne misijske zajednice «Zmajević» u Zadru. Tiskaju prigodni listić Misijske sekcije nazivom MISIJE. Ovim činom žele dati jedan mali doprinos cjelokupnim misijama. Uzor nam je kažu blažena Majka Terezija iz Kalkute. Njih 20 moli za misije. Izrađuju male uspomene za župljane župe u koju dođu.

Na misijsku nedjelju u 2006. godini prikupljeno je 126.733,00 Kn. Iznos je 24. siječnja 2007. godine dostavljen Nacionalnom upravi PMD u Hrvatskoj. Nova Ves 4 10000 Zagreb. Za misije i djeca daju svoj mali dar skoro 10% sveukupne milostinje.

Na sam blagdan Triju kraljeva, DAN SVETOG DJETINSTVA «Djeca za djecu svijeta». U akciju pjevača Betlehemske zvijezde nismo se uključili (djeca obučena u nošnju triju kraljeva idu po kućama i pjevaju skupljajući novac za djecu u misijskim krajevima). Nismo razumjeli akciju.

Dok su se djeca i odrasli radosno uključili u akciju don Danka Litrića «Vapaj siromaha iz misija, točnije iz Ruande». PROJEKT LJUBAVI I SOLIDARNOSTI. Pomozimo misije, spasimo siromahe. Ne znam koliko se skupilo za tu prigodu.

I na samom kraju proračun za rad misijskog vijeće u našoj Nadbiskupiji za ovu godinu predlažem da bude u iznosu 5.000.00 kn.

POVJERENSTVO ZA PASTORAL TURISTA

Dana 14. veljače 2006. godine održana je u Nadbiskupskim prostorijama prva konstituirajuća sjednica Povjerenstva za pastoral turista u Nadbiskupiji.

Sjednicom je predsjedavao generalni vikar mons. Ivica Mustačić. Sjednici su bili nazočni članovi Odbora: gđa. Ana Vukić, gosp. Rudi Galić, gosp. Frane Skoblar, gosp. Zvonko Šupe, te djelatnici turističkih agencija. Don Zvonimir Čorić se ispričao i nije bio nazočan na sjednici.

Na dnevnom redu je bilo: Upoznavanje članova odbora; Poželjna suradnja župnih zajednica s turističkim uredima - da se na vidnim mjestima istaknu obavijesti na stranim jezicima o rasporedu Sv. Misa; Da se po mogućnosti izda jedan višejezični vodič za turiste...

Čekala se sjednica HBK za pastoral turista koja je održana 20. travnja 2006.

Napravljeno je sljedeće: Odaslani su plakati za Sv. Mise te pozdravi na više europskih jezika i Molitva vjernika. Prepustilo se župnicima, da prema vlastitom nahođenju, učine koliko je u njihovim mogućnostima.

Istina nije se puno učinilo. Razlog tome je više se nismo sastajali zbog raznih obveza; brzog tempa života. Nastojat ćemo da se uskoro sastanemo kako bi razradili plan za ovu godinu.

Plan za 2007. godinu:

- Da se nabave od BK - zemalja gostiju lekcioni i Misali.

- Da se načini višjejezični vodič za turiste koji bi sadržavao kratke informacije o povijesti župa i raspored Sv. Misa.

- Bilo bi korisno da se sastanu svi zainteresirani župnici, redovnici i redovnice i iznesu svoja viđenja, te temeljem toga načini novi program budućeg rada.

Duboko vjerujemo da ćemo ove godine naš rad biti daleko uspješniji nego do sada.

Don Ivo Borić, povjerenik

ODBOR ZA OBNOVU I IZGRADNJU

Gradnja i obnova crkvenih objekata u Zadarskoj nadbiskupiji u 2006. godini.

Tijekom 2006. godini nastavljena je obnova i izgradnja porušenih crkvi u vrijeme Domovinskog rata. Hvala Bogu, ovaj dio obnove i izgradnje privodi se kraju. U prošloj godini započeli smo s obnovom župnih kuća, uvođenjem centralnog grijanja i obnovom zapuštenih crkvi.

Nažalost i ovogodišnji izvještaj biti će manjkav jer nam svi župnici nisu prijavili radove (pogotovo manje) koje su poduzimali ni za njih tražili odobrenje pa ih nemamo u evidenciji.

CRKVE

1. **BOŽAVA** – postavljena klima u crkvi. Financira Župa.
2. **BRGULJE** – Obijanje dotrajale unutarnje žbuke, ponovo žbukanje te pituranje sjele unutrašnjosti. Financira Župa.
3. **DOBROPOLJANA** – Nabava novoga zvona i elektrifikacija oba. Financira Župa uz potporu donatora.
4. **DOBROPOLJANA** – Klimatizirana župna crkva – Financira Župa uz potporu donatora.
5. **DOBROPOLJANA** – Eshumacija starog groblja oko crkve. Uređenje kamenoga zida i popločavanje dvorišta župne crkve. – Financira župa uz potporu donatora.
6. **GALOVAC** – Elektrifikacija postojećih zvona – Financira Župa.
7. **IST** – Uređenje dvorišta župne crkve i izrada sanitarnog čvora u zvoniku. Financira Župa i Nadbiskupija.
8. **JASENICE** – Izrada drvenog vjetrobrana u župnoj crkvi. – Financira Župa.
9. **KARIN** – Završena obnova franjevačkog samostana i crkve. Financira MK i Provincija Presvetog Otkupitelja – Split.
10. **KOLAN** – Nabavljena dva mozaika za bočne oltare s motivima iz Sv. Pisma. U sakristiji nabavljen novi ormar za crkveno ruho i vrata. Financira Župa.
11. **KORLAT** – Ishođena građevinska dozvola za gradnju crkve i tijekom prosinca započeti građevinski radovi. Financira Nadbiskupija uz potporu Ministarstva.
12. **KRUŠEVO** – Obnova crkvice Gospe od Zečeva koja je zapaljena u Domovinskom ratu. Financira Župa.
13. **MALI IŽ** – Izrada i postavljanje novih prozora na župnoj crkvi – Financira Župa.
14. **NADIN** – Unutrašnje bojanje crkve. Financira Župa.
15. **NIN** – Nastavak obnove crkve Gospe od Zečeva na o. Zečevo (obnova žbuke izvana i iznutra). Bojanje unutrašnjosti župne crkve sv. Anselma. Financira Župa.
16. **NOVIGRAD** – Nastavljena obnova unutrašnjosti župne crkve. – Financira MK RH, Općina i Župa.
17. **NOVIGRAD –PALJUV** – Izrađena projektna dokumentacija, ali nisu još riješeni imovinsko pravne stvari.

18. **NUNIĆ** – Uređenje ograde oko groblja. Financira Župa.
19. **PAG** – Nastavljena obnova crkve sv. Frane. Financirali su Ministarstvo kulture, Grad Pag i Župa.
20. **PERUŠIĆ** – Završena izgradnja župne crkve u Perušiću. Nabavljena dva nova zvona – elektrificirana i nabavljeni kameni predmeti: oltar, ambon, postolje za svetohranište i kipove. Financira Nadbiskupija, Biskupija Rottenburg-Stuttgart, Kirche in Not i donatori iz domovine i svijeta. Crkva posvećena 10. 12. 2006.
21. **POLAČA** – Završena izgradnja župne crkve. Nabavljena tri nova zvona – elektrificirana; nabavljeni kameni predmeti: oltar, ambon, krstionica, škropionica, nove drvene klupe i novi luster. – Financira Nadbiskupija uz potporu Ministarstva, a opremu župa i donatori. Crkva posvećena 26. 2. 2006.
22. **POVLJANA** – Nastavljena obnova župne crkve: popločan pod crkve i kora, žbukanje i bojanje južne strane crkve, nabavljena nova čoka. Financira Općina Poveljana i Župa.
23. **PREMUDA** – Promjena dotrajale konstrukcije za zvona te elektrifikacija tri zvona. – Financira Župa i Nadbiskupija.
24. **PRIDRAGA** – Uređenje multimedijalne dvorane u prizemlju župne crkve i opremanje iste. Financira Župa, Nadbiskupija, Kirche in Not i Općina Novigrad.
25. **PRIDRAGA** – Uređenje okoliša župne crkve – Financira Župa.
26. **RAVA** – Završena obnova župne crkve. Nabavljene nove klupe, namještaj za sakristiju, klima. Financira Župa, donatori, Kirche in Not i Nadbiskupija. Blagoslovljena 16. 7. 2006.
27. **RAŽANAC – Rudići** – Nastavljena obnova drvenog retabla oltara. Financira MK RH.
28. **RAŽANAC – RTINA** – Žbukanje zvonika. Financira Župa.
29. **SALI** – Sanacija dijela krova na crkvi sv. Ante koji je stradao u požaru. Financira Župa.
30. **SELINE** – Nabavljene nove drvene klupe za župnu crkvu. Financira Župa.
31. **SOLINE** – Popločan pod župne crkve bračkim kamenom – Financirali iseljenici iz USA.
32. **STARIGRAD-PAKLENICA** – Sanacija krova iznad svetišta i djelomično ličenje unutrašnjosti župne crkve. Financira Župa.
33. **SUKOŠAN** – Uređenje drvenog oslikanog svoda u crkvi Gospe od Milosrđa. Financira Ministarstvo kulture RH.
34. **ŠKABRNJA** – Nabavljeni novi ormari za sakristiju i pokrenuta akcija za izradu novih crkvenih klupa.
35. **SUTOMIŠĆICA** – Obnovljen zvonik i uređenje zida oko groblja. Financira Župa i donatori.
36. **SV. FILIP I JAKOV** – Napravljena kamena lurdski špilja u prizemlju zvonika. Financira Župa.
37. **ŠKABRNJA** – Nastavlja se s uređenjem dvorane u kripti. Financira Nadbiskupija. Započeta akcija za nabavu novih drvenih klupa i opremanje sakristije. Financira Župa.
38. **VINJERAC** – Popravljen krov crkve. Financira Župa i Općina Posedarje.
39. **VIR** – Obnova zvonika – Financira Župa i Općina Vir.
40. **VRANA** – Obnovljena župna crkva sv. Mihovila na groblju – promijenjena krovna konstrukcija s pokrovom i ožbukana izvana i unutra. Financira MK RH Nadbiskupija i Župa.
41. **VRANA** – Rekonstrukcija preslice i elektrificirana zvona na crkvi Gospe od Karmela. Financira župa.
42. **ZADAR – BL. ALOJZIJE STEPINAC** – Izrada projektne dokumentacije za izgradnju pastoralnog centra. Financira Nadbiskupija.
43. **ZADAR – UZNESENJE BDM** – Obnova krovništva na staroj župnoj crkvi. – Financira MK i Župa.
44. **ZADAR – SV. ANTE PAD.** – Nastavljeno uređenje pastoralnog centra. Financira Župa i Nadbiskupija.
45. **ZADAR – SV. JOSIP** – Uređenje prezbitarija. Financira Župa.

46. **ZADAR – GRADSKO GROBLJE** – Temeljito obnovljena kapela na gradskom groblju. Opremljena potrebitim namještajem za sakristiju. Postavljeno ozvučenje kod mrtvačnice i kod kapele. Financira Nadbiskupija.
47. **ZADAR – SRCE ISUOVO** – Promjena rasvjete u crkvi, promjena krovnih prozora i ulaznih vrata. Financira Župa.
48. **ZAGLAV** – Obnova samostanske crkve. Financira MK i Provincija.
49. **ZATON** – Uređenje župne crkve i klimatizacija. Financira Župa.
50. **ZEMUNIK** – Uređenje okoliša župne crkve. Financira Župa i Općina Zemunik.
51. **ZVERINAC** – Postavljeni novi prozori na crkvi. Financira Župa.
52. **ŽDRELAC** – Postavljanje klima uređaja u župnu crkvu. Financira Župa i donatori.

ŽUPNE KUĆE I DRUGI CRKVENI OBJEKTI

1. **BOŽAVA** – Postavljena klima u župnoj kući. – Financira Župa.
2. **BRUŠKA** – Uređena prostorija do župne kuće, sređena gusterna i postavljen hidrofor. Kuća je opremljena s 24 kreveta za pastoralne potrebe Nadbiskupije. Financira Župa i Nadbiskupija.
3. **ISLAM LATINSKI** – Uređenje dvorišnog zida oko župne kuće. – Financira Župa.
4. **KOLAN** – Promijenjena vrata i prozori na vjeronaučnoj dvorani. Financira Župa.
5. **MURVICA** – Obnovljena župna kuća, uvedeno centralno grijanje, opremljena novim namještajem i izgrađena garaža. – Financira Nadbiskupija i Župa.
6. **NIN** – Obnova ploče terase te uređenje dnevne i radne sobe za sestre. Financira Župa.
7. **NOVIGRAD** – Obojana župna kuća i opremljena potrebnim namještajem. Financira Župa.
8. **POLIČNIK** – Temeljito obnovljena župna kuća. Opremljena novim namještajem. Uvedeno centralno grijanje. Financira Nadbiskupija i Župa.
9. **PERUŠIĆ** – Opremljena župna kuća s potrebnim namještajem. Financira Nadbiskupija i Župa.
10. **PETRČANE** – Obnova župne kuće – radovi u tijeku. Financira Župa i Kirche in Not.
11. **PLOČE** – Uređenje vjeronaučnih dvorana: bojanje zidova, lakiranje parketa i ugradnja klime. Financira Župa.
12. **POLJICA** – Izgrađena putna kapela u čast BDM u Poljica Brig. – Financirali donatori.
13. **PREKO** – Promjena unutarnje stolarije na župnoj kući. – Financira Župa.
14. **PREKO-ŠKOLJIĆ** – Obnova samostana Trećoredaca. Obnovu pomaže i Zadarska nadbiskupija.
15. **PRISTEG** – Obnovljena stara konoba koja je preuređena u vjeronaučnu dvoranu. Financira Župa, Nadbiskupija i Kirche in Not.
16. **PRIVLAKA** – Promjena stolarije na župnoj kući. – Financira Župa.
17. **SILBA** – Obnova župne kuće. Klimatizacija kuće. Financira Nadbiskupija, Kirche in Not i Župa.
18. **STARIGRAD-PAKLENICA** – Promijenjena drvena krovna konstrukcija s pokrovom i fugirana kamena fasada na župnoj kući. Financira Župa.
19. **SUKOŠAN** – Osvježena župna kuća uz neke popravke i opremljena novim namještajem. Financira Župa.
20. **TKON** – Temeljito obnovljena župna kuća. U prizemlju uređena vjeronaučna dvorana. Opremljena novim namještajem. Klimatizirana cijela kuća. – Financira Nadbiskupija i Župa.
21. **TURANJ** – Uređena nova fasada na župnoj kući. – Financira Župa.
22. **VELI RAT** – Obojana župna kuća. Financira Župa.
23. **VRSI** – Obnova župne kuće. Financira Župa i poduzeće "MARAŠ" d.o.o.
24. **ZADAR – BEZGREŠNO ZAČEĆE** – Obnovljen stan za časne sestre. Financira Župa, Nadbiskupija, Kirche in Not i donatori.

25. **ZADAR – KATEDRALA** – Vrše se istražni radovi u apsidi sv. Stošije gdje će se graditi grobnice za zadarske nadbiskupe. – Financira Nadbiskupija.
26. **ZADAR – NADBISKUPSKA PALAČA** – Istražni radovi i ispitivanje kvalitete zidova koji prethodi temeljitoj obnovi palače. Financira Nadbiskupija.
27. **ZADAR – KLASIČNA GIMNAZIJA IVANA PAVLA II.** – Opremanje školske kapele namještajem. Financira Nadbiskupija i Kirche in Not.
28. **ZADAR – SVEĆENIČKI DOM** – Obnova kuhinje, opremanje iste, rješavanje plina za kuhinju, adaptacija i opremanje apartmana, uređenje i opremanje "crvenog salona". Financira Nadbiskupija i Kirche in Not.
29. **ZADAR – GOSPA LORETSKA** - Bojanje soba i raznih popravci u kući i crkvi.
30. **ZADAR – SJEMENIŠTE** – U novom dijelu zgrade uređen prostor za "Kaptolsku knjižnicu" – Financira Nadbiskupija
31. **ZADAR - SJEMENIŠTE** – Uređene stan za časne sestre. Nabavljen novi namještaj i ugrađena klima. Financira Nadbiskupija.
32. **ZADAR – SJEMENIŠTE** – Izvršeni popravci na kotlovnici, djelomično pituranje zgrade, nabava potrebnog namještaja i opreme. Financira Nadbiskupija.

Don Srećko Petrov, ml., ekonom

P O K R E T I I U D R U G E

DJELO MARIJINO – POKRET FOKOLARA

Isus *Raspeti i Napušteni*, jedna od dvanaest središnjih točaka duhovnosti Djela Marijina, prošle je 2006. bila tema godine i na osobit je način prožimala događanja kako na općoj tako i lokalnoj razini.

Razmatrali smo je u svjetlu svetopisamskih tekstova i pisama iz prvih vremena Pokreta naše utemeljiteljice Chiare Lubich. Prije svega, Isusa Raspetog i Napuštenog nastojali smo prepoznavati i živjeti u sadašnjem trenutku svakodnevnog života.

Osim aktivnog djelovanja u životu svojih župa održavali smo redovite godišnje susrete Djela, mjesečne susrete *Riječi života* po pojedinim župama te slijedili duhovne susrete različitih grana u Splitu, Zagrebu, Križevcima i Rimu.

Na jednodnevnom susretu obitelji u Splitu, popraćenom svjedočanstvima i razgovorom produbljivali smo temu *Jedinstvo dar za život obitelji*. Za naše obitelji bio je to snažan poticaj za življenje međusobne ljubavi u obitelji, a time i za svjedočenje, Isusa među nama u Crkvi i u društvu.

Mladi su sudjelovali na nacionalnom susretu katoličke mladeži u Puli, a u svibnju za Duhove u pratnji našeg Nadbiskupa krenuli smo u Rim na susret Pape s crkvenim pokretima i novim zajednicama pod naslovom *Ljepota kršćanstva i radost njegova naviještanja*. U autobusu su bili prisutni predstavnici 12 različitih pokreta i zajednica Zadarske nadbiskupije. Tom nam je prigodom otac Nadbiskup rekao: *Računam na vas, neka Gospodin umnoži u vama ljubav prema Crkvi! Nemojte se obeshrabriti, podržavam ovaj put na liniji Ivana Pavla II. i Benedikta XVI.*

15. rujna u Budimpešti bili smo sudionici u obilježavanju 50 godišnjice Božjih dragovoljaca, kršćana koji u slobodi odabiru radikalno slijediti Boga u svijetu i koji se u svakodnevnicu života zalažu za življenje evanđelja u službi čovječanstva.

Uz podršku Nadbiskupije organizirali smo i autobus za sudjelovanje na završnom danu ove obljetnice pod naslovom *Mnogi izazovi, jedan prijedlog* – univerzalno bratstvo

Na povratku smo među ostalim dojmovima zabilježili: *Oduševilo me sve što sam čula, redatelj je bio Isus. Želim se promijeniti i započeti živjeti na nov način.*

Ili *Želim na bol čovječanstva odgovoriti ljubavlju da On više ne bude Napušten.*

Vraćam se kući s porukom: Moja noć nema tame, sva blista od svjetla!

U listopadu je održan godišnji susret u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa Zmajević gdje smo nastavili s produbljivanjem tema iz Budimpešte.

Mladi su tada pjesmom i riječju predstavili Tjedan za jedinstvo koji je od 15. do 22. listopada obilježen u cijelom svijetu. Nedugo zatim, predstavili su se u Župi bl. Alojzija Stepinca nakon mise za mlade, a krizmanicima su na satovima vjeronauka svjedočili svoja iskustva življenja evanđelja.

Dječaci i djevojčice Gen 3 imali su svoju redovitu formaciju. Predstavnice djevojčica pohađale su u kolovozu trodnevnu školu za Gen 3 u Križevcima, a za vrijeme zimskih praznika Kongres Gen 3 u Zagrebu.

Kao odgovor na predbožićnu potrošačku groznicu u kojoj je zaboravljena Isusova prisutnost, npr. samo jedna obitelj izradila je 700 kipića Djeteta Isusa od gipsa. Njihovo četvero djece darivalo ga je na ulicama, u kafićima, ispred crkava...i na taj način sakupilo veću svotu novca koju smo darovali kao božićni dar potrebnima.

U slijedećoj godini nastaviti ćemo s redovitim djelovanjem.

Zajedno s mladima i Božjim dragovoljcima Pokreta iz cijele jugoistočne Europe u ožujku ćemo se susresti s našim savjetnicima, Vale Ronchetti i Peppino di Giacomo.

U svibnju se planira odlazak na II. europski ekumenski skup u Stuttgartu pod naslovom Zajedno za Europu. Svoje sudjelovanje izrazit će i predstavnici drugih katoličkih, evangeličkih, anglikanskih i pravoslavnih pokreta, zajednica i skupina.. Želimo dati evanđeoski doprinos u rađanju i ostavrenju nove Europe Duha. www.europ2007.org

S članovima iz cijele Hrvatske u lipnju ćemo se okupiti na godišnjem višednevnom ljetnom susretu Mariapoli odmoru.

U kolovozu se organizira jednotjedna škola, susret mladih čitave Europe, Gen 2 u Križevcima.

MARIJANSKI POKRET CENAKUL

Marijanski pokret – Cenakulum ima svoju redovitu shemu po kojoj djeluje. Svi članovi Marijanskog pokreta okupljaju se na svoj redoviti mjesečni cenakul svake prve subote u mjesecu u sljedećim župama: Sv. Stošija – Zadar, Marija Kraljica mira – Zadar, Bl. Alojzije Stepinac – Zadar, te u Privlaci, Kolanu, Kalima i Kukljici. Pokret broji oko 300 članova. Većina od njih dolazi svakog mjeseca na susret. Cenakul se odvija ovim redom: ujutro u 8,30 sati članovi Marijanskog pokreta počinju sa zajedničkim moljenjem krunice. U 9 sati slavi se euharistija na kojoj prezbyter drži homiliju. Tekstovi za euharistiju uzimaju se iz Zbirke misa o BDM. Umjesto redovite molitve vjernika, svi članovi zajednički mole Posvetu Bezgrješnom Srcu Marijinu. Gotovo svi članovi pristupaju sv. Pričesti. Preporuka je da se svaki član mjesečno ispovijedi. Na kraju mise izlaže se Presveti Oltarski Sakrament i slijedi klanjanje uz prigodnu meditaciju koju predvodi prezbyter. Cenakul završava zajedničkim pjevanjem himne Marijanskog pokreta.

Članovi Marijanskog pokreta inače svaki dan imaju obvezu moliti krunicu. Preporuča se da se moli zajednički u obitelji. Ukoliko to nije moguće ostvariti u obitelji, preporuča se da se više članova koji stanuju u blizini skupe u jednoj obitelji i svaki dan zajednički mole krunicu. To su takozvani obiteljski cenakuli. Na tim cenakulima uz molitvu krunice zajednički se moli posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu i redovito se moli za Svetog Oca. Temelj Marijanskog

pokreta je plava knjiga koja ima naslov «Svećenicima, Marijinim predragim sinovima». U toj knjizi su sadržane poruke koje je primio od Marije svećenik don Stefano Gobbi. Na obiteljskim cenakulima svakog dana čita se po jedna poruka iz knjige i o njoj članovi razgovaraju, nastojeći poruku primijeniti na svoj život.

Po ovoj su se shemi održavali mjesečni i dnevni obiteljski cenakuli i oni će se na isti način održavati i u buduću, jer se u tome sastoji bit Marijanskog pokreta.

Don Milivoj Bolobanić

HRVATSKA KATOLIČKA UDRUGA MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA

U protekloj godini smo 6 puta organizirali posjet zajednici u Jankolovici, svaki put prikupili i kupili hrane i potrepština te ih posjetili. Djecu s poteškoćama u sv. Filip-Jakovu smo 4 puta pohodili i svako dijete posjetili, dotaknuli ih, pojedine koji mogu konzumirati obradovali slatkišima, te one razumnije obdarili njihovim željama. U Međugorje smo kroz cijelu godinu organizirali hodočašća. Nekada su bila 2, nekada i do 6 autobusa. Organizirali smo posjet i razgledavanje Dubrovnika i predivne Boke Kotorske. Putovali smo sa 3 autobusa. Bili smo na hodočašću u Ludbregu i Mariji Bistrici sa 6 autobusa.

Za Božićne dane posjetili smo sve staračke domove. Najprije se družili s onima koji su pokretniji, a zatim s prigodnim lijepim darovima i čestitkom sve obišli od kreveta do kreveta. Za svjetski dan bolesnika i za Dan naše Udruge organizirali smo slavlje svetih misa u sve tri naše bolnice i sva tri staračka doma. Svakom bolesniku smo uručili i lijepu prigodnu preklopticu što smo sami dali u tisak.

Prvi put smo organizirali hodočašće u Mariazzel, Beč, Krakow, Wadowice, Jasnu Goru i Budimpeštu, bili smo sa dva autobusa. Posjetili smo u manjim grupama dosta naših bolesnih članova i drugih potrebnih obitelji, te ih obdarili u granicama naših mogućnosti.

Svugdje gdje naša Nadbiskupija nešto organizira, također budemo zastupljeni. Posebno ističem hodočašće za Duhove u Rim i hodočašće u Svetu Zemlju. Organizirali smo destak predavanja u našoj Udruzi i jedno na sveučilištu gdje nam je dvosatno predavanje imao prof. Tomislav Ivančić.

Svakog utorka redovito imamo molitvu u našoj Udruzi. Također prikupljamo odjeću i obuću za potrebne, a posebno za Psihijatrijsku bolnicu na Ugljanu. Ovo je samo kratki sažetak, a Gospodin zna sve ostalo.

Planovi za 2007. Godinu.

I u ovoj godini smo već posjetili dosta bolesnih i potrebitih obitelji. Za Svjetski dan bolesnika i Dan naše Udruge, i u ovoj godini se spremamo organizirati svete Mise u sve tri bolnice kao i u domovima umirovljenika, a ponajviše se spremamo srcem za taj dan. Također smo dali u tisak 3000 lijepih prigodnih ukrasa sa porukama. Manje više, sve što smo u prošloj godini radili i organizirali želimo i u ovoj nastaviti. Iznimka, umjesto hodočašća u Poljsku organiziramo prvi put hodočašće u Svetu Zemlju. Tome se naveliko radujemo. Isto tako, najavili smo se kod velečasnog Zlatka Sudca za seminar nas 50-tak. I to nam je velika radost.

12. siječnja smo minibusom bili za 10. obljetnicu Hrvatske katoličke Udruge medicinskih sestara i tehničara u Požegi. Nadamo se da ćemo s pomoću Božjom i u ovoj godini više puta u Međugorje na dvodnevno i jednodnevno hodočašće. Također imamo u planu posjet Vukovaru.

Nas Duh Sveti često iznenadi novim poticajem pa se nadamo da će tako i u ovoj godini nastaviti.

S. Melhiora Biošić, predsjednica

PRO VITA

Izvešće za 2006.:

U proteklih 15 godina našeg djelovanja na poticaj Pro-Vite spašeno je preko 1000 novorođenčadi.

Trenutno Pro-Vita skrbi o 152 obitelji koje se nalaze u programu Pro-Vita i 9 obitelji s 5 do 10 djece, a koja pripadaju našoj župi Srca Isusova, Zadar-Vošarnica.

Cilj našeg programa je spasiti ljudski život od njegovog začeca te smanjiti broj pobačaja kao i razviti bolju komunikaciju i razumijevanje u obitelji, provoditi edukaciju mladih žena - trudnica i nadasve provođenje pronatalitetne politike.

U 2006.g. u župi Presvetog Srca Isusova provodili smo sljedeće programe:

- higijensko - sanitarni program
- patronažni rad
- edukativno - savjetodavni program
- prehrambeni program
- unaprjeđenje socijalnog statusa - stanovanja
- novčana pomoć trudnicama (Caritas zadarske Nadbiskupije) zaštita ugroženih žena u obitelji.

Navedeni programi provedeni su na području zadarske Nadbiskupije, kao i cijele zadarske Županije.

Pro-Vita uspješno surađuje sa Općom bolnicom Zadar, Ordinarijatom zadarske Nadbiskupije, Caritasom zadarske Nadbiskupije, Poglavarstvom grada Zadra - Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zadarskom Županijom Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Centrom za socijalnu skrb grada Zadra, Biograda, Benkovca, Obrovca i Gračaca, Tekstilnom školom Zadar, Srednjoškolskim đачkim domom, Zadarskim Sveučilištem, Obrtničkom komorom zadarske Županije, Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, kao i mnogim tvrtkama s područja grada koje potpomažu rad Pro-Vite.

Naš program jamči permanentan odgoj koji pomaže obitelji (bračnim supružnicima) da budu što više prožeti moralnim normama u svom svakidašnjem životu. Naš djelovanje zasnivamo na radu, molitvi, razmatranju i rješavanju problema.

U 2007. g.:

Pro - Vita planira provoditi programe iz prethodnih godina te posebni naglasak u tekućoj godini stavljamo na: zaštitu zlostavljane djece u obitelji.

Neka Božji blagoslov prati sve one hrabre koji su kroz ovih 15 godina djelovanja Pro - Vite branili i brane pravo na život nerođenih.

Za Pro-Vitu:
Jasna Obad

Župnik:
Fra Veselko Grubišić

UDRUŽENJE SALEZIJE SURADNIKA**Mjesno središte Arbanasi – Zadar***Izvješće o radu u 2006. godini. Plan i program rada u 2006./07. godini.*

Protekla godina je prošla u redovnim mjesečnim susretima u kojima su se obrađivale teme prethodno određene i preporučene od strane Provincijalnog vijeća USS.

Krajem ožujka dio suradnika s obećanjem otišao je na godišnju skupštinu Udruženja koja je bila organizirana u Lovranu te su se na njoj razmatrale promjene u Statutu Udruženja te Pravilnika apostolskog života.

U srpnju smo dobili 3 nova suradnika s obećanjem: Brzoja Zlata, Habuš Josip i Marčelić Nives. Oni su se za ovaj korak pripremali više od dvije godine kroz formativne susrete.

U studenom je naša tajnica, Kata Magaš, kao tajnica Provincijalnog vijeća Udruženja bila na susretu svih predstavnika USS na svjetskom nivou. Važno je istaći da su se donijeli zaključci o izmjenama Statuta i Udruženja te i o samom nazivu Udruženja i njegovih članova te se sada zovemo:

- *Udruženje salezijanaca suradnika i Salezijanci suradnici.*

PROGRAM rada 2006.107. za USS - *suradnike s obećanjem*

Predviđeni su redoviti mjesečni susreti članova udruženja, 9 novih članova mlađe dobi će dati svoje obećanje za blagdan sv. Franje Saleškog, a to su: Banić Ankica, Herenda Mira, Marin Anđelka, Mazija Marina, Stipčević Verica, Subotić Elsa, Štefulić Antonela, Tomas-Perović Ljiljana i Zrilić Anka

Mjesečni susreti za ovu godinu imaju sljedeće teme:

LI STOPAD: Upoznavanje s planom i programom i njegovo usvajanje

STUDENI: Salezijanska duhovnost u praksi - Pastoralna i pedagoška ljubav u radu s mladima.

PROSINAC: Euharistija i "Da mihi animas".

SIJEČANJ: Salezijanac - čovjek i učitelj molitve za mlade.

VELJAČA: Salezijanska obitelj koja živi u Crkvi i s Crkvom.

OŽUJAK: Salezijanska molitva u duhovnosti mame Margherite

TRAVANJ: Mama Margherita i njezine obitelji.

SVIBANJ: Putevi ponude vjere mladima danas.

LIPANJ: Novi oblici salezijanske prisutnosti među mladima.

U planu je pokretanje nove formativne grupe pripravnika u kojoj će biti mladi iz župe koji već aktivno surađuju u župi, a izrazili su želju da postanu salezijanci suradnici. Njih će kroz formativni put od dvije godine voditi delegat našeg mjesnog središta i župnik, don Josip Bunić.

Predviđeno je i pokretanje sljedećih radionica:

- Jezična i dramska - Kako je govorio don Bosco (anegdote o životu, kazalište i kateheza)

- Ekološka - *Tko će najbolje urediti don Boscov cvjetnjak?* (izrada gredica i znakova s natpisima - misli don Bosca)

- Informatička - *S "mišem" do mladih!*

- Glazbena - Don Boscovi svjedoci (tečaj sviranja flaute, gitare)

- Likovna - prigodno uz vjerske blagdane (čestitke, vijenci, cvijeće, sličice, ikone, scenografija)
- Plesna - Radosno i ... gorljivo (animiranje događaja; koreografija)
- Kultura i tradicija - Kako su to činili naše bake i djedovi (kuhanje, vezenje, pletenje, kukičanje, stolarski i ini zanati) u svrhu obnove starih liturgijskih predmeta i običaja.

Kako možete vidjeti, plan nam je vrlo ambiciozan i nadamo se da ćemo, uz zagovor Marije Pomoćnice i neumoran «donboscovski duh», barem jedan dio uspjeti pokrenuti i ostvariti. Iskreno se nadamo da ćemo uspjeti pretočiti u kršćanska djela molitve svih naših gorljivih molitelja i moliteljica te zadržati uvijek živom salezijansku karizmu, putokaz rada s mladima i za mlade.

Srdačno vas pozdravljamo u Gospodinu i don Boscu uz "Da mihi animas!"

Mirta Habuš, koordinatorica

KRIŽARI / POVJERENSTVO ZA KRIŽARE - ZADAR

Rad Križarske organizacije u Zadarskoj nadbiskupiji vrlo je skroman. Sama križarska organizacija djeluje u većini bez ikakve povezanosti sa središnjicom u Zagrebu. Tu je došlo do rasula. Slabo vodstvo križara, a samim time i povezanost društava po Hrvatskoj. U mnogim župama društva su se već ugasila. Kod nas još egzistiraju u slijedećim župama:

1. Bl. Alojzije Stepinac- Bili Brig (Broji 15-ak članova). Voditeljica Branka Jurić i đakon Ante Sikirić;
2. «Bl. Ivan Merz» na Smiljevcu, Zadar (broji 15-ak članova) voditelji don Mladen Kačan i đakon Martin Jadreško,
3. od nedavno novo križarsko društvo «Papa Ivan Pavao II.» u Obrovcu, voditelj don Igor Ikić (broji 15-ak članova).

U minuloj 2006. godini zajednički smo proslavili i obilježili blagdan blaženog Alojzija kardinala Stepinca na Bilom Brigu na njegov spomendan 10. veljače kao i blagdan blaženog dr. Ivana Marza 10. svibnja. Zajednički smo sudjelovali na hodočašću svetom Jurju i marijanskom svetištu Krasno. Križari sa Bilog Briga u više su navrata organizirali duhovne obnove, izlete i druženja.

Završavajući ovo skromno izvješće o radu križarske organizacije predlažem da se za voditelja Križara u našoj Nadbiskupiji ponovo izabere don Igor Ikić i novi suradnici što će pridonijeti boljem radu križarske organizacije kod nas.

Pozdravljam križarskim pozdravom BOG ŽIVI!

Don Mladen Kačan, povjerenik

MARIJINA LEGIJA "Bezgrešno Srce Marijino" – ZADAR-ZAPAD

Izvještaj o radu Kurije u 2006.godini

Kurija «Bezgrešno Srce Marijino» broji 8 prezidija (2 su novoosnovana i to u Ražancu i gradskoj župi Srce Isusovo). Brojčano kurija ima 55 aktivnih legionara (od kojih su 20 pretorijanci) te 22 legionara na probi uključujući nove prezidije gdje još nisu dali legijsko obećanje. Pomoćnih legionara je 216 (na probi 4).

Dužnosnici kurije sudjelovali su svaka četiri mjeseca na sastancima komicija u Zagrebu te tamo podnosili izvješća o radu kurije.

Dužnosnici prezidija s duhovnikom sastajali su se redovito svaki drugi utorak u mjesecu na sastancima kurije na kojima su svoja izvješća o radu podnosili prezidiji prema unaprijed utvrđenom rasporedu. Prema izvješćima o radu kurija je imala uvid u rad svih prezidija a iz istih se vidi da su oni nastojali vršiti djelatni rad, apostolat i to prema pravilima opisanim u Priručniku: ML-e. Apostolat se sastojao od:

- posjeta obiteljima (mladima, starima te srednje dobi), obiteljima s problemima
- posjeta starim i nemoćnim osobama te invalidima i teško bolesnim osobama
- posjeta ožalošćenim obiteljima
- posjeta bolesnim župljanima na liječenju u bolnicama
- posjeta štitičenicima staračkih domova, domu za djecu i komuni za bivše ovisnike
- posjeta psihijatrijskoj bolnici
- posjeta obiteljima koje nisu vjernici ili su do kraja zanemarili vjeru.

U svojim apostolatima nastojali smo poticati na odlazak na sv. misu, primanje sv. sakramenata, molitvu, opraštanje i međusobno razumijevanje, tješili smo i nastojali strpljivo slušati. U puno slučajeva posredovali smo pri dolasku svećenika osobama koje su htjele primiti sv. sakramente i pripremali ih na to. U apostolatima dijelili smo duhovnu štampu, čudotvorne medaljice, sličice, krunice. Učili smo osobe moljenju krunice.

Konkretni rezultati rada u protekloj godini: legionari su izvršili ukupno 1260 različitih apostolata a od toga je bilo:

- obraćanja: 4
- povrati na vjerske dužnosti: 13
- sanirani brakovi: 3
- sakramenti nakon dužeg vremena: 18
- sakramenti nakon posjeta: 35
- bolesničko pomazanje: 15
- opomene na psokvu: 1311
- upisi u Apostolat molitve: 50

Kronološki poredan slijed događaja u Kuriji u protekloj godini:

- 25. ožujak 2006. održan acies u župi Sv. Antuna Padovanskog na Smiljevcu koji je proslavljen zajedno s legionarima druge kurije (Kurija Zadar-istok)
- 22. travnja 2006. hodočastili u svetište Gospe Visovačke na Visovac. Euharistiju predvodio duhovnik Kurije don Mario Soljačić.
- 15. srpnja 2006. hodočastili zajedno s legionarima iz cijele Hrvatske Gospi Aljmaškoj u Aljmaš (zahvalno hodočašće za 50 godina djelovanja ML u Hrvatskoj);
- 6. rujna 2006. hodočašće u Krašić bl. Alojziju Stepincu te koncelebrirano euharistijsko slavlje u zagrebačkoj katedrali povodom 85 godina od osnivanja ML u svijetu i 50 godina od osnivanja u Hrvatskoj
- 7. listopada 2006. duhovna obnova u samostanu Sv. Jeronima na Ugljanu za aktivne legionare kurije. Euharistijsko slavlje te klanjanje predvodio don Mario Soljačić.
- 21. listopada dužnosnici Kurije prisustvovali sastanku Senata u Beču
- 27. - 29. listopada 2006. u Križevcima održana Legijska škola za legionare iz Hrvatske (prisustvovala jedna legionarka)
- studeni, 2006. svi prezidiji dali slaviti sv. misu za pokojne legionare i F. Duffa.
- 8. prosinca 2006. imali Prosinačku svečanost povodom blagdana Bezgrešnog začeca koju smo proslavili u župi Srce Isusovo u Zadru (aktivni i pomoćni legionari).

Uzdamo se u zagovor naše Nebeske Majke, njoj se preporučamo i molimo je da kod svoga Sina izmoli blagoslov za svakoga legionara da bude ustrajan u svome radu za spas duša.

Hvaljen Isus i Marija!

PLAN RADA ML – KOMICIJ-a ZA 2007. GODINU

Marijina Legija - Kurija "Bezgrešno Srce Marijino" Zadar podignuta je u više upravno tijelo - Komicij. Novom tijelu povjerena je velika zadaća i odgovornost voditi rad Legije u Zadarskoj i Splitsko-makarskoj nadbiskupiji te Šibenskoj, Dubrovačkoj i Hvarskoj biskupiji.

Planiramo sljedeće:

- nadzirati i širiti ML u svim navedenim biskupijama i nadbiskupijama.
- organizirati Legijsku školu (3 dana) za sve radne legionare.
- organizirati duhovnu obnovu jednom godišnje.
- organizirati barem jedno hodočašće u Marijansko svetište.
- okupiti sve radne i molitvene legionare na svečanost Acies (za blagdan Blagovijesti) i toga dana obnoviti obećanje Gospi.
- svaka 4 mjeseca dužnosnici Komicija sa duhovnikom prisustvovati će sastanku Senata u Beču na zajedničkoj molitvi i davanju izvješća o radu.
- svi dužnosnici Komicija i dužnosnici prezidija sa duhovnikom dužni su prisustvovati jednom mjesečno sastanku i molitvi, a svaka 4 mjeseca dužnosnici Kurije "Bezgrešno Srce Marijino" i dužnosnici Kurije "Majka Crkve" Split uz prikaz izvješća o radu
- pomoći župniku u pastoralu.

Molimo Gospodina, da po zagovoru naše Kraljice da nam Duh Sveti bude snaga i pomoć u našem radu.

Mira Marđetko, predsjednica Kurije
Edita Ivanac, tajnica

MARIJINA LEGIJA - **KURIJA BEZGREŠNO ZAČEĆE, ZADAR**- ISTOK

Izvještaj rada Kurije od 15. studenog 2005. - siječanj 2007.

Kurija Bezgrešno Začće Zadar Istok osnovana je 15. studenog 2005. na zahtjev Komicija Posrednica svih milosti iz Zagreba, a uz odobrenje i blagoslov mons. Ivana Prende Nadbiskupa zadarskog. Kurija je nastala podjelom već postojeće Kurije u Zadru Bezgrešno Srce Marijino radi brojnosti prezidija kako bi se lakše pratio rad postojećih, ali i kod nastajanja novih.

15. studenog 2005. u prostorima zadarske nadbiskupije održanje sastanak na kojem su nazočili dužnosnici iz Senata u Beču, dužnosnici Komicija u Zagrebu, dužnosnici Kurije u Zadru te dužnosnici svih prezidija naše nadbiskupije.

Sastanku je predsjedao mons. Ivan Prenda Nadbiskup zadarski. Od svećenika bili su prisutni don Mario Soljačić duhovnik Kurije Bezgrešno Srce Marijino i mons. Šime Perić kojega je o. Nadbiskup ovom prigodom imenovao duhovnikom Kurije Bezgrešno Začće Zadar Istok. Do tada postojećih četrnaest prezidija podjelom je svakoj od Kurija pripalo sedam.

Tako je Kuriji Bezgrešno Začće pripojen prezidij: Bezgrešno Začće - Biograd, Gospa Lurdska - Sv. Filip i Jakov, Mala Gospa - Obrovac, Gospa Lurdska - Bibinje, Mala Gospa - Benkovac, Gospa od Milosrđa - Sv. Šime i Kraljica Milosrđa - Sv. Ante Padovanski Smiljevac.

Na ovom sastanku tajnim glasovanjem izabrani su dužnosnici Kurije. Za predsjednicu izabrana je s. Rosa Colić, za dopredsjednicu s. Ljiljana Jukić, za tajnicu s. Stana Serdarević i za blagajnicu s. Marija Uglešić.

U protekloj 2006. godini Kurija je imala svoje redovite mjesečne sastanke u prostorima župnog ureda crkve Sv. Šime u Zadru koje predvodi naš duhovnik don Šime Perić. Na sastanku su prisutni dužnosnici Kurije i dužnosnici svih prezidija.

Kako je prethodno planirano obje Kurije proslavile su Acijes (glavnu godišnju svečanost ML) na Blagovijest u župi Sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu. Svečano Misno slavlje predvodio je glavni vikar nadbiskupije zadarske mons. Ivica Mustać.

1. svibnja 2006. Kurija Bezgrešno Začće Zadar Istok hodočastila je Gospi Sinjskoj u Sinj. U ovom znamenitom svetištu uz legijske molitve služena je Sveta Misa koju je slavio mons. Šime Perić. Uz agape i cjelodnevno druženje legionari su u duhu zajedništva i molitve izmijenili svoja dosadašnja legijska iskustva.

15. srpnja Komicij iz Zagreba organizirao je hodočašće Gospinom svetištu u Aljmaš povodom predstojeće proslave pedesete obljetnice ML u Hrvatskoj.

6. rujna u Zagrebu je služena svečana Sveta Misa povodom pedeset godina osnivanja i aktivnog djelovanja ML u Hrvatskoj. Ovo slavlje predvodio je uzoriti kardinal gospodin Josip Bozanić, a na našu veliku radost koncelebrirao je i naš o. Nadbiskup sa brojnim svećenicima naše nadbiskupije.

Bila je ovo prigoda svim legionarima da u kardinalovoj homiliji i poruci našeg nadbiskupa nađu riječi ohrabrenja i poticaja za svoj apostolat, za požrtvornost i molitvu. Između ostalog kardinal reče: »Hrabro naprijed Crkva vas treba.«

30. rujna Kurija Bezgrešno Začće Zadar Istok održala je jednodnevnu duhovnu obnovu za sve svoje članove aktivne i molitvene u crkvi Sv. Stošije u Biogradu na moru.

3. prosinca Kurija je održala proslavu uoči Svetkovine Bezgr. Začća BDM (prosinačka svečanost) u župi Sv. Filipa i Jakova u Sv. Filipu i Jakovu.

Svim ovim slavljinama ML koje je organizirala Kurija, hvala Bogu, odaziv legionara bio je velik što će nadamo se svima biti od pomoći za osoban rast u vjeri kao i za vjerno ispunjavanje legijske zadaće.

Predstavljanjem ML u župi Kraljica Mira na Stanovima osnovan je prezidij Kraljica Mira čiji bi članovi uskoro trebali dati legijsko obećanje što bi značilo daje taj prezidij i službeno registriran.

Od sedam postojećih prezidija Kurija je dva puta u godini primila od svakog izvješće o radu.

Prema tim izvješćima rezultati legijskog rada Kurije Bezgrešno Začće Zadar Istok za 2006. godinu su sljedeći:

- molitvenih sastanaka bilo je 336
- posjeta u paru 1275
- obraćenja 35
- opomena na psovku 345
- povrat na vjerske dužnosti 35
- sakramenti nakon dužeg vremena 24
- sakramenti nakon posjeta 30
- bolesničko pomazanje 50
- upisi u pomoćne legionare 45
- saniranih brakova 11

Kratak izvještaj o mjestima, načinima i sredstvima rada (apostolata).

Legionari apostolat obavljaju u obiteljskim domovima (teško invalidne osobe, stare i nemoćne, djecu s poteškoćama u razvoju, ovisne o alkoholu i drogama, samce, mlade obitelji), posjećuju štićenike domova za odrasle, komune sa liječenim od ovisnosti, bolnice. Obavljajući apostolat legionari dijele Gospine čudotvorne medaljice, krunice, vjerski tisak, slike Gospe i dr. Jedan od prezidija osnovao je i vodi Nazaretsku grupu - prezidij za djecu.

Ovim izvješćem sažet je tek dio onoga što je legionar dužan činiti.

Priručnik ML nas uči da u poniznosti i potpunim predanjem Mariji nema tog apostolata kojeg

legionar ne bi mogao u ime svoje nebeske Kraljice obaviti, ma kako teški cikjevi pred njega bili postavljeni.

Plan za 2007. godinu:

1. Mjesečni sastanak Kurije Bezgrešno Začće Zadar - Istok
2. Proslava Acijesa za Blagovijest 2007.
3. Jednodnevna duhovna obnova za sve aktivne i molitvene članove Kurije.
4. Hodočašće u jedno Gospino svetište.
5. Širenje Marijine Legije u novim župama naše nadbiskupije.

Rosa Colić, predsjednica Kurije
Mons. Šime Perić, duhovnik

TAJNIŠTVO MALOG TEČAJA KURSILJO

U protekloj godini održano je šest tečajeva u našoj Nadbiskupiji:

- od 3.-6. veljače tečaj za krizmanike župe Uznesenja BDM, Belafuža (prva grupa)
 - od 30. ožujka.- 2.travnja tečaj za krizmanike župe Uznesenja BDM, Belafuža (druga grupa) - od 14.-17. rujna tečaj u župi bl.Alojzija Stepinca, Bili Brig
 - od 9.-12. studenoga tečaj u Kaštelima
 - od 20.-26. studenoga tečaj za krizmanike u Biogradu
 - od 30. studenog do 3. prosinca tečaj za krizmanike župe bl. Alojzija Stepinca, Bili Brig
- Održane su i dvije redovite godišnje Uitreje za sve članove malog tečaja u nadbiskupiji
- 23.travnja ultreja u Pridrazi;
- 10.prosinca ultreja u župi Uznesenja BDM na Belafuži

Od ostalih zbivanja važno je napomenuti daje ove godine, na inicijativu don Anđelka Buljata povjerenika za kursiljo zadarske Nadbiskupije, prvi put uvedena godišnja duhovna obnova za sve kursiljiste. Duhovnu obnovu, koja je trajala od 20. - 22. siječnja 2006, vodio je don Andrija Vrane, voditelj malog tečaja za Hrvatsku. Obnova je bila izuzetno posjećena i prihvaćena te je odlučeno da se ovakva duhovna obnova treba barem jednom godišnje održati za sve članove malog tečaja naše Nadbiskupije. Po završetku duhovne obnove održanje susret suradnika tajništva malog tečaja sa don Andrijom na kojem se razgovaralo o problemima u kursilju, te kako ih riješiti i napredovati u radu.

Od 28.travnja do 1. svibnja na Krapnju je održana kratka duhovna obnova za suradnike tajništva.

U lipnju je organizirano jednodnevno hodočašće u Mariju Bistricu.

Za Duhove, od 1. do 5.lipnja, Zadarska nadbiskupija organizirala je hodočašće u Rim na susret svih crkvenih pokreta sa svetim Ocem na kojem je sudjelovalo i više suradnika tajništva malog tečaja. Tijekom povratka dosta se razgovaralo o potrebi bolje suradnje među pokretima naše Nadbiskupije.

Marica Rumora, tajnica
Don Anđelko Buljat, povjerenik

ZAJEDNICA VJERA I SVJETLO, ZAJEDNICA EMANUEL, ZADAR

"Zajednica Emanuel u Zadru priznata je članica pokreta Vjera i svjetlo u Hrvatskoj. Danas u Hrvatskoj djeluje 20 zajednica koje djeluju podjeljene u dvije regije. Ova podjela zemlje u dvije regije je bila od iznimne važnosti za Vjeru i svjetlo u Hrvatskoj jer zbog izbora regionalnih koordinatora je došlo do bolje komunikacije i povezanosti među zajednicama. Zajednica Emanuel u Zadru djeluje 10 godina, broji 30-tak osoba (osoba s različitim vrstama i stupnjevima mentalnog hendikepa, roditelja i prijatelja), sastaje se redovito jednom mjesečno (2. nedjelje u mjesecu) u prostorima župe Uznesenja BDM - Belafuža, Zadar i dio je župe. Koordinator okuplja koordinacijsku ekipu, a ona priprema susret promatrajući Vodič korak po korak i uzimajući vrijeme za molitvu, prilagodavajući prijedloge iz Vodiča, tako da se ono što je proživljeno teoretski proživi iskustveno u vlastitoj zajednici.

Zajednice su otvorenog tipa, članovi im se redovito sastaju i međusobno sve dublje povezuju, dijeleći svoje teškoće i nade, obilježavajući blagdane, slaveći Euharistiju ili druga vjerska slavlja.

- U siječnju na blagdan Sv. Stošije je jedan dio zajednice koji je bio u mogućnosti sudjelovao na svetoj misi u katedralnoj crkvi.

- U Milanu je od 4. do 7. siječnja održano Vijeće zone (Italija, Švicarska, Cipar, Grčka, Slovenija, Hrvatska).

- Regionalno vijeće se sastalo na Remetama u Zagrebu 28. 1. i 29. 1. na kojem su sudjelovali gotovo svi koordinatori regije Zapad. Na vijeću je bilo govora o tekućim problemima u zajednicama i planovima za 2006. godinu.

- U veljači smo proslavili blagdan Svijećnice i ujedno dan V &S. Obilježili smo taj dan zajedničkim euharistijskim slavljem na Belafuži. Uputili smo pozive svim župnicima udrugama da s nama proslave taj dan. U skromnosti u krugu župljana župe Belafuža nakon svete mise smo se okupili na slavlju u prostorijama župe.

- U ožujku smo imali radionicu povodom blagdana Uskrsa na kojoj su se izrađivale čestitke kojima smo čestitali ostalim zajednicama i suradnicima blagdan Kristova uskrsnuća.

- U travnju je održan Nacionalni susret V &S "Isus - dobri pastir" u Poredju, Hum na Sutli u samostanu sestara karmelićanki BSI. Na tom susretu su sudjelovala četiri člana naše zajednice. Ujedno je to bila prilika za izmjenu iskustava među koordinadorima, vrijeme donošenja nekih smjernica i odluka za V &S na nacionalnoj razini i vrijeme molitve, tišine i susreta s Gospodinom i sudionika međusobno.

- U svibnju je naša regija hodočastila u Mrkopalj u marijansko svetište Gospe od sedam žalosti. To je bila prilika za međusobni susret svih članova zajednica naše regije, prilika za razgovor, izmjenu iskustava i zajedničko druženje. U središtu hodočašća je bila sveta misa na kojoj smo bili svi okupljeni, a došao nas je pozdraviti i na riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić.

- U lipnju smo bili u Šibeniku gdje smo održali susret naše zajednice i našli smo se s Antom Magazinom koji je kontakt osoba i inicijator osnivanja zajednice u Šibeniku. Također se u lipnju sastala koordinacijska ekipa na susretu molitve, razmatranja, druženja i procjene stanja u koordinacijskoj ekipi i cijeloj zajednici, a odredili su se i daljnji prioriteti zajednice.

- U srpnju u Madridu od 12. do 21. srpnja je održan Internacionalni susret V&S, na kojem su sudjelovali koordinatori i duhovnici svih zemalja V&S, osnivač Jean Vanier i Marie Helene Mathien. Osim predavanja, susreta, radionica, malih grupa, razgovaralo se i izglasale su se promjene u Povelji i Konstituciji. Za sve je susret bio bogatstvo naroda, različitih kršćanskih tradicija.

- Unutar susreta sastalo se i vijeće kontinenta kojeg čine naša zona Alpe-Mediteran i druga zona Srednji - Istok (Libanon, Sirija, Iran, Jordan, Kuvajt, Egipat, Sudan).

- U rujnu smo se opet okupili nakon dvomjesečne pauze na susretu i krenuli smo sa susretima.
- U kolovozu je bilo ljetovanje zajednica V & S u Poredju u samostanu sestara karmelićanki BS. Jedan od koordinatora ljetovanja je bila Vesna Matić član koordinacijske naše zajednice Emanuel. Uz nju na ljetovanju su bili još dva člana iz naše zajednice.
- U studenom su održane radionice na kojima su osobe s hendikepom uz pomoć prijatelja izrađivali božićne čestitke koje su poslale svim zajednicama V & S u Hrvatskoj, duhovnicima i podupirateljima.

Planovi za 2007.

- Proslava Svijećnice i ujedno dana V & S.
- Regionalno vijeće
- Regionalni izbori za koordinatore regije Zapad.
- Pripreme za dolazak osnivatelja V&S Jeana Vaniera u Samobor u ožujku
- Predstavljanje naše zajednice u nekoj od zadarskih župa.
- Obilježavanje 10. godišnjice postojanja V & S u Zadru.
- Nacionalno hodočašće u Ludbreg.
- Hodočašće naše zajednice na Visovac.
- Ljetovanje

Financije

Zajednica posjeduje oko 2000 kn, koje su donirali članovi i podupiratelji zajednice. Osobito veliko hvala Zadarskoj nadbiskupiji koja nam je uvijek spremna pomoći i podrška je u radu zajednice.

Sve prihode i rashode vodi blagajnik zajednice Ondina Ivanov.

Laura Cukar, koordinatorica
Don Anđelko Buljat

NEOKATEKUMENSKI PUT

U korizmu 2006. godine održan je ciklus početnih kateheza u župama: sv. Stošija - Zadar, Bezgrešno začće BDM - Puntamika, Sv. Josip - Plovanija, Kraljica Mira - Stanovi, Porođenja BDM - Benkovac. Prvi krsni skrutinij imali su: četvrta zajednica župe sv. Stošije - Zadar, četvrta zajednica Uznesenja BDM - Belafuža i druga zajednica Bezgrešnog začća BDM - Puntamika. Drugi krsni skrutinij imali smo s drugom i trećom zajednicom župe sv. Stošije. U siječnju 2006. godine etapu retradicija imale su prva zajednica sv. Josipa - Zadar i prva zajednica sv. Stošije - Zadar. Jedan autobus s obiteljima iz Zadra hodočastio je u Valenciju na Svjetski susret obitelji s papom Benediktom XVI. U rujnu etapu Shema imale su sve zajednice koje su do tada imale prvi krsni skrutinij. U adventu je održan ciklus početnih kateheza u župi Uznesenja BDM na Belafuži.

U korizmu 2007. godini održat će se ciklus početnih kateheza u slijedećim župama: sv. Stošija - Zadar, Kraljica Mira - Stanovi, Bl. Alojzije Stepinac - Bili Brig, Gospe od Ružarija - Posedarje i Porođenja BDM - Benkovac. Prvi krsni skrutinij imat će druga zajednica župe Kraljice Mira - Stanovi i prva zajednica Bl. Alojzija Stepinca - Bili Brig. U ovoj godini imat ćemo drugi krsni skrutinij s prvom zajednicom župe Bezgrešnog začća BDM - Puntamika i s drugom zajednicom sv. Josipa na Plovaniji.

Don Marinko Duvnjak

**MJESNO BRATSTVO FRANJEVAČKOGA SVJETOVNOG REDA SVETOGA
FRANE U ZADRU**

Izvješće o radu u 2006. godini

Mjesno bratstvo FSR-a sv. Frane u Zadru održava susrete svake prve nedjelje u mjesecu, na kojima sudjeluje većina članova (od 31 člana Bratstva redovito se okuplja nas dvadesetak, a ostali zbog starosti, bolesti i nemoći dolaze rjeđe) i nekoliko simpatizera; nešto manje članova sastaje se češće: subotom na katehezama (otvorenima i drugim vjernicima), koje održava duhovni asistent Bratstva fra Andrija Bilokapić, pa i svakodnevno na večernjoj Svetoj Misi i molitvi Časoslova.

Tijekom 2006. godine takvi susreti održavali su se redovito. Prošle godine imali smo nekoliko puta duhovnu obnovu - u korizmenom vremenu, pred Duhove te pred blagdan sv. Frane - koju je vodio fra Andrija Bilokapić.

Prošle je godine u naše bratstvo stupila još jedna sestra, a dvije su dale trajne zavjete.

Nastojeći ostvariti što bolju suradnju s grupom mladih koja se okuplja u Crkvi sv. Frane organizirali smo nekoliko zajedničkih aktivnosti: početkom svibnja i početkom prosinca posjetili smo mladiće u komuni u Jankolovici; od prikupljenih novčanih priloga kupili smo im građevinski materijal, gorivo i sredstva za prskanje, a dragocjenije od materijalne pomoći bilo je druženje/susretanje u ljubavi, korisno i mladićima iz komune i nama i roditeljima iz zajednice "Cenakolo" (s kojima surađujemo u pripremanju posjeta); koncem listopada zajedno smo bili na jednodnevnom izletu u Kraju na Pašmanu, gdje smo se družili uz molitvu, pjesmu i branje maslina.

U korizmi smo potaknuli prikupljanje novčane pomoći za misije u Africi (konkretnije za pomoć fra Iliji Barišiću i njegovoj novoj župi u Kongu za izgradnju crkve); odaziv je bio velik (skupili smo tridesetak tisuća kuna).

Uz zajedničke aktivnosti, vrijedi istaknuti i zalaganje pojedinih sestara u udruzi "Izvor" te u "Pro viti".

Plan djelovanja u 2007. godini

U 2007. godini, uz svoje redovite aktivnosti, planiramo: u korizmi prikupljati novčanu pomoć za misije - za fra Leopolda Mičića i misijsku postaju u Sudanu, koja bi trebala biti otvorena u srpnju ove godine; nastaviti surađivati s roditeljima iz zajednice "Cenakolo" i pomagati komuni u Jankolovici; u svibnju sudjelovati na Nacionalnom kongresu FSR-a i Frame; ponuditi i organizirati (zajedno s mladima) pomoć djeci predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta s teškoćama u učenju i s govornim teškoćama; upriličiti susret s Mjesnim bratstvom FSR-a u Preku; organizirati bar jedan molitveno-radni izlet s mladima.

Poslužiteljica Bratstva:
Zvezdana Rados

ODREDBE

ODLUKA O ČINIMA IZVANREDNOG UPRAVLJANJA ZA JAVNE OSOBE PODLOŽNE DIJECEZANSKOM BISKUPU

Broj: 631/2007.

Zadar, 21. veljače 2007.

Odluka kojom se određuju čini izvanrednog upravljanja za javne pravne osobe koje su podložne dijecezanskom biskupu

U smislu Zakonika kanonskoga prava, kan. 1281, § 2; te kann. 1291 i 1295, koji se odnose na otuđenje i poslove koji mogu pogoršati imovinsko stanje javne pravne osobe, kao i smislu kan. 1297, koji se odnose na zakup, te s obzirom na odluke Hrvatske biskupske konferencije donesene 24. siječnja 2007. godine;

saslušavši mišljenje Nadbiskupijskog ekonomskog vijeća od 13. veljače 2007. godine, donosim ovu

O D L U K U

kojom određujem da su za javne pravne osobe koje su pod mojim upravljanjem - čini izvanrednog upravljanja sljedeći:

1. otuđenje nepokretnih dobara bilo koje vrijednosti;
2. otuđenje pokretnih dobara u vrijednosti veće od 3000 € (eura);
3. svako raspolaganje koje je štetno za osnovnu imovinu, kao što su npr. davanje na korištenje, u koncesiju, pravo na neku površinu, renta, zakup, hipoteka, zajam ili jamstvo;
4. stjecanje nekretnina bilo oneroznim bilo neoneroznim ugovorom;
5. promjena namjene korištenja nekretnina;
6. primanje donacija, nasljedstava i legata;
7. odbijanje donacija, nasljedstava, legata i prava općenito;
8. gradnje, rekonstrukcije, restauracije i konzervatorske sanacije, izvanredna održavanja bilo koje vrste;
9. svaki čin koji se odnosi na nepokretna ili pokretna dobra umjetničke, povijesne ili kulturne vrijednosti;
10. započinjanje, nastavljanje ili ustupanje poduzetničke ili trgovačke aktivnosti;
11. osnivanje udruge bilo koje vrste ili sudjelovanje u njoj;
12. zaduženje bilo koje vrste kod banaka, pravnih osoba ili ustanova, te fizičkih osoba;
13. dodavanje novih stavki izdataka u odnosu prema onima koje su navedene u odobrenom predračunu odnosno ponudi;
14. uzimanje pomoćnog osoblja i sklapanje ugovora za usluge koje nisu prigodnog karaktera;
15. pokretanje sudskog postupka pred sudbenim vlastima, administrativnim i upravnim tijelima, napose pred državom;
16. za župe: primanje na trajni stan bilo koje osobe koja ne pripada kleru župe.

Da se neki od navedenih poslova mogu valjano izvršiti, potrebno je pismeno odobrenje mjesnog Ordinarija. Bez toga odobrenja navedeni su čini pravno ništavni i ne proizvode nikakve učinke.

Molbi za odobrenje treba priložiti mišljenje ekonomskog vijeća dotične javne pravne osobe.

Don Josip Lenkić, v.r.
kancelar

Msgr. Ivan Prenda, v.r.
zadarski nadbiskup

Prilog:

Čini izvanrednog upravljanja - tumačenje pojmova:

Uz br. 1. i 2. – **Otuđenje** (alienatio) = u strogom smislu je zakoniti prijenos prava vlasništva nad nekim predmetom s jednog vlasnika na drugog. U širem se smislu pod otuđenjem razumijeva svaki pravni posao, kojim se imovinska prava jednog subjekta prenose na drugoga, a da se pri tome samo pravo vlasništva ne prenosi (npr. zakup). U kanonskom zakonodavstvu, pa tako i u ovoj odluci, otuđenje se uzima i u strogom i u širem smislu.

Uz br. 3. – **Osnovna imovina** (patrimonium stabile) = radi se o neotudivim dobrima, jer nisu određena za redoviti život pravne osobe, nego imaju cilj da osiguraju podršku, financijsku osnovu, koja omogućava toj osobi potrebna djelovanja za postignuće njezinih svrha.

- **Zajam, zalog, hipoteka** = Zajam (mutuum) je ugovor kojim se nekom izručuje u vlasništvo neko potrošno dobro (novac, živežne namirnice i sl.), uz obvezu da isto takvo potrošno dobro vrati. Zajam se može sklopiti i tako da se crkvena pravna osoba optereti zalogom ili hipotekom. Ako se kao jamstvo vjerovniku za osiguranje primljenog zajma daje neko pokretno dobro (npr. novac), onda je riječ o zalogu, a ako se daje nepokretno dobro (npr. kuća), onda se radi o hipoteci. Zajam je posao kojim se može pogoršati imovinsko stanje pravne osobe pa, prema tome, treba obdržavati propise o otuđenju i izvanrednim činima upravljanja.

- **Zakup** (locatio) = je vrsta dvostranog konsenzualnog ugovora (tj. zaključuje se samim sporazumom), kada se jedna stranka (zakupodavac) obvezuje da će drugoj stranci (zakupac) dati na korištenje neku stvar ili neko služenje kroz neko određeno vrijeme, uz naknadu određene protuvrijednosti (zakupnina, renta, nagrada). Tri su temeljne vrste zakupa: zakup stvari (locatio rei – ugovor o zakupu), zakup svoje radne snage (locatio operarum – ugovor o radu) i zakup djela (locatio operis - ugovor o djelu). Kanonsko se pravo pretežno zanima za zakup stvari (locatio rerum). Za razliku od zakupa, **najam** je ugovor kojim se najmodavac obvezuje predati najmoprimcu određenu stvar na uporabu, a najmoprimac se obvezuje za to plaćati određenu najamninu. Najam, za razliku od zakupa, ne obuhvaća i uživanje u smislu pribiranja plodova (zarada i sl.).

- **Koncesija** je pravo korištenja prirodnog bogatstva, dobara u općoj uporabi ili obavljanja neke djelatnosti, koje koncedent (pravna osoba koja daje nešto u koncesiju) ustupa koncesionaru (fizička ili pravna osoba koja prima nešto u koncesiju), na određeno vrijeme i pod određenim uvjetima, uz plaćanje koncesionarske naknade, što je sve regulirano koncesionarskim ugovorom.

Uz br. 4. – **Onerozan ugovor** (contractus onerosus) = ugovor s teretom, donosi terete ili nepogodnosti za obje ugovorne strane (npr. prodaja). Takvim oneroznim ugovorom je crkvena pravna osoba opterećena nekim obvezama na koje se obvezala da ih izvrši. Od oneroznog razlikujemo neonerozni ili ugovor bez tereta (contractus gratuitus) koji donosi terete i nepogodnosti samo za jednu od ugovornih strana (npr. donacija).

Uz br. 6. i 7. – **Legati** = također su vrsta dvostranog konsenzualnog ugovora, kojim se crkvena pravna osoba obvezuje služiti sv. mise, trajno ili na neko određeno vrijeme, za nekog pokojnika jer je ovaj za života toj crkvenoj pravnoj osobi ostavio neko nepokretno ili pokretno dobro. Legati, prema tome, po svojoj naravi spadaju u onerozne ugovore.

Uz br. 14. – **Usluge prigodnog karaktera** ne pretpostavljaju nikakvu trajnost u službi nego samo uzimanje ad hoc pomoćnog osoblja, to jest za izvršenje nekog konkretnog posla ili čina. Ne smatraju se dakle uslugama prigodnog karaktera svi oni poslovi koji traže trajno ili na neko određeno vrijeme uzimanje u službu osobe za neki posao uz redovitu nagradu.

NOVI NEDJELJNI I BLAGDANSKI LEKCIONAR - Obvezatna upotreba

Broj: 630/2007.

Zadar 21.02.2007

Draga braćo svećenici i redovnici, sestre redovnice!

Ovim kratkim pismom želim Vam službeno najaviti novi nedjeljni i blagdanski Lekcionar ABC i odrediti njegovu obvezatnu upotrebu u svetom bogoslužju, u Zadarskoj nadbiskupiji, počevši s 1. korizmenom nedjeljom tekuće liturgijske godine.

U prilogu Vam se dostavlja kraće objašnjenje puta kojim se došlo do novoga Lekcionara što je, ustvari, i njegovo službeno predstavljanje koje nam je poslala Liturgijska komisija HBK.

Neznatne promjene u Lekcionaru koje je prihvatila Hrvatska biskupska konferencija, obvezuju sve bez iznimke i treba se toga držati.

+Ivan, v. r.
nadbiskup

Prilog:

**NOVO HRVATSKO IZDANJE NEDJELJNOGA
I BLAGDANSKOG LEKCIONARA**

U skladu s najnovijom (Petom) uputom Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata o izdavanju liturgijskih tekstova (2001.), u kojoj se traži da se svi tekstovi ponovno pregledaju i ujednače, u tijeku je pripremanje novih izdanja cjelokupnih liturgijskih tekstova i na hrvatskom jeziku. Neki su već ranije priređeni u duhu te smjernice: Red potvrde (1998), Red pristupa odraslih u *kršćanstvo* (1998), *Red ređenja biskupa, prezbitera, i đakona* (2000), Red sprovoda (2003). Blagoslovi su u tisku, a neki tekstovi čekaju u Rimu potvrđenje (Red pokore i *Red bolesničkog pomazanja i skrbi za bolesne*).

U siječnju ove godine objavljen je nedjeljni i blagdanski Lekcionar u novom obliku (za godine ABC). Tri dosadašnja sveska (pojedinačno za godine ABC), čija su izdanja uglavnom rasprodana, stavljena su sada u jednu knjigu. To su tekstovi za nedjelje, svetkovine i blagdane, koji su već za prethodna izdanja brižljivo revidirani (1984. i 1985.) te novo izdanje nije pretrpjelo značajnije promjene. Pregledana su neka mjesta, ujednačeni su pojedini odlomci i sve usklađeno sa zahtjevima Pete upute kako u tekstovima Novoga i Staroga zavjeta tako u Psalmima.

Novo izdanje Lekcionara znatno je poboljšano u *tehničkom smislu*. Sve je temeljito pregledano prema novom latinskom izdanju Ordo lectionum missae (1981.): početci i završetci biblijskih odlomaka, izostavljene riječi i dijelovi teksta, navodi iz drugih biblijskih knjiga, podjela na odlomke, dijelovi teksta pisani u stihu i sl.

Potrebna pažnja posvećena je samom obliku knjige iz koje se čita riječ Božja. Nastojalo se odgovoriti na zahtjev da knjige lektionara i po svom izgledu "moraju vjernicima produbljivati osjećaj prisutnosti Boga koji govori svome narodu. Stoga se valja pobrinuti da one, kao znakovi i simboli nadnaravnih vrednota u bogoslužju, budu doista dostojne, urešene i lijepe" (RM 35).

Od nazivlja u Lekcionar su uvrštene neke promjene, usklađene s latinskim izvornikom: umjesto Pripjevni psalam stavljeno je Otpjevni psalam, a na kraju čitanja stavljeno je *Riječ Gospodnja* (Verbum Domini) umjesto dosadašnjeg Riječ je Gospodnja. U tom smislu trebat će u hrvatskom izdanju trećega tipskog izdanja Rimskog misala posvetiti potrebnu pozornost i drugom liturgijskom nazivlju da bude prema zahtjevu Pete upute.

Zacijelo je ovogodišnja Korizma prikladno vrijeme u kojem bi valjalo vjernike ponovno upućivati u sudjelovanje u liturgiji te ih upoznati i sa spomenutim promjenama u Lekcionaru a lektore poučiti da u nedjelje i svagdane nakon biblijskog čitanja u euharistijskom slavlju rabe poklik: *Riječ Gospodnja!*

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Broj: 513/2007.

Zadar, 7. veljače 2007.

SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA I REDOVNICAMA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braćo i sestre!

U protekloj godini imali smo dva turnusa hodočašća svećenika, redovnika, redovnica i vjernika laika u Svetu Zemlju kao naše godišnje duhovne vježbe. I ove godine želimo imati jedno hodočašće. Voditelj hodočašća je prof. dr. Adalbert Rebić.

U prvom redu, obraćamo se vama koji niste bili, da ukoliko je moguće hodočastite u Svetu Zemlju. To će vam ujedno biti godišnje duhovne vježbe.

Hodočašće se planira od 30. kolovoza - 6. rujna 2007. godine. Cijena aranžmana iznosi cca 1000 €. Nadbiskupija će snositi 500 € po svakom svećeniku, redovniku i redovnici koji djeluju u Nadbiskupiji.

Prijave se primaju kod kancelara u Nadbiskupiji, do kraja veljače. Molimo pri prijavi uplatiti 200 € kao jamstvo. Pri uplati treba dati svoj JMBG i kopiju prve stranice važeće putovnice.

S poštovanjem Vas pozdravljam.

+ Ivan, v. r.;
nadbiskup

Detaljni program hodočašća i upute vidi u Obavijestima

SVETO VAZMEMO TRODNEVLJE

Broj: 804/2007.

Zadar, 22. ožujka 2007.

Vrhunac liturgijske godine jest Sveto vazmeno trodnevlje kada Crkva slavi središnje otajstvo vjere. S obzirom na neke pojedinosti s tim u svezi, upućujem Vas na Vjesnik Zadarske nadbiskupije, broj 3-4/1998., str. 103., Odredba broj: 507/1998.

Potičem sve da dolično pripreme sveta liturgijska slavlja na vrijeme. Neka se upravo u njima očituju sva naša nastojanja oko duhovne obnove vjernika, kao i bogatstvo i ljepota svetog bogoslužja. Liturgijske uredbe i propise treba s najvećom pažnjom obdržavati. Neka se s posebnom pažnjom pripreme ministranti, čitači, pjevači i svi koji na bilo koji način sudjeluju u slavlju. Tradicionalne mjesne pojedinosti koje su bogato sačuvane po nekim našim župama neka se nastoje sačuvati, oplemeniti i skladno uklopiti u sveto bogoslužje. Nadasve, treba uvijek gorljivo potaknuti vjernike na primanje svetih sakramenata pomirenja i euharistije, bez čega slavlje Vazma Gospodnjega uvijek ostaje bez bitne punine.

Križu se Tvome, Gospodine, klanjamo, i sveto Uskrsnuće Tvoje slavimo!

+ Ivan, v. r.,
nadbiskup

VELIKI ČETVRTAK - MISA POSVETE ULJA

Broj: 805/2007.

Zadar, 22. ožujka 2007.

Svu braću svećenike u našoj Nadbiskupiji, pozivam na Misu posvete ulja, koju ćemo proslaviti na Veliki četvrtak, u 9 sati, u stolnoj crkvi sv. Stošije. Također, pozivam sve naše bogoslove i sjemeništare, te preko Vas braćo svećenici, ovogodišnje katekumene i krizmanike. Neka nas zajedništvo oko Stola Gospodnjega okrijepi u svetoj službi u našoj mjesnoj Crkvi, a spomen ustanove Euharistije i Svetoga reda neka nam produbi to duboko otajstveno zajedništvo.

Sveta ulja će dijeliti don Josip Vuleta te đakoni don Ante Sorić i don Martin Jadreško, a naknada za ista je 50,00 kuna. Nakon Euharistijskog slavlja pozivam sve za bratski stol u naše Sjemenište.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

MILOSTINJA VELIKOGA PETKA

Broj: 806/2007.

Zadar, 22. ožujka 2007.

Odredbom Svete Stolice, milostinja Velikoga petka namijenjena je uzdržavanju svetih mjesta u Svetoj Zemlji. Milostinja Velikoga petka je namjenska i treba je dostaviti Nadbiskupijskom ekonomatu s naznakom «ZA BOŽJI GROB». Budući neke župe nemaju «Božji grob» ili ne postoji u njima običaj ostavljati prilog ispred «Božjeg groba», pod milostinjom Velikog petka podrazumijeva se i sakupljeni novac za vrijeme klanjanja Svetom križu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

MISNA TABLICA

Broj: 807/2007.

Zadar, 22. ožujka 2007.

S danom 31. ožujka 2007. godine, potrebno je zaključiti popunjenu Misnu tablicu za I. tromjesečje 2007. godine i dostaviti Ekonomatu.

+ Ivan, v.r.,
nadbiskup

OBAVIJESTI

PROGRAM HODOČAŠĆA U SVETU ZEMLJU 30. kolovoz - 06. rujan 2007.

- 30. VIII. (četvrtak) Sastanak svih hodočasnika u zračnoj luci Pleso u 14.30. Polet zrakoplova za Istanbul u 16.05 s dolaskom u Istanbul u 19.20 po mjesnom vremenu. Nastavak leta iz Istanbula za Tel Aviv 23.05, a slijećemo u Tel Avivu
- 31. VIII. (petak) u 01. 20. Autobusom u Netanija (htl). Smještaj u hotelu Residence, kratko spavanje. Ustajanje u 09.00 sati. Doručak u 9.30 sati. Poslije doručka Kannel (Stella maris), Tabor (misa u 16.00). Tiberijada, htl. Prima, smještaj, večera u 19.00 sati. Odmor
- 01. IX. (subota) Doručak u 8.00 sati. Poslije doručka cjelodnevni izlet po Galileji: Tiberijada, lađicom po jezeru, kibuc Ginossar, brdo Blaženstva (misa), Kafarnaum, ručak (oko 13.00 sati), poslije ručka obilazak oko Galilejskog jezera. Povratak u Nazaret. Večera u 19.00 sati. Odmor.
- 02. IX. (nedjelja) Doručak u 7.00 sati. Polazak u Nazaret. Usput posjet Kani Galilejskoj. Posjet bazilici Navještenja Marijina, misa u njoj u 11.00 sati. Polazak u Jeruzalem, uz rijeku Jordan i Jerihon. Ručak Kumran, razgledavanje ruševine Esenskog naselja iz II. pr. Kr. do I. pr. Kr. Plutanje po Mrtvom moru. Smještaj u hotelu Casa Nova Jeruzalem, večera u 19.00.
- 03. IX. (ponedjeljak) Doručak u 07.00 sati. U 8.00 Razgledavanje Jeruzalema. Polazak na Maslinsku goru, Getsemani, pa onda u Jatina vrata, židovska četvrt (Via Cardo), Zid plača. Ručak 12.30 u hotelu. Poslije podne Istočna vrata (Stjepanova vrata), crkva Sv. Ane (iskopine bazena Bethезде), kapela Bičevanja, Ecce homo. Poslije toga Križni put ulicom Via Dolorosa. Misa u 17.00 sati u bazilici Groba Isusova.
- 04. IX. (utorak) Doručak u 7.00 sati. U 08.00 sati polazak do crkve sv. Petra «Kod pjetlova pjeva», dvorana Posljednje večere, Marijina crkva Usnuća (Dormitio). Misa u 11.00 sati u crkvi «Ad coenaculum». Povratak u hotel, ručak u 12.30. sati. Poslije podne razgled novog Jeruzalema (Knesset, Jad va Šem, Ain Karim). Povratak u hotel Casa Nova. Večera u 19.00 sati.
- 05. IX. (srijeda) Doručak u 7.00. U 08.00 polazak za Casa Nova Bethlehem. Posjet bazilici Rođenja Isusova, razgled, misa u 11.00 sati u špilji Sv. Josipa. Ručak u hotelu CN Betlehem. Večera u hotelu u 19.00 sati.
- 06. IX. (četvrtak) Ustajanje u 05.30 sati, polazak na aerodrom u Tel Aviv u 06.00 sati, polijetanje zrakoplovom TK 1185 iz Tel Aviva u 10.40 sati, a sljetanje u Istanbulu u 12.45. Nastavlja se let iz Istanbula za Zagreb u 14.00 i sljetanje u u Zagreb u 15.10.

UPUTSTVA ZA PUTOVANJE U IZRAEL

SMJEŠTAJ U IZRAELU

U Izraelu smo smješteni u crkvenim franjevačkim hotelima Netanija, Tiberijada (Prima) i Jeruzalem (tel.00972 -2 -6282791). Smještaj je u dvokrevetnim i trokrevetnim sobama. Svaka soba ima WC i tuš. Hranaje izvrsna. U cijenu nije uključeno piće.

CARINA

Svi predmeti namijenjeni za vaše osobne potrebe oslobođeni su carine u Izraelu. Vrijednije fotoaparate i kinokamere treba prijaviti na izlasku iz zemlje. Dobro je da sve podatke pripremite unaprijed (broj kamere...). Imajte u tu svrhu aparate pri ruci.

PUTNI PRTLJAG

Svaki ima pravo nositi u koferu stvari u težini do 20 kg. Veće kofere predajete na šalteru i oni idu u zrakoplov odijeljeno od vas, a manji, ručni prtljag uzmete sa sobom u zrakoplov. U kofere nemojte staviti ništa što u sebi ima bateriju. U zračnim lukama uvijek ostajte uz svoje stvari i čuvajte ih. Za vrijeme putovanja, osobito u Jeruzalemu, treba čuvati svoje stvari (osobito dokumente i novac).

NOVAC

U Izraelu je u opticaju izraelski novac šekel: za 1 US\$ dobijete oko 4,50 šekela a za 1,00 Eur oko 5,20 šekela. Primaju i travelers čekove i kartice (u većim dućanima). U Izraelu je najbolje plaćati sitnim dolarima (jedan, pet, deset, dvadeset dolara).

ODIJELO

Krajem kolovoza i početkom rujna u Izraelu je vrlo toplo (suptropska klima). Obucite se lagano.

INFORMACIJE O IZRAELU

Da se bolje pripravite za hodočašće, pročitajte unaprijed i svakako ponesite sa sobom *Vodič* po Svetoj zemlji od Adalberta Rebića. Poželjno bi bilo pročitati i Biblijske starine (od Adalberta Rebića), eventualno i Jeruzalem 3000. Spomenute knjige možete kupiti u knjižarama *Kršćanske sadašnjosti*.

RAZNO

Hranu sa sobom nije potrebno nositi (rakiju smijete nositi ali ne u koferima!). Voda je u Izraelu pitka i hrana zdrava. Cijepljenja nisu potrebna. Svaki dan imamo svetu misu. Hodočastimo sigurnim putevima gdje nema nemira. Hodočasnici uživaju u Svetoj zemlji posebni status, i nitko ih nigdje ne napada. Prema hodočasnici su dapače i Izraelci i Palestinci vrlo ljubazni.

HODOČAŠĆE VODI PROF. DR. ADALBERT REBIĆ.

Dan posvećenog života, Crkva sv. Šime, 2007.

KULTURNI PRILOG

NAŠI GLAGOLJAŠI

Juraj Hvalovich - Plepelica

Svećenik Juraj Hvalović «Qualovich» župnik sv. Eufemije (Sutomišćica) na otoku Ugljanu, 21. siječnja 1435. godine dozvolom gospodina Kreše Krešava, vlasnika zemalja, prodaje Jurju Miltinoviću gonjaj i pol vinograda u Lemeševu Hrašću, za cijenu od dvadeset libara. Odmah izjavljuje da je novac primio na ruku. Ugovor je pisan pred svjedocima u Zadru na velikom trgu.¹ Dva mjeseca kasnije 7. ožujka 1435. svećenik Juraj Hvalović kupuje pola kuće u Zadru pokraj svetog Frane od svećenika Jurja Milgostića, župnika crkve sv. Marije u Crnogošćini, za 40 libara.² Tu kuću je par dana ranije 3. ožujka 1435. godine svećenik Juraj Milgostić kupio od Jurja Gverčevića pokojnoga Alegreta, stanovnika Zadra, za osamdeset libara.³ Svećenici, koji su službovali u župama na otocima i izvan Zadra, kupovali su stanove i kuće u gradu Zadru dok su služili na seoskim župama. Ta nas činjenica učvršćuje u uvjerenju da su svećenici glagoljaši bili dobro primani u gradskoj sredini, gdje su se zadržavali, radili i nastanjivali sami ili su davali u najam i smještaj svojim đacima rodbini i prijateljima.

Svećenik Juraj Hvalovich zvani Plepelica dugo je bio župnik u Sutomišćici. Materijalno je vrlo dobro stajao, kako se vidi prema raznim dostupnim podacima. Godine 1436., dana 19. listopada, svećenik Juraj zvan Hudobica, glagoljaš, dozvolom Jurja Gverčevića stanovnika Zadra, prodaje polovicu kuće koju posjeduje sa svećenikom Jurjem zvanim Plepelica svome bratu Ivanu.⁴ Godinu dana kasnije, 9. listopada 1437., doznajemo da svećenik Juraj zvani Plepelica daje Ivana, svoga dječaka, na nauk kroz pet godina magistru Petru postolaru iz Zadra. Na kraju naukovanja nakon tih pet godina, učitelj će mu dati opremu i nagradu prema običaju.⁵

Godine 1440., 1. listopada, Blaž, pokojnoga Martina s Ugljana, u svojoj oporuci ostavlja fratribus samostana sv. Pavla na Školjčiću za grgurevske mise a i svećeniku Jurju, župniku u sv. Eufemiji, da izgovori jednu grgurevsku sv. misu.⁶ Nakon tri godine, 6. srpnja 1443., svećenik Juraj Hvalović, glagoljaš zvan Plepelica, župnik u svetoj Eufemiji na otoku Ugljanu, prodaje svoju kuću u predjelu sv. Frane u Zadru s točnim opisom susjednih vlasnika.⁷ To je ona ista kuća koju je Juraj kupio pred deset godina od svećenika Jurja Milgostića zvanog

¹ DAZd, SZN, Nicolaus de Ho de Cremona, sv. I, svešč. 3, 21. I. 1434/35/. "Presbiter Juray Qualovich parochianus ecclesie Insule Sancte Eufemie districtus Jadre per se suosque heredes et successores cum voluntate scitu et licentia Ser Cresij de Cressava nobilis Jadrensis.. dedit vendidit et tradidit Juray Miltinovich de villa Lemmessevo Craschie..."

² DAZd, SZN, Nicolaus de Ho de Cremona, sv. I, svešč. 3, 7. III. 1434/35/.

³ DAZd, SZN, Nicolaus de Ho de Cremona, sv. I, svešč. 3, 3. III. 1434/35/. "Et hoc pro pretio et nomine pretij librarum octuaginta denariorum parvorum. Quod totum et integrum pecuniam dictus Ser Gregorius venditor fuit contentus et confessus habuisse et manualiter recepisse a dicto domino presbitero Juray..."

⁴ DAZd, SZN, Nicolaus Benedicti, sv. I, svešč. 2, 19. X. 1436. «Venerabilis vir presbiter Georgius vocatus Hudobica de littera sclava parochianus de villa et parochia Cernogoscina...»

⁵ DAZd, SZN, Nicolaus Benedicti, sv. I, svešč. 3, 9. X. 1437. "Presbiter Georgius dictus Plepelica dedit et concessit Johannem puenum suum ibi presentem ad standum ..cum magistro Petro srtorem de Jadra..."

⁶ DAZd, SZN, Nicolaus Benedicti, sv. II, svešč. 4, 1. X. 1440.

⁷ DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. I, svešč. 2, fol. 6, 6. VII. 1443. "vocatus Plepeliza.. de quirina hedificium presbiteri Mathei qu. Stoici de Visocane de sirocco possidet partim presbiter Donatus Darthinus et partim Bartholomeus de Vignono de traversa presbiter Martinus Fabiani de Jadra..." Zanimljivo je da ta kuća graniči sa svih strana s kućama drugih svećenika. Dobiva se dojam da je to područje nastanjeno uglavnom svećenicima. Sigurno su neki službovali kao kapelani i misnici u susjednim crkvama, koje su obilovale brojnim oltarima, posebno samostanske crkve; sv. Frane, franjevačka i sv. Nikole, sestara klarisa.

«Hudobica». Juraj Hvalović se nije potpuno povukao iz grada Zadra. On 1. kolovoza 1448. ponovo kupuje kuću blizu sv. Frane u Zadru od Jurja Verčevića stanovnika Zadra za 45 libre.⁸

Svećenik Plepelica, 15. lipnja 1445. služi u Sv. Eufemiji na otoku Ugljanu i kao upravitelj crkve prima od Martina pokojnoga Miluna (morlaka) u posjed zemlju pokojnoga Tomaša Vlašića i to iz ljubavi prema duši pokojnoga brata.⁹

Nešto kasnije doznajemo i ime oca, a kasnije i pravoprezime svećenika Jurja zvanoga Plepelica. Naime 12. siječnja 1447. svećenik Juraj pokojnoga Hvala zvan Plepelica (Hvali vocatus Plepelica), glagoljaš, (ad presens capellanus Ste Eufemie in insula Sti Michaelis), kapelan u Sv. Eufemiji na otoku sv. Mihovila (Ugljan) prodaje svećeniku Krešulu pokojnoga Grge, zvanom Krasonja, zemlju u predjelu Sv. Eufemije na otoku Ugljanu za 120. libara.¹⁰ Prvog kolovoza 1448. Juraj Gverčević stanovnik Zadra prodaje kuću u predjelu sv. Frane u Zadru svećeniku Jurju Plepelici «parochiano» Sv. Eufemije na otoku za 24 libre.¹¹ Tri godine kasnije 14. siječnja 1452. Juraj Gverčević prodaje dio kuće, tj. polovicu kuće što ima sa svećenikom Jurjem zvanim Plepelica, župnikom Sv. Eufemije na Ugljanu, svećeniku Jurju Plepelici, za cijenu od 30 libara, a teren i zidine kuće nalaze se pokraj samostana sv. Nikole u Zadru. Kupac će mu to isplatiti u roku četiri godine¹² Kuću koju je posjedovao u području sv. Frane, svećenik Juraj Plepelica 26. srpnja 1459. godine prodaje Mateju Slavkoviću.¹³

Godine 1453., 9. lipnja, Draga, kćerka pokojnoga Mihovila Cibića iz Sutomišćice, kao jedina pravna nasljednica imanja svoga pokojnoga oca, sa znanjem i pristankom Lombardina de Soppe, pred javnim bilježnikom službeno uređuje tri gonjaja loze što je od pokojnoga oca Mihovila Cibića, kupio župnik Juraj zvani Plepelica «na otoku Sv. Mihovila u župi Sv. Eufemije» a pravno pripadaju svećeniku Jurju koje je isplatio.¹⁴

Godine 1459. isti Juraj zvani Plepelica, župnik u Sv. Eufemiji na Ugljanu, prodaje svoju kuću Mateju Slavkoviću, stanovniku Zadra u predjelu sv. Frane.¹⁵

Za svećenika Jurja Hvalovića, Plepelicu, dokumenti često navode da je glagoljaš «de littera sclava». Do kada je među živima, nemamo izvora. Za sada zadnji pribilježeni spomen o svećeniku Jurju Hvaloviću je 1459. godine, dok je još na životu.

M r. o. Petar Runje TOR

⁸ DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. II, svešč. 3, fol. 4, 1. VIII. 1448. «Ser Georgius Verceovich civis Jadre dedit, vendidit et tradidit presbitero Georgio Plepeliza parochiano Insule S. Eufemie dist. Jadre.. suum edificium domus positum Jadre in confinio Sti Francisci..».

⁹ DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. II, svešč. 3, fol. 3, «Martinus f. q. Miluni Morolachi et frater q. Tomasij Vlasich olim habitatoris in vila Ste. Fumie districtus Jadre... dilectionem et caritate erga animam dicti q. Tomasij fratris sui... Que omnia suprascripta predictus Martinus solemniter se obligando promisit per se suosque heredes et successores dompno presbitero Georgio Plepelica officianti in dicta ecclesia ibi presenti stipulanti et recipienti vice et nomine dicte ecclesie semper firma..».

¹⁰ DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. II, svešč. 4, fol. 1. 12. I. 1446/47/. «Presbiter Georgius qu. Hvali vocatus Plepelica de littera sclava ad presens capellanus Ste Euphemie in insula Sti Michaelis...dedit vendidit et tradidit domino presbitero Cresulo qd. Gregorij vocato Chrasogna de jadra.. unam suam totam et integram peciam terre boschive partim et partim vineate et olivate .. in insula Ste Michaelis in confinio ecclesie Sancte Eufemie.. Et hoc pro pretio et nomine pretii librarum centum viginti parvorum...». Svećenik Krešulo zvani Krasonja služio je u crkvi sv. Marije u Zadru. Naručio je 22. rujna 1455. godine staroslavenski misal kod svećenika Jurja Premčiča u kojemu neka budu i svi potrebni obredi tijekom godine. Prema pribilješanim spisima bio je veoma dobro stojeći svećenik. Ubirao je kaptolske desetine u raznim mjestima pa je i iz tog izvora imao lijepe prihode. Imao je posjede u Preku, izvan grada Zadra u području St. Dominicae (Male Gospe).

¹¹ DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. II, svešč. 3, fol. 4, 1. VIII. 1448. «Ser Georgius Verceovich civis Jadre per se suosque heredes et successores iure proprio in perpetuum dedit vendidit et tradidit presbitero Georgio Plepeliza parochiano Insule S. Eufemie districtus Jadre...».

¹² DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. IV, svešč. 6, fol. 2, 14. I. 1451/52/. «Ser Georgius Guercevich civis Jadre non per errore sed sponte et ex certa scientia iure proprio et in perpetuum per se suosque heredes et successores dedit vendidit et tradidit dopno presbitero Georgio Plepeliza de littera sclava parochiano Ste Eufemie de Insula Sti Michaelis.. suam medietate m unius sui loci isve terreni ..».

¹³ DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. IV, svešč. 5, fol. 7, 26. VII. 1459.

¹⁴ DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. IV, svešč. 6, fol. 8. 9. VI. 1453.

¹⁵ DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. IV, svešč. 5, fol. 7, 26. VII. 1459.

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

POLIČNIK

Poličnik je poznato naselje i općinsko sjedište u Ravnim kotarima, udaljeno 16 km. sjeveroistočno od Zadra. To je župa sv. Nikole, biskupa, ustanovljena 1768. godine. Stanovništvo se pretežno bavi poljoprivredom i vinogradarstvom, a mnogi su zaposleni u Gradu. U prošlosti se mjesto zvalo *Polesnik*, *Polišane*, *Polišnik*, *Poličnik*... Područno mjesto Poličnika je Lovinac.

Mjesto je dobilo ime, prema mišljenju prof. P. Skoka, od naselja *Polišane*. God. 1330. spominje se «Villa di Polisan». Prema starom pridjevu «polični» nastao je novi naziv Poličnik. Neki drugi izvode naziv mjesta od grčke riječi «polis» - grad, jer se blizu župne kuće nalazio kaštelet, utvrda Gradina, još iz rimskog doba, podignuta radi obrane od različitih barbarskih osvajača. Ta je Gradina kolijevkom mjesta Poličnika. Kaštelet je bio usko povezan s obrambenim kašteletima u Slivnici, Ljupču i Radovinu.

Mjesto je položeno na brežuljku i bilo je okruženo zidinama sa stražarnicama. U vrijeme turskih prodiranja u ove krajeve Poličnik je bio važna obrambena utvrda. U vrijeme hrvatskih knezova i kraljeva utvrda je bila obnovljena, a za vrijeme mletačke uprave u posjedu je zadarske plemićke obitelji Da Pecchiari koja ju je držala do 1581. god. kada je zauzeše Turci. Oni su držali Poličnik do 1674. kada ga Mlečani ponovo zauzeše i spalije da opet ne dođe pod tursku vlast. Turci su odreda palili i rušila naša naselja, a poslije njihova odlaska i Kandijskog rata 1669. nastala mir te prostore oko Poličnika naseli novi hrvatski živalj, pristigao iz Bukovice i Velebita. U početku su pastoralnu službu u mjestu vršili franjevci iz Visovca i Šibenika. Tako je 1689. vršio dužnost župnika fra Šimun iz samostana sv. Lovre u Šibeniku (St. Bačić, *Franjevci zadarske nadbiskupije*, Šibenik 1995. str. 85.).

Crkve u Poličniku

1. Župna crkva sv. Nikole, biskupa. Sagrađena je za župnikovanja don Ante Vukića 1877. jer je starija bila dotrajala.

Posvetio ju je zadarski nadbiskup Petar Dujam Maupas 17. srpnja 1878. Romaničnog je stila, veoma impozantna, nalik onima u Lukoranu, Jasenicama... S desne strane glavnog oltara nalazi se mramorna ploča s dužim latinskim natpisom. Crkva je jednobrodna sa sakristijom. Na glavnom oltaru svetohranište sa skladnom palom koja prikazuje Bogorodicu Mariju s Djetetom, biskupom Nikolom i sv. Franjom Asiškim. Ispred su kameni oltar prema puku i ambon. Na postoljima drveni kipovi sv. Nikole, sv. Luke, sv. Josipa i sv. Ivana Krstitelja. Ima kamenu krstionicu i škropionicu.

U novije vrijeme crkva je temeljito obnovljena u vremenu od 1977. do 1980. godi. za župnikovanja don Ivana Kevrića.

Na blagdan Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja 29. 8. 2001. god. u dvorištu župne crkve

blagoslovio je novi oltar, postaje križnoga puta, Gospin kip i spomen-križ hrvatskim braniteljima poslije svečane mise mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-brački-viški, uz sudjelovanje brojnih svećenika i vjernika.

Stota obljetnica posvete župne crkve proslavljena je 22. listopada 1978. godine temeljitom obnovom župne kuće, crkve i okoliša, svečanom koncelebriranom misom koju je predvodio nadbiskup zadarski mons. Marijan Oblak. On je pohvalio župnika don Ivana Kevrića koji je za tu svečanost dostojno pripremio župu.

2. Crkva Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja danas je grobljanska crkva. Nalazi se preko ceste Zadar-Posedarje. Procjenjuje se da potječe iz 13/14. st. Stara je to romanička crkva s apsidom. U crkvi i oko nje su pronađeni grobovi iz vremena prije turske okupacije. Bila je to nekoć župna crkva sv. Martina koja se spominje

u 14. st. (St. Bačić). Adaptirana je iz poluruševnog stanja 1983. god. za župnika don Ivana Kevrića, zadržavši pri tom svoju izvornost.

3. Crkva sv. Luke evanđeliste u Lovincu. Nekoć župna crkva, veoma stara. Obnovljena je 1896. god. i potom dugo bila zapuštena, bez vrata i prozora. Stručno je obnovljena i adaptirana 1981/82. nastojanjem župnika don Ivana Kevrića, doprinosom župljana i pod nadzorom zadarskog Zavoda za zaštitu spomenika kulture. Ima drveni oltar uza zid s kipom sv. Luke i ugrađenu kamenu krstionicu. Na pročelju kameni zvonik – preslica sa jednim zvonom. Nema podataka o vremenu njezine izgradnje, ali prema njezinoj rustičnoj izgradnji veoma je stara. K njoj su još 1638. gravitirale Visočane, Suhovare i druga naselja.

Crkva sv. Luke u Lovincu

Crkva sv. Ivana Krstitelja na groblju

Župne matice

1. *Latinične matice krštenih od 1767. – 1793.* ima 76 stranica. Samo je jedno krštenje upisano glagoljicom. Usve 332 upisana krštenja. Na krštenjima kumovalo osam svećenika. Među njima dvojica Kevrića: don Jure, rodom iz Visočana, župnik Poličnika od 1752. do 1803. god. I don Martin Kevrić, nećak don Jurin, župnik u Suhovarima.

2. *Latinička matica umrlih od 1766. do 1826. god.* Ima 86 str. i 320 upisanih pokojnika. «Upada u oči veliki broj poginulih od krvne osvete – 18.» zapisao je don Vladislav Cvitanović. Godine 1817. umre Andrijana Barić u 100. godini».

Pohvalno je da župni arhiv čuva više starijih knjiga kao: Svete mise koje se pivaju po hrvatskim župah, Zadar, 1873.; Šćavet. Pistole i evangelya; 1 Bandulović, v Bnecim MDCXCIX.; Bartol Kašić – Ritual Rimski, Rim 1640.

Zvona u Poličniku

Župna crkva sv. Nikole b.

Kameni zvonik – preslica veoma se lijepo uklapa na crkvenu fasadu. Krase ga dva zvona.

Veliko zvono je teško 162 kg. Ton RE d. Promjer 65 cm. Natpis: ČUVAJ BOŽE HRVATSKU. SVETI NIKOLA MOLI ZA NAS. ŽUPNIK DON IVAN KEVRIĆ. SALIO JOSIP TRŽEC U ZAGREBU 1996. + 58. Ukrasi: sv. Nikola i hrvastki grb.

Malo zvono ima promjer 55 cm. Natpis: SVETI NIKOLA, MOLI ZA NAS. Ime lijevaonice: STROJNE TOVARNE IN LIVARNE LJUBLJANA 1931. ŠT. 2433. Ukrasi: lik sv. Nikole, župnog zaštitnika.

Napuklo staro zvono. Nalazi se s desne strane ulaznih vrata. Ima promjer 62 cm. Natpis: OPUS AEREDUM DE POLIS ANNO MDCCLV. Ukrasi: Kalvarija, Majka Božja pod križem, sv. Petar i Pavao, lik nepoznatog sveca.

Crkva sv. Luke – Lovinac

Ima na pročelju crkve kameni zvonik – preslicu s jednim novim zvonom. Teško je 81 kg. Ton SOL. Ima promjer 52 cm. Natpis: SVETI LUKA, MOLI ZA NAS, OVO ZVONO POSVEĆUJEMO NAŠIM HRABRIM BRANITELJIMA VJERE KATOLIČKE, DOMOVINE HRVATSKE. ŽUPLJANI ŽUPE POLIČNIKA I LOVINCA. GODINE 1996. ŽUPNIK DON IVAN KEVRIĆ. SALIO JOSIP TRŽEC U ZAGREBU 1996. + 51+ Ukrasi: hrvatski grb i sklopljene ruke.

Crkva sv. Ivana Krstitelja

Na betonskom zvoniku – preslici visi zvono promjera 43 cm. Ima natpis: OPUS BARTOLOMEO DE POLIS ANNO MDCCII. Ukrasi: Kalvarija, Gospa od sedam žalosti, sv. Lovre i lik biskupa (sv. Martin).

Nova zvona u Poličniku i Lovincu blagoslovio je na Duhove poslije podne, 26. 5. 1996. mons. Ivan Pređa, nadbiskup zadarski.

Župna kuća

Potječe iz vremena župnika don Ante Vukića, kao i župna crkva sv. Nikole, god. 1877. Više puta kroz svoju povijest je obnavljana i preuređivana. Temeljita obnova i preuređenje izvršeni su 2005/06. godine.

Obnovljena župna kuća i natkriveni oltar u dvorištu župne crkve

Kulturna i vjerska baština

Starohrvatsko glagoljaško pjevanje u Poličniku sve donedavno je bilo dobro sačuvano. Akademik Jerko bezić, u sklopu akademijina snimanja i bilježenja glagoljaškog pjevanja snimio je magnetofonom Glagoljašku pučku pjevanu misu u Poličniku na blagdan Duhova (lipanj 1963., vrpca Sc 1 i Sc 2, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb). Osim mise na vrpci se nalazi i snimak pjevanja u seoskom blagdanskome kolu pred crkvom. Akademik Bezić je snimio još jednom Glagoljašku misu u Poličniku, na blagdan sv. Luke, 18. listopada 1963., (vrpca Sc 13) pod kojom pučko pjevanje prati svirka harmonija (raritet). Crkveno pjevanje je snimao u Poličniku 1989. god. i Livio Marijan.

Već nekoliko godina u župi djeluje Kulturno-umjetničko društvo «Carza» koje njeguje tradicijske, pučke, crkvene i svjetovne pjesme kojima se nastoji sačuvati kulturna baština toga kraja. Godine 2004. izdali su nosač zvuka pod nazivom «Nikad neću zaboravit kraja...» na kojem se uz tradicijsko svjetovno pjevanje (orcanje, pjevanje na bas) nalaze i snimke starog glagoljaškog pjevanja ove župe, među kojima i snimak drevne pjesme «Blagoslov puka».

Župnici Poličnika 20. stoljeća

1. Tomašević don Frane, iz Zadra	1896. – 1905.
2. Dukić don Šime, iz Ražanca	1905. – 1906.
3. Pensa don Ivan, iz Kaštel-Štafilica	1906. – 1907.
4. Milić don Ivan, iz Sali	1907. – 1908.
5. Stipčević don Šime, iz Arbanasa	1908. – 1919.
6. Mandić don Ante, iz Turnja	1919. – 1927.
7. Letinić don Ante, iz Zadra	1927. – 1929.
8. Veršić don Ivan, iz Vinjerca	1930. – 1938.
9. Kopman don Frane, iz Lobora	1938. – 1973.
10. Šarin don Nedjeljko, iz Poljane	1973. – 1976.
11. Kevrić don Ivan, iz Visočana	1976. – 1996.
12. Erstić don Ante, iz Medviđe	1996. – 2005.
13. Kelava don Domagoj, iz Osjeka	2005. -

Sveti Nikola, moli Boga za nas, da prošavši sretno kroz životne oluje, prispijemo radosni u nebesku domovinu gdje ćemo zajedno s Tobom slaviti Boga Trojedinoga kroz sve vijeke vjekova.

Rozario Šutrin

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

BLAGDAN SV. IVANA BOSCA

Blagdan sv. Ivana Bosca, osnivača Salezijanske družbe, proslavljen je u srijedu 31. siječnja u salezijanskoj župi Gospe Loretske u Arbanasima u Zadru, koja gotovo šest desetljeća u Zadru njeguje don Boscovu karizmu u odgoju mladih. U zahvalnosti salezijanskoj prisutnosti u gradu, zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je svečano koncelebrirano slavlje, koje je pjevanjem uzveličao župni zbor Gospe Loretske pod ravnanjem prof. Tomislava Košte. Suslavili su arbanaški župnik Josip Bunić i zadarski sećenici.

Sv. Ivan Bosco je uspješno povezao bitne sastavnice umijeća odgojne metode: srce, ljubav, te milost, oslonjenost na Boga u vodstvu čovjeka, rekao je nadbiskup Prenda, dodavši da pred lik tog sjajnog odgojitelja 19. st. s istim pitanjima dolaze roditelji i svećenici: kako odgojiti djecu, sačuvati ih i u srca im unijeti vrednote koje će ih držati u teškim vremenima. Kako pomoći mladima da upoznaju Boga, pravi put i izlaz, da izrastu u ljude bez trajnih rana. U razmišljanju o mladima i roditelji i svećenici nose strah, nadu i traže odgovore; trude se, a često ne znaju kako. "Malo računamo s onim što je don Bosco ostvarivao - svetost u svom srcu. S Bogom je započinjao i dovršavao svako svoje djelo. I nije se osjećao sam, bio je oslonjen na Boga. Kršćanstvo je Božje djelovanje po čovjeku i čovjekovo djelovanje iz vjere" poručio je mons. Prenda. U pristupu mladima potrebna je blagost koja nije popustljivost, nego širina srca, razumijevanje i prihvaćanje čovjeka kojeg treba usmjeravati na Božje puteve. U don Boscu se zrcali blagost srca, Božji mir, radost u pristupu čovjeku, razumijevanje za ljudsku slabost. Djela se začinju u tišini srca. Ljubav je prisutna kao radost i mir jer je Bog na djelu; pitanje je samo našeg povjerenja i oslonjenosti na Boga da djeluje na one koje bismo htjeli vidjeti neporočnima i uspješnima, rekao je nadbiskup Prenda, poželjevši vodstvo Ljubavi, jer ona uvijek nadodaje slabom i nesavršenom.

Opisao je don Bosca kao čovjeka molitve, dubokog zajedništva s Bogom, vjere i djela koja su izvirala iz vjere i ljubavi prema mladima. Čovjek velikog srca i velike ljubavi, taj je ključ otvarao srca mladih, istaknuo je nadbiskup, dodavši da ih je vodio prema Bogu i svetosti koju je najprije u sebi ostvarivao i poticao druge da je prihvate. Jer, svetost je moć djelovanja na ljude da ih odgaja. "Srce otvoreno Bogu otključava druga srca. Život obilježen Bogom vuče

druge živote" poručio je mons. Prenda, rekavši da je don Boscova metoda iznad svega ljubav prožeta blagošću, razumijevanjem, čija širina vodi otvaranju, podizanju, popravljaju slabog. Upozorio je da ne treba miješati blagost s nerazlikovanjem dobra od zla. Uspješno odgajanje čini se s velikom širinom srca, samo Bog može popravljati ljudska srca. Strpljiv je, s ljubavlju i blagošću Oca želi nas podići, obnoviti, pomoći. Jesmo li slabi jer su nam molitva i vjera slabi, upitao je nadbiskup Prenda, potaknuvši vjernike da molitvom i poniznošću znaju Bogu predavati i iznositi teškoće u odgoju čiji je cilj izgradnja čovjeka koji je spreman preuzeti zadatke života. Poželio je odraslima da budu kršćani nade i djelotvorne akcije kako bi mladi našli u njima prijatelje i odgojitelje.

SUSRET NADBISKUPA I HRVATSKE NOGOMETNE REPREZENTACIJE SVEĆENIKA

Dvostruki europski nogometni prvaci među svećenicima, hrvatska nogometna reprezentacija svećenika, susrela se u utorak 30. siječnja u Nadbiskupskom domu u Zadru sa zadarskim nadbiskupom Ivanom Prendom. Igrači predvođeni izbornikom don Krešimirom Žinićem i kapetanom fra Žarkom Relotom upoznali su nadbiskupa s djelovanjem reprezentacije svećenika koja često pomaže potrebne igrajući u humanitarnim utakmicama. Tako će uoči odlaska na Europsko nogometno prvenstvo svećenika koje će se održati u Sarajevu od 12. do 14. veljače, odigrati humanitarnu utakmicu u Križevcima, a prikupljena sredstva će donirati za kupnju kombija za retardiranu djecu u Križevcima.

Nadbiskup Prenda je izrazio zadovoljstvo i radost zbog susreta sa subraćom svećenicima koji su mu predstavili svoj plan i projekt djelovanja te mu kao predsjedniku Vijeća za kler HBK izrazili podršku u radu, želeći mu pomoći u uspješnom djelovanju povjerene skrbi za kler. Svećenici nogometaši bili su iznenađeni nadbiskupovim poznavanjem 'nogometne materije', primjerice mons. Prenda je imenovao sastav igrača Hajduka iz generacije pedesetih, šezdesetih godina. No u mladosti je i sam rado i često igrao nogomet. Nadbiskupija prepoznaje vrijednost bavljenja športskom aktivnošću, što potvrđuje i činjenica da će Zadarska nadbiskupija financijski pomoći izgradnju pomoćnog nogometnog igrališta na Stanovima u Zadru, a godinama je teren koji je bio u njenom vlasništvu dala na korištenje nogometnom klubu iz Arbanasa. Nogometna reprezentacija svećenika, čiji je golman zadarski svećenik Marinko Jelečević, boravila je u zadarskoj nadbiskupiji zbog priprema za skorašnje Europsko prvenstvo. Nakon jutarnjih treninga, u Biogradu su odigrali večernje utakmice s ekipama Grada Biograda i Općine Polača. Tako je dio priprema odrađen na toplom dalmatinskom zraku, u nadi i želji da, nakon pobjeda nad Slovencima i Poljacima, i po treći put hrvatska nogometna reprezentacija svećenika osvoji naslov europskog prvaka.

SVIJEĆNICA I DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA

Blagdan Prikazanja Gospodinova i Dan posvećenog života svečano su proslavljeni u petak 2. veljače misnim slavljem u crkvi sv. Šime u Zadru, u kojoj počiva tijelo starca Šimuna koji je Isusa za njegova prikazanja u hramu primio na ruke rekavši za nj da je Svjetlo na prosvjetljenje naroda. Upravo ta antifona pjevana je u ophodu oko crkve nakon svečanog blagoslova svijeća. "U znak da je Isus i naše svjetlo i naša slava, mi smo gorućim svijećama u ruci, pjevajući Šimunov hvalbeni i proročanski hvalospjev, izišli na ulicu našeg grada. To je javna ispovijest naše vjere" rekao je zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak u propovijedi misnog slavlja koje je predvodio. Uz puk, u slavlju su sudjelovali redovnici i redovnice zadarske nadbiskupije u kojoj djeluje pet muških i devet ženskih redovničkih karizmi, te je prinos darova i započeo obnovom njihova zavjeta čistoće, siromaštva i poslušnosti, u želji da napreduju u službi Bogu i Crkvi, živeći autentičnost karizme u svojoj ustanovi posvećenog života.

Prikazanje Gospodinovo ujedinjuje Isusovo utjelovljenje i rođenje i usmjeruje na njegovo pashalno otajstvo muke, smrti i uskrsnuća, rekao je mons. Oblak. Zahvalio je Bogu za dar

redovništva Crkvi te njihovu prisutnost i djelatnost u nadbiskupiji. Dan posvećenog života ove se godine proslavlja deseti put, a proglasio ga je papa Ivan Pavao II. Mons. Oblak je citirao njegovu misao: "Biskupija bi bez zajednica posvećenog života bila lišena mnogih duhovnih darova, mjesta opredijeljenih traženju Boga, apostolske djelatnosti i posebnih pastoralnih načina, te se još više izložila opasnosti velike odsutnosti misionarskog duha koji je svojstven većini ustanova". Istaknuo je upozorenje koje je i Ivan Pavao II. bio uputio, a to je da je redovnička izuzetost usmjerena prema sveopćoj Crkvi i obnovi svetosti i jedinstva mjesne Crkve, te da se izbjegava napast stvaranja ozračja usporedne Crkve pokraj ili još gore protiv biskupa, zakonitog pastira u mjesnoj Crkvi u koju se redovnici trebaju ucijepiti osjećajno i djelatno. Nadbiskup Oblak je izložio i misao jedne vrhovne poglavarice: "Možda se često predstavljamo kao osobe koje pritšće jaram, a Isusov jaram je sladak i lagan. Zato ne znamo više pružiti svijetu žar, stvaralaštvo i plodnost Božju koja stalno obnavlja i čini sve novo. To životno darivanje ne može se ishitriti, nego je plod intimnog zajedništva s Gospodinom i svagdano nas uranja u trpljenje ljudi".

Mons. Oblak je poželio da i laici i zaređeni budu poput upaljene svijeće svjetlo, toplina, vedrina i radost u svome zvanju i poslanju u mjesnoj Crkvi i hrvatskom narodu.

POMOĆ ZADARSKOG CARITASA RODILIŠTU OPĆE BOLNICE ZADAR

"Hajdemo! Udružimo snage, uđimo u rodilišta, pridimo majkama! Zajedno smo jači" tim je riječima i stavom punog životnog elana i volje za radom dr. Milka Hoti Matešić, specijalist Perinatologije s Odjela za patologiju trudnoće i fetalnu medicinu Opće bolnice Zadar, podržala akciju zadarskog Caritasa prigodom Dana života, poželjevši još sustavniju suradnju i zajedničke projekte bolnice i Caritasa u pomoći roditeljama i podršci porasta našeg populacijskog prirasta. U srijedu 7. veljače djelatnici Caritasa zadarske nadbiskupije predvođeni ravnateljem don Ivicom Jurišićem darovali su tridesetak majki koje se trenutno nalaze u Rodilištu prigodnim paketima za novorođenčad, a u prigodi proslave Dana Života čine to već drugu godinu zaredom.

U ime bolnice dr. Hoti je zahvalila zadarskom Caritasu na pomoći, volji i želji da se tom Akcijom približi roditeljima, poželjevši da takvih akcija bude više, ne samo u prigodi Dana života, da se majki sjetimo tijekom cijele godine. Istaknula je pritom redoviti rad udruge Pro Vita koja aktivno pomaže roditeljstvo i majke 'odgovara' od pobačaja, upozorivši na zlo da dijete nema pravo odluke na život. Govoreći o negativnom prirastu hrvatskog nataliteta, dr. Hoti je istaknula da Zadarska i Splitska županija ostvaruju pozitivan prirast. On je u Zadru na pozitivnoj nuli, no trend nije negativan; u ova dva mjeseca tekuće godine u Zadru je oko 30 poroda više nego u istom razdoblju prošle godine, u prosjeku je to oko pet poroda dnevno. Protekle 2006. godine bilanca novorođenih u Zadru završila je s brojem od 1653 novih života, to je 240 više rođene djece nego 2005. g., što je, rekla je dr. Hoti osam novih prvih razreda. Istaknula je da se sve više žena starije životne dobi odlučuju na rađanje i povećan je broj onih koje rađaju treće, četvrto i peto dijete. I za dijeljenja Caritasovih poklona, dr. Hoti je radosno objavila da u rađaoni žena u 36. godini rađa peto dijete. "Da su naše bake razmišljale o novcu nas ne bi bilo" rekla je dr. Hoti, dodavši da se svakom novom životu kojeg porodi raduje kao svome djetetu te da je neopisivo predivan osjećaj na svijet donijeti život. "Dodite nam češće. Mi stojimo otvorenih vrata" poručila je dr. Hoti. Bolnica je započela s tečajevima za trudnice jer sa ženama treba raditi i educirati ih u svim fazama roditeljstva, od začeća, poroda do odgoja. Zadarsko rođilište uskoro će obnoviti licencu "Bolnica-prijatelj djece" i u njemu radi 12 liječnika specijalista. Novi programi će još više stimulirati pozitivan pristup razvoju prirodnog prirasta, a u stručnoj edukaciji Zadar će uskoro dobiti i Veleučilište za školovanje viših sestara.

Djelatnici Caritasa darovali su i pacijente na odjelu Gerijatrije bolnice u Biogradu, želeći na taj način pokazati, rekao je ravnatelj Jurišić, brigu Crkve u zaštiti života od rođenja do dostojanstveno življene starosti.

UREĐENJE KAPELE SV. STOŠIJE U KATEDRALI - GRADNJA GROBNICA BUDUĆIH NADBISKUPA I VRIJEDNI NALAZI ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA

U sklopu obnove i uređenja unutrašnjosti kapele sv. Stošije koja se nalazi u pokrajnoj lađi katedrale sv. Stošije u Zadru, sjevernom bočnom brodu, u tijeku su završna arheološka istraživanja tog prostora u kojem će se graditi grobnice za buduće zadarske nadbiskupe. U toj su lađi već ranije bili sahranjivani zadarski nadbiskupi, npr. biskup Carssano, pokopan 1801. g. To arheološko istraživanje koje je započelo u kolovozu 2006. g. i trajat će do travnja, prvo je istraživanje unutar katedrale koje je dalo izuzetno značajne rezultate, kompletan i cjelovit presjek prošlosti zadarskog poluotoka. S dosadašnjim istraživanjima nikad se nije išlo "do živca" i nisu se pronašli tako dobro sačuvani arheološki slojevi, rekao je arheolog Jakov Vučić, stručni suradnik u Konzervatorskom odjelu Zadar i voditelj istraživanja. Prof. Vučić osobito ističe ranokršćanski mozaik iz 6. st., kojim je nekad bila prekrivena cijela katedrala, na kojem je prvi put pronađen sačuvani centralni prikaz, medaljon s prikazom grožđa i kantara iz kojeg izlazi vinova loza, uz dosad već poznate geometrijske motive mozaika pronađene ranije u južnom brodu katedrale. Ljepotu tog mozaika hvalio je i bizantinski car Konstantin Porfirogenet u svom djelu "O upravljanju carstvom". Koliko je to značajan nalaz govori podatak da u cijeloj Dalmaciji postoje samo četiri sačuvana ranokršćanska mozaika s figuralnim prikazima (jedan je u kapeli sv. Barbare u zadarskoj katedrali, dva u Saloni, a jedan u Starigradu na Hvaru).

Arheološka stratografija u Stošijinoj kapeli je iznimno dobro sačuvana, rekao je prof. Vučić, istaknuvši otkrića kompletnih podnica, od željeznodobnih liburnskih nastambi, preko sloja bogatog helenističkom keramikom, zatim taberni iz 1. st., kasnoantičkog objekta koji možda potječe iz ranije faze katedrale, iznimno je značajan nalaz ranokršćanskih mozaika iz 6. st. Sve je to vidljivo u tom prostoru jer su se sačuvali kulturni slojevi koji su se tijekom vremena taložili jedan iznad drugoga. Dijelom su ih poništili ukopi; nakon uklanjanja recentnog poda najprije se naišlo na grobove iz 18./19. st., ispod grobova je bilo dosta toga sačuvano, a uokolo grobova je sačuvan mozaik. Prof. Vučić ističe da će se primjerice otkrića iz Željeznog doba,

dva stambena objekta jedan iznad drugog i tri liburnske podnice koje se uz njih vežu, koristiti za lakše praćenje razvoja materijalne kulture Liburna. Keramika ispod i iznad podnice pokazuje kako je keramika izgledala u ranijem, a kako u kasnijem razdoblju. Pronađeno je jako puno prapovijesne i helenističke keramike, crveno figuralni krateri iz Južne Italije i domaća gruba keramika, novčići iz Dirahiona (Drača) iz 3. st. pr. Krista. Pronađen je tip ženske figure tanagra iz 3./4. st. prije Krista, jedina do danas pronađena na poluotoku, smatra se iznimno luksuznom robom iz razdoblja helenizma. U jednoj od tri taberne iz 1. st. koje su otkrivene pronađen je otpad koji se u njoj odlagao otkad je taberna prestala funkcionirati, u 2. st. Među time je pronađeno jako puno kuhinjske keramike, uporabnih predmeta, koštanih ukosnica, školjaka koje su se koristile u prehrani, morskih puževa. Pronađene su kosti životinja, goveda, svinje, koza, ovaca, peradi, riblje kosti, žitarice, obilje nalaza koji svjedoče o kulturi življenja u tom razdoblju, kaže prof. Vučić. Predmeti se trenutno dokumentirano bilježe te im slijedi zdravstveno stručna obrada, nakon čega će ih preuzeti i prezentirati zadarski Arheološki muzej.

To je opsežno istraživanje podloga studije koju će za pokrajnu lađu po završetku istraživanja u suradnji sa Zadarskom nadbiskupijom napraviti Konzervatorski odjel, arhitekti i ostali stručnjaci. U toj će se studiji prostora, za koji su istraživanja vrijednim nalazima potvrdila da se tu u 4. st. nalazilo liburnsko naselje, arhitektonski riješiti smještaj grobnica nadbiskupa i uređenje kapele koja je bila neprimjerena iznimno vrijednom sarkofagu sv. Stošije koji se u njoj nalazio. Detaljnim uređenjem tako će mramorni sarkofag s moćima sv. Stošije iz 9. st. kojeg je dao izgraditi biskup Donat biti primjereno prezentiran, privlačeći u molitveni prostor brojne štovatelje sv. Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije i naslovnice katedrale.

BLAGDAN BL. ALOJZIJA STEPINCA

Župa bl. Alojzija Stepinca na Bilom brigu u Zadru, najmlađa župa u nadbiskupiji, proslavila je u subotu 10. veljače blagdan svoga zaštitnika. Središnje koncelebrirano slavlje na Stepinčevo predvodio je zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak u zajedništvu sa župnikom mons. Šimom Perićem i brojnim svećenicima. Mons. Perić je poželio brojnim vjernicima, koji su nakon mise počastili Stepinčevu relikviju, duhovnu snagu kojom je naš blaženik svijetlio u teškim vremenima, a potrebna je i nama u današnjim okolnostima. Mons. Oblak je poželio da u vjernicima zaživi živa vjera i pobožnost koju je Stepinac imao u slavljenju svetih otajstava, upravo to mu je dalo snage u njegovom biskupskom i prognaničkom životu.

Pravednička duša Stepinca prošla je kroz kušnje, namješteno suđenje, osudu, tamnovanje u Lepoglavi, zatočeništvo u rodnome Krašiću, trovanje. Sve je to bilo na radost njegovim progoniteljima, a na žalost vjernicima. No ništa ga nije moglo rastaviti od ljubavi Kristove, on je pšenično zrno bačeno u hrvatsku zemlju koje je donijelo obilat plod, rekao je mons. Oblak, prisjećajući se ondašnjih medijskih napisa, sramotnih nagovaranja i prisile od strane komunističke vlasti u svim strukturama na potpisivanje peticije za Stepinčevu osudu. No plod Stepinčeva progona je vjerničko uvjerenje Hrvata o njegovoj pravednosti i poštovanje njegove osobe. Bio je tmuran dan 3. listopada 1998. g., dan njegove beatifikacije, no u trenutku dok je papa izgovarao riječi proglašenja blaženim, u Mariji Bistrici je zasjalo sunce. Povezao je to mons. Oblak s riječima iz Knjige Mudrosti da će pravednici, mučenici, zasjati na nebu. Istaknuo je i riječi Ivana Pavla II. o Stepincu: "Draža mu je bila tamnica nego sloboda, samo zato da bi obranio slobodu Crkve i njeno jedinstvo. Nije se strašio okova, kako ne bi bile okovane riječi Evanđelja. U njegovom liku sažeta je cijela tragedija koja je pogodila Europu tijekom stoljeća, obilježena velikim zlima fašizma, nacizma i komunizma. U kardinalu Stepincu blista u punini katolički odgovor: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima potvrđena praštanjem, jedinstvo s Crkvom predvođenom Petrovim nasljednikom".

U sadašnjem vremenu podmuklog, raznovrsnog i medijskog stvaranja protucrkrvenog, protukatoličkog ozračja u našem društvu, što bi nama danas rekao kardinal Stepinac, upitao je nadbiskup Oblak, navodeći primjere iz društva u kojem su napadnute naravne i evanđeoske vrednote života: abortus, sve manji natalitet, istospolne zajednice, seksualni odgoj u školi. "Neka se nitko ne pokoleba u tim nevoljama. Bdijte, čvrsto stojte u vjeri, budite jaki. Sve što činite, neka bude u ljubavi" te bi Pavlove riječi rekao blaženik, rekao je mons. Oblak, preporučivši i sve ono što je za života živio blaženik i na što je poticao: dnevna molitva u obitelji, redovito slavlje mise, sakramentalni život, čitanje Svetog Pisma, KKC-a, katoličkog tiska. Mons. Oblak je pozvao na uključenje u župnu katehezu, crkvene pokrete, sudjelovanje svih u životu župe i suradnju sa župnikom, kako bi svaki župljanin bio njen djelatnik i živi član, jer nas takvim životom nitko i ništa ne može rastaviti od ljubavi Kristove.

BLAGDAN GOSPE LURDSKE

Blagdan Gospe Lurdske svečano je proslavljen u nedjelju 11. veljače u crkvi sv. Mihovila franjevačkog samostana u Zadru. Središnje večernje koncelebrirano slavlje predvodio je zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak. U propovijedi je govorio o značajnom sadržajnom, evanđeoskom i svjedočkom određenju Gospinih ukazanja u Lourdesu koja će sljedeće godine proslaviti svoju 150-tu obljetnicu, stoljeće i pol od Gospinih ukazanja, za što je u Lourdesu već započela priprava. Vrijeme ukazanja, 1858. g., sredina je 19. st. koje se označuju stoljećem napretka, znanosti, otkrića, industrije. U takvim prilikama pozitivističke filozofije, ponosne čovjekove samosvijesti, ateizma i protucrkrvenosti, Bog je progovorio poslavši u Lourdes Isusovu majku. Marija se 16 puta ukazala 14-godišnjoj Bernardici, još nepismenoj i nepričešćenoj. "Ali Bernardica je znala moliti. U džepu je nosila krunicu" rekao je mons. Oblak, dodavši da je poruka Lourdesa da Bog postoji, kao što postoji naravno postoji i nadnaravno. Lurdska ukazanja svjedoče o Božjoj ljubavi i brizi za čovjeka i svijet, rekao je mons. Oblak, istaknuvši i oznaku kristocentričnosti Lurdskih ukazanja. Gospa vodi svome božanskome Sinu, euharistija je u središtu lurdske pobožnosti. Mise se dnevno služe ljeti i zimi pred špiljom, na otvorenom, svakodnevno cjelodnevno klanjanje pred Presvetim u crkvi svetišta, poslijepodnevna euharistijska procesija. "Kristocentričnost osnažuje mariologiju i crkvenost lurdskih ukazanja. Lourdes je mjesto molitve, na poseban način molitve Gospine krunice. Lourdes je potvrda jedinstvene Gospine odlike, Bezgrešnog začeca" rekao je mons. Oblak. Tako se Gospa predstavila Bernardici na kraju svojih ukazanja, a ova je to rekla župniku koji je isprva bio rezerviran prema Bernardici. No ta je činjenica potvrdila vjersku istinu Bezgrešnog začeca koju je papa Pio IX. proglasio četiri godine prije ukazanja, 1854. g., da je Marija unaprijed, zbog Isusovih zasluga, začeta bez lžage.

Mons. Oblak je istaknuo i bolesničko-zdravstveno značenje Lurdskog blagdana kad se ujedno slavi i Svjetski dan bolesnika. Naglasio je riječi pape Benedikta XVI. da je Crkva oduvijek, po primjeru dobrog Samarijanca, pokazivala osobitu skrb za bolesne, tražeći od svih crkvenih zajednica da uz pomoć Marije, Zdravlja bolesnih, nastave davati učinkovito svjedočanstvo milosrdne Božje skrbi u liječenju tjelesnih i duhovnih rana onih koji trpe. Mons. Oblak je poželio vjernicima da blagdan Gospe Lurdske bude poticaj da Gospu više vole, časte, mole i žive njenu poruku molitve i pokore.

BLAGDAN SV. SKOLASTIKE

Blagdan sv. Skolastike, sestre osnivača Benediktinskog reda sv. Benedikta i prve benediktinke, proslavljen je u subotu 10. veljače u ženskom benediktinskom samostanu u Zadru misnim slavljem koje je u samostanskoj crkvi sv. Marije predvodio generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać. Blagdan sv. Skolastike u zadarskom samostanu bio je u znaku trostrukog jubileja koludrica. M. Anselma Stulić proslavila je zlatni jubilej, 50 godina monaškog posvećenja, a koludrice Ildefonsa Vukić i Valburga Petani proslavile su 50 godina vječnih zavjeta.

Mons. Mustać je govorio o Skolastici u svjetlu misli proroka Hošee "Ja ću je odvest u pustinju i njenom progovoriti srcu". Bog želi svome narodu govoriti, naročito kad mu sprema nešto osobito. Kad je Bog htio nekome govoriti, pozvao ga je na osamu, u pustinju, rekao je mons. Mustać, navodeći primjer Izraelskog naroda nakon oslobođenja iz Egipatskog ropstva, kad je ponovno počeo služiti idolima otpavši od vjere. Da bi taj narod spasio, Bog ga zove u pustinju. Četrdeset godina pustinje za narod će biti stanje neizvjesnosti, nesigurnosti, molit će Boga da ih oslobodi. Isus je četrdeset dana proveo u pustinji, Benedikt i Skolastika povlačili su se u pustinju. "Blagdan sv. Skolastike potiče nas da idemo u pustinju, da čujemo Božji glas. Za nas su pustinja sve situacije u životu koje ne prihvaćamo, ožalošćuju nas. To je prilika da Boga možemo bolje slušati. U trpljenju i patnji je prilika da se više približimo Bogu" poručio je mons. Mustać, upozorivši da u današnjem svijetu okruženje ne pogoduje čovjeku da može

čuti drugog kraj sebe i Boga. Čestitavši koludricama njihovu svetkovinu, mons. Mustać je poželio da po uzoru na Skolastiku slušamo Isusovu riječ, zaključivši: "Kontemplativni redovi su potreba Crkve, svijeta. Crkva svijetu može donijeti nešto lijepo. Crkva daje bolji dio za nas".

SVJETSKI DAN BOLESNIKA U OPĆOJ BOLNICI

Povodom 15. Svjetskog dana bolesnika generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać predvodio je u ponedjeljak 12. veljače u kapeli Opće bolnice Zadar misno slavlje u kojem su sudjelovali pacijenti i djelatnici bolnice s ravnateljem dr. Zvonimirom Vrančićem. Suslavili su i bolnički kapelan Valentin Furjan i dekan dekanata Zadar-Istok don Mladen Kačan, a slavlje je pjesmom uveličao VIS 'Magnificat', kojeg čine članice Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar. Članovi te Udruge s predsjednicom s. Melhiorom Biošić, aktivni u zdravstvenim i socijalnim ustanovama Zadarske županije, nakon mise su s učenicima Medicinske škole posjetili i prigodno darovali pacijente, a uoči blagdana Gospe Lurdske posjetili su i štićenike staračkih domova.

Mons. Mustać je razlagao koji je kršćanski odgovor na patnju, bolesti, jer je čovjeku teško dati odgovor na ono što se s njim zbiva. Papa Ivan Pavao II. je napisao dokument "Spasonosno trpljenje" gdje pokazuje kako kršćanstvo i Sveto Pismo gledaju na te stvarnosti. Kršćani nisu mazohisti koji uživaju u boli, trpljenje pogađa čovjeka, rekao je mons. Mustać, dodavši da je u trpljenju i bolesti važan smisao. Čovjekov križ se ne može razumski tumačiti. U toj situaciji čovjek ima mogućnost protestirati protiv Boga ili tu patnju združiti s Kristovom i tako doprinijeti spasenju svijeta. Isus prvi prihvaća križ. Mons. Mustać je istaknuo da mnogi svjedoče kako su poslije nekog trpljenja počeli drugačije živjeti, to je prilika da se promijeni način života. Bog želi preko neke tragedije izvesti spasenje, a starozavjetni tekstovi pokazuju da je sve ono što je narod smatrao kaznom zapravo medicinaro, za spasenje duša" rekao je mons. Mustać. Poželio je više pažnje prema bolesnicima od svih nas, da se susretnu s Kristovom patnjom i utjehom vjere. Tamo gdje ljudi trpe treba imati utjehu vjere jer bolest združena s Isuovim trpljenjem ima smisla, poručio je mons. Mustać.

SEMINAR MUZIKOTERAPIJE U CARITASU

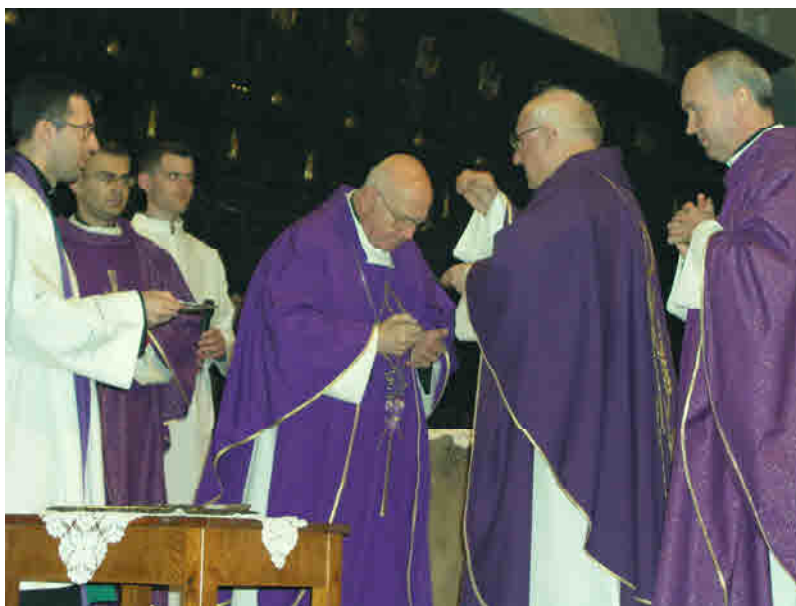
U sklopu psihosocijalnih programa koje provodi, Caritas zadarske nadbiskupije ponudio je zanimljiv i dosad jedinstveni seminar dodatne edukacije iz muzikoterapije, terapijske discipline još nedovoljno specijalistički razvijene u Hrvatskoj. Caritas je u svojim prostorima od 9. do 11. veljače okupio 30 terapeuta djelatnih u socijalnim i zdravstvenim ustanovama Zadarske županije. Seminar je vodila Ellie Salčin Wats, psiholog i muzikoterapeut rodom iz Novog Zelanda, koja sa suprugom Harisom živi u Međugorju i u Hrvatskoj i BiH predstavlja program muzikoterapije za korisnike različitih psihosocijalnih programa. Stručnjacima je predstavila tu profesiju; s kojim klijentima se može raditi i kako im pomaže, kako terapeuti mogu koristiti određene tehnike u radu ili prilagoditi svoj rad standardima muzikoterapije. Uz prezentaciju mogućih načina rada, analizirali su ponašanje odraslih i djece učincima muzikoterapije, prateći je od prvog dana do osmog mjeseca; od uputnice, do procjene klijenata i otpusta, planiranja kliničkog tretmana. Muzikoterapija je priznata zdravstvena disciplina u kojoj se glazbom i s njom povezanim strategijama pomaže razvoj klijenata. Koristi se glazba da bi se ostvarili neglazbeni ciljevi, glazbom se postižu klinički ili terapijski ciljevi. Npr. kod djeteta s cerebralnom paralizom palicama se vježba zahvat, puštanje i hvatanje palica, motorički razvoj. U sirotištima se može raditi s djecom s emocionalnim ili problemima u ponašanju. U okruženju muzikoterapije kroz glazbu imaju priliku izraziti svoje emocije bez upotrebe riječi. Kod mentalno retardiranih razvijaju se aspekti kognitivnih ponašanja, pažnja, fokus, pamćenje. "Glazba je jako kreativna, opuštajuća, pa se klijenti osjećaju kao da nisu na terapiji. Okruženje muzikoterapije je neprijeteće, rezultati koji se tu dobiju mogu biti značajno različiti od onih u tradicionalnim terapijskim pristupima. Dijetetu s cerebralnom paralizom naizmjenični pokreti ruku s palicama mogu biti teški dok se rade u fizioterapiji. Ali u muzikoterapiji je drugačije nego u fizikalnoj terapiji. Zbog tog kreativnog aspekta djeca to rado rade. Ponavljaju te vježbe kao i u fizioterapiji, a da nemaju osjećaj da su zapravo na terapiji" rekla je Ellie Salčin. Svi klijenti nemaju glazbenih sposobnosti, niti se one kod njih žele razviti. Instrumente se koristi na terapijski način ritmičkim, melodičkim aranžmanima; udaraljka i instrumentima kojima se može postići brzi uspjeh, za što nije potrebno osobito umijeće sviranja. Terapeuti najčešće uz vokal koriste klavir, gitaru. Nije cilj postići uspjeh samo u muzikoterapiji, nego tu stečene vještine prenijeti u vanjski život.

Početak te terapijske discipline je 1944. g. u Michiganu u SAD. Krajem Drugog svjetskog rata ratnim veteranima u bolnicama dolazili su glazbenici i svirali im više iz zabavnih pobuda. No liječnici su primijetili velike fiziološke promjene, te se počeo istraživati utjecaj glazbe na tijelo. Još su Platon i Aristotel pisali da glazba može biti oruđe za ozdravljenje, za tijelo i um. Čovječanstvo je oduvijek znalo da glazba ima izliječujući utjecaj na tijelo i um, ali istraživanja su počela tek u novijem vremenu, kaže Ellie. Glazba djeluje na osjećaje tako što suptilnim i pozitivnim vibracijama uspostavlja psihičku ravnotežu, stvara osjećaj zadovoljstva i radosti, što je i znanstveno dokazano. Ljekoviti i relaksirajući učinak glazbe zna nas 'izvući' iz melankolije i ublažiti bol, a ima i sedativno djelovanje: potiče imaginaciju, daje inicijativu, jača volju, snižava krvni tlak, uklanja stres i regulira brojne aspekte tjelesnog funkcioniranja; npr. osobe koje mucaju uz adekvatnu glazbu mogu uskladiti ritam disanja i govora. U Hrvatskoj je velik broj muzikoterapeuta koji rade taj posao, npr. defektolozi, no većina ih to nije studirala niti je za to stručno osposobljena. Dosta je nastojanja da se studij muzikoterapije otvori u Zagrebu ili Puli; na Brijunima Milansko Sveučilište već tri godine osposobljava diplomirane muzikoterapeute. Oduševljena trodnevnom boravkom u Zadru, Ellie je rekla da ljudi u Hrvatskoj puno više, prirodno, osjećaju glazbu, nego npr. u Engleskoj ili njenoj zemlji. "Tamo kao da su više rezervirani u izvanjskom izražavanju pokreta potaknutih glazbom, kao da se to sve mora učiti. Ovdje je to u vama, tijela reagiraju na glazbu. Ovdje ljudi dišu, hodaju, govore, spavaju s glazbom. U svakom dijelu života vaših ljudi prisutna je glazba. I dok smo odsjeli na zadarskom poluotoku, u sobi smo čuli kako vani puno ljudi pjeva, svira gitaru, zviždi; to je predivno" kaže Ellie.

U suradnji s Psihijatrijskim odjelom Opće bolnice Zadar, Caritas je tako postao središte dodatne edukativne ponude brojnim zainteresiranim terapeutima koji se bave rehabilitacijom odraslih i mladih osoba koje boluju od psihoza i duševnih bolesti: iz zadarske bolnice, Caritasa, udruga, Centra za socijalnu skrb, Psihijatrijske bolnice Ugljan, iz domova za stare i nemoćne, poput Doma sv. Frane, terapeuti koji rade s djecom bez poteškoća iz osnovnih škola, ili sa djecom s poteškoćama u razvoju, poput dječjeg vrtića Latica, profesori glazbe iz Glazbene škole Blagoje Bersa, čak i djevojke glazbenice koje promišljaju svoje daljnje stručno usavršavanje. Caritas je prije godinu dana počeo s rehabilitacijom u likovnoj i glazbenoj radionici, potičući još bolji oporavak korisnika. "Nadamo se daljnjoj suradnji, većina polaznika bi htjela još edukacije iz tog područja. Možda će netko htjeti i specijalizirati muzikoterapiju" rekla je Ana Uranija, psiholog Obiteljskog savjetovališta u zadarskom Caritasu, najavljujući i program Art terapije, ciklus radionica za likovne terapeute.

PEPELNICA

Početak korizmenog vremena proslavljen je na Pepelnicu u srijedu 21. veljače misnim slavljem koje je s obredom pepeljanja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Korizma je milosno vrijeme u kojem se naš pogled usmjerava na križ raspetoga, s pouzdanjem u njegovu ljubav, te vodi Kristu proslavljenom, uskrsлом, rekao je mons. Prenda, govoreći potom o duhovnom planu za korizmeno vrijeme: molitvi, postu i bratskoj ljubavi. "Krist je naš program i put. U dubljem ulasku u zajedništvo s Ocem u molitvi i srcu, pozvani smo biti milosrdni i vidjeti potrebe drugih; znati se odreći i postiti da bi se zaliječile rane bližnjeg. Je li to zahtjevan program?" upitao je nadbiskup, rekavši da ta Božja riječ nije formalizam, nego ima duboku pozadinu i razloge. "Post oslobađa ropstva navezanosti, a ljubav prema braći je vrhunski čin koji otvara Bogu. Bog se očituje u punini svoje ljubavi prema nama u križu, u kojem je silna snaga milosrđa. A za to se snaga nalazi u euharistiji, žrtvi i gozbi. Tu nas Bog ispunja svojom prisutnošću" poručio je nadbiskup, predstavivši i korizmenu poruku pape Benedikta XVI. Pozvao je vjernike na velikodušnost, da ne odvrate pogled i srce od onog koji je potreban i očekuje naše milosrđe.

PREDSTAVLJENA KORIZMENA AKCIJA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Tradicionalna Korizmena akcija zadarske nadbiskupije pod geslom "Niste sami, mi smo uz vas", čija su sredstva ove godine namijenjena za pomoć potrebnima i siromašnima u Bosni i Hercegovini, predstavljena je u ponedjeljak 26. veljače na Tiskovnoj konferenciji u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru. O Akciji su govorili zadarski nadbiskup Ivan Prenda, generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać i ravnatelj zadarskog Caritasa don Ivica Jurišić.

Nakon pomoći različitih zdravstvenih i socijalnih ustanova u zadarskoj nadbiskupiji i 2004. god. vjernika Vukovara, ovogodišnja Korizmena akcija prelazi hrvatske granice. Veze s Bosnom i Hercegovinom su duboke i osjećamo blizinu njihovim potrebama, rekao je mons. Prenda, navodeći potom problem i težnju povratka tamošnjih Hrvata, uvjeta koji im još uvijek nisu stvoreni; oni pak koji su tamo žive dosta oskudno i teško, velike su ljudske drame i nestašica temeljnih životnih potreba, velik je problem obnove i izgradnje kuća, rekao je mons. Prenda. Crkva u Hrvatskoj pomoći će subraću u BiH inicijativom Tjedna solidarnosti od 4. do 11. ožujka. No zadarska nadbiskupija će prikupljati sredstva u cijelom korizmenom vremenu, jer je iskustvo zadarskih Korizmenih akcija pokazalo veću učinkovitost ukoliko ona duže traje, rekao je mons. Mustać. Predstavio je i sadržaj obraćanja Hrvatskog Caritasa vjernicima u domovini, rekavši da hrvatski biskupi predlažu da se ne skuplja samo novac. Važno je da se pobratime župe koje će stvoriti prijateljstvo kao što ga hrvatske župe imaju s nekim talijanskim, njemačkim i austrijskim župama, stvorena za vrijeme Domovinskog rata, tzv. kumstva. Predlaže se organiziranje međusobnih hodočašća, župe iz BiH u Hrvatsku i naš odlazak njima; mogućnost ljetovanja, povezivanje mladeži, osobito pokreta volontera.

Cilj je akcije zajedništvo i solidarnost s narodom u BiH zbog njihova siromaštva, progonstva, povratka, školovanja djece, stipendiranja studenata od kojih mnogi studiraju izvan BiH, osobito u Hrvatskoj. U akciji će sudjelovati nadbiskup, svećenici prikupljanjem kolekte na Veliki četvrtak, župljani petkom u prilici pobožnosti Križnog puta, mladi i djeca na župnoj katehezi i u školi. Dopis mons. Prende za pomoć BiH, u kojem između ostalog zahvaljuje svima na sudjelovanju koje je doprinijelo uspjehu dosadašnjih Korizmenih akcija, upućen je

svim župnim uredima, školama, gradovima i općinama u županiji. Prilozi će se prikupljati uplatom gospodarskih subjekata i privatnih osobana na žiro račun ili osobno u župnim uredima. Zadarski Caritas će u Velikom tjednu u središtu grada održati prodaju blagdanskih artikala i radova Caritasove likovne sekcije. Mons. Mustać je istaknuo i razloge velike povezanosti Hrvata iz domovine s onima u BiH: "Velik dio ljudi iz BiH došao je u Hrvatsku; obogatili su našu kulturu i hrvatsku državu. S osobitim poštovanjem govorimo o BiH jer su godinama toliki svećenici i časne djelovali i još uvijek djeluju u Hrvatskoj. BiH je uvijek nama pomagala, bila je prostor odakle su nama dolazili časne sestre i svećenici i pomagali nas u našem radu. Sad je vrijeme da mi njima barem nešto vratimo" rekao je mons. Mustać.

U zadarskoj nadbiskupiji brojni su doseljenici iz BiH na Benkovačkom području, u Zadru na Smiljevcu, Belafuži, Bokanjcu. Duhovnik zadarskog sjemeništa svojevremeno je bio i kardinal Vinko Puljić. Klasičnu gimnaziju desetljećima su pohađali svećenički kandidati iz BiH, istaknuo je mons. Prenda, dodavši da je bio ravnatelj brojnim današnjim svećenicima u BiH. Oni su nazočni i u pastoralu nadbiskupije, neki svećenici iz Vrhosanske nadbiskupije djeluju u zadarskoj nadbiskupiji. "To prijateljstvo i naš dug na neki način nas veže" zaključio je nadbiskup Prenda.

Prilozi se mogu uplatiti na žiro račun:

2407000-1100041082

poziv na br. 02 00755877-536

svrha uplate: Korizmena akcija 2007

15 GODINA DJELOVANJA UDRUGE "PRO VITA"

Karitativno humanitarna udruga zadarske nadbiskupije "Pro vita" proslavila je 15 godina svog djelovanja u subotu 24. veljače u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru. Nesebična ljubav i požrtvornost vođena vjerom tridesetak zadarskih volontera urodila je plodom više od 1100 rođene djece čije su majke bile pred odlukom za pobačaj, što je oko 20 % od ukupno rođene zadarske djece. Ta se djeca svake godine okupljaju u župi Srca Isusova u Zadru na blagdan sv. Luce, živeći osjećaj da su progledali.

Pozdravne i prigodne riječi na svečanosti koja je okupila članove i podupiratelje Udruge, svećenstvo i redovništvo te predstavnike lokalnih vlasti, uputili su fra Veselko Grubišić, župnik župe Srca Isusova i fra Andrija Bilokapić, ondašnji župnik koji se osvrnuo na postanak rada te udruge. Nastala je iz poticaja molitvene zajednice u župi Srca Isusova, za granitaranja Zadra u Domovinskom ratu; dok su ginuli hrvatski životi na bojišnicama, angažirani vjernici osjetili su poziv i potrebu spašavanja života djece čije su ih majke htjele abortirati. Pomognuti i stručnim radom dr. Roberta Perinčića o natalitetnoj strategiji i zauzimanju protiv pobačaja te uz podršku ondašnjeg ravnatelja zadarske bolnice dr. Joška Pinjatele, udruga je stasala u prepoznatljivi i konkretan projekt pomoći životu u svim vidovima, bivajući do danas aktivnim subjektom obiteljskog pastoralu. O radu udruge izvijestila je Marija Špoljarić, a suradnju s inozemnim donatorima predstavila je Ljiljana Morić.

Voditeljica edukativno socijalnog programa Pro vite Jasna Obad zahvalila je brojnim suradnicima i podupirateljima kojima je udruga dodijelila zahvalnice; među njima i zadarskom nadbiskupu Ivanu Prendi i nadbiskupu u miru Marijanu Oblaku, koji je prije 15 godina pomogao djelovanje te udruge. Istaknuta je zahvalnost zadarskoj nadbiskupiji na velikoj i trajnoj podršci, Caritasu, Zadarskoj županiji i Gradu, župi Srca Isusova, franjevcima koji su u njoj djelovali, poput fra Ante Kekeza kojem je dodijeljena i nagrada Grada Zadra za humanost, Općoj bolnici Zadar s kojom Udruga izvrsno surađuje, liječnicima koji upućuju na Pro Vitu, privatnim ginekološkim ordinacijama. Pro Vita pomaže trudnice, maloljetnice, samohrane majke, brojne i potrebne obitelji te ovisnike u prehrambenom programu, odjeći i obuci, higijensko sanitarnom programu, patronažnom koji prati obitelj od vremena kad počmu u njoj djelovati, te edukativno savjetodavnom programu. Nude i duhovnu pomoć po

djelovanju teologa, svećenika i ostalih stručnih osoba. Djelovanje Udruge je obogaćeno i radom župljanki Srca Isusova koje svoje vrijeme darivaju u krojenju, šivanju i pletenju za potrebne, jer Pro Vita dobiva tekstil u metražnoj robi zahvaljujući suradnji sa Školom za tekstil, dizajn i primijenjenu umjetnost Zadar. I djevojke iz te škole sudjelovale su na jubilarnoj proslavi primivši zahvalnicu zbog svog djelovanja, kao i brojni drugi pojedinci i poduzeća. Uz poruku da život treba cijeniti, njegovati i darovati, te promicati dostojanstvo očinstva i mjačinstva, svečani program obogatio je i glazbeni nastup klapa "Donat" i "Libar".

PREDSTAVLJENA KNJIGA "ZAJEDNICA OBITELJI S ČETVERO I VIŠE DJECE - ZADAR"

"Zajednica obitelji s četvero i više djece - Zadar" naziv je knjige predstavljene u petak 23. veljače u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru, u kojoj je autor Josip Markulin dokumentirano, rječju i slikom, prikazao život istoimene zajednice čije je osnivanje inicirao sa suprugom Miroslavom 1992. god., u teškom vremenu Domovinskog rata. "Za naš narod i Crkvu to je bio pokušaj prikazivanja vizije kako preživjeti, djelovati i utjecati, kako se izraziti. Kako raditi s talentima, donositi odluke i željeti da Bog dovrši započeto" rekla je dr. Miroslava Markulin, dodavši da je knjiga svjedočanstvo i činjenice da raditi za opće dobro može biti izazovno, društveno opasno, iritirajuće i sustavno ometano. No osjećaj nemoći i beznađa može biti poticaj pozitivnih nadahnuća i ostvarenja. Zato uvijek ohrabruje i treba graditi put zajedništva, rekla je Markulin, opisujući znakovitim vrijeme u kojem je Zajednica stasala. To je zadivilo i njihovog prijatelja iz talijanske udruge "Zajedništvo i oslobođenje", humanistu Gaetana Tortegliu, koji se prisjetio tadašnjih okolnosti. "Lošije im je nego nama u Italiji, imaju četvero i više djece, što je teret, a oni su zadovoljni. To me zaintrigiralo. Mislio sam da je u ratu sreća ranjena, no spoznao sam da je izvor tog zadovoljstva i plodnosti svjesnost da im je Isus sve. Obitelj je događaj stvarne Isusove prisutnosti, ne samo preko sakramenta, već je to vidljivo tijelo i mala Crkva. Tamo gdje je prisutan Krist postoji zadovoljstvo i sreća" rekao je Torteglia, poželjevši da obitelj bude živo sjećanje Krista, a on središte života, ne samo u religioznim gestama nego u svakodnevnom životu. On je taj koji traži naše srce i mi njegovo, a kad on uzme srce sve je ljepše, veselije i lakše. To se konkretno vidi kroz Zajednicu "4 plus", poručio je Torteglia. Autor Josip Markulin rekao je da je stup obitelji majka koja se stvara u jedinstvu dviju osoba, muža i žene; oni postaju majka, majčinstvo nije isključivo ženska ili muška stvarnost.

Izlaganje je održao i pomoćni zagrebački biskup Valentin Pozaić. Budućnost pripada onima koji vole život, velikodušno ga primaju i daruju. Upravo su roditelji te Zajednice koja članstvom okuplja oko 300 brojnih obitelji svjedoci i jamstvo drugačije stvarnosti, bolje i ljepše budućnosti, rekao je mons. Pozaić. Zadarski nadbiskup Ivan Prenda rekao je da povijest zapisana u toj knjizi raduje, znak je nade i zaslužuje priznanje mjesne Crkve koja je pratila i s ljubavlju podržala život i rad te Zajednice, što Nadbiskupija čini i materijalnom pomoći školovanja djece iz tih obitelji. Poručio je da je to zajedništvo poticajno i prepoznato kao vrijednost na prostoru cijele države, ono što Bog čini u obiteljima ugrađuje se u put naše domovine potrebne brojnih obitelji. Zajednica promiče vrijednost obitelji u crkvenom, društvenom i nacionalnom smislu, a država treba još više senzibilizirati javnost o obiteljskim potrebama i djeci kao jamstvu razvoja i opstanka. Pisma podrške Zajednici i priznanje njihovom radu uputili su i uredi predsjednika i premijera Stipe Mesića i Ive Sanadera, te ministri Jadranka Kosor i Neven Ljubičić. Programu je nazočila i ministrica pravosuđa Ana Lovrin, a obogatio ga je nastup Gradske limene glazbe pod ravnanjem Marina Čovića.

36. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA ZADARSKE NADBISKUPIJE

"Zadarska nadbiskupija u 2006. godini" naziv je izlaganja koje je na 36. Godišnjoj svećeničkoj skupštini zadarske nadbiskupije, održanoj u srijedu 28. veljače u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru, sabralo razne vidove života mjesne Crkve, a zadarski nadbiskup Ivan Prenda predstavio ih je djelatnom prezbitariju. Taj molitveno radni susret rezimira

dogadanja protekle godine i upućuje pravce daljnjeg djelovanja u životu mjesne Crkve. Povjerenik za zvanja don Zdenko Dundović prikazao je sadržaj prošlogodišnje pastoralne Godine zvanja-Godine ministranata, a ekonom don Srećko Petrov govorio je o temi: "Župna zajednica - odgovorna za svoju župu". Susret je počeo misnim slavljem koje je u sjemenišnoj kapeli predvodio mons. Prenda. Govorio je o svećeniku, pastiru u Crkvi kao znaku obraćenja vjernicima, on sam i prvi pozvan je na obraćenje. "Svjesni smo da navještaj evanđelja nužno mora pratiti svjedočenje životom i svjesni smo procesa oko nas; Crkva je u velikim iskušenjima, uz vidljive naboje koji na nju ne gledaju s velikim simpatijama i traže uporište da senzacionalizmom iznose i ono što nije dobro. No Crkva je oduvijek bila blizu svome narodu i dolazi vrijeme da mu budemo još bliži i posve se žrtvujemo za njega" rekao je mons. Prenda. Ohrabrio je svećenike u suočavanju s novom situacijom u domovini, istaknuvši potrebu jedinstva, povezanosti u molitvi i djelovanju, te međusobne potpore i žrtvovanja za potrebnog. U svjetlu tekuće Godine župne kateheze govorio je o odnosu školske i župne kateheze čiji je položaj postao inferioran. Naglašeno je govorio o djelovanju i podršci crkvenih pokreta, pozivajući se i na papu Benedikta XVI. da smo pozvani prepoznati nove obnoviteljske snage koje Duh Sveti daje u Crkvi i otvoriti im se.

Uz osobne doživljaje i viđenja, mons. Prenda je izvijestio o životu mjesne Crkve i temeljem dostavljenih pisanih izvještaja desetaka nadbiskupijskih povjerenstava, ustanova i crkvenih pokreta. No statistika ne može izraziti milosni, duhovni doseg svega učinjenog, bilo je brojnih plodova, ali i poteškoća. Toj stvarnosti Crkve koju čine radost i nada, žalost i tjeskoba, treba pristupiti s vjerom, rekao je mons. Prenda. O životu nadbiskupije govorio je i u svjetlu riječi pape Benedikta XVI. hrvatskim biskupima za pohoda Ad limina, kad je papa naglasio potrebu stvaranja pastoralnih planova, dobru pripravu slavlja sakramenata, pripremu liturgijskih slavlja, koja u nadbiskupiji traži kvanitativno i kvalitativno produbljenje, brigu za vjerski odgoj kroz školski vjeronauk i župnu katehezu, brigu za obitelj, zvanja, te stare i nove zajednice u Crkvi. Benedikt XVI. je istaknuo da priprava za krštenje omogućuje kontakt s ljudima koji su jedva vjernici, a otvaranje roditelja i kumova zbilji krštenja je misionarski zadatak koji nadilazi tzv. vjerničke krugove. Misionarska prilika je i sakrament ženidbe, jer u Crkvi se žele vjenčati i mnogi koji je inače ne pohađaju. Velika je odgovornost pred činjenicom raspada mnogih brakova, a mnogi rastavljeni i ponovno vjenčani žele sakramente ispovijedi i pričesti. Nadbiskup je pohvalio život i brigu prezbitarija u obnovi crkvi i župnih kuća; različitim oblicima obnove zahvaćene su 52 crkve i 32 objekta u župama i ustanovama.

Ekonom don Srećko Petrov razlago je pitanje uređenosti župnih domaćinstava, doprinosa vjernika za potrebe župe i zapošljavanje laika. Kad se govori o zaposlenju u crkvenim ustanovama riječ zaposlenje trebalo bi zamijeniti pojmom 'profesionalno poslanje' jer on najbolje opisuje posao vjernika laika, rekao je ekonom Petrov, istaknuvši da se čovjek može slobodno odlučiti hoće li biti član Crkve ili ne, ali odluka hoće li se aktivno uključiti u njeno poslanje nije pravo već dužnost koja je integralni dio krsnog poziva. "Nikoga od vjernika ne može se prisiliti na profesionalni angažman, ali bi sam vjernik u takvoj eventualnoj ponudi trebao prepoznati novu dimenziju svog angažmana" rekao je don Srećko Petrov. U Crkvi djeluju volonteri raznih profila, no povećanjem opsega posla u nekim službama mogućnost je ili uvesti više volontera, koje će župa nagrađivati, ili profesionalizirati postojeću službu koju pak treba uskladiti sa državnim Zakonom o radu i Zakonom o zapošljavanju. "Profesionalizacija laičke službe ne ide za profitom, već za kvalitetnijim poslanjem Crkve. Crkva ne zapošljava na neko upražnjeno radno mjesto ili otvara nova radna mjesta, već profesionalizira postojeću službu. Zaposlenje laika može se promatrati na dva različita, ali međuvodisna načina: ono je apostolat u punom smislu riječi ali je i zbog svog profesionalnog karaktera podložno zakonitostima klasičnog poimanja profitabilnog rada, pa se zbog toga nameće potreba za adekvatnom stručnom spremom i poslovnom ozbiljnošću" rekao je ekonom Petrov. Kriteriji za zapošljavanje vjernika laika su potpuna kršćanska inicijacija, aktivno volontersko sudjelovanje u poslanju Crkve, stručna sprema, osposobljenost za obavljanje konkretnog posla. Prije ostvarivanja profesionalizacije službi treba donijeti kriterije za zapošljavanje vjernika laika u župi ili nadbiskupskim ustanovama, osigurati

financijski fond (župa, nadbiskupija) i izraditi jedinstveni bodovni i financijski sustav za određivanje pravične nagrade za pojedine službe. Ekonom Petrov je naglasio da se nakon profesionalizacije službe ne isključuje mogućnost nastavka volonterskog angažmana u korist profesionalne službe. Takav angažman bi bio idealan dokaz o suodgovornom članu crkvene zajednice, jer bi nakon profesionaliziranja službe i dalje dragovoljno poklanjao dio svog slobodnog vremena poslanju Crkve.

SUSRET STRUČNIH VIJEĆA VJEROUČITELJA ZADARSKE NADBISKUPIJE - "UVOD U SURADNIČKO UČENJE"

Susret Stručnih vijeća osnovnih i srednjih škola Zadarske nadbiskupije, koji je okupio oko 60 vjeroučitelja, održan je u subotu 24. veljače u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. "Uvod u suradničko učenje - metoda podučavanja" naziv je izlaganja koje je održala doc. dr. Mira Klarin, prof. Edukacijske i razvojne psihologije na Učiteljskoj školi u Zadru. "Slogom rastu male stvari, a neslogom se i najveće raspadaju" ta poslovice opisuje pedagoško odgojnu vrijednost suradničkog učenja koje odgaja i poučava mlade za komunitarnu dimenziju koja ide i dalje od sociološke; to je i teološka kategorija, što je i plod svijesti Crkve od Drugog vatikanskog koncila. Temelje suradničkog učenja potvrđuje još i Sokratovo stajalište da je uspješno učenje samo ono koje se događa u suradnji s drugim. Tijekom njega učenici rade zajedno u parovima ili malim heterogenim grupama u kojima se potiče pozitivna međuzavisnost u svrhu rješavanja zajedničkog problema, rada na projektu, stvaranja nove ideje. To je učenje putem vlastitog iskustva, podrazumijeva visok osobni angažman svakog pojedinca kroz socijalnu interakciju.

Prof. Klarin je pojasnila razloge učinkovitosti suradničkog učenja: pojedinac postiže cilj jedino ukoliko je cijela skupina uspjela u realizaciji zadatka; socijalna kohezija, međusobna podrška i briga povećava učinkovitost; potiče se uspjeh manje uspješne djece, jer ih ona uspješnija vode kroz učenje; poboljšava se razumijevanje sadržaja, razvija samoregulirajuće učenje i intrinzična motivacija. Istraživanja su pokazala da učenici koji sudjeluju u suradničkom učenju učinkovitije usvajaju znanja i vještine, motiviranija su za učenje, potiče razvoj kritičkog, kreativnog i logičkog mišljenja, bolje socijalne odnose između učenika te učenika i nastavnika, razvija osjećaj pomaganja, dijeljenja, suosjećanja, otvorenost za različitost. Prikladan je način rada s djecom koja imaju poteškoće u razvoju i potiče samovrednovanje učenika; inače većina učenika živi sa strahom od školskog neuspjeha jer metode ocjenjivanja imaju represivan, a ne karakter formativnog vrednovanja.

Na načelu zajedničkog cilja i pojedinačne odgovornosti temelji se ravnopravno sudjelovanje svih učenika u radu, razvija se svjesnost da individualan napor pridonosi zajedničkom cilju.

Prof. Klarin je konkretno opisala uvjete za usavršavanje interpersonalnih vještina i razvoja viših razina mišljenja, prikazavši i niz metoda suradničkog učenja: igra uloga, slagalica,

obilazak galerije, kolo naokolo, olovke u sredini. Predstavila je četiri aspekta rezultata suradničkog učenja: kognitivni se sastoji u tome da jača akademsko postignuće, potiče razvoj verbalnih vještina, kognitivnih sposobnosti i razvija kritičko mišljenje; socijalni aspekt potiče razvoj socijalnih vještina, omogućuje veću brigu za drugog (bolji učenici pomažu slabijima, a da se pri tome ne osjećaju manje važnima), toleranciju, pomaganje, razvija se dobra klima u razredu i prijateljstva; motivacijski aspekt potiče upornost, razvija samoregulaciju i pozitivne stavove prema školi, učenju i nastavnicima, reducira nedisciplinu. Afektivni aspekt razvija samopoštovanje i samoeфикаsnost, odgovornost za vlastiti i uspjeh grupe, omogućuje osjećaj pripadanja zajednici, stjecanje strategija suočavanja sa stresom i samoaktualizaciju.

Efekt zasad najčešćeg oblika nastave, metode prezentacije i predavanje, je da većina učenika sadržaje koje uči smatra nezanimljivima i nepoticajnim. Nastava treba biti orijentirana na učenika, a ne nastavnika, istaknula je prof. Klarin. Temelj suradničkog učenja je osjećaj samopoštovanja i samopouzdanja, učenici moraju znati da mogu slobodno, bez straha i srama iznositi svoje mišljenje.

Pozdravnu riječ uputio je i don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije, rekavši da škola ne razvija samo znanje i vještinu, nego i stvara uvjete za usvajanje vrijednosti, stavova i navika koji osobi omogućuje njen puni razvitak. Škola učeniku treba osigurati razvoj na svim razinama: intelektualnoj, tjelesnoj, emocionalnoj, društvenoj, moralnoj i duhovnoj. Upozorio je da mladi trpe od osamljenosti i nedostatka ljubavi, što se pokazuje i u poteškoći grupnog ili suradničkog učenja. Žive u svijetu u kojem se vrednuje samo ono što je korisno, osobito ono što daje praktične i tehničke rezultate u društvu koje unaprjeđuje stručnost na uskom području, a ne i integriranu osobnost.

SASTANAK POVJERENSTVA ZA PASTORAL BRAKA I OBITELJI

Sastanak Povjerenstva za pastoral braka i obitelji zadarske nadbiskupije održan je u utorak 6. ožujka u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Ivana Prende. Svećenici i stručnjaci laici, članovi Povjerenstva, pod vodstvom predstojnika don Emila Bilavera, upoznali su nadbiskupa s radom Povjerenstva u obiteljskom pastoralu. Kao što je dobro uhodan i strukturiran Tečaj pripreme za brak, kojeg je prošle godine pohodio 461 zaručnički par, istaknuta je potreba institucionalizacije aktivnosti postženidbenog pastora koji bi razradio sustavniju brigu za mlade bračne parove, razdijeljene i obitelji u krizi, te rastavljene. I Vijeće za obitelj HBK zahtijeva da se imenuju odgovorne osobe za postženidbeni pastoral u biskupijama.

Zaručnički tečaj u četiri dana svakog mjeseca nudi psihološku, duhovno-teološku i crkveno pravnu formaciju, te iskustvo i svjedočenje bračnog para. Izražena je potreba za dužim trajanjem Tečaja jer polaznici imaju želju za većim radom u radionicama, diskusije i razgovori su im privlačniji od predavanja. Mons. Prenda je potaknuo voditelje Tečaja da nastave sa snažnom pripravom za brak, da se "ne štede drastično i dramatično govoriti o sakramentu braka u znaku vjere", jer mnogi nepripravljeno i olako stupaju u brak, a posljedica su kasnije obiteljske traume i razvodi. Podsjetio je pritom na Papine riječi da je priprema za brak misijski navještaj i prilika za evangelizaciju. Voditelj Obiteljskog savjetovišta zadarskog Caritasa provodi program Kućne Crkve koji obiteljima nudi odgojnu formaciju uz čitanje Svetog Pisma, a u daljnjoj provedbi trebao bi i dodatne suradnike kao bi zaživio u župama kao kontinuirano praćenje obitelji. Mons. Prenda je izrazio podršku osnivanju i nekog drugog središnjeg pastoralnog tijela ukoliko je ono izniklo iz nutarnje potrebe i dinamike rada s obiteljima, no župa i župnik su prvo mjesto pastora braka i obitelji, naglasio je. Jer, viša struktura se ne postavlja da umire u sebi, nego treba biti plod prirodnog razvoja konkretne potrebe koja se u praksi pokazala nužnom. Istaknuta je naime potreba da bračni parovi imaju centralno mjesto gdje bi svakodnevno u određeno vrijeme mogli doći i imali mogućnost od stručnjaka i zaduženih za obiteljski pastoral primiti pomoć. Generalni vikar mons. Ivan Mustać istaknuo je da su na nadbiskupijskoj razini lakše

provedive inicijative, no jača struktura i rad potrebni su u kapilarnim jedinicama gdje obiteljima u teškoćama treba biti primarno pružena pomoć župnika; on se "mora osjećati dužan voditi obiteljski pastoral" istaknuo je nadbiskup Prenda. Predloženo je da se u župama barem jedanput godišnje održi susret vjenčanih parova te godine. Zbog višegodišnjeg aktivnog rada u obiteljskom pastoralu, prihvaćen je prijedlog predstojnika Bilavera da dr. Mira Klarin i psiholog Vesna Šušić postanu članovi Povjerenstva i tako i dalje doprinesu njegovom razvoju. Najavljeno je održavanje međunarodnog simpozija o Teologiji tijela Ivana Pavla II. koje će se od 18. do 20. svibnja održati u Austriji te srpanjski sastanak svih biskupijskih povjerenika za obiteljski pastoral predvođenih mons. Valterom Županom na Puntamici u Zadru.

TEČAJ ZA TRUDNICE UDRUGE ZA RODITELJSTVO I OBITELJ "IZVOR"

Pozivu "Dođite i pripremite se za najljepše razdoblje vašeg života", zadarske Zajednice za roditeljstvo i obitelj "Izvor" odazvali su se desetci zadarskih bračnih parova koji su od 5. do 14. ožujka u dvorani samostana sv. Frane u Zadru sudjelovali u programu trudničkog tečaja "Priprema, Pozor, Porod". Stručnjaci i osposobljene članice Izvora predvođene predsjednicom udruge Dijanom Miočić već drugu godinu organizirano promiču istinsko vrednovanje zdravog, prirodnog i produhovljenog pristupa začecu, porodu, rađanju i roditeljstvu, te su još jednom nizom stručnih, praktičnih i konkretnih savjeta i razmjenom iskustava trudnicama predstavile teme Čudesne promjene-trudnoća, duhovna priprema za porod i roditeljstvo, prirodan porod, vježbanje u trudnoći, priprema za porod, zašto odabrati dojenje i put ka uspješnom dojenju (Izvor je izdao i brošuru o dohrani dojenčadi 'Okus ljubavi'), prva komunikacija s djetetom i njega djeteta u prvim mjesecima. O duhovnoj pripremi za roditeljstvo kao dijelu cjelovite pripreme za porod polaznicima tečaja govorio je duhovnik zajednice fra Andrija Bilokapić, kršćanskom meditacijom i nagovorom o čudesnosti i ljepoti života koji je dar i velika tajna. Potaknuvši roditelje da u činjenici otkriju tajnu, tajnu svog čovjštva u tajni Boga i Boga u tajni čovjštva, fra Andrija je rekao da su oni Božji suradnici u rodoslovlju djeteta, a to nadvisuje biologiju i kemiju. U vremenu ugaslog osjećaja tajne čudesnosti vlastitog bića, fra Andrija je istaknuo da svako roditeljstvo ima izvor u Božjem očinstvu, te je važno uvesti dijete u istinu svog postojanja koje nije slučajni biološko-

kemijski zgoditak. "Oduvijek sam voljen i bit ću voljen zauvijek, to je važno da dijete zna" poručio je fra Andrija, sa željom da poznajemo svoje dijete onako kako smo i sami poznati - po Ljubavi.

Radionice Izvora žele podržati roditelje da s pouzdanjem čine ono što je već zapisano u njihovoj biti. Dijana Miočić, logoped po struci, istaknula je da su žene darovane savršenim sustavom za rađanje, treba samo strpljenje da se to dogodi i povjerenje da sve to Netko vodi. Strah od rađanja postoji jer smo udaljeni od biti, prirodnog u nama, a porod je sveden na medicinski čin u kojem žena ima pasivnu ulogu da je netko porodi. Ta snaga je u nama i u Bogu koji nam je daruje, treba mu se samo prepustiti i to može biti jako lijepo iskustvo, kaže Dijana, dodavši da je strah veliki neprijatelj poroda; on treba započeti u pouzdanju Bogu, okrenutosti sebi i daru koji je darovan od Gospodina i u tome će se uspjeti. Članice Izvora navele su i suvišne prepreke rutinskih tretmana koje trudnice mogu odbiti i prebroditi nametnute teškoće uz malo podrške, sačuvanosti mira i pouzdanja. Roditi se nježno, bez umjetnih i prisilnih poticaja koji ženama uskraćuju čudesan doživljaj rađanja koje je povezano s boli, no to je podnošljiva i životvorna bol koja je pratnja prirodnog dolaska novog života na svijet. Tako viđen i primljen dar života, tako promišljana trudnoća i priprema za porod ne poznaju straha, već ulaze u radost i čežnju za životom.

PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA "SLIKARSTVO"

Monografija "Slikarstvo", autora Emila Hilje i Radoslava Tomića, druga od pet knjiga u jedinstvenoj ediciji Crkve u Hrvatskoj, "Umjetnička baština zadarske nadbiskupije", predstavljena je u četvrtak 8. ožujka u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. O tom vrijednom izdanju koje na 400 stranica i u stručnom Katalogu detaljno opisuju 146 umjetnina od 4. do kraja 15. st. govorili su akademik Ivo Petricioli i autor Radoslav Tomić. Po broju sačuvanih djela i razini umjetničke kvalitete srednjovjekovna slikarska baština zadarske nadbiskupije najznačajnija je cjelina u korpusu hrvatskog srednjovjekovnog slikarstva. Zadarsko slikarstvo bilo je integralni dio zapadnoeuropskih slikarskih strujanja, a u Katalog su uvrštene i umjetnine koje su tijekom stoljeća otuđene i nalaze u muzejima diljem svijeta (nedavno je i u Teksasu otkrivena slika Bogorodice s Djetetom zadarskog podrijetla).

Fotografije freski, mozaika, slika na drvu, ikona, poliptiha dokumentarno prate znanstvene tekstove u knjizi; slika u potpunosti pokazuje sadržaj izražen tekstom naglašavajući dijelove svakog djela i cjeline. Predstavljeno je obilje minijaturnog slikarstva, otkrivene su brojne slike i freske, a da se nije znalo za njih. Npr. mozaici u katedrali koji su bili nagovješteni u starim tekstovima da postoje, ikone su restaurirane, istaknut je iluminirani rukopis koji se nije vezivao uz Zadar, glagoljski kodeks Kneza Novaka čije iluminacije govore o kvalitetnom iluminatoru 14. st. Osim potpuno slikarskih djela, zadarski slikari sudjelovali su i u izradi djela kombinirane tehnike, oslikavanju drvenih skulptura, minijature, iluminiranih kodeksa.

Monografija stručnim opisom i fotografijama s minucioznim detaljima predstavlja najrazličitije slikarske tehnike i djela koja se najvećim dijelom nalaze u sakralnim objektima nadbiskupije. Ranokršćanski sakralni prostori osobito su bili ukrašeni podnim mozaicima, u ranom srednjem vijeku freskama. Najvažnije razdoblje fresnog slikarstva u Zadru je vrijeme romanike, zadarske romaničke freske najreprezentativnija su i najkvalitetnija cjelina romaničkog fresnog slikarstva u Hrvatskoj. Najstarije freske su na prvom katu zvonika crkve sv. Marije. Prikazane su freske iz doba gotike, romaničke slike na drvu (monumentalna raspela, nekad reljefno izrađena te ikone s prikazom Bogorodice s Djetetom). Dva sačuvana reljefna slikana raspela, iz samostana sv. Frane i crkve sv. Mihovila, jedini su takvi primjeri u Dalmaciji. Višedjelne slike, poliptisi, javljaju se početkom gotičkog razdoblja, poput Ugljanskog triptiha. Od srednjovjekovnog slikarstva na prvom su mjestu freske koje je arhitekt Iveković pronašao u crkvi sv. Krševana. U zvoniku Sv. Marije otkrile su se freske romaničkog stila, freska opatice Vekenegge. U crkvi sv. Petra starog pronađene su freske romanovenecijanskog slikarstva. Otkriće su ikone Bogorodice, jedna iz katedrale koja se

vezuje uz toskansko slikarstvo kasnog 13. st.. Iz kasnijeg vremena pronađena je slika Bogorodice Paula Veneziana, franjevačke minijature i narodna literatura.

Radoslav Tomić je obradio renesansne, barokne i slike iz 19. st. Nije zaobšao ni rustičan rad, poput slike sv. Ante u samostanu sv. Mihovila u Zaglavu. "Slikarstvo zadarskog kraja komplicirana je građa, nije skromna u materijalu i jednodimenzionalna, nego je složena u odnosu na druge dalmatinske gradove" rekao je dr. Tomić, dodavši da slike imaju nadregionalno značenje i nadilaze značenje vlastitog prostora. Najviše umjetnina prisutno je u Zadru, a rustična, amorfna likovna djela prisutna su u zaleđu. Slikari koji su od 16. do 19. st. slikali za zadarske crkve nisu se tu rodili nego su te slike putovale vani pa zbog toga ima puno sličnih rukopisa kod nas i u svijetu. Postoji lokalna tradicija, autentični rukopisi, no budući da je Zadrom vladala Venecija, za slikarstvo u razdoblju od 17. do 19. st. ne može se govoriti o slikarima našeg podneblja. Naša su samo po tome što su ih kupili naši crkveni ljudi, bratovštine, svećenici, čuvari tih umjetnina i što se nalaze u našim crkvama. Cjelokupna edicija pokazuje ulogu i značenje Zadra u hrvatskoj povijesti, što je značio u odnosu prema Veneciji, za koju je bio najvažniji kao glavni grad i središte vlasti, te drugim dalmatinskim biskupijama, komunama i periferiji.

U predstavljanju su sudjelovali i grafički i tehnički urednik Monografije dr. Antun Travirka, fotograf Živko Bačić. Dr. Nikola Jakšić, urednik cjelokupne edicije "Umjetnička baština zadarske nadbiskupije" zahvalio je izdavaču i nastojanju zadarske nadbiskupije da se zadarska baština na moderan i dostojan način predstavi široj publici, po medijima zlatarstvo, slikarstvo, arhitektura, kiparstvo. Izrazivši priznanje autorima za znanstvenu stručnost tumačenja velikih umjetničkih djela, zadarski nadbiskup Ivan Prenda rekao je da je znanstveno istraživanje pitanje vlastitog identiteta. Monografija potvrđuje duhovni i kulturalni identitet nadbiskupije još od 4. st., iako je uslijed povijesnih neprilika današnja baština skroman ostatak nekadašnjeg bogatstva.

KORIZMENI SUSRET MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE

Najavljeni Križni put mladih zadarske nadbiskupije na obroncima Velebita, od Jasenica do crkve sv. Frane u Podpragu, u subotu 10. ožujka odgođen je zbog snažnih udara olujne bure koji su onemogućili kretanje podvelebitskim krajem. No zadarska mladež školaraca, studenata i sjemeništara ipak se okupila na predviđenom polazišnom mjestu u župi Jasenice, te su umjesto Križnog puta u prirodi drugim sadržajem osmislili svoj korizmeni susret. Misno slavlje u župnoj crkvi sv. Jeronima u Jasenicama predvodio je nadbiskupijski povjerenik za mlade don Zdenko Dundović, s jaseničkim župnikom Elvisom Ražovom i prefektom Sjemeništa Josipom Vuletom. Potom su mladi u župnoj crkvi sudjelovali u pobožnosti Križnog puta uz tekstove snažnih razmišljanja teologa i filozofa Romana Guardinija. A sve je bilo spremno. Volja mladih i ruksaci na njihovim ramenima udruženi u želju da prijeđu 16 km dug planinski put podvelebita na području koje je u Domovinskom ratu bilo prva crta bojišnice. Stoga je nakana Križnog puta, čija su stazu don Zdenko i dvojica svećenika označili postajama, bila molitva za branitelje poginule na Velebitu. "Htjeli smo mladima ispričati te događaje i pozvati ih na molitvu za duše onih koji su prošli svoj križni put i žrtvovali svoj život u obrani domovine" rekao je don Zdenko Dundović, izražavajući zadovoljstvo da su mladi usprkos orkanskoj buri ipak došli. "To je lijepi znak; pokazuje njihovu spremnost na žrtvu i nećemo im ostati dužni taj križni put" rekao je don Zdenko i neustrašivoj mladeži ponudio izmijenjeni sadržaj susreta. Nakon mise i Križnog puta u crkvi autobusom su se uputili u obilazak ratom pogođenog zaleđa nadbiskupije: Obrovca, Medvide, Bruške, Benkovca.

"Želja nam je da mladi vide te krajeve koji su dalje od grada a dio su naše stvarnosti i ljubavi koju Bog ima za taj kraj. Da vide kako je ponekad u krajevima gdje nema puno života u smislu kako ga mi podrazumijevamo. Al ima puno vjere i ljudi koji jednostavno žive obrađujući svoja polja i čuvajući svoja stada" rekao je don Zdenko, tragom riječi dobrodošlice jaseničkog župnika Ražova i želje da mladi osjete kako to prirodne okolnosti, nekad zastrašujuće, utječu

na život ljudi u području 40 km udaljenom od Zadra. Kako je rekla djevojka Tereza Erlić: "Najbitnije je da smo mi zajedno i da je Bog s nama, pa neka i dere i puše. Treba se sa svime upoznati, to je priroda, Božja slava, i nemamo se čega bojati". Don Elvis je pozvao mlade da slijede Gospodina promišljajući njegov križni put, da ih gane njegova patnja i otkrije im Božju ljubav prema njima; taj put boli je škola osmišljene patnje i plodne ljubavi. U misi se između ostalog molilo za mlade, da ne žive slobodu kao izliku za život bez nadzora i za roditelje da se ne odreknu svoje djece pa i kad pogriješe. Don Zdenko ih je ohrabrio da Bog uvijek daje novu priliku i pozvao na vjeru u njegovu ljubav i milosrđe. I prispodoba o povratku rasipnog sina poticaj je na povratak biti življenja u Očevom domu i pokazatelj kako želja da se probaju tzv. životni užici završi u spoznaji bijede takvog razmišljanja. No Otac se raduje povratku i pravoj spoznaji izgubljenog sina, te milosti koja daje da se uvijek iznova podignemo i idemo naprijed.

DUHOVNA OBNOVA ČLANOVA NADBISKUPIJSKE KATOLIČKE MALONOGOMETNE LIGE

Igrači i treneri Katoličke malonogometne lige zadarske nadbiskupije okupili su se u subotu 10. ožujka na duhovnoj obnovi u crkvi sv. Ante na Smiljevcu u Zadru, a predvodio ju je fra Žarko Relota, kapetan hrvatske nogometne reprezentacije svećenika. Prije misnog slavlja koje je predvodio generalni vikar nadbiskupije mons. Ivan Mustač, u izlaganju je fra Žarko potaknuo mlade da nasuprot prevladavajućih trendova u društvu u kojem živimo unesu katolički trend, evanđeoski duh i nasuprot nekulture kršćansku i ljudsku kulturu. "Mladi su zainteresirani živjeti po kršćanskim načelima i očita je njihova ljubav za sve što Katolička crkva čini" rekao je fra Žarko, istaknuvši da je evanđeoski duh pomirljiv s onim natjecateljskim u nogometu. "Sv. Pavao govori o tom duhu, da svi trčimo, al da svi ne dobivaju nagrade. Dakle nogometaši i svi mladi trebaju trčati, međutim, najvažnija je ona nagrada koju će nam Bog dati. A on vrednuje svako dobro koje činimo. Njemu prepuštamo da bude sudac i da on vrednuje kako se tko na ovom terenu života ponašao" rekao je fra Žarko. U Zadar je došao na poziv povjerenika nadbiskupijske malonogometne lige don Mladena Kačana i don Jerolima Lenkića, kako bi u pripravi za proslavu Uskrsa duhovno ohrabrio mlade okupljene oko nogometa. Mons. Mustač je poručio da je u Crkvi potreba postojanja različitih udruga i društva koji će svjedočiti kršćanske vrijednosti, pa tako i sportska društva. U zadarskoj nadbiskupiji za naslov prvaka borit će se ekipe Plovanije, Briševa, Voštarnice, Bibinja i Plovanije. Mladi u toj aktivnosti ostvaruju uzoran odnos zajedništva i međusobnog poštovanja, predvođeni voditeljima poput npr. Roka Šimunića i Branka Marušića. Finalni susreti katoličkih malonogometnih klubova iz svih biskupija Hrvatske i BiH održat će se od 1. do 3. svibnja u Mostaru, čime će završiti ovogodišnja igračka sezona mladih hrvatskih katolika angažiranih u sportskoj aktivnosti svojih župa.

SASTANAK POVJERENSTVA ZA DUHOVNA ZVANJA I MINISTRANTE

Sastanak Povjerenstva za duhovna zvanja i ministrante zadarske nadbiskupije održan je pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Ivana Prende u utorak 13. ožujka u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru. Nadbiskupijski povjerenik za duhovna zvanja don Zdenko Dundović upoznao je mons. Prendu s planovima održavanja inicijativa u nadležnosti Povjerenstva, te je u zajedništvu nadbiskupa, generalnog vikara mons. Ivana Mustaća i povjerenika dogovoren način i datumi realizacije događaja iz pastoralna zvanja, a uključuju angažiranost mladih iz cijele nadbiskupije.

Središnji susret ministranata zadarske nadbiskupije održat će se u svetištu sv. Nedjeljice u Vrani u petak 22. lipnja. Sastojat će se od misnog slavlja, kviz natjecanja o životu Crkve te nogometnog turnira. Finalnom ogledu ministranata u kvizu u Vrani prethodit će izlučno natjecanje ministrantskih ekipa po dekanatima u travnju. Dva gradska dekanata, čiji vjernici brojnošću čine dvije trećine ukupnih vjernika nadbiskupije bit će predstavljena sa po tri ekipe

ministranata iz župa tih dvaju dekanata koje budu najuspješnije u prednatjecanju. Bdjenje za zvanja održat će se 26. travnja u zadarskoj katedrali sv. Stošije, a u molitveno-meditativnom programu sudjelovat će zadarska mladež. Nakon prošlogodišnjih boravaka u župi Luka na Dugom otoku, ovogodišnje Ministrantsko ljeto održat će se u zaleđu zadarske nadbiskupije, Karinu i Bruškoj. U terminima od 23.-27. srpnja i od 30. srpnja do 3. kolovoza u programu Ministratskog ljeta sudjelovat će polaznici 5. i 6. razreda. Krajem travnja održat će susret osmaša u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević'. U ovogodišnjem ređenju svećeničkih kandidata u zadarskoj katedrali sudjelovat će čak šest biskupa iz europskih zemalja. Naime, u tom se vremenu u Velebnom, pod geslom 'Obitelj - kolijevka zvanja', održava Europski susret animatora za duhovna zvanja; organizacijski odbor i biskupi podupiratelji Europskog centra za zvanja smatraju svećenička ređenja u Zadru središnjim i bitnim dijelom četverodnevnog susreta koji će promišljati pastoral za zvanja.

Nadbiskup Pređa je potaknuo članove Povjerenstva na ustrajnost u daljnjem radu, istaknuvši potrebu da se Povjerenstvo dopuni još nekim članovima. Izrazio je svjesnost činjenicom da je svećenik ključan u angažiranju mladih, ali isto tako očekuje inicijativu, svježinu i poticaje od mladeži, da ih izraze i dođu do Nadbiskupa jer ih on želi podržati od pastirskog poticaja svećenika na župnoj i dekanatskoj razini do realizacije na nadbiskupijskom nivou.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U OŽUJKU

"Mladi - pastoralni izazov Crkve" tema je svećeničke rekolekcije zadarskog prezbitarija koja je održana u srijedu 14. ožujka u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru. Izlaganje je održao don Antun Sente, povjerenik za pastoral mladih zagrebačke nadbiskupije. "Pastoral mladih je vrlo sličan odgoju, no nije samo odgoj. On želi naviještati da je Isus Gospodin i zato se uvijek pitamo o značenju, potrebi i razlozima evangelizacije" istaknuo je vlč. Sente. O toj je temi govorio u svjetlu Učiteljstva Crkve o pastoralu mladih u općim crkvenim dokumentima (Evangelii nuntiani, Radosno navještanje Evanđelja i odgoj u vjeri, Opći direktorij za katehezu) i onima naših biskupa, poput Na svetost pozvani. Taj dokument kaže da treba izbjegavati župnu katehezu koja bi bila puko ponavljanje onog što se uči na školskom vjeronauku. Potiče se pokretanje raznih oblika odgojnog rada s mladima u školi ili župi. Logorovanja, izleti, sportske aktivnosti, udruge, duhovne vježbe i obnove, sastanci i susreti doprinijet će vjerskom i općeljudskom odgoju mladeži, te treba surađivati i sa svim društvenim subjektima koji se bave mladima.

Predavač je podsjetio i na riječi pape Ivana Pavla II. u nekim prigodama njegovog susreta s mladima. U jubilejskoj 2000. g. u Rimu je rekao: "Ako je mladima Krist predstavljen sa svojim pravim licem, oni to osjećaju kao uvjerljiv odgovor i sposobni su prihvatiti tu poruku, premda je zahtjevna i obilježena križem". Zadarsko je svećenstvo upoznao i sa statističkim podacima o pastoralu mladih u zagrebačkoj nadbiskupiji, prema kojima je mjesto najčešćeg okupljanja mladih vjeronauk, potom zbor, liturgijska i sportska okupljanja, a vrlo malo molitvena, karitativna okupljanja i radionice. Izložio je i prijedloge mladih koje su oni definirali za Drugu sinodu zagrebačke nadbiskupije. Očekuju povjerenje od starijih i odgovornih osoba u Crkvi i potrebu molitvenog života u župnim zajednicama. Smatraju da mogu puno učiniti u karitativnom radu i brizi za starije, te predlažu promidžbu djelovanja Crkve aktivnošću mladih u medijima, sportu i drugim sredstvima kako bi promovirali kršćanska načela. Zaključno je vlč. Sente citirao Benedikta XVI. mišlju koju je nedavno uputio svećenicima u Rimu, istaknuvši da mladi trebaju biti prioritet u pastoralnom radu i važno ih je pratiti na putu obraćenja

DUHOVNA OBNOVA NA BELAFUŽI

U pripravi za proslavu Uskrsa korizmenu duhovnu obnovu u župi Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru od 12. do 14. ožujka predvodio je o. Zvezdan Linić. U srijedu 14. ožujka, zadnjeg dana susreta koji je okupio mnoštvo vjernika iz cijele nadbiskupije, sudionike obnove pohodio je i prigodnu riječ uputio zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Potaknuo ih je da se otvore Milosti kako bi mogli što više primati i svjedočenjima, te da primljene duhovne darove svjedoče drugima, bivajući tako apostoli, prenositelji radosti nutarnjeg susreta s Milošću na druge ljude. Poželio je da plod i poruka tog susreta prijeđe granice župe i grada, jer svi crpe snagu od onoga gdje god Evandjelje raste u čovjeku. Crkva je otajstveno tijelo i u njoj se događa otajstveno izjarivanje koje ide prema drugima. Smisao svih obnova je da svi rastemo u zajedništvu, rekao je mons. Prenda. Zahvalio je o. Liniću na trudu i vođenju obnove, a vjernicima je poželio da ih Gospodin obrađuje svojim mirom, radošću, da se napoje novom snagom i dobiju polet u svakodnevnom životu. To je najbolja priprava za slavlje Uskrsa koji daje smisao svim našim križevima, poručio je nadbiskup Prenda, udijelivši svima pastirski blagoslov.

SUSRET NADBISKUPA I VODSTVA KATOLIČKE MALONOGOMETNE LIGE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda primio je u četvrtak 15. ožujka u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru voditelje ekipa Katoličke malonogometne lige zadarske nadbiskupije predvođenih vodstvom svećenika don Mladena Kačana, don Zdenka Dundovića i don Jerolima Lenkića.

Tajnik KMNL-a Roko Šimunić predstavio je nadbiskupu sustav Lige i izložio mu plan daljnjeg rada koji zahtijeva dodatnu pomoć i podršku, poput nabavke sportske opreme. Teškoća je npr. i slučaj nevremena kad je problem igranje na otvorenim terenima, te je izražena potreba za mogućnošću igranja u zatvorenim dvoranama. U tom smislu pokušat će se ishoditi i da

Grad Zadar pomogne Ligu npr. financiranjem dvorane. Istaknuta je dimenzija zajedništva među igračima, nije važno samo odigrati utakmicu, nego je bitno i druženje nakon toga. Želja je da se Liga proširi i na niže uzraste, osmoškolce. U 17 ekipa okupljeno je 250 igrača i voditelja, te je istaknuta potreba da ih župe još više podrže. Dosad je odigrano 66 utakmica bez incidenata, a svaki susret počinje molitvom. Voditelji ekipa redovito se sastaju utorkom u župi sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu.

Nadbiskup Prenda je izrazio priznanje voditeljima za taj ozbiljan rad s mladima i zrelosti vodstva, rekavši da će ih Nadbiskupija svekoliko, i materijalno, podržati. "To je duhovni odgoj mladih, pastoralni rad, ne samo sportska aktivnost. Imamo puno potreba u radu s mladima. Vidim to kao ulaganje u ljude, što god učinimo za mlade činimo za čovjeka. Spašeni mladić je neprolazno dobro koje ste učinili" poručio je mons. Prenda voditeljima ekipa, ohrabrivši ih da ustraju u tom važnom poslu i da izdrže pa i kad sve ne ide kako je zamišljeno. "Borimo se za mlade na razne načine, a sport je jedan od izvrsnih načina da pomognemo mladima da se razvijaju u pozitivnom smjeru, da se na njih pozitivno djeluje. Treba im pomoći da rastu duhovno, da se igrajući odgajaju, a odgajajući da se učvršćuju kao mladi ljudi" istaknuo je mons. Prenda.

BLAGDAN SV. JOSIPA

"Primjer sv. Josipa i razmišljanje o njemu govor je o svakom očinstvu u obitelji. Očinstvo je dar Boga svijetu i čovječanstvu. A ljudsko je očinstvo danas osporeno, podcijenjeno, umanjeno. Danas se puno govori o pravima djeteta, žene. A tko govori o pravima oca? To je zato jer je zanemaren Božji autoritet" upozorio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda u propovijedi koncelebriranog slavlja koje je u ponedjeljak 19. ožujka na blagdan sv. Josipa predvodio u istoimenoj župi na Plovaniji u Zadru. Božje očinstvo, njegova stvarateljska moć i mudrost zanemaruju se jer je čovjek dirnuo u stvarateljski naum pouzdavajući se u svoje znanje i tehničku moć, rekao je mons. Prenda. Isus je rastao pod autoritetom poočima Josipa pripremajući se za svoje poslanje i primjer je podložnosti ljudske djece autoritetu oca, istaknuo je nadbiskup, dodavši da je bez poštivanja očinstva obitelj ugrožena. Današnja mladež napušta obitelj smatrajući se zreloom i u 18. godini života, a Isus je 30 godina priznavao Josipov autoritet. Dijete koje poštuje autoritet Boga oca poštuje i autoritet svoga oca i može u oštrim i zahtjevnim postupcima prepoznati ljubav koja odgaja. Bog je očinstvo i majčinstvo povezao u stvarateljsku zbilju kako bi rastao cjelovit čovjek, rekao je nadbiskup. Biti otac u obitelji, Crkvi je poziv kojeg Bog povjerava krhkom čovjeku da se trudi živjeti ga jer se po njemu učvršćuje obitelj. Nije lako uvijek ostati na istoj razini zadatka i odgovornosti, ali Bog daje snage na putu obitelji koja je mjesto Božjeg očinstva, poručio je mons. Prenda. Očinstvo u Crkvi, ono biskupa, svećenika, pastira, put je djelovanja Božjeg očinstva i ostvarivanje njegovog nauma spasenja.

Tolike darove koje imamo Bog nam je dao po sv. Josipu, pokrovitelju utjelovljene Riječi i svete Crkve, koja u njemu gleda pravednog čovjeka, hranitelja koji je vršio očinsku ulogu Isusa pred ljudima, rekao je nadbiskup, razmatrajući otajstvo očinstva Josipa iz Nazareta u svjetlu očinstva Boga Oca. Josipovo zakonsko ljudsko očinstvo postavljeno je od Boga da bude čuvar Isusa i može ga se razumijeti u svjetlu Božjeg očinstva. A sumnje u Božje očinstvo Isus je raspršio riječima "Zašto ste me ražili? Zar niste znali da trebam biti u kući Oca svojega". Ta riječ u Hramu bila je prva o njegovom Ocu. Kasnije je to rekao i u prilikama "Moj Otac, radi, i ja radim; Tko vidi mene, vidi Oca" i na Kalvariji "Oče u ruke tvoje predajem duh svoj". Židovi nisu Boga nazivali Ocem, Isus je uveo novi pogled, dimenziju štovanja Boga kao Oca jer je on bio Sin, naglasio je mons. Prenda. Isus je svjestan tko je njegov Otac i poziva se na Božje očinstvo. Poručivši da se očinstvo živi iz vjere i pouzdanja u Božje vodstvo i pomoć, kako je živio i sv. Josip, nadbiskup je pozvao na molitvu za obitelji, osobito očeve, da svoj autoritet njeguju, čuvaju i vode svoje obitelji u brizi i ljubavi.

ZANIMLJIVOSTI

U Zadru *pronađeni ostaci crkve Sv. Silvestra iz 13. st.*

(IKA) – Nakon mjesec dana radova u konzervatorskim uvjetima, sputani vremenom i opsežnošću posla, zadarski su arheolozi i konzervatori uspjeli završiti radove na konzerviranju i dokumentiranju dijela ostataka crkve Sv. Silvestra iz 13. stoljeća, koje su otkrili prilikom iskopa kanala za sustav odvodnje u ulici Ruđera Boškovića u Zadru. Riječ je o ostacima sjevernoga zida crkve i jednog manjeg dijela njezina južnog zida, jedino što se uspjelo pronaći od te srednjovjekovne crkve, iznad koje su franjevci trećoreci 1541. podigli crkvu Sv. Ivana Krstitelja. Arheolozi kažu da se za postojanje te crkve znalo iz radova akademika Ive Petriciolija, ali su prva arheološka istraživanja omogućena tek sada iskopom ulice, čime su se prvi puta ukazali i ostaci crkve.

Miro Jurić, savjetnik u zadarskom Arheološkom muzeju i voditelj istraživanja, ističe da je arheološki nadzor vođen duž cijeloga iskopa, istraživalo se gdje god su bili utvrđeni arheološki, posebno graditeljski ostaci crkve, a pri završetku radova na iskopu našli su i ostatke srednjovjekovnog bedema. Za austrijske vlasti na tom prostoru sve je bilo srušeno i podignuta je velika vojarna, a dio crkve zatrpan je pod današnjom ulicom Ruđera Boškovića. Učinili smo sve što je u postojećim uvjetima bilo moguće, i dobro je da smo mogli dokumentirati barem dio ostataka crkve, uz koju smo našli i više zidanih grobnica. Zadovoljni smo što sada možemo upotpuniti znanje o povijesti toga dijela srednjovjekovnog Zadra. S početkom radova na Poljani Pavla Pavlovića, usporednom s ulicom Ruđera Boškovića, nadamo se da ćemo naći i pročelje crkve Sv. Silvestra čije je svetište devastirano gradnjom austrijske vojarne, rekao je Jurić.

KRONIKA

Veljača, 2007.

1 - 8. NADBISKUP U CASTEL GANDOLFU - O. Nadbiskup je sudjelovao u Castel Gandolfu na duhovnim susretima biskupa, u organizaciji vrhovne uprava Djela Marijina-pokreta Fokolara sa sjedištem u Rocca di Papa.

9 - 12. NADBISKUP U RIMU - Nadbiskup je boravio u Rimu. Tom, prilikom je posjetio određene Kongragacije Svete Stolice te sudjelovao na proslavi blagdana bl. Alojzija Stepinca, u crkvi sv. Jeronima u Rimu

13. SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa održana je u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru 17./II. sjednica Ekonomskog vijeća Nadbiskupije.

14. REKOLEKCIJA REDOVNICA - O. Nadbiskup je predvodio Euharistiju za redovnice Zadarske nadbiskupije u prigodi njihove mjesečne rekolekcije u Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» u Zadru. Istoga dana Nadbiskup je primio voditelje projektnog ureda D&Z iz Zadra radi obnove Nadbiskupske palače.

15. SASTANAK S KATEHETSKIM POVJERENSTVOM - U prostorijama Ordinarijata u Zadru Nadbiskup se sastao s članovima Katehetskog povjerenstva radi zadaća koje stoje pred Katehetskim vijećem i Katehetskim uredom, a tiču se vjeronauka u školama i vjeronauka za djecu s teškoćama u razvoju kao i pitanja vjerskog odgoja u predškolskim ustanovama.

17. SASTANAK S RAVNATELJEM KLASIČNE GIMNAZIJE - O. Nadbiskup je primio mons. Josu Kokića, ravnatelja Klasične gimnazije Ivan Pavla II. Razgovarali su o pitanjima i aktualnim potrebama te škole.

18. PASTIRSKI POHOD PRISTEGU - O. Nadbiskup bio je u pastirskom pohodu župi Pristeg. Nakon slavlja sv. Mise sastao se s članovima Župnog ekonomskog vijeća i s ministrantima te obavio pregled Župnoga ureda.

22. POVJERENSTVO ZA MLADE - Pod vodstvom o. Nadbiskupa u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru održana je sjednica Povjerenstva za mlade. Povjerenik don Zdenko Dundović iznio je sažeto dosadašnji rad te naznačio rad Povjerenstva u idućim mjesecima. Bilo je govora o putu mladih u Sydney na susret sa Svetim Ocem, 2008. godine, kao i o susretu katoličke mladeži iz Hrvatske, u Zadru 2010. godine.

23.-25. PASTIRSKI POHOD KALI/KUKLJICA – O. Nadbiskup je bio u pastirskom pohodu župama Kali i Kukljica. Nakon niza susreta s različitim skupinama vjernika u tim župama, i susreta s poglavarstvima tih općina, slavio je s pukom sv. Mise u obje župe.

28. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA - U Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» održana je XXXVI. Godišnja skupština prezbiterija Zadarske nadbiskupije. U prvom dijelu Nadbiskup je s Nadbiskupom u miru i prezbiterijem slavio Euharistiju u kapeli Sjemeništa, a zatim je u drugom dijelu Nadbiskup iznio pregled života Nadbiskupije; don Srećko Petrov, ml., ekonom govorio je o nekim pitanjima života župe s naglaskom o suradnicima i svećeničkim domaćinstvima te don Zdenko Dundović o radu s ministrantima u prošloj godini koja je bila posvećena radu za zvanja i radu s ministrantima.

Ožujak, 2007.

1. POSJET GRADONAČELNIKA ZADRA I NAČELNIKA SUKOŠANA – U Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru o. Nadbiskup je primio načelnika općine Sukošan i župnika župe Sukošana i Debeljaka don Tomislava Sikirića radi blagoslova novouređene mrtvačnice na novom groblju u Sukošanu. Istoga dana Nadbiskupa su posjetili dogradonačelnik grada Zadra dr. Dražen Grgurović i Nives Kozulić, glavarica općine Zadar za urbanizam radi lokacija budućih pastoralnih centara u novom urbanističkom planu Zadra.

2.-4. PASTIRSKI POHOD PAŠMANU I NEVIĐANIMA - O. Nadbiskup bio je u pastirskom pohodu župama Pašman i Neviđane-Mrljane. Posjet je bio ispunjen brojnim susretima s vjernicima. Posjetio je i Osnovnu školu, općinsko poglavarstvo u Pašmanu, te u tim župama s Misama za narod završio pastirski pohod.

6. POVJERENSTVO ZA OBITELJ / ODBOR DRAČEVCA - Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa, u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru održana je sjednica Povjerenstva za obitelj. Povjerenik don Emil Bilaver i članovi iznijeli su program rada Povjerenstva, posebno tečajeva pripreme za brak. Bilo je riječi i o programu GROZD, o zdravstvenom odgoju u školama. Istog dana Crkveni odbor župe Dračevac sa župnikom susreo se s Nadbiskupom i Ekonomom radi pitanja oko popravka župne crkve.

7. NADBISKUP U ZAGREBU- Nadbiskup se u Ministarstvu mora, turizma i obnove sastao s g. Ljudevitom Hercegom, pomoćnikom ministra radi pomoći u obnovi, u ratu porušenih, crkvenih objekata Istoga dana bio je nazočan, u Novinarskom domu, u Zagrebu, na predavljanju knjige Chiare Lubich: Umijeće ljubavi

8. NADBISKUP KOD DRŽAVNOG TAJNIKA / PRIZNANJE ZA HRV. SVJETSKE IGRE - Prof. Želimir Janjić primio je u prostorijama Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, u Zagrebu o. Nadbiskupa koji je s njim razgovarao o programu za Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. u Zadru. Istoga dana, u Zagrebu je, u prostorijama Matice iseljenika Hrvatske primio priznanje Hrvatskog svjetskog kongresa za sudjelovanje u organiziranju Hrvatskih svjetskih igara u Zadru, u srpnju 2006. godine.

8. MONOGRAFIJA «SLIKARSTVO» - O. Nadbiskup je sudjelovao u predavljanju II. knjige iz monografije Kulturna baština Zadarske nadbiskupije SLIKARSTVO, na Sveučilištu u Zadru.

9. DAN KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA - O. Nadbiskup je zajedno s o. Nadbiskupom u miru i tajnikom don Darijom Matakom sudjelovao u proslavi Dana Katoličkog bogoslovnog fakulteta, u Dvorani Dječakog sjemeništa na Šalati, u Zagrebu.

10.-11. PASTIRSKI POHOD PAŠMAN-SKIM ŽUPAMA - O. Nadbiskup je bio u pastirskom pohodu župama Banj, Dobropoljana i Ždrelac. Tom prigodom susreo se s nekim članovima Župnih ekonomskih vijeća tih župa i s nekim vjernicima, te u nedjelju slavio Misu s pukom u tim trima župama.

11. BLAGOSLOV NOVE MRTVAČNICE U SUKOŠANU - Na zamolbu župnika župe Sukošan i načelnika općine Sukošan, o. Nadbiskup je poslije podne 11. ožujka blagoslovio, preko Službe riječi, novosagrađenu mrtvačnicu i uređeni okoliš oko nje.

12. ŽUPNIK I NAČELNIK POLIČNIKA KOD NADBISKUPA – Nadbiskup je pismo, u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru, župnika župe Poličnik i načelnika općine Poličnik radi

molbe da Nadbiskupija pomogne općini u podizanju Doma za stare i nemoćne u blizini župne kuće u Poličniku. Nadbiskupija je voljna podržati taj hvaljevrijedan projekt.

12. PREDAJA BIBLIJA NA STANOVIMA I BILOM BRIGU - Nakon odslušanih kateheza, u siječnju i veljači te dijelom u ožujku, o. Nadbiskup je, za vrijeme Službe riječi, podijelio Biblije sudionicima kateheza Neokatekumenskog puta u župama Kraljice mira i bl. Alojzija Stepinca, u Zadru.

13. POVJERENSTVO ZA DUHOVNA ZVANJA – Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa održana je sjednica Povjerenstva za duhovna zvanja. Don Zdenko Dundović, povjerenik, iznio je rad Povjerenstva u protekloj godini te plan u ovoj godini.

14. SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA - U Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević», u Zadru održana je mjesečna Svećenička rekolekcija prezbitarija Zadarske nadbiskupije. Pokorničku Službu riječi predvodio je don Čedomil Šupraha, župnik i dekan u Benkovcu. Pastoralni dio je imao vlč. Anton Sente, povjerenik za mlade Zagrebačke nadbiskupije. O. Nadbiskup je govorio o nekim pastoralnim aktualnostima u Nadbiskupiji.

15. MALONOGOMETNA LIGA – O. Nadbiskup je primio voditelje Katoličke malonogometne lige Zadarske nadbiskupije na čelu sa svećenicima don Mladenom Kaćanom, don Jerolimom Lenkićem i don Gašparom Dodićem. Iznijeli su mu planove rada u ovoj godini i zamolili za pomoć u natjecanjima u i izvan Nadbiskupije.

16. NADBISKUP POSJETIO BOGOSLOVE U RIJECI- U pratnji tajnika don Darija Mataka, o. Nadbiskup je posjetio bogoslove Zadarske nadbiskupije koji su na studiju na Teologiji a žive u Bogoslovnom sjemeništu u Rijeci.

17. - 18. III. PASTIRSKI POHOD TKONU - O. Nadbiskup je imao pastirski pohod u župi Tkon. Prilikom boravka u župi posjetio je Benediktinski samostan na Čokovcu.

19. SVETI JOSIP - Proslavu blagdana sv. Josipa o. Nadbiskup predvodio je ujutro u Svećeničkom domu «Zmajević» u Zadru, a navečer u župi sv. Josipa na Plovaniji, u Zadru. Istoga dana predvodio je završnu sprovodnu molitvu, na groblju u Svetom Filipu i Jakovu, za Josu Šešana, oca pok. Ratka Šešana.

20. TRIBINA U SJEMENIŠTU «ZMAJEVIĆ». O. Nadbiskup nazočio je na predavanju, u organizaciji Zmajskog stola u Zadru, koje je održao prof. Ivo Livljanić s temom: Odnosi Hrvatske i Svete Stolice.

21. SMRT NADBISKUPA FRANIĆA - O. Nadbiskup sudjelovao je, u konkatedrali sv. Petra, u Splitu, u sprovodnoj Misi i obredima pokopa mons. Frane Franića, splitskog nadbiskupa u miru. Nadbiskup Franić umro je u 95. godini života.

21. PREDSTAVLJANJE NOVE PRISUTNOSTI - U Zadru je predstavljen novi broj časopisa Kršćanskog akademskog kruga «Nova prisutnost» posvećen u cjelini prof. Željku Mardešiću. Uz akademika Supićića, dr. S. Tadića, don Marinka Duvnjaka, sudjelovao je u predstavljanju i O. Nadbiskup.

22. SJEDNICA UV HRVATSKOG CARITASA - O. Nadbiskup je, na početku sjednice Upravnog vijeća Hrvatskog Caritasa, koji se održavao u prostorima Caritasa Zadarske nadbiskupije pod predsjedanjem mons. Josipa Mrzljaka, predsjednika HC, pozdravio sve nazočne ravnatelje dijecezanskih Caritasa u Hrvatskoj. Tom prilikom o. Nadbiskup je pozvao Mons. Josipa Mrzljaka, novog varaždinskog biskupa, da posjeti Nadbiskupski dvor u Nadbiskupiji, zadržao ga na objedu, te mu čestitao na izboru i uručio poseban dar.

23. DAN SVEUČILIŠTA U ZADRU / POSJET PREDBRAČNOM TEČAJU - Na svečanostima Dana Sveučilišta u Zadru, o petoj godišnjici obnove Sveučilišta, o. Nadbiskup je pozdravio skup i čestitao akademskim vlastima taj Dan. Bio je nazočan i o. Nadbiskup u miru. Navečer je posjetio sudionike predbračnog zaručničkog tečaja koji se održava u župi Bezgrešnog Začeca, na Puntamici, pod vodstvom Povjerenstva za obitelj, na čelu s don Emilom Bilaverom.

24. SUSRET KURIJE MARIJINE LEGIJE ZADAR-ZAPAD I KURSILJA - O. Nadbiskup je predvodio Misu i sudjelovao u susretu Kurije Marijine Legije, Zadar-Zapad, u župi Bezgrešnog začeca, na Puntamici, u Zadru. Istoga dana Nadbiskup je posjetio Mali tečaj kursilja koji se za krizmanike župe sv. Stošije i sv. Šime, u prostorima katedrale sv. Stošije.

25. MISA U DOMU ZA STARIJE OSOBE /MARIJINA LEGIJA - ISTOK - O. Nadbiskup je predvodio sv. Misu u Domu za starije osobe, u Zadru te se susreo sa svakim od nazočnih na Misi.

-Istoga dana Nadbiskup je predvodio Misu za članove Marijine legije, Zadar-Istok, u Benkovcu, te predvodio završni blagoslov s Presvetim u katedrali sv. Stošije.

26. BLAGOVIJEST: NADBISKUP U RIJECI I GOSPIĆU – O. Nadbiskup je sudjelovao na susretu Ordinarija bogoslova koji su u Bogoslovnom sjemeništu u Rijeci, a poslije podne je U sklopu liturgijske proslave Blagovijesti, predvodio svečanu Misu u katedrali Marijina navještenja u Gospiću.

Mladi na Pobožnosti Križnog puta

NOVE KNJIGE

Himni rimskog časoslova

Knjigu je objavila Kršćanska sadašnjost - Uredio, dijelom preveo i ispravio Vladimir Zagorac

Zagreb, (IKA) - Poznati zagrebački liturgičar dr. Vladimir Zagorac uredio je, dijelom nanovo preveo i prema smislu ispravio himne Časoslova rimskog obreda. Himni su jedan od najstarijih kršćanskih molitvenih oblika koji uglavnom u stihu i pjevno izražavaju hvalu i zahvalu, a katkad i prošnju, Bogu. Himnička je predaja starija od kršćanstva, a ono ju je prihvatilo i dalje razvijalo kao molitveni oblik. U dugoj su se kršćanskoj povijesti osobito istakli ranokršćanski autori himana poput sv. Efrema, sv. Grgura Nazijanskog, sv. Hilarija i posebice sv. Ambrozija, ali i oni srednjovjekovni poput Prudentiusa, Seduliusa, Ennodiusa i Venancija Fortunata. Širenju himana na Zapadu su osobito pridonijeli redovi, posebice benediktinci i sam sv. Benedikt. Isprva Rimska crkva nije prihvaćala himne no i to se primijenilo od 13. st. nadalje. U svome uvodu Vladimir Zagorac donosi pregled nastanka himana u kršćanskoj liturgiji, osvrće se na obnovu himnarija poslije Drugoga vatikanskog sabora koja, među ostalim, zahtijeva da se himni uspostave u prvotnom obliku, da se izbací sve što podsjeća na mitologiju te da se uzmu i drugi himni iz bogate riznice himana. Himnarij kojega je prihvatila naša Biskupska konferencija, kako navodi urednik, ima ozbiljnih manjkavosti koje je on ovim priređivanjem želio ispraviti. Tako on donosi prijevode do sada neprevedenih himana i približava prijevode smislu latinskih originala. Knjigu je objavila Kršćanska sadašnjost.

SADRŽAJ

Nadbiskupova uskrsna čestitka, 3

SVETA STOLICA

Poruka Pape Benedikta XVI. za korizmu 2007., 4

Poruka Pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mladih 2007., 6

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Poziv hrvatskih biskupa za pomoć BiH, 9

Izjava Vijeća HBK za obitelj prigodom uvođenja zdravstvenog odgoja, 10

Reagiranje Komisije *Iustitia et pax* o radu nedjeljom, 12

Izjava Komisije *Iustitia et pax* o Programu zdravstvenog odgoja, 13

Mons. Josip Mrzljak, novi varaždinski biskup, 16

In memoriam: Mons. Frane Franić, 17

ZADARSKA NADBISKUPIJA

XXXVI. godišenja svećenička skuptšina, 18

Nadbiskupova riječ na skupštini, 18

Don Zdenko Dundović: Izvješće o godini zvanja – ministranata, 28

Don Srećko Petrov: Župna zajednica – odgovorna za svoju župu, 30

Izvješća ustanova, ureda, povjerenstava, udruga i pokrteta, 33

ODREDBE, 77

OBAVIJESTI, 82

KULTURNI PRILOG /Naši glagoljaši

P. Runje: Juraj Hvalovich – Plepelica, 84

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA: Poličnik, 86

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE, 90

KRONIKA, 115

NOVE KNJIGE, 119

DODATAK: TABLICA - STATISTIKA ŽUPA ZA 2006. GODINU